

Karol Nawrocki:
prezydent,
który chce być
wodzem ▶ 12

Czy Izrael
dołączył
do republik
bananowych?
▶ 19

**Polowanie
na ludzi** pod
Charkowem
przez rosyjskie
drony ▶ 8-9

FOT. JAKUB WŁÓDEK/AGENCJA WYBORCZA.PL, ZACHARY SCOTT / GETTY IMAGES

MAGAZYN

wyborcza

wyborcza.pl

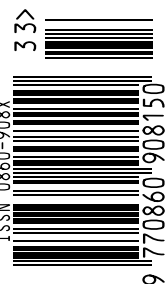
NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Świat po Ozempicu

▶ 15

GAZETA
Wyborcza

Wydaje Wyborcza Sp. z o.o.
nr indeksu 348198

Piątek – niedziela, 14-16 sierpnia 2026 | Redaktorzy prowadzący Anna Kwiatkowska, Mirosław Maciorowski | Cena gazety 14,99 zł (w tym 8% VAT) | nr 189.11288, 1 | Nakład 95 tys. + 322 tys. prenumerat cyfrowych

REKLAMA

Kraj/34447046

Praca w rytmie mózgu

Zarezerwuj miejsce
konferencja@braindrivenwork.com

Dołącz
do liderów zmiany

www.braindrivenwork.com.pl

Brain-driven Work Experience 2026

17 września
Warszawa

*Nowoczesne firmy projektują pracę zgodnie
z tym, jak działa ludzki mózg.*

- Poznaj liderów, naukowców i praktyków, którzy przekładają neuronaukę na rozwiązania dla biznesu.
- Dowiedz się, jak tworzyć warunki, które wspierają koncentrację, zaangażowanie i skuteczność zespołów.

Bartosz T.
Wieliński

W Naddniestrzu, czyli w Rosji

WNaddniestrzu, części Mołdawii, w której Rosjanie stworzyli separatystyczne państewko, nic nie dzieje się bez wiedzy FSB. Bez zgody Moskwy nie można tam wjechać ani nadać listu do Warszawy. Sprawa Marcina Romanowskiego powinna ożywić dyskusję o rosyjskich powiązaniach PiS.

Mija doba od pojawienia się informacji, że Romanowski, ścigany za wielomilionowe oszustwa polityk PiS i były wiceminister sprawiedliwości, mógł się schronić w Tyraspolu, stolicy Naddniestrza. Stamtąd do warszawskiego sądu okręgowego wpłynęło pismo z prośbą o wydanie listu żelaznego. Uznano je za autentyczne. Co do jego obecności w Naddniestrzu nie mamy jednak ani potwierdzenia, ani dementi. Prawnik Romanowskiego mówi o „pobycie poza UE” swojego klienta. Jego partyjni koledzy, którzy jeszcze niedawno jeździli solidaryzować się z nim do Budapesztu, nabrali wody w usta.

Być może oficjalnego potwierdzenia nie będzie nigdy. Naddniestrze to czarna dziura, w której człowiek może – z pomocą rosyjskich służb specjalnych – zniknąć bez śladu. Sam fakt powiązania Romanowskiego, chociażby tylko miejscem nadania listu, z tą częścią świata jest kompromitujący dla niego i jego politycznej formacji. Naddniestrze to w 100 proc. Rosja. A ile Rosji jest w historii Romanowskiego? Analogia do sytuacji Tomasza Szmydta, hołubionego przez rząd PiS sędziego, który w 2024 r. uciekł przed odpowiedzialnością karną na Białorusi i rozpoczął współpracę z tamtejszym reżimem, jest ewidentna.

Kiedy Rosjanie zainteresowali się Romanowskim? Gdy mieszkał jako uchodźca w Budapeszcie? Przebywał wówczas pod ochroną węgierskich służb specjalnych, które pracowały z Rosjanami ręką w rękę. A może, gdy w kwietniu zawałił się reżim Orbána, a Romanowski nie dostał – jak Zbigniew Ziobro – wizy do USA, odstawiono go za wiedzą Rosjan do Tyraspolu? Czy te związki, które unaocznili koperta z Naddniestrza, nie trwały latami?

Były wiceminister sprawiedliwości, który miał dostęp do tajemnic i osobiście zna silne i słabe strony wielu polityków, jest dla rosyjskich służb specjalnych skarbem. Nie mam wątpliwości, że z jego wiedzy Rosja skorzysta.

Pytanie o związki i zbieżności Rosji oraz Prawa i Sprawiedliwości, a także organizacji znajdujących się na orbitach partii pojawiają się od lat. Tropiciel tych powiązań wielokrotnie dezawuowano jako paranoików. Gdy gen. Piotr Pytel, były szef kontrwywiadu wojskowego, mówił na łamach „Wyborczej”, że „Rosja już tu jest”, zarzucano mu, że rzuca bezpodstawne oskarżenia.

Koperta z Tyraspolu to sygnał, że te sprawy trzeba jeszcze raz dokładnie zbadać. ●

Andrzej rysuje

Zaćmienie Słońca

Ciemności zakryły Ziemię

FOT. REUTERS/CHRISTIAN HARTMANN

FOT. JAKUB ORZECZOWSKI / AGENCIA WYBORCZA.PL

FOT. PAP/EP/ MARTIN DIVISEK

To było pierwsze całkowite zaćmienie Słońca widoczne z kontynentalnej Europy od 1999 roku. Pas zaćmienia całkowitego zaczynał się na półwyspie Tajmyr na północy Rosji. Potem przebiegał przez Ocean Arktyczny i Grenlandię, aż trafił na Islandię. Następnie przebiegał przez Atlantyk, Hiszpanię, skrawek Portugalii i zakończył się na Morzu Śródziemnym na wyspach Ibiza i Majorka.

W Polsce Księżyc zasłonił sporą część słonecznej tarczy. ●

▲ **Obserwatorium Astrofizyczne Javalambre w Arcos de las Salinas, niedaleko Teruel w Hiszpanii**

► **Obserwacja zaćmienia Słońca zorganizowana przez Oddział Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii w Lublinie i Ośrodek Kultury w Urzędowie**

◄ **Samolot na tle Słońca częściowo zasłoniętego przez Księżyc w czeskiej Pradze**

Kod dostępu do Wyborcza.pl

UŻYJ BEZPŁATNEGO
KODU I BĄDŹ
NA BIEŻĄCO
PRZEZ 3 DNI*

CU73TS4

1
Wejdź na stronę
Wyborcza.pl/magazynkod

2
Wpisz kod w polu
„Kod promocyjny”

3
Podaj adres e-mail,
na który przyznamy
dostęp

4
Aktywuj dostęp **

*Oferta tylko dla użytkowników,
którzy w ostatnim roku nie posiadali prenumeraty w serwisie
Wyborcza.pl

**Dostęp do serwisu w dniach
14-16.08.2026 r.

Albatros travel

Klasyczna Toskania i Cinque Terre

Historyczne miasta, góry z marmuru w Carrara i malownicze wybrzeża Ligurii od Portofino aż do Pizy.

Program wycieczki: Dz. 1 Przelot Warszawa – Bolonia i przejazd do hotelu w Montecatini Terme. Dz. 2 Lukka i Piza – historyczne perły Toskanii. Dz. 3 Florencia – kolebka renesansu. Dz. 4 Dzień wolny lub wycieczka fakultatywna do San Gimignano z wizytą w winnicy. Dz. 5 Montecatini Terme – marmury Carrara – lardo w górskim miasteczku Colonnata – Cavi. Dz. 6 Rapallo, Portofino i San Fruttuoso – Rejs wzdłuż liguryjskiego wybrzeża. Dz. 7 Cinque Terre – podróż pociągiem przez pięć wyjątkowych miasteczek. Dz. 8 Ostatnie zakupy w Bolonii i przelot do Polski.

6 kolacji w cenie

8 dni | Wylot z Warszawy 13/10 2026

od 6.298,-

2 posiłki dziennie

Królewskie miasta Maroka i relaks w Agadirze

Dołącz do naszej magicznej podróży po starych, królewskich miastach, górach Atlas, piaskach Sahary i zrelaksuj się na plaży w nadmorskim kurorcie Agadir.

Program wycieczki: Dz. 1 Warszawa – Marrakesz. Przylot do Maroka i powitalna kolacja. Dz. 2 Marrakesz. Zwiedzanie miasta, Wieża Koutoubia, Pałac Bahia, stare miasto, barwny i tętniący życiem plac Djemaa el Fna. Dz. 3 Marrakesz – Casablanca. Zwiedzanie Casablanki. Dz. 4 Casablanca – Rabat – Fez. Przejazd przez stolicę Maroka – Rabat aż do starożytnego królewskiego miasta Fez. Dz. 5 Fez – Meknes – Fez. Zwiedzanie miasta Meknes oraz Volubilis – rzymskiego miasta wpisanego na listę UNESCO. Dz. 6 Fez. Zwiedzanie starego miasta, bazar, Meczeta Andaluzyjska, Fontanna Nejjarine, dzielnica Fes el-Jdid. Dz. 7 Fez – Erfoud – Merzouga. Góry Atlas, pustynne krajobrazy i nocleg w berberyjskim namiocie. Dz. 8 Merzouga – Tinghir – Ouarzazate. Wschód słońca na pustyni, dolina Todra i Droga „Tysiąca Kazz”. Dz. 9 Ouarzazate – Taroudant – Agadir. Imponujące mury miejskie w Taroudant i przyjazd do hotelu w Agadirze. Dz. 10–11 Czas wolny na relaks i plażowanie. Dz. 12 Agadir – Marrakesz – Warszawa.

12 dni | Wyloty z Warszawy 14/11 2026, 13/03 2027
od 9.498,-

W poszukiwaniu Tajemnic Majów – od Panamy do Gwatemali

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Polski do Panama City. Dz. 2 Panama City. Zwiedzanie miasta oraz Kanału Panamskiego. Dz. 3 Panama City – Bocas del Toro. Dz. 4 Bocas del Toro – całonocna wycieczka do Zatoki Delfinów (Dolphin's Bay), Crawl Cay i Zapatilla Cay. Dz. 5 Bocas del Toro – Puerto Viejo, Kostaryka. Dz. 6 Park Narodowy Cahuita. Dz. 7 Wyprawa do rezerwatu Tirimbina – tajemnice kakao i czekolady. Dz. 8 La Fortuna. Wiszące mosty w dżungli i kąpiel w gorących źródłach. Dz. 9 La Fortuna – Liberia. Dz. 10 Liberia – Granada, Nikaragua. Wycieczka po mieście. Dz. 11 Rejs statkiem po wyspach Las Isletas, targ w Masaya. Wycieczka po mieście Managua – León. Dz. 12 León – Potosí. Rejs statkiem przez Zatokę Fonseca. La Unión, Salvador. Dz. 13 La Unión – stanowisko archeologiczne cywilizacji Majów Joya de Cerén – San Salvador. Dz. 14 San Salvador – ruiny miasta Majów w Copán, Honduras. Dz. 15 Copán – ruiny miasta Majów w Quirigua – Livingston, Gwatemala. Dz. 16 Livingston – Flores. Rejs statkiem po rzece Dulce. Fort San Felipe. Dz. 17 Flores – Tikal i zwiedzanie najlepiej zachowanego miasta Majów (lista Unesco) – przelot do Guatemala City i przejazd do Antigua. Dz. 18 Antigua. Zwiedzanie miasta z architekturą kolonialną i przejazd nad jeziorem Atitlán. Dz. 19 Rejs po jeziorze Atitlán. Dz. 20 Jezioro Atitlán – miasto Gwatemala. Podróż powrotna. Dz. 21 Przylot do Polski.

21 dni | Wyloty z Warszawy lub Krakowa 14/11 2026, 13/03 2027 | od 27.998,-

Cesarskie miasta Chin – od Placu Niebiańskiego Spokoju po Terakotową Armie

Wybierz się w klasyczną podróż objazdową, podczas której przeszłość spotyka się z teraźniejszością w dwóch najbardziej ikonicznych miastach Chin: Pekinie i Xi'an.

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy. Dz. 2 Przylot do Pekinu. Świątynia Nieba i odpoczynek. Dz. 3 Pekin. Plac Niebiańskiego Spokoju, Zakazane Miasto i Wzgórze Węglane. Dz. 4 Pekin. Wielki Mur Chiński, produkcja pereł, Pałac Letni i opcjonalnie pokaz akrobatyki z kolacją. Dz. 5 Pekin – Xi'an. Miasteczko olimpijskie i szybki pociąg do Xi'an. Dz. 6 Xi'an. Armia Terakotowa, Wielki Meczeta i teatr tańca z epoki Tang (opcjonalnie). Dz. 7 Xi'an. Zajęcia Tai Chi na murach miejskich, Wielka Pagoda Dzikiej Gęsi i lokalny targ. Kolacja pożegnalna. Dz. 8 Xi'an – Pekin. Przejazd szybkim pociągiem do Pekinu, zakupy i kolacja pożegnalna. Dz. 9 Pekin – Warszawa. Powrót do domu.

9 dni | Wyloty z Warszawy 06/03, 17/04, 28/08 2027
od 7.998,-

albatros.pl | rezerwacja +48 22 128 48 81 | Warszawa, ul. Marszałkowska 76 (8 piętro)

Cena zawiera: BILETY WSTĘPÓW, opiekę polskiego pilota, przeloty rejsowe, zakwaterowanie w pokojach 2-os., wyżywienie i transport zgodnie z programem, ubezpieczenie podstawowe.

Kod reklamy: GW28

Mentzen mobilizuje prezydenta w sprawie paktu senackiego

Sławomir Mentzen przekonuje, że budowa paktu „to będzie pierwszy duży test sprawności politycznej dla prezydenta”.
Czy Jarosław Kaczyński zaakceptuje w nim Grzegorza Brauna?

Tomasz Nyczka

Pakt senacki to szerokie porozumienie partii demokratycznych, które zostało zawarte przed wyborami parlamentarnymi w 2019 roku. Polega na tym, że w poszczególnych okręgach partie nie wystawiają kandydatów przeciwko sobie.

Dzięki temu ówczesna opozycja uzyskała w 2019 roku większość w Senacie. Jej kandydaci zdobyli 51 na 100 mandatów. Pakt senacki obowiązywał również w kolejnych wyborach w 2023 roku, po których demokraci przejęli zarówno Senat, jak i Sejm.

Prawica widzi, że pakt jest skuteczny, i chce mieć swój własny. Cel to odbicie w przyszłym roku Senatu partiom tworzącym koalicję 15 października.

Konfederacja: Bez Korony to nie ma sensu

Lider Konfederacji Sławomir Mentzen mówi, że pakt senacki zaproponował prezydentowi Karolowi Nawrockiemu jeszcze jesienią zeszłego roku, podczas wizyty w Pałacu Prezydenckim. Przekonuje, że „prezydent był zainteresowany tą ideą, żeby dogadać partię pravicową i przejąć Senat”.

Ale droga do stworzenia tego paktu jest wyboista. To, co wiadomo na pewno, to to, że rozmowy trwają, bo przyznają to publicznie politycy, ale trzeba pogodzić interesy w tej chwili już czterech partii.

Jarosław Kaczyński przekonywał, że nie wyobraża sobie żadnej współpracy z Koroną Grzegorza Brauna.

Posel Korony Roman Fritz mówił „Wyborczej”, że to dlatego, że Kaczyński jest pod wpływem Amerykanów, którzy nie chcą, żeby PiS dogadywał się z Braunem. W podobnym tonie wypowiadał się Mentzen, który przekonywał, że to „amerykański ambasador zakazał Kaczyńskiemu paktu senackiego z Braunem”.

– A bez niego pakt nie ma sensu – mówił Mentzen.

Kandydat PiS na premiera Przemysław Czarnek zgadzał się, że prawica „ma tego świadomość, że bez paktu senackiego bardzo trudno będzie wygrać Senat”, ale dodał, że „nie akceptuje pewnych zachowań Brauna”, i przekonywał: – Jestem za szerokim paktem, ale na pewno bez takich ludzi (...), z panem Braunem włącznie.

Pakt senacki taki nie do końca

Konfederacja robi w tej sprawie „fikolki”, mówi o porozumieniu senackim z Braunem, które jest „porozumieniem”, ale nie do końca jest paktem. Opowiadał o tym w tym tygodniu w TVN24 wicemarszałek Krzysztof Bosak.

Jak miałyby to wyglądać? – Nie będzie wspólnej listy. Magia wyborów do Senatu polega na tym, że nie trzeba żadnej wspólnej listy. Wystarczy porozumienie o tym, kto w którym okręgu wyborczym kandyduje – mówił Krzysztof Bosak.

• 12 lipca br.,
Warszawa. Plac
Trzech Krzyży.
Grzegorz Braun
podczas Marszu
Wołyńskiego
Konfederacji
Korony Polskiej

FOT. KUBA ATYS /
AGENCJA WYBORCZA.PL

Pytany o to, czy konfederaci ustąpią gdzieś ludziom Brauna, Bosak powiedział: – Jeżeli to byłaby cena za porozumienie obejmujące wszystkie siły opozycji, to uważam, że należy to zrobić.

Bosak przyznał, że „nie podobają mu się różne wypowiedzi Grzegorza Brauna”, ale stwierdził, że „wielu Polaków mu ufa”.

– Uważam, że odwojowanie Senatu od sił centrolewicowych jest celem, dla którego warto porozumieć się na opozycji. I to nie wymaga zgody na to, co kto mówi – powiedział Bosak i dodał, że „racją stanu jest zmniejszenie zakresu wpływu na nasze państwo KO, Lewicy, bezideowych karierowiczów z PSL, absolutnie pogubionych ludzi od Szymona Hołowni”.

– Gdybym się zgadzał z Grzegorzem Braunem albo Jarosławem Kaczyńskim, tobym się zapisał do ich partii – zastrzegł Bosak.

Kluczowa rola prezydenta, a nie prezesa PiS

Kolejny problem, który może się pojawić przy okazji prób konstruowania paktu senackiego na prawicy, to Jarosław Kaczyński. Mentzen odmawia mu kluczowej roli przy okazji tworzenia paktu i zapewnia, że „z Kaczyńskim dogadywać się nie zamierza”. Lider Konfederacji chce, żeby to prezydent wziął na siebie rolę budowniczego takiego paktu.

Mentzen powtórzył to w poniedziałek na swoim kanale na YouTube.

– Uważam, że prezydent powinien próbować wykonać pewien wysiłek i zorganizować pakt senacki pomiędzy czterema partiami. Bo jeżeli on się za to weźmie i zrobi to dobrze, to ten pakt ma szansę zaistnieć – przekonywał lider Konfederacji.

Dalej Mentzen argumentował, że „najwięcej plusów miałby z tego później sam prezydent”.

– Dlaczego on nie może robić teraz tych referendów, o które wnioski ciągle składa?

Dlatego, że blokuje je Senat, w którym większość ma obecna koalicja. Jeżeli udałooby się w 2027 roku przejąć Senat, to jest duża szansa, że on by akceptował wnioski referendalne prezydenta – mówił. I podsumował: – Ale żeby tak się wydarzyło, to musi powstać pakt senacki.

Kim jest Kaczyński, by organizować pakt?

Jak dotąd jednak jedyne środowiska, jakie w sprawie ewentualnego paktu się dogadały, to PiS i Bezpartyjni Samorządowcy. Kaczyński wystąpił na konferencji z ich liderem Markiem Wochem i zapowiedział taką współpracę. Tyle że wcześniej Woch nawiązał polityczną współpracę z Koroną Grzegorza Brauna.

Gdy Kaczyński ogłosił pakt z Wochem, Mentzen go wyśmiał. – Żeby powstał pravicowy pakt senacki, muszą być spełnione dwa warunki – patronat prezydenta Nawrockiego i trzy liczące się partie na pokładzie [to było przed rozłamem w PiS] – skwitował lider Konfederacji.

Konfederaci regularnie spotykają się z Nawrockim. – Z tego, co wiem, to ogłoszenie tego porozumienia Kaczyńskiego z Wochem bardzo się w Pałacu Prezydenckim nie spodobało. Bo to było ponad gło-

wą pana prezydenta – mówi nam poseł Ruchu Narodowego.

Dorzuca, że nie spodobało się też w Konfederacji, bo „Kaczyński uzurpuje tu sobie rolę decydującego o tym pakcie”. Przekonuje, że PiS nie powinien być taki pewny siebie, bo „nie jest w tej chwili żadnym liderem na prawicy”, gdzie rywalizują aż cztery ugrupowania.

W podobnym tonie mówił w poniedziałek Mentzen, który znów wyprowadził cios w Kaczyńskiego.

– Teraz nie ma już takiego świata, w którym PiS jest hegemonem, gdzie Jarosław Kaczyński decyduje o wszystkim, co się dzieje na prawicy. Mamy cztery partie, które w swoich sondażach wiele się tak naprawdę nie różnią – dwie większe, czyli Konfederację i PiS, i dwie mniejsze, czyli Koronę oraz Morawieckiego – powiedział Mentzen. Stwierdził, że „to nie może być tak, że Jarosław Kaczyński będzie organizował teraz pakt senacki”.

– Kim jest Kaczyński, żeby organizować pakt senacki? Nie nadaje się do tego. On może wyjść na konferencję prasową z Wochem i ogłosić, że zawarli pakt senacki. No, z Wochem może się dogadać, ale nie z Morawieckim, Konfederacją czy Braunem. Tu niezbędny jest prezydent Karol Nawrocki – powiedział Mentzen.

Wyjaśnił, że „ten pakt senacki to będzie taki pierwszy naprawdę duży sprawdzian dla prezydenta”, bo „być w opozycji do rządu, który jest w opozycji do własnych wyborców, to jest proste” i wystarczy „wetować, atakować Tuska”.

– Ale dużo trudniej być liderem dla tego swojego obozu politycznego. Bo tu różnice między Braunem a Morawieckim mogą być na tyle duże, że to nie łatwo będzie spaść. Ale zobaczymy, może się uda. To będzie na pewno pierwszy duży test sprawności politycznej dla prezydenta oraz jego ludzi – powiedział Mentzen. ●

Magia wyborów do Senatu polega na tym, że nie trzeba żadnej wspólnej listy. Wystarczy porozumienie o tym, kto w którym okręgu wyborczym kandyduje

KRZYSZTOF BOSAK

eprasa.pl f8178d677b

Gen. Polko: Romanowski wyniósł wiedzę o najczulszych mechanizmach państwa

Nie miejmy złudzeń – obecność byłego wiceszefa resortu sprawiedliwości w Naddniestrzu to żaden przypadek. Na taki krok musiała paść wyraźna zgoda ze strony Moskwy. Mówimy o strefie całkowicie kontrolowanej przez Rosję, w której to wyłącznie Kreml decyduje o tym, kto i na jakich warunkach otrzymuje schronienie – mówi „Wyborczej” gen. Roman Polko.

ROZMOWA Z
GEN. ROMANEM POLKĄ
byłym dowódcą jednostki GROM

DOROTA ROMAN: Polityk, były wiceminister sprawiedliwości w rządzie PiS Marcin Romanowski przez lata współdecydował o strategicznych obszarach w Ministerstwie Sprawiedliwości. O czym świadczy to, że dziś – jak wszystko na to wskazuje – znajduje się w bezpośredniej strefie wpływów Kremļa?

GEN. ROMAN POLKO: Mamy już, niestety, w naszej najnowszej historii przypadek sędziego Tomasza Szmydta, który uciekł na Białoruś. Mówimy o człowieku, który bezpośrednio kierował procesami weryfikacji i decydował o tym, kto w Polsce otrzyma dostęp do informacji niejawnych.

Sytuacja z Marcinem Romanowskim, który według wszelkich przesłanek odnalazł się w kontrolowanym przez Rosję Naddniestrzu, to kolejny potężny cios w nasz system bezpieczeństwa. Różnica polega na tym, że Romanowski jako wiceminister stał jeszcze wyżej w hierarchii państwowej.

Obaj ci ludzie mają unikalną wiedzę o strukturach, procedurach i słabościach polskich organów ścigania oraz wymiaru sprawiedliwości.

Fakt, że kluczowe osoby z polskiego systemu prawnego lądują w strefach bezpośrednich wpływów Kremļa, to dla polskich służb najwyższy stan alarmu i konieczność natychmiastowego szacowania strat wywiadowczych.

Dziś były wiceminister sprawiedliwości Marcin Romanowski wysłał pisma z Tyraspolu, czyli serca pro-rosyjskiego Naddniestrza. To nie jest przypadkowy kierunek. Mamy do czynienia z ucieczką ludzi dysponujących strategiczną wiedzą o państwie prosto w ramiona rosyjskiego aparatu bezpieczeństwa.

Jeśli wysocy urzędnicy odpowiedzialni za kluczowe piony państwa szukają schronienia na terytoriach zależnych od Moskwy, to przestaje to być wyłącznie sprawa karna, a staje się bezpośrednim zagrożeniem dla suwerenności i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej.

Czym w praktyce skutkuje sytuacja, w której człowiek z taką wiedzą państwową mógł trafić w ręce prorosyjskich struktur?

– Dla rosyjskich służb były polski wiceminister to absolutna kopalnia wiedzy. Przecież wiedza i dane, którymi dysponuje z racji pełnionego urzędu,

stanowią dla drugiej strony gotową bazę operacyjną. Pamiętajmy o najważniejszym: wciąż nie znamy szczegółów i nie wiemy, od jak dawna on tam przebywa. A w tamtym świecie – świecie rosyjskich służb specjalnych – nic nie dzieje się z przypadku ani za darmo.

Żeby znaleźć się w takim miejscu i zyskać tam bezpieczną przystań, trzeba przynieść coś cennego w zamian.

Na terytorium kontrolowanym przez FSB i lokalne KGB nikt nie pojawia się przypadkiem. W tym świecie nie ma darmowych przysług. Istnieje ogromne ryzyko, że za ochronę trzeba zapłacić konkretną informacją.

Z punktu widzenia kontrwywiadu sytuacja jest skrajnie niebezpieczna. Przyznam szczerze, że z początku sam uważałem to za fake news – aż nie chciało się wierzyć, że taki scenariusz jest w ogóle możliwy.

Jeśli jednak ostatecznie te doniesienia potwierdzą nasze służby, będziemy mieli dowód na to, jak daleko potrafią posunąć się niektórzy ludzie. Pokazuje to, że w obliczu odpowiedzialności karnej zdrada własnej ojczyzny i ucieczka do wroga enklawy stają się dla nich ceną, którą są w stanie zapłacić, byle tylko ratować własną skórę.

Patrząc na to z perspektywy bezpieczeństwa państwa, mamy do czynienia z sytuacją skrajną. Przecież jako prominentny polityk ówczesnej władzy i wiceminister sprawiedliwości ten człowiek przez lata znajdował się w samym sercu najczulszych mechanizmów polskiego państwa. Miał wgląd w procedury, systemy teleinformatyczne, śledztwa i wiedzę o ludziach służb.

Jeśli dziś – jak wszystko na to wskazuje – oddał się pod skrzydła struktur kontrolowanych przez Kreml, to poziom zagrożenia kontrwywiadowczego przekracza wszelkie dotychczasowe normy. To potężne uderzenie w architekturę bezpieczeństwa Rzeczypospolitej.

Taki kryzys paraliżuje wewnętrzne procedury i uderza w fundamenty naszych instytucji. Co więcej, ta sytuacja głęboko podważa wiarygodność Polski na arenie międzynarodowej. Pokazuje bowiem naszym sojusznikom z NATO i Unii Europejskiej, że ludzie z samego szczytu władzy mogą bez przeszkód uciekać do strefy wpływów wroga.

Gdy na początku pojawiały się głosy, że uciekinierzy przed polskim wymiarem sprawiedliwości mogą szukać schronienia na Białorusi czy w Rosji, brzmiało to niemal jak ponury żart. Dzisiaj, gdy okazuje się, że były wiceminister sprawiedliwości – czło-

FOT. MACIEK JAŻWIECKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

*Człowiek, który
współtworzył polskie
państwo, wybrał protekcję
wroga. To czysta zdrada*

gen. ROMAN POLKO
eksdowódca GROM-u

wiek, który współdecydował o kierunkach rozwoju państwa – rzeczywistość odnajduje się w kontrolowanym przez Moskwę Naddniestrzu, ten żart zamienia się w przerażającą rzeczywistość. To porażające, że ludzie odpowiedzialni za kluczowy resort w kraju szukają ratunku przed zarzutami przestępczymi w ramionach wrogich reżimów.

Czy pobyt Romanowskiego w Tyraspolu to efekt wcześniejszej operacji, inwigilacji i nacisków ze strony rosyjskich służb?

– Naddniestrze od początku pełnoskalowej wojny Rosji z Ukrainą jest postrzegane jako tykająca bomba i potencjalny front, z którego Kreml mógłby zaatakować Ukrainę od południowego zachodu. Mówimy o strefie, z której w każdej chwili mogą zostać wyprowadzone rosyjskie ataki wymierzone w Ukrainę. To de facto wysunięta placówka wojskowa Moskwy.

Skoro były wiceszef resortu sprawiedliwości ląduje w tak zapalnym punkcie, polskie służby powinny traktować to jako scenariusz skrajnego zagrożenia, w którym polskie tajemnice państwowe trafiają bezpośrednio na zaplecze frontu wroga.

Nazwijmy rzeczy po imieniu: to nie jest zwykły azyl dla zbiega, lecz wejście w sam środek wroga infrastruktury wojennej.

Z perspektywy operacyjnej sprawa jest oczywista. Do Naddniestrza nie da się ot tak wjechać, a tym bardziej tam ukryć, bez zielonego światła od lokalnego aparatu bezpieczeństwa, który jest sterowany bezpośrednio przez Moskwę. Obecność tego człowieka w Tyraspolu to jasny sygnał, że jego pobyt odbywa się za zgodą rosyjskich władz i pod ich pełną, permanentną kontrolą.

Czy jest w ogóle wyobrażalny scenariusz, w którym człowiek z taką wiedzą pojawia się w Tyraspolu bez przyzwolenia Moskwy?

– Nie miejmy złudzeń: obecność tego człowieka w tamtym regionie to żaden przypadek. Musiała na to paść wyraźna zgoda. Owszem, mówimy o Naddniestrzu – o terytorium i miejscowości, której nazwy większość ludzi w Polsce pewnie nawet nie potrafi dobrze wymówić. Ale pod względem politycznym i operacyjnym nie ma to najmniejszego znaczenia. Czy on przebywa fizycznie w Moskwie, czy właśnie tam – to bez różnicy. To strefa całkowicie kontrolowana przez Rosję i to Kreml decyduje, kto dostaje tam schronienie.

Litera prawa i polski Kodeks karny inaczej definiują zdradę stanu czy szpiegostwo. W obliczu wojny hybrydowej, z jaką się mierzymy, oddanie się w ręce struktur kontrolowanych przez Kreml nie wypełnia moralnych i politycznych znamion zdrady własnego kraju?

– Mówmy o tym głośno: tego typu działania są w gruncie rzeczy zdradą państwa i tutaj nie mam najmniejszej wątpliwości. Niezależnie od tego, jak surowo czy formalnie Kodeks karny definiuje to pojęcie, rzeczywistość jest brutalna. Oddanie się w ręce tych, którzy życzą naszemu krajowi jak najgorzej, to akt całkowitej kapitulacji z lojalności wobec ojczyzny.

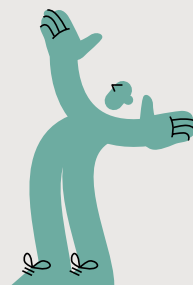
Najgorsza w tym wszystkim jest jednak perspektywa systemowej bezradności naszego państwa. Zastanówmy się, co się stanie, jeśli w obliczu kolejnych wyborów polityczne wahadło w Polsce znów się przechyli i do władzy w ten czy inny sposób powróci dawny obóz. Czy to oznacza, że człowiek, który dziś ucieka w ramiona Kremļa, nagle wróci do kraju w pełni chwały? To porażające. ●

Rozmawiała **Dorota Roman**

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34448045

Słowno NOWOŚĆ
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

Szukaj w

SUPERAUTO.PL STADION ŚLĄSKI

KOCIOŁ CZAROWNIC ZNÓW ZAPŁONIE,
A TY MUSISZ BYĆ CZĘŚCIĄ TEJ HISTORII!

LEGENDARNY MECZ

 POLSKA | **ANGLIA**
5 WRZEŚNIA 2026 **LEGENDARNYMECZ.PL**

Województwo
Śląskie

superauto.pl
STADION ŚLĄSKI

SUPERAUTO.PL STADION ŚLĄSKI • 70-LECIE LEGENDARNEJ ARENY

Polowanie na ludzi. Jak Char

Oczywiście, że się boimy, w każdej chwili coś może spaść. A tu nawet prowizorycznego schronu nie ma – opowiada pani Anna z niewielkiej stacji benzynowej w pobliżu Charkowa. Niedaleko dron zabił niedawno polskiego wolontariusza.

Roman Imielski

**KORRESPONDENCJA CHARKÓW
– CZUCHUJW**

Droga z Poltawy do Charkowa to ok. 140 km. Oba miasta są największymi ośrodkami w północno-wschodniej Ukrainie, a trasa pomiędzy nimi to jeden z kluczowych szlaków zaopatrzenia ukraińskiej armii. Od kilku tygodni Rosjanie systematycznie niszczą stacje benzynowe pomiędzy nimi – zburzyli już 90 proc. z nich, zabijając kilku pracowników.

Stacja pani Anny położona jest ok. 15 km przed Charkowem. To dwa dystrybutory i niewielki budynek obłożony workami z piaskiem. Pomiędzy nimi okienko do obsługi klientów.

– W zabezpieczeniu pomogło wojsko – opowiada pani Anna. – Klienci podjeżdżają, szybko tankują i odjeżdżają, bojąc się ataku. Kobiety z pobliskich miejscowości też nie chcą u nas pracować, mają przecież dzieci i rodziny. Oczywiście że się boimy, ale co mamy robić? – pyta pani Anna.

– Popatrzcie, tu są resztki jednego z rosyjskich dronów, co spadł niedaleko – do rozmowy włącza się Dmytro, wojskowy weteran ranny w walkach o Charków w 2022 r. Dziś poza wojskiem, lekko kuleje na jedną nogę.

Patrzmy na szczątki, widać numery seryjne i datę produkcji. – Niedawno znaleźliśmy inny, a tam na jednym z elementów wyposażenia było „Made in Europe” – krzywi się Dmytro.

Efpiwiszka zabija polskiego wolontariusza

Do Charkowa pojechaliśmy po raz kolejny z pomocą humanitarną – komputery, powerbanki, stacje energii EcoFlow, żywność i środki czystości, mnóstwo rzeczy dla dzieci: bloki rysunkowe, farbki, kredki czy interaktywne zabawki – kupioną dzięki wpłatom czytelniczek i czytelników w serwisie zrzutka.pl (szczegóły na końcu tekstu).

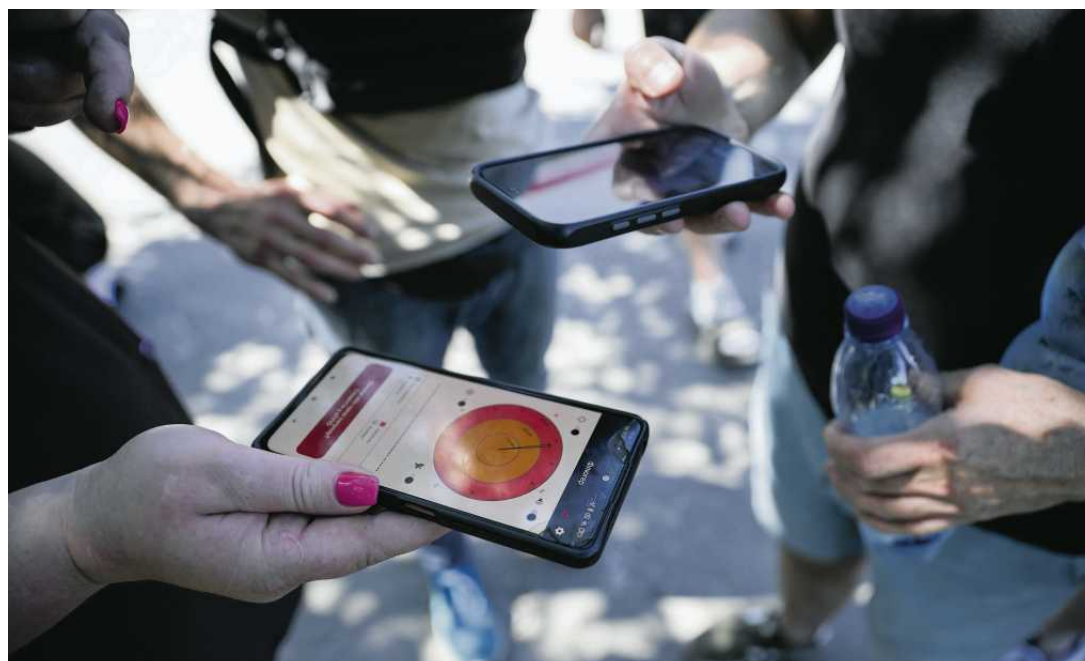
Zaledwie 25 km od północnych rogatki miasta swoje pozycje mają Rosjanie. Dlatego Charków atakowany jest nie tylko przez rakiety balistyczne, drony Szached czy mniejsze Molnia, ale także przez małe drony FPV popularnie zwane efpiwiszkami.

To skrót od angielskiego First Person View (widok w pierwszej osobie). Pilot steruje dronem, mając podgląd na żywo z kamery na pokładzie. Obraz pokazywany jest na monitorze lub w specjalnych goglach – ma się wtedy wrażenie, jakby siedziało się w środku drona.

Zwykle takie drony są sterowane przy pomocy fal radiowych, ale Rosjanie bardzo mocno rozwinęli technologię sterowania przy pomocy światłowodu. Takie

FOT. JAKUB WŁÓDEK / AGENCJA WYBORCZA.PL (3)

drony FPV mają zasięg nawet 30 km, a ich przewaga polega na tym, że obraz przekazywany operatorowi drona jest jakości HD, co znacznie zwiększa efektywność ataków.

Właśnie taki dron FPV zabił 27 lipca w pobliżu Charkowa polskiego wolontariusza Marka Ruska-Wolskiego. Wbił się w jego vana tuż za kabiną kierowcy. – Był bez szans – mówi mi polski wolontariusz, pokazując na telefonie zdjęcia zniszczonego auta. W bocznym poszyciu blaszaka dziura, wewnątrz pokiereszowane odłamkami.

Dlatego północna obwodnica Charkowa oraz łączące się z nimi drogi na Derkacze i Lipce są już osiatkowane, a wjazdy do takich tuneli często zabezpieczają zwisające sznurki. Mają zatrzymać małe drony, choć i na siatki są sposoby, o czym dalej.

Co jakiś czas wzdłuż tunelu z siatki, od strony wrogich pozycji, stoją przypominające myśliwskie ambony metalowe platformy. Na jednej z nich zamontowano już automatyczne bezobsługowe działko, które ma zestrzeliwać większe drony.

Jedziemy na Saltiwkę, wielkie blokowisko w północnej części Charkowa, mocno zniszczone podczas walk o miasto w 2022 r. Dziś to także jeden z głównych celów ataków Rosjan, którzy czasami urządzają sobie polowania na samochody przy pomocy dronów FPV z podwieszonym ładunkiem, najczęściej ważącym ok. pół kilograma.

Zajeżdżamy na jedną ze stacji benzynowych. Cała kryje się pod antydronową siatką, a wjazd i wyjazd szczególnie zabezpieczają zwisające kawałki materiału.

– Wojskowi nam zrobili to zabezpieczenie dwa dni temu, na szczęście jeszcze nie mieliśmy okazji przetestować skuteczności – opowiada pracownik stacji, mężczyzna w średnim wieku.

Akurat, kiedy stoimy na stacji, ogłasza kolejny alarm przeciwlotniczy. Ale na to nikt już w Charkowie nie zwraca uwagi, takich alarmów jest czasami kilkanaście przez całą dobę. – Ja mam nadzieję, że ta osłona zadziała – mówi kobieta przy kasie.

Charków broni się przed dronami

– A tu alarmy są cały czas, dlatego tak bardzo lubię ciszę.

Dron czeka przy drodze

Jak zawsze naszym przewodnikiem w Charkowie jest Ihor. To nie jest prawdziwe imię, bo tego podać nie możemy. Od początku służy w jednostce Kraken – legendarnym oddziale, który na początku wielkiej inwazji rosyjskiej w lutym 2022 r. walnie przyczynił się do obrony miasta. Ihor to specjalista od dronów, operator z pokaźną listą misji bojowych, zniszczonego sprzętu i zabitych Rosjan.

Mkniemy jego pick-upem obwodnicą Charkowa, w osiatkowanym tunelu. Ihor zżyma się, że siatka jest z tworzywa sztucznego, a nie metalowa. – Metalowa jest bardziej wytrzymała, jeśli chodzi o warunki atmosferyczne, jak i drony kacapów – tłumaczy. Ihor nigdy o Rosjanach nie mówi inaczej jak „kacapy”. – Jak przyjdzie zima i spadnie śnieg, taka siatka może się po prostu zaważyć – dopowiada.

Jeśli zaś chodzi o same siatki, to jest sposób na ich uszkodzenie. – Operator puszcza drona FPV i wbija się nim w siatkę. Próbuje go poderwać tylko po to, by szybko wyczerpać baterię, bo wtedy dochodzi do samozniszczenia drona. Chodzi o to, by nie wpadł w ręce wroga. Taki wybuch powoduje dziurę w siatce, przez którą mogą wlecieć kolejne drony – opowiada Ihor. I dodaje:

Czasami dron FPV wlatuje przez dziurę i operator siada nim obok drogi. I czeka, aż trafi się odpowiedni cel.

Ihor zabiera nas na południe od Charkowa, za Czuchujiw, na drogę prowadzącą do Welykiego Burluku. To miejscowość notorycznie atakowana m.in. przez drony FPV, bo Rosjanie mają swoje pozycje niecałe 20 km dalej. Po drodze jest zaporę na rzece Doniec i duży sztuczny zbiornik, popularne miejsce wypoczynku i wędkarstwa.

Dobrą asfaltową drogą mkną głównie wojskowe auta, z systemami REB na dachu. To przypominające grzyby anteny do zagłuszania fal radiowych, dzięki którym sterowane są drony FPV. My REBa nie mamy, przez większość drogi nie ma też tunelu z siatki. – Cholera, to już dawno powinno być osiatkowane – denerwuje się Ihor.

Mijamy kolejne wioski. Pyta, czy chcemy jechać dalej, bo to niebezpieczne rejony. Jeszcze kawalek – proponujemy – i zawróćmy.

Przy drodze leży spalony wrak samochodu. Stajemy, wychodzimy, Ihor fachowym okiem ogląda szczątki. – To toyota hilux. O, tu było trafienie. Chłopaki byli droniarzami, tu są resztki po bateriach do FPV. Ładunek wybuchowy miał jakieś 600 gram, to w zupełności wystarczy – mówi Ihor. – Paradoksalnie, najbardziej niebezpieczne jest w nocy. Po pierwsze, drony mają kamery termowizyjne, łatwo namierzają i trafiają w cel. Po drugie, atakują prawie

◀ **Zniszczony przez dron samochód na drodze z Charkowa w kierunku Wołczańska**

▶ **Zabezpieczona przed atakiem z powietrza stacja benzynowa pod Charkowem**

▶ **Aplikacja Fluger wskazuje odległość od najbliższych wykrytych dronów**

Charków atakowany jest nie tylko przez rakiety balistyczne, drony Szached czy mniejsze Mołnia, ale także przez małe drony FPV popularnie zwane efpiwiskami

Pomóż z nami Ukrainie

• Jako dziennikarze „Wyborczej” od początku rosyjskiej inwazji z 2022 r. pomagamy Ukrainie i osobiście zawożymy daleko na wschód pomoc humanitarną. Byliśmy wiele razy w Chersoniu, Mikołajowie, Zaporozżu, Słowiańsku, Izjum, Kupiańsku, Charkowie i Sumach. I będziemy nadal pomagać i jeździć.

• Możesz wspomóc naszą akcję, wpłacając pieniądze w serwisie zrzutka.pl, nasza zbiórka to: „Wyborcza” dla Ukrainy. Numer konta do przelewów: 39 1750 1312 6883 8774 8180 4583.

wszystko, co jeździ, bo w nocy idzie wyłącznie transport wojskowy.

„Pompa” dobra na FPV

W końcu wjeżdżamy w osiatkowany tunel, bo jesteśmy zaledwie kilka kilometrów przed Welykim Burlakiem. Pytam Ihora, co zrobić, gdy zobaczy się lub usłyszy drona FPV.

Ihor: – Po pierwsze, ani chwili się nie zastanawiać. Natychmiast zatrzymać samochód i uciekać, najlepiej w gęste krzaki, kępę drzew lub pole kukurydzy. Operatorowi drona bardzo trudno was wtedy znaleźć. Po drugie, gdy jest was kilku, każdy ucieka w swoją stronę, bo operator jest na chwilę zdezorientowany, jaki cel wybrać: was czy może jednak puste auto.

Dopytuję, jak takiego drona unieszkodliwić.

Ihor: – Czasami wystarczy REB do zagłuszania, po prostu was nie zauważy, ale kacapy często zmieniają częstotliwości i oszukują REB. Warto mieć ze sobą „pompe”, jak nazywamy myśliwską przeładowaną strzelbę na śrut, po angielsku shotgun. Uciekasz albo masz człowieka na pace pick-upa, który wali do drona, gdy ten się zbliży. Albo uciekasz w krzaki i czekasz na strzał, gdy dron zacznie szukać celu i podłeci na kilkanaście metrów.

My „pompy” nie mamy, więc jedziemy jeszcze z kilometr i zawracamy. Lepiej nie kusić losu... ●

REKLAMA

Kraj/34447848

1926100GDYNIA2026

LETNIE URODZINY GDYNI

sobota, 22 sierpnia

SCENY MUZYCZNE

SKWER ARKI GDYNIA
OD 13:00

GDYŃSKIE
BRZMIENIE

MOŁO POŁUDNIOWE
20:00

KONCERT
sanah

WSTĘP TYLKO Z KARTĄ MIESZKAŃCA GDYNI 1+1*

* Posiadacz Karty Mieszkańca Gdyni może wejść na koncert z jedną osobą towarzyszącą.

ZESPÓŁ PIEŚNI I TAŃCA GDYNIA 13:00 | OLGIA 14:00 | ŚWITAŁA & DJ CBH 14:30
KIERAS & LINOLEUM 15:00 | JOANNA KNITTER BLUES&FOLK CONNECTION 16:00
RUM 17:00 | NO LIMITS 18:00 | TOMEK MAKOWIECKI 19:00 | SUBBAMBOO 20:00
HAMER KOT (DJ SET) 21:00 | PAN KNAP I SZEFOSTWO 21:30
YOUNG IGI 22:30

ALEJA MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO
OD 14:00

NAJDŁUŻSZY STÓŁ
URODZINOWY

PARK CENTRALNY
OD 14:00

PARK PEŁEN
ATRAKCJI

Spotkajmy się na urodzinach Gdyni!

100.gdynia.pl

patronat honorowy

PATRONAT HONOROWY
WOJEWODA
POMORSKI
BEATA RUTKIEWICZ

PATRONAT HONOROWY:
MIECZYSLAW STRUK
MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

POLSKA
ORGANIZACJA
TURYSTYCZNA

sponsor główny

sponsor

partner

patronat medialny

Maria Korcz

Spytaliśmy młodych, dlaczego wybierają medycynę.

– Zdarzało mi się słyszeć, że niektórzy po aferze z zarobkami lekarzy idą na medycynę tylko ze względu na pieniądze. Niestety, mogą się rozczarować – zaznacza Zosia, tegoroczna maturzystka, która za kilka tygodni zacznie studia na Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu.

Mama Zosi jest lekarką i to ona zaraziła ją miłością do biologii. O studiowaniu medycyny na poważnie zaczęła myśleć, gdy sama po raz pierwszy zderzyła się z systemem ochrony zdrowia. – Byłam wtedy w II klasie liceum. Kolejni lekarze nie potrafili mi pomóc, aż wreszcie trafiłam do cudownej pani doktor. Zmagając się z chorobą, poznałam ludzi, którzy niestety nie zawsze otrzymywali odpowiednią pomoc. Chciałabym pomagać innym tak skutecznie, jak lekarka, na którą trafiłam – mówi.

Rekordowa rekrutacja

Tegoroczna rekrutacja na studia medyczne budzi ogromne emocje i jeszcze więcej zainteresowania niż zwykle. Rywalizacja o miejsca na najlepszych uczelniach stała się wyjątkowo zacięta, bo biorą w niej udział uczniowie z rocznika, który przed laty objęła próba reformy wieku szkolnego. W tym samym czasie posłano wówczas do pierwszej klasy zarówno siedmiolatków, jak i część sześciolatków.

Skalę konkurencji dobrze pokazuje liczby. W 2025 r. maturę zdawało 256 tys. osób, a w maju tego roku blisko 345 tys. Szkołę średnią skończyło więc blisko 35 proc. osób więcej. Miejsc na kierunkach medycznych przybyło w tym czasie tylko o 2 proc.

Na wyjątkowo trudny wyścig nakłada się dodatkowo gorąca debata o zarobkach lekarzy i ujawnianych przez media nadużyciach systemu. W tym o najgłośniejszym przypadku, od którego zaczęła się ogólnokrajowa afeta – o sprawie byłego już radnego KO, Dawida Kacprzyka, który, choć nie mając jeszcze nawet specjalizacji, kierował SOR-em w warszawskim Szpitalu Południowym i w 2025 roku zarobił 1,7 mln zł.

Nietrudno więc o wniosek, że młodzi prą na medycynę drzwiami i oknami zachęceniu doniesieniami o zarobkach idących w setki tysięcy, a nawet w miliony złotych. Rzeczywistość jest jednak nieco bardziej skomplikowana.

Pensja razy trzy

Ponadprzeciętne zarobki lekarzy są faktem. Nawet gdyby założyć, że pracują tylko na jednym kontrakcie, mediana wynagrodzeń z umów B2B (pracuje na nich niemal trzy czwarte lekarzy) wynosi 25,6 tys. zł brutto. To trzykrotność przeciętnej pensji w Polsce. Mediana zarobków za luty wyniosła w polskiej gospodarce 7,7 tys. zł brutto.

Ale co ciekawe, badanie nad motywacjami studentów medycyny, które w 2024 roku przeprowadzono wśród uczących się na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, wykazało, że wysokie zarobki znalazły się dopiero na czwartym miejscu wśród powodów, dla których wybrali tę ścieżkę kariery (średnio w skali od 1 do 5 ocenili ich wpływ na decyzję o studiach medycznych na 4,03). Tak samo istotna, przynajmniej deklaracyjnie, okazała się chęć pomagania innym.

Większe znaczenie przyszli lekarze przypisali temu, że wykształcenie medyczne daje stabilność zatrudnienia (średnio 4,5 pkt), „wnosi coś do świata” (4,3 pkt) i daje możliwość rozwoju zawodowego (4,1 pkt).

O to, dlaczego zdecydowali się stanąć w szranki o miejsce na kierunku lekarskim, zapytaliśmy samych młodych, którzy od października zaczną studia medyczne.

Dlaczego młodzi wybierają medycynę?

• Na wyjątkowo trudny wyścig nakłada się debata o zarobkach lekarzy i ujawnianych przez media nadużyciach systemu FOT.

WŁADYSŁAW CZULAK /
AGENCJA WYBORCZA.PL

– Wydaje mi się, że to dość wcześnie, żeby decydować, co będę robić przez resztę życia. Chcę mieć szansę iść do szpitala, do prosektorium i wtedy podjąć decyzję – mówi Alicja.

„Czuję presję”

– Nie jestem pewna tego wyboru. Wydaje mi się, że to dość wcześnie, żeby decydować, co będę robić przez resztę życia. Chcę mieć szansę iść do szpitala, do prosektorium i wtedy zdecydować, czy to praca dla mnie. Idę na te studia, bo w razie czego będzie mi się łatwiej z nich przenieść na inne, niż gdybym chciała potem np. z psychologii dostać się na medycynę – tłumaczy Alicja, rocznik 2007.

Zdała rozszerzoną maturę z biologii na 90 proc. i mimo wątpliwości postanowiła iść ścieżką, którą wcześniej przetarli jej rodzice.

– Jestem z rodziny lekarskiej i czuję z tego powodu pewną presję. Myślę, że to był kluczowy czynnik mojego wyboru – przyznaje. Alicja jest jednak wdzięczna rodzinie za to, jak pokierowali nią na początku liceum. Gdyby nie to, zamiast rozszerzonej chemii, biologii i matematyki wybrałaby geografię i języki. Dziś jej perspektywy zawodowe byłyby zupełnie inne.

– Rodzice od zawsze mnie uczyli, że zarobki są bardzo ważne, że bez nich dużo trudniej realizować pasję. Mam raczej hu-

manistyczne zainteresowania, chciałabym pisać, ale to nie jest rzecz, z której można się utrzymać. Chciałabym też mieć w przyszłości dużą rodzinę, a to wymaga stabilnej, dobrej pracy – mówi.

W upewnieniu się co do słuszności tego, że medycyny warto choćby spróbować, pomogły jej też własne doświadczenia z systemem ochrony zdrowia. Od kilku lat choruje na endometriozę.

– Wiedza o ciele kobiety wciąż jest mała. Młode kobiety są krzywdzone przez system, bo mówi im się, że okres boli i po ciąży przestanie. Sama to słyszałam i chciałabym, żeby to się zmieniło.

Zawód z misją

Natalia była w liceum uczennicą znaną z dobrych ocen i świadectw z paskiem. Ze świetnymi wynikami skończyła klasę językową w jednej ze szkół średnich w Ciechanowie. I ku zdziwieniu wszystkich postanowiła, że po maturze robi roczną przerwę. Zamiast pierwszego lepszego kierunku – a tych do wyboru miałaby zapewne całkiem sporo – postanowiła, że przez rok będzie się uczyć biologii i matematyki, a potem spróbuje dostać się na medycynę.

– Chcę mieć zawód z jakąś misją, jakimś celem – tłumaczy. – Chwilowo pracuję jako sprzedawca i dobrze widzę, że to praca, która niczyjego życia nie zmieni. Jako psychiatra mogę dawać ludziom chociaż nadzieję. Jak byłam mała, chciałam być weterynarzem, ale trudno byłoby mi usypiać zwierzęta. Wiem, że jako lekarka będę też pewnie widzieć ludzi, którzy będą umierać, ale o człowieku walczyć się do końca. W przypadku zwierząt to nie zawsze prawda – mówi. Przez rok chodziła na kurs z rozszerzonej matematyki i biologii, a resztę czasu spędzała, ucząc się na własną rękę. Plan przyniósł efekty. Od października będzie studentką Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

– Rok temu nie czułam się jeszcze gotowa. Nie wiedziałam, co chcę robić, nie byłam gotowa wyjechać z domu. Moja mama jest pielęgniarką. Wspierała mnie w tej decyzji, od razu powiedziała, że rok to niewiele w perspektywie całego życia – wspomina.

Coś z biologią

– Wiedziałam, że jakiegokolwiek kierunek wybiorę, to będzie coś związanego z biologią.

Na początku nie myślałam o lekarskim, bo wiedziałam, że bardzo trudno jest się dostać, że na UJ nie wystarczy tylko biologia i matematyka – mówi Nikola. Ale strach okazał się mieć wielkie oczy. Od października będzie studentką kierunku lekarskiego na UJ. – Wcześniej myślałam o dietetyce albo rehabilitacji, ale w pewnym momencie, kiedy wszystkie trzy przedmioty zaczęły mi iść całkiem dobrze, pomyślałam: czemu by nie spróbować? – dodała.

Jak mówi, szalę na korzyść medycyny przeżywał ostatecznie fakt, że praca lekarza daje więcej stabilizacji, nie jest tak obciążająca fizycznie i pozwala na lepsze zarobki niż praca fizjoterapeuty. – Miałam zarobki z tytułu głowy, ale przede wszystkim zależało mi na pracy z człowiekiem, takiej, w której się komuś pomaga. Nie mogę być chirurgiem, bo naturalnie, od urodzenia, trzęsą mi się ręce. Myślałam np. o anestezjologii. Anestezjologowie są bardzo potrzebni, to praca w dużym stresie, mniej widoczna dla pacjentów, ale bardzo ważna – mówi.

Weterynaria

Inga pracuje na półtora etatu jako lekarz weterynarii. Dzieli pracę między gabinet a Inspektorat Weterynarii. W marcu spontanicznie zdecydowała, że chce powtórzyć maturę z biologii i spróbować dostać się na medycynę.

– Wcześniej o tym nie myślałam, ale z biegiem czasu, porównując warunki pracy lekarzy z warunkami pracy w moim zawodzie, doszłam do wniosku, że to może być dla mnie lepsza ścieżka – mówi. Po dwóch miesiącach nauki poprawiła maturę z biologii z 72 proc. na 85 proc., co pozwoliło dostać się na medycynę w Opolu. – Tego z zewnątrz często nie widać, ale weterynaria to zawód bardzo trudny psychicznie. Widzimy najgorsze oblicze ludzi, którzy nie troszczą się o dobrostan zwierząt. Nas, lekarzy weterynarii, traktują bez szacunku, podważają nasze kompetencje. Pod tym względem lekarze pracujący z ludźmi są w dużo lepszej sytuacji.

Porównanie zarobków także przemawia na korzyść lekarzy medycyny. Inga na start, po trwających pięć i pół roku studiach weterynaryjnych, dostała 6 tys. zł brutto. – To zarobki nieproporcjonalne do wszystkich trudów tego zawodu – mówi. Zaznacza przy tym, że jej sytuacja i tak była nie najgorsza. Większość jej znajomych trafiła na staże z urzędu pracy, gdzie zarabiali po 1,8 tys. zł na rękę.

– Do medycyny przyciągają mnie też wyższe standardy leczenia, które są regulowane, unormowane. W weterynarii nie ma ogólnych schematów leczenia, każdy układa je sam, co sprawia, że poziom jest nierówny i utrudnia pracę, prowadzi do wzajemnego podważania metod. W efekcie jakość opieki jest zróżnicowana, a na koniec dnia ludzie i tak wrzucają nas do tego samego worka – tłumaczy. I dodaje: – Mam obawy, bo nie mam już 19 lat. Będę musiała też sama się utrzymać, łączyć pracę ze studiami. Dalej będę przyjmować jako weterynarz. Przy dobrych wiatrach skończę studia, mając 32 lata. Mimo to uważam, że nigdy nie jest za późno, żeby się spełniać zawodowo i robić to, co się kocha. ●

Ponadprzeciętne zarobki lekarzy są faktem. Nawet gdyby założyć, że pracują tylko na jednym kontrakcie, mediana wynagrodzeń z umów B2B wynosi 25,6 tys. zł brutto. To trzykrotność przeciętnej pensji w Polsce

Co wiemy po gigantycznym wycieku danych

Rządowy serwis bezpiecznedane.gov.pl pozwala sprawdzić, czy nasze dane wyciekły w jednym z licznych ataków hakerskich. Nie ma tam jednak informacji z największego wycieku z MyDr.

Bolesław Brečko

Atakujący twierdzą, że wykradli dane dotyczące niemal 19 mln Polaków. Według serwisu Zaufana Trzecia Strona ta liczba może być prawidłowa, bo serwis MyDr obsługuje większość placówek medycznych w Polsce.

W rządowym serwisie bezpiecznedane.gov.pl można sprawdzić, czy nasze informacje zostały wykradzione w jednym z niezliczonych ataków hakerskich na przestrzeni lat. Powstał on po to, żeby informować obywateli o potencjalnym zagrożeniu – jeśli dane wyciekły, to m.in. należy zmienić hasła, które poznali przestępcy.

Na bezpiecznedane.gov.pl można m.in. sprawdzić, czy nasze dane pojawiły się w wyciekach z laboratoriów ALAB, serwisu Itaka, Facebook, i innych.

Na razie jednak nie można sprawdzić, czy nasze dane znalazły się w wycieku z MyDr. Na stronie znajduje się informacja, że „zostaną [one] udostępnione niezwłocznie po przekazaniu ich przez podmioty do tego upoważnione”. Dlaczego tych danych nie ma w serwisie i kiedy może to nastąpić?

• – **Dziś już wiemy, jaki błąd techniczny doprowadził do wycieku. Został on już naprawiony – mówi wicepremier Krzysztof Gawkowski**

FOT. SHUTTERSTOCK

„Firma [MyDr] nie może (zgodnie z RODO) przekazać danych NASK, który to prowadzi serwis bezpiecznedane.gov.pl. Gdyby przekazać mogła, to każdy mógłby pewnie już wkrótce do serwisu zajrzeć i sprawdzić, czy był w bazie. Ale firma danych przekazać nie może, prezes UODO nie pozwoli, a nikt mu nie każe pozwolić. Przepis to przepis i basta” – pisze ekspert ds. cyberbezpieczeństwa Adam Haertle na stronie Zaufana Trzecia Strona.

Chodzi o to, że o incydencie bezpieczeństwa potencjalne ofiary powinien poinformować gabinet, który przyjmował nasze dane (MyDr tylko je przetwarza). Problem polega na tym, że gabinety same nie wiedzą, czyje da-

ne wyciekły, musiałyby dostać taką informację od MyDr, a ta dopiero ustala, jakie dane faktycznie zostały wykradzione. W przepisach zatem jest luka.

– Trwają prace nad tym, aby wszystkie dane z MyDr przekazać do serwisu bezpiecznedane.gov.pl z pominięciem administratorów (placówek medycznych) zgodnie z prawem – mówi wicepremier Krzysztof Gawkowski. – Dziś już wiemy, jaki błąd techniczny doprowadził do wycieku, został on już naprawiony.

Wicepremier dodał także, że Polska nie prowadzi, ani nie będzie prowadzić negocjacji z przestępcami w celu wykupienia danych.

Serwis Zaufana Trzecia Strona jako pierwszy opisał wyciek, a także rozmawiał z włamywaczami, którzy się z nimi skontaktowali. Na podstawie przekazanych informacji i rozmów eksperci oceniają, że prawdopodobieństwo, że dane faktycznie wyciekły przekracza 50 proc.

Przestępcy przekazali Zaufanej Trzeciej Stronie dane, które eksperci mogli niezależnie zweryfikować (m.in. numer PESEL szefa strony Adama Ha-

ertle, oraz dane leczenia jednego z polityków). Wszystkie przekazane przez przestępców informacje albo zostały potwierdzone przez ekspertów, albo ich potwierdzenie nie było możliwe.

Eksperci Zaufanej Trzeciej Strony zaznaczają, że numery PESEL są łatwe do pozyskania z innych wycieków czy publicznie dostępnych danych o firmach i osobach.

Kiedy dane z wycieku MyDr mogą pojawić się w serwisie bezpiecznedane.gov.pl? Konkretniej daty nie da się przewidzieć, ale drogi są dwie. Pierwsza to udostępnienie informacji przez MyDr i gabinety medyczne NASK-owi, który odpowiada w Polsce za bezpieczeństwo internetu. Druga to ujawnienie danych przez przestępców. W internecie pojawiła się informacja, rzekomo pochodząca od przestępców, że nie planują sprzedawania ani publikowania wykradzionych danych.

Moje dane mogą być w wycieku, jak się zabezpieczyć? Jeśli podejrzewasz, że twoje dane mogły znaleźć się w wycieku z MyDr zastosuj poniższe kroki:

- zastrzeż numer PESEL w usłudze mObywatel;
- zmień dane logowania do usługi ZnanyLekarz, gabinetów lekarskich i innych usług medycznych;
- zmień hasła w innych serwisach, jeśli były w nich używane te same hasła co powyżej.

Dodatkowo:

- stosuj weryfikację dwuetapową, czyli potwierdzanie logowania przez mail, SMS lub fizyczny klucz;
- korzystaj z menedżera haseł;
- nie używaj tych samych par login+hasło w kilku miejscach;
- zwracaj uwagę na podejrzane maile i telefony, w których przestępca może podszywać się pod bank, służby, jednostki administracji itp.

Jak korzystać z serwisu bezpiecznedane.gov.pl?

- wejdź na stronę bezpiecznedane.gov.pl;
- zaloguj się używając np. aplikacji mObywatel;
- kliknij swoje imię i nazwisko w prawym górnym rogu, wpisz dane (PESEL, email, nr telefonu), które chcesz sprawdzić.

Czy moje dane są bezpieczne?

Niestety, nawet jeśli zobaczymy informację, że nasze dane nie brały udziału w wyciekach, to nie znaczy, że nigdy nie wyciekły. Serwis bezpiecznedane.gov.pl przeszukuje około 20 baz z wyciekami. Zdecydowanie więcej baz przeszukuje prywatny serwis haveibeenpwnd.com (na którym rządowy się wzoruje), w którym niestety najczęściej znajdziemy swoje dane i informacje, w jakim wycieku się pojawiły. W przypadku autora rządowego serwisu pokazał zero wycieków, a haveibeenpwnd.com – 21. ●

Wyciek z serwisu usług medycznych MyDr może być największym dotąd wyciekiem danych polskich obywateli

14-15-16.08

Olsztyn
green*
festival

NA WARMII I MAZURACH

VITO BAMBINO

KACPERCZYK

KAYAH

PEZET

ARTUR ROJEK

SISTARS

SOKÓŁ

GRZEGORZ TURNAU

ZAŁEWSKI

BASS ASTRAL

HUBERT.

IGO

RALPH KAMINSKI

KASIA LINS

JOHN PORTER

KASIA SIENKIEWICZ

MERY SPOLSKY

VOO VOO

MISIA FURTAK · HELA · BARTEK KRÓLIK · OFELIA · PRZEBIŚNIEGI · RUNFORREST

SONBIRD · THE CASSINO · ZABŁOCKI/MOZIL · PIOTR ZIOŁA

3 SCENY, 30 KONCERTÓW, TEATRY I STAND-UPY NAD JEZIOREM UKIEL

POCZUJ LATO! ☺

ORGANIZATOR:
wyborcza.pl

WSPÓŁORGANIZATOR:
OLSZTYN

PARTNER GŁÓWNY:
#gen Warmii i Mazur

PARTNER STRATEGICZNY:
LOTTO

SPONSORZY STRATEGICZNI:
ING

ENERGA GRUPA ORLEN

KINDER BUENO

CASABLANCA CATERING

LECH

PARTNER TECHNOLOGICZNY:
NASK

PARTNER EXO:
dobra energia by wibron

PATRONI MEDIALNI:
ZET

chillizet

GAZETA.PL

ams

HELIOS

helios media

PARTNERZY EDUKACYJNE:
UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI W OLSZTYNIE

KORTO SFERA

Centrum Popularyzacji Muzyki i Teatru

PARTNER TERENU:
OSIR

Biedronka

COCCOLINO

essence

instax FUJIFILM

Jordan*

ALCON

MICHELIN

SERWIS NOSOWICZ

MPEC

zook

GALERIA WARMIŃSKA

Aura

K

COBET

REKOPOL

REMONDIS

Kraj/34414001

Armia to ja!

Jako zwierzchnik sił zbrojnych Karol Nawrocki zachowuje się tak, jakby po wybuchu wojny miał nimi dowodzić.

Dorota Roman, Arkadiusz Gruszczyński

Wasz prezydent nigdy nie powie do was: »naprzód«. Zawsze będę mówił do was: »za mną!«. Te słowa wypowiedziane przez Karola Nawrockiego 6 sierpnia ubiegłego roku miały zdefiniować jego relacje z wojskiem. Po roku jego urzędowania w kulisach armii mówi się, że Pałac Prezydencki przestał być jedynie ośrodkiem reprezentacyjnym, ale podjął walkę z kierownictwem Ministerstwa Obrony Narodowej i premierem Donaldem Tuskiem o kontrolę nad armią. Jak Nawrocki widzi siebie w roli zwierzchnika sił zbrojnych, można było się przekonać jeszcze w czasie kampanii wyborczej. Zapowiadał wówczas, że chce decydować o zakupach nowoczesnego sprzętu, obiecywał milion rezerwistów i 5 proc. PKB na armię. A kiedy już pokonał Rafała Trzaskowskiego, oznajmił, że będzie „gło-

sem polskich żołnierzy i oficerów”, bo bezpieczeństwo Polski zaczyna się od każdego szeregowego.

Ważny był kontekst, bo mówił to, gdy: • za naszą wschodnią granicą od trzech lat trwała wojna; • na polskie niebo zaczęły się wdzierać rosyjskie rakiety i drony; • trwała przyspieszona okolicznościami wojennymi modernizacja armii; • państwa NATO na nowo zaczęły układać swoje relacje ze Stanami Zjednoczonymi rządzonymi przez Donalda Trumpa, przeciwnika amerykańskiego zaangażowania w wojnę w Ukrainie, który w dodatku zapowiadał wycofanie żołnierzy z Europy.

Pamiętając o tym wszystkim, przyjrzyjmy się temu, jak Nawrocki buduje relacje z wojskiem i MON-em.

Prezydent, który krzyczy

O tym, że zwierzchnictwo nad siłami zbrojnymi Nawrockiego będzie miało szczególny charakter, przekonaliśmy się już w momencie, gdy oficjalnie je obejmował. 6 sierpnia 2025 roku na Placu Józefa Piłsudskiego w Warszawie w obecności szefa MON-u Władysława Kosiniaka-Kamysza pozdrowił wojsko tak głośno, jakby chciał wszystkim oznajmić, że należy do niego. Prezydencki okrzyk: „Czołem żołnierze!” omal nie rozwalil głośników.

Dziś już wiemy, że podczas spotkań z wojskiem zawsze nadmiernie eksploatuje struny głosowe. To przemyślana demonstracja, która ma trzy cele: zyskać wizerunkową i emocjonalną przewagę nad wyważonymi generałami, zaimponować młodym żołnierzom, którzy mają w nim widzieć swego lidera, i zepchnąć w cień po-

lityków rządowych, przede wszystkim szefa MON-u Władysława Kosiniaka-Kamysza.

W następnym tygodniu – 15 sierpnia podczas swojej pierwszej defilady z okazji Święta Wojska Polskiego – sytuacja się powtórzyła. Nawrocki w asyście szefa Sztabu Generalnego gen. Wiesława Kukuły najpierw przejechał otwartym samochodem przed defilującymi pododdziałami, a następnie teatralnie zasiadł na trybunie honorowej. Tam również nie oszczędzał bębneków zgromadzonych. Patrzyli na niego nie tylko politycy, ale też przede wszystkim wojskowi. W porównaniu ze służalczym wobec własnego obozu politycznego Andrzejem Dudą, którego mimika podczas wystąpień ocierała się czasem o groteskę, zobaczyli człowieka pewnego siebie, pociągającego aroganckiego, który nie przemawiał, lecz krzyczał.

Do ekspresyjnego stylu Nawrockiego generałowie z wieloletnim stażem podchodzą z dystansem i rezerwą. Wychowani w duchu chłodnej, wojskowej dyplomacji i poszanowania procedur dostrzegają w tych gestach element politycznego teatru. Oczywiście, przestrzegając zasad ceremoniału, salutują zwierzchnikowi sił zbrojnych, ale w ciągu roku prezydentury Nawrockiego wśród wojskowych narastało zaniepokojenie, że armia staje się scenografią do budowania osobistego mitu przywódcy.

– Ten ryk na obchodach Święta Wojska Polskiego nie przystoi prezydentowi. W ten sposób nie zawojuje serc ani umysłów żołnierzy – ocenia generał Piotr Pytel, był szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego.

• **Prezydent Karol Nawrocki i szef Sztabu Generalnego gen. Wiesław Kukuła podczas ubiegłorocznej defilady z okazji święta Wojska Polskiego, Warszawa, 15 sierpnia 2025 rok**

FOT. KUBA ATYS / AGENCJA WYBORCZA.PL

targowymi w bezwzględnej rozgrywce między Pałacem Prezydenckim a MON-em – twierdzi nasz rozmówca. Ten polityczny klincz stał się jednym z głównych tematów kuluarowych rozmów w armii.

Andrzej Szejna, poseł Nowej Lewicy i członek sejmowej komisji obrony, przypomina, że zgodnie z konstytucją prezydent w czasach pokoju sprawuje swoje zwierzchnictwo nad siłami zbrojnymi „za pośrednictwem ministra obrony narodowej”. Strategię zakupów zbrojeniowych, współpracę z wojskiem i sojusznikami powinni więc realizować wspólnie szef MON-u oraz dowództwo sił zbrojnych, a nie prezydent. – Karol Nawrocki, nawet przy współpracy najbardziej światłych ekspertów, nie opracuje ani strategii obrony narodowej, ani programu rozwoju polskiej armii – mówi Szejna. – Wydaje się, że prezydent tego nie rozumie, a to niezrozumienie wpływa na współpracę w rządem.

Dowódcy wojskowi stoją więc przed trudnym zadaniem: muszą lawirować między żądnym coraz większej władzy nad armią prezydentem a cywilnym szefem MON-u. Spróbujmy wziąć pod lupę relacje między Karolem Nawrockim a Władysławem Kosiniakiem-Kamyszem.

Prezydent bruździ, czyli trudna kohabitacja

Podczas inauguracyjnego przemówienia przed Zgromadzeniem Narodowym prezydent ostentacyjnie pominął rolę rządu w systemie dowodzenia. A podczas wspomnianych uroczystości na Placu Piłsudskiego jego zwolennicy zagłoszali przemówienie szefa MON-u. Kosiniak-Kamysz usłyszał okrzyki: „Precz z komuną!”, choć, gdy upadała, miał zaledwie 8 lat, oraz że ma się wynosić do Berlina. Nawrocki nie zareagował, czym wyżsi oficerowie byli zszokowani.

– Zwierzchnik sił zbrojnych ma obowiązek dbać o powagę munduru i autorytet władzy wojskowej. Pozwolenie na partyjny wiec i werbalny lincz na ministrze w obecności generalicji to fatalny sygnał. To demoluje hierarchię i przenosi nienawiść z polityki wprost do armii, która powinna być apolityczna – komentuje wysoki rangą oficer Sztabu Generalnego.

Szef MON-u nie dał się wyprowadzić z równowagi. Na nienawistne okrzyki przytomnie zareagował wezwaniem do jedności w obliczu zewnętrznych zagrożeń. – Bezpieczeństwo wymaga współpracy, a nie nienawiści,

Do ekspresyjnego stylu Nawrockiego generałowie podchodzą z dystansem i rezerwą. Dostrzegają w tym element politycznego teatru, ale wśród wojskowych narasta zaniepokojenie, że armia staje się scenografią do budowania osobistego mitu przywódcy

nie krzyku – zwrócił się wprost do prezydenta. Podkreślił, że choć reprezentują skrajnie różne obozy, to w obliczu zagrożeń ze Wschodu ich nienaruszalnym wspólnym mianownikiem musi pozostać Polska.

– Dla milczącego Nawrockiego był to bolesny prztyczek w nos. Szef MON-u bezlitośnie przypomniał mu, że zwierzchnik sił zbrojnych powinien jednoczyć państwo, a nie biernie przyglądać się partyjnemu linczowi – komentował tę sytuację gen. Roman Polko, były dowódca jednostki Grom, elity polskich sił specjalnych.

Z naszych informacji wynika, że obejmując resort obrony Kosiniak-Kamysz zwrócił się do generałów tak: „Nie znam się na armii, ale wiem, jak robić politykę. Dlatego zostawiam wam swobodę w podejmowaniu decyzji wojskowych, ale pod warunkiem, że weźmiecie za nie pełną odpowiedzialność”. Nasi rozmówcy z rządu podkreślają, że minister Kosiniak-Kamysz przestrzega tej zasady i nie wtrąca się w decyzje wojskowych.

Gdy Nawrocki obejmował urząd prezydencki, spodziewano się, że pojawi się między nimi rywalizacja o wpływy w wojsku i uznanie żołnierzy. Mówiło się nawet o nieuchronnej powtórcie z „obiadu drawskiego”. Chodzi o wydarzenie z 30 września 1994 roku, które historycy nie wahają się nazwać próbą puczu w armii. Przeciwno ówczesnemu szefowi MON-u w rządzie SLD-PSL admirałowi Piotrowi Kołodziejczykowi zbuntowała się generalicja skupiona wokół szefa Sztabu Generalnego Tadeusza Wileckiego. Buntownicy mieli za sobą prezydenta Lecha Wałęsę. W kulminacyjnym momencie pod-

czas wspólnego obiadu Wałęsa zaatakował Kołodziejczyka, a współpracujący z nim generałowie zażądali jego dymisji, do której ostatecznie nie doszło.

W przypadku Kosiniaka-Kamysza i Nawrockiego do tak spektakularnego wydarzenia nie doszło. Ale zdarzyło się bardzo nieczyste zagranie prezydenta. Pod koniec marca, nie informując o tym ministra, zaprosił do siebie generalicję.

– Swoją naradę zorganizował w samym środku kryzysu wokół weta do programu SAFE [o nim poniżej]. Chciał bez obecności szefa MON-u przekonać wyższych dowódców do swoich racji, ale przede wszystkim przetestować ich lojalność. Czy stawiać się na jego wezwanie bez zgody swego cywilnego przełożonego – mówi nam osoba towarzysząca jednemu z generałów.

Pominięcie konstytucyjnego ministra obrony narodowej wywołało w resorcie wściekłość i zostało uznane za złamanie niepisanych zasad kohabitacji.

– To niekorzystne dla prawidłowego politycznego zwierzchnictwa nad siłami zbrojnymi i dla cywilnej kontroli nad armią – ocenił tę sytuację gen. Stanisław Koziej. Według niego narada prezydenta z najwyższą kadrą sił zbrojnych bez szefa MON-u nie powinna być nawet planowana.

Do kolejnego zgrzytu doszło miesiąc temu, kiedy wicepremier stanął w obliczu trudnej decyzji przekazania Ukrainie zaawansowanych pocisków przeciwlotniczych Patriot (PAC-3 MSE). Nawrocki wbił mu wtedy szpilę, zamieszczając na platformie społecznościowej prowokacyjny wpis: „Zdumiewa mnie Pan. Decyzję podjął Pan, proszę się z nią po męsku zmierzyć”. Zamiast poważnej dyplomacji Polacy zobaczyli dwóch kłócących się liderów państwa frontowego.

Mimo takich zgrzytów prezydent i szef MON-u współpracują. Kosiniak-Kamysz miał z Andrzejem Dudą relacje przyjazne, kiedy na przykład Agata Duda zażywała sobie na jakimś pikniku obstawy wojska, szef MON-u jej to zapewnił. Z Nawrockim takiej bliskości nie ma, obaj politycy trzymają się na dystans, ale przestrzegają ram, które na ich funkcje nakłada konstytucja. Prezydent wręcza nominacje oficerskie, jego ludzie z BBN utrzymują stały kontakt ze Sztabem Generalnym i MON-em, a Kosiniak-Kamysz „sprawuje cywilny nadzór nad armią”. Z otoczenia ministra słyszymy, że za kulisami tego spektaklu jest spokojnie i rzetelnie.

Czołowy polityk PSL-u przekonuje nas, że prezydent tak naprawdę nie ma pomysłu na wojsko. – Jego polityczne marzenia wykraczają poza bieżące administrowanie państwem czy wojskiem. On chce zająć miejsce Jarosława Kaczyńskiego w roli zbawcy narodu. To dlatego wymaga, żeby go na bieżąco o wszystkim informować, i chce parałować większość decyzji rządu związanych z armią. Robi to głównie po to, by budować wizerunek władcy, który gospodarskim okiem dogląda królestwa.

Weto, którego nikt nie rozumie

Co jakiś czas Nawrocki próbuje pokazać, że szuka porozumienia z rządem. – Tylko jedność i wspólnota dają nam siłę do budowania naszego systemu odporności i bezpieczeństwa – przekonywał rok temu. Deklarował gotowość pełnej współpracy z premierem i szefem MON-u. Do Donalda Tuska apelował o podpisanie ponadpolitycznego porozumienia w kwestii bezpieczeństwa.

– Żadna propozycja czy choćby szkic takiego porozumienia nigdy nie trafiły do resortu – mówi wiceminister obrony narodowej Cezary Tomczyk z Koalicji Obywatelskiej. Tomczyk uważa, że działania Nawrockiego są obliczone wyłącznie na użytek opinii publicznej, chodzi w nich wyłącznie o politykę, a nie o dobro armii. Przypomina też, że prezydent do dziś nie spełnił obietnicy przekazania na dozbrajanie i modernizację polskich sił zbrojnych blisko 200 mld zł z w ramach polskiego programu SAFE z Narodowego Banku Polskiego. – Szczерze mówiąc, nie przypominam sobie, aby jakkolwiek zwierzchnik sił zbrojnych tak wprost oszukał swoich podwładnych jak Karol Nawrocki w sprawie funduszy na program SAFE – mówi Tomczyk.

SAFE (Security Action for Europe) to unijny program pożyczkowy, który ma doprowadzić do militaryzacji kontynentu. Mogą z niego korzystać nie tylko państwa UE, ale także jej sojusznicy: Wielka Brytania, Kanada, Japonia, Korea Południa, Albania czy Macedonia. Z puli 180 mld euro Polska miała otrzymać najwięcej – ponad 43 mld euro. Nawrocki jednak zawetował ustawę, która miała ułatwić i przyspieszyć wydawanie pieniędzy na modernizację wojska. Stwierdził, że unijny kredyt zagraża naszej suwerenności. W zamian wspólnie z PiS-owskim prezesem NBP Adamem Glapińskim zaproponował „Polski SAFE 0 procent”. Pomysł opiera się na wy-

Bardziej wyrozumiały jest gen. Stanisław Koziej, były szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego: – Tak się po prostu utarło. Zwłaszcza przy powitaniu. Zawsze trzeba zachowywać się adekwatnie do sytuacji, a wojsko lubi siłę, również w głosie.

To PiS wprowadził politykę do koszar

Wielu naszych rozmówców, zarówno z armii, jak i z rządu, ocenia te gesty jednoznacznie: to próba upolitycznienia relacji prezydenta z wojskiem. Dla innych to żadna nowość, bo polityka na stałe wkroczyła do koszar podczas ośmioletnich rządów Prawa i Sprawiedliwości. Rok prezydentury Nawrockiego to jedynie kontynuacja tego zjawiska, choć w znacznie bardziej drapieżnej odsłonie.

– Wcześniej wojsko bywało tłem dla rządowych konferencji prasowych i dynamicznych pokazów sprzętu, a teraz stało się bezpośrednim zakładnikiem w walce o realną, instytucjonalną władzę – tłumaczy nam młodszy oficer, który dopiero zaczyna karierę w armii. – W codziennej służbie wyraźnie widać, że moi przełożeni, a więc doświadczeni generałowie, z narastającym niepokojem patrzą na to, jak wojsko zostaje wciągane w brutalny klincz kohabitacji – komentuje.

Wojskowe doły czują po prostu, że codzienne decyzje i stabilność dowodzenia zaczynają zależeć od temperatury sporu między prezydentem a rządem. – Każdy nominacja na wyższe stanowisko, każdy awans oficerski czy zakup uzbrojenia nie są oceniane przez przyzmat przydatności na polu walki, lecz stają się punktami prze-

przedaży polskich rezerw złota, a następnie przekazaniu blisko 200 mld zł na wojsko. Problem w tym, że bank centralny rok do roku notuje stratę, ale nawet jakby miał zysk, to i tak byłby on przekazywany do budżetu państwa.

Dla wielu doświadczonych żołnierzy decyzja o odrzuceniu gigantycznych i pewnych pieniędzy na modernizację armii była niezrozumiała. Wszyscy doskonale wiedzą, że stała za nią wyłącznie polityczna kalkulacja. General Koziej ocenia, że prezydent przedłożył interes partyjny nad strategiczną rację państwa: – Ta decyzja położy się cieniem na całej jego kadencji, a odzyskanie pełnego zaufania armii będzie niezwykle trudne.

Jeszcze ostrzej wypowiedział się gen. Mirosław Różański, przewodniczący senackiej komisji obrony narodowej, niegdyś związany z Polską 2050, dziś z klubem Vadima Tyszkiewicza: – Dyskusja nad programem SAFE ostatecznie zdyskredytowała prezydenta. Pokazała, że jest nie państwowcem, ale człowiekiem partii realizującym konfrontacyjną politykę, którą zasygnalizował już w kampanii wyborczej.

Szarża szefa Sztabu Generalnego

Na pieniądze z SAFE czekała cała armia, kiedy więc Nawrocki zawetował ustawę, z krytyką nie kryli się też inni oficerowie.

27 lutego tego roku w podwarszawskiej Kobylce, w siedzibie Pit-Radwaru, kluczowej spółki Polskiej Grupy Zbrojeniowej, zorganizowano konferencję „SAFE – Bezpieczna Polska”. W wypełnionej wojskowym sprzętem hali stawili się: premier, szefowie MON-u, MSWiA, infrastruktury, dowódcy wojska, policji oraz przedstawiciele krajowych firm zbrojeniowych. Tylko z Kancelarii Prezydenta nie pojawił się nikt.

Po przemówieniach polityków głos zabrał gen. Wiesław Kukula, szef Sztabu Generalnego. Jego słowa wybrzmiały najmocniej, sugerował, że zostało podważone zaufanie do oficerów, którzy „brali aktywny udział w projektowaniu programu”, i przede wszystkim podkreślił, że SAFE dla polskiej armii to game changer (fakt zmieniający reguł gry). Jednak najbardziej zaskoczył, kiedy stwierdził, że sytuacja, do której doszło, powoduje, iż armia „z pozycji biernego obserwatora przeszła na pozycję obrońcy rządowych planów”.

Kukula uchodził dotąd za ulubionego generała PiS-u – był zaufanym ministra obrony Mariusza Błaszczaka, a wcześniej, gdy resortem rządził Antoni Macierewicz, stworzył Wojska Obrony Terytorialnej, oczko w głowie ministra.

– Słowa o „pełnym zaufaniu do oficerów” to jasny komunikat do Pałacu Prezydenckiego: kwestionując program SAFE, uderzacie w ludzi, którzy odpowiadają za nasze życie. W tej sytuacji dalszy opór przeciwników tych funduszy wygląda na polityczny sabotaż – skomentował wówczas wystąpienie szefa Sztabu Generalnego generał Polko.

Dziś podtrzymuje tamtą ocenę i zwraca uwagę na to, że spór prezydenta z wojskiem pokazał w jaskrawy sposób kontrast: z jednej strony zespół doświadczonych oficerów opracował precyzyjny plan modernizacji, a z drugiej politycy z otoczenia prezydenta próbowali udowodnić, że wiedzą lepiej, czego potrzebuje wojsko. – Publiczna manifestacja własnego stanowiska przez Sztab Generalny to sytuacja bezprecedensowa – ocenia Polko.

Weto prezydenta wywołało też poruszenie w wojskowych dołach. – Ignorując stanowi-

ska gen. Kukuli, prezydent Nawrocki brutalnie podważył autorytet najwyższych dowódców w oczach ich własnych podwładnych – mówi młoda oficerka zastrzegająca anonimowość. Podkreśla, że dla każdego żołnierza, tak że dla niej, szef Sztabu Generalnego to najwyższy merytoryczny i operacyjny autorytet, który odpowiada za planowanie obrony kraju i życie ludzi na polu walki. Kiedy więc zwierzchnik sił zbrojnych demonstracyjnie odrzuca kluczowe analizy przygotowane przez gen. Kukulę, wysłała do koszar niezwykle groźny sygnał: zdanie waszych dowódców nic nie znaczy, jeśli koliduje z moim interesem politycznym.

Takie głosy młodych oficerów powinny niepokoić Nawrockiego, tym bardziej że doskonale zdaje sobie sprawę, iż w młodych rocznikach dominują prawicowe, konfederackie poglądy.

Polityka na stałe wkroczyła do koszar podczas ośmioletnich rządów Prawa i Sprawiedliwości. Rok prezydentury Nawrockiego to jedynie kontynuacja tego zjawiska, choć w znacznie bardziej drapieżnej odsłonie

Nawrocki kumpel Trumpa

Od początku kadencji Karola Nawrockiego trwa rywalizacja o to, czy podpis ostatecznie przypieczętuje historyczne porozumienie w sprawie nowej, stałej bazy amerykańskiej w Polsce. Zarówno prezydent, jak i premier zdają sobie sprawę, że załatwienie zgody Białego Domu na stałą obecność sił amerykańskich w Polsce to wizerunkowo Święty Graal.

Nawrocki, budując swój mit twardego, proamerykańskiego lidera, próbuje za wszelką cenę udowodnić, że to jego relacje z administracją w Waszyngtonie są kluczem do sukcesu. Z kolei ludzie z resortu dyplomacji i MON-u przypominają, że to oni prowadzą realne, budżetowe negocjacje techniczne i kwestie finansowania infrastruktury dla Amerykanów. Waszyngton widzi w Warszawie dwóch pretendentów do miana „najlepszego przyjaciela Ameryki”, co rodzi obawy, że wewnętrzne tarcia mogą opóźnić ten strategiczny projekt.

– Nasi zagraniczni koledzy łapią się za głowę, słuchając o tym, co dzieje się na linii zwierzchnik sił zbrojnych i MON – mówi polski oficer służący w strukturach NATO. Ten chaos skutkuje według niego niepewnością partnerów: kto w razie kryzysu wojennego naprawdę podejmuje w Polsce decyzje i czyje rozkazy będą dla generałów wiążące.

Na sejmowych korytarzach można usłyszeć, że podczas którejś z wizyt w Pentagonie Kosiniak-Kamysz został w żołnierskich słowach poproszony o poprawę relacji z Karolem Nawrockim. Nasi informatorzy z rządu to

potwierdzają, ale dodają, że podobną prośbę usłyszał od Amerykanów prezydent. Od ludzi z otoczenia szefa MON-u słyszymy zapewnienia, że dla naszych sojuszników przewidywalnym partnerem jest rząd. Przede wszystkim dlatego, że gabinetowi Tuska szybko udało się zwiększyć wydatki na wojsko do 5 proc. PKB, czego od członków NATO domagał się Donald Trump. Ta sztuka nie udała się Kaczyńskiemu – na koniec ośmioletnich rządów Zjednoczonej Prawicy Polska przeznaczała na armię tylko 3,27 proc.

Nasz rozmówca z rządu twierdzi, że Republika nie poparliby tak ostentacyjnie Nawrockiego i PiS-u. Kiedy zauważamy, że Trump nie tylko wsparł Nawrockiego w kampanii wyborczej, ale też przyznał, że wpływ na jego decyzję o stacjonowaniu wojsk amerykańskich w Polsce miała jego przyjaźń

z prezydentem, słyszymy, że to nie ma znaczenia. – Trump nie mógł poprzeć Trzaskowskiego, ponieważ wydawał mu się i Republikanom zbyt europejski – twierdzi nasz rozmówca.

Uważa też, że oceny dużej skuteczności prezydenta w relacjach ze Stanami Zjednoczonymi są mocno na wyrost. – Trump komunikuje się z Nawrockim, ponieważ nie rozróżnia, w których systemach politycznych większe znaczenie ma premier, a w których prezydent. Proszę pamiętać, że całą robotę wykonuje zaplecze Kosiniaka-Kamysza, a Nawrocki jedynie spija śmietankę – twierdzi nasz rozmówca.

Sojusznicy są zdziwieni

To zaplecze napotyka jednak czasem niespodziewane działania ludzi prezydenta. O jednym z nich opowiada wiceprzewodnicząca sejmowej komisji obrony, posłanka KO Joanna Kluzik-Rostkowska. Do kuriozalnej sytuacji doszło w grudniu 2025 roku w Pentagonie, gdy ludzie prezydenta nie zgodzili się na udział w spotkaniu z amerykańskimi sojusznikami attaché wojskowego gen. Krzysztofa Nolberta. Sytuacja była o tyle dziwna, że właśnie on jako wysłannik MON-u był odpowiedzialny za organizację tego spotkania. Za tą decyzją stało ówczesne kierownictwo BBN-u ze Sławomirem Cenkiewiczem na czele.

– Takie traktowanie na szczeblu w Pentagonie gen. Nolberta było niepoważne i szkodziło w punkcie widzenia Polski – ocenia Kluzik-Rostkowska. Przypomina też o napięciach, które pojawiły się między Karolem Nawrockim a wojskiem na tle przyznawania gwiazdek generalskich.

Kolejna sporna kwestia to sprawa Strategii Bezpieczeństwa Narodowego. To dokument określający ramy obronne kraju, fundamentalny, gdy za naszą wschodnią granicą trwa wojna. Rada Ministrów przyjęła zaktualizowany projekt strategii już w lipcu 2025 roku, ale Kancelaria Prezydenta i nowe kierownictwo BBN-u odmówiły jego akceptacji, uznając rządowe założenia za wadliwe. – Jeżeli nadrzędny dokument doktrynalny staje się narzędziem w wewnętrznej walce politycznej i grze

o wpływy nad siłami zbrojnymi, to dla obronności kraju fatalna wiadomość – ocenił to zamieszanie gen. Mieczysław Cieniuch, były szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Zamiast współpracować w sprawie nowej Strategii Bezpieczeństwa Narodowego, kancelaria prezydenta otworzyła nowy front rywalizacji z rządem. Dopiero wiosną 2026 roku BBN poinformowało o wypracowaniu kompromisowej wersji dokumentu. Miesiące paraliżu zdążyły jednak wywołać niepokój wśród planistów wojskowych. Dziwią się tej sytuacji nasi sojusznicy: – Nie rozumiem, jak to możliwe, że w momencie, gdy wojna jest u bram Polski, wasi liderzy nie potrafią się porozumieć w tak fundamentalnych sprawach – mówił z niedowierzaniem NATO-wski dowódca, z którym rozmawialiśmy podczas uroczystości podpisania amerykańsko-polskiego kontraktu zbrojeniowego.

Nawrocki czasem jednak pokazuje, że mimo politycznych różnic w ważnych momentach potrafi współpracować z rządem. Tak było, gdy wspólnie reagowali na rosyjskie drony na polskim niebie czy ostatnio, kiedy pod Lublinem spadła rosyjska rakietka. O współdziałaniu można było mówić także w czasie lipcowego szczytu NATO w Ankarze, gdy w kularach prezydent mówił językiem rządu Tuska. Jednocześnie, miejmy nadzieję, że nie na pokaz, wdziliśmy także w minioną środę w Gdyni, gdzie prezydent, premier i wiceminister obrony narodowej wspólnie uczestniczyli w ceremonii chrztu okrętu ORP „Wicher”, czyli pierwszego z trzech nowych statków wojennych. Najważniejsi politycy w kraju mówili jednym głosem. Donald Tusk stwierdził, że budowa nowej floty morskiej jest przykładem myślenia ponad podziałami politycznymi, a sukces – jak zawsze – ma wielu ojców. – Idee rozdziły się w 2013 roku, ale potrzeba było wysiłków kolejnych rządów i także obecnego. Natomiast Karol Nawrocki zapowiedział, że po kolejnych wyborach – „ktokolwiek je wygra” – będzie pilnował rządu, by dbał o rozwój marynarki wojennej.

Co dalej z armią?

Na koniec zadajmy dwa pytania: co dalej z armią i czy politycy będą wykorzystywać wojsko w kampanii wyborczej?

Odpowiedź na pierwsze wydaje się prosta: można się spodziewać nowych kontraktów wojskowych, kolejnych unijnych pieniędzy na zbrojenia i modernizację armii z programu SAFE. Można się też spodziewać kolejnych rosyjskich ataków i prowokacji na naszym terytorium. Dlatego premier Tusk zapowiedział już konsultacje z generalicją i prezydentem w sprawie przyspieszenia prac nad obroną przeciwlotniczą i przeciwdronową.

Jeśli chodzi o drugie pytanie, to politycy po obu stronach zapewniają, że wojsko nie będzie brało udziału w kampanii wyborczej. Na razie ani PSL, ani Kosiniak-Kamysz nie zyskują sondażowej premii za w sumie udane kierowanie przez lidera ludowców kluczowym resortem w trudnych czasach. Premier Tusk też nie zaprzęgnie armii do polityki, choć na każdym kroku będzie podkreślał fakty: że to za jego rządów przeznaczono na nią rekordowe nakłady i że nastąpiła poprawa bezpieczeństwa Polaków.

A jak będzie się zachował Nawrocki? Jako zwierzchnik sił zbrojnych wciąż będzie testował ustrój polityczny, walcząc o zachowanie wpływów w armii. Czy skutecznie? Trudno powiedzieć, tym bardziej że niektórzy generałowie twierdzą, że ich zwierzchnikiem jest dziś bardziej minister finansów niż prezydent.

Obchody Święta Wojska Polskiego 15 sierpnia w zamierzeniu rządu mają pokazać sukces programu SAFE. Nawrocki z pewnością będzie tego dnia głośno krzyczał o patriotyzmie, Bogu, honorze i ojczyźnie. Ale tak naprawdę w tej chwili ważniejszą dla niego kwestią niż relacje z wojskiem i rządem może się okazać to, co dzieje się po prawej stronie sceny politycznej, która właśnie rozpada się na kawałki. ●

wyborcza | MAGAZYN WYBORCZA

REDAKCJA: ul. Czerna 8/10, 00-732 Warszawa
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania.
Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl
REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA REDAKTOR NACZELNY
WYBORCZA.PL: Roman Imielski;

ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński;
MAGAZYN WYBORCZEJ: Mirosław Maciorowski (szef), Marek Markowski (zastępca), Ewa Wiecek, Jan Cywiński, Andrzej Kulasek, Grażyna Żabińska
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl
WYDAWCA:
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerna 8/10, 00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
DRUK: Polska Press
PREZES ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak

Biuro reklam i ogłoszeń:
reklama@wyborcza.pl;
tel.: 22 555 55 55,
faks: 22 555 54 44
Rozpowszechnianie
redakcyjnych
materiałów
publicystycznych
bez zgody wydawcy
jest zabronione.

Pytania o zempicowej ery

A jeśli nauczymy się farmakologicznie
sterować metabolizmem, apetytem i ma-
są ciała, to gdzie postawimy granicę?

Krystyna Romanowska

Przez lata nie potrafiliśmy skutecznie zapobiegać otyłości, za to nauczyliśmy się bezlitośnie oceniać ciała. Medycyna właśnie spełniła nasze marzenia o szczupłości. Pytanie: co dalej?

Ewelina Michalik z Ciechanowa od niespełna dwóch tygodni jest dyplomowaną pielęgniarką. Ma 33 lata i właściwie mogłaby od tego momentu zacząć pisać scenariusz swojego życia: nowy zawód, powrót do pracy, wyjście z domu, plany, na które znowu ma siłę.

Trzy lata temu, tuż przed 30. urodzinami, trafiła do szpitala. Ważyła ponad 128 kg, na SOR przyjechała z niedoczynnością kory nadnerczy. W karcie wypisowej znalazło się dziesięć powikłań: hashimoto, insulinooporność, nadciśnienie, bezsenność, bezdech obturacyjny, depresja, zaburzenia lękowe, patologiczny niedobór witaminy D3.

– Lekarka prowadząca powiedziała mi, że podstawową chorobą jest nie niedoczynność kory nadnerczy, tylko choroba otyłościowa. Popłakałam się – wspomina Ewelina. – Nigdy wcześniej nie myślałam o swoich kilogramach jako o objawie choroby, którą można leczyć.

Znałam za to doskonale inną narrację: trzeba mniej jeść, więcej się ruszać, przejść na dietę i „wreszcie się ogarnąć”. Przez lata próbowała właśnie tego. Kolejne restrykcyjne diety działały przez chwilę, potem problem wracał, a wraz z nim coraz większe poczucie winy. Odbiła się od drzwi gabinetów i słyszała, że skoro inni potrafią schudnąć, ona też powinna.

Dopiero w szpitalu zaproponowano jej leczenie. Lekarka długo tłumaczyła mechanizm choroby i przedstawiła możliwości terapeutyczne. Dostała farmakoterapię. Po roku lek został zmieniony na preparat podawany raz w tygodniu, bo pierwszy wyczerpał swoje działanie.

Mroczny obiekt pożądania

Semaglutyd na modelu chemicznym nie wygląda szczególnie uwodząco. Raczej zwyczajnie, jak długi, poskręcany łańcuch aminokwasów bardziej przypominający mikroskopijną biżuterię albo dziwny naszyjnik. W rzeczywistości rozpętał globalną gorączkę i spełnił marzenie milionów ludzi: uciszył uczucie głodu.

Podobnie wyglądają jego starszy kuzyn liraglutyd i młodszy tirzepatyd. Pierwszy znamy z Saxendy, drugi z Ozempicu i Wegovy, trzeci z Mounjaro. To leki nowej generacji, które zmieniły leczenie otyłości, choć sam Ozempic jest formalnie lekiem na cukrzycę typu 2 i to Wegovy – zawierający tę samą substancję – ma wskazywać do leczenia otyłości.

Zamknięte w penach do zastrzyków potrafią ingerować w coś niezwykle pierwotnego: apetyt, sytość, pragnienie kolejnego kęsa.

To zmienia ludzkie życie, farmakologię i ekonomię. Rewolucja, która zaczęła się od zastrzyku, szybko przestała więc dotyczyć wyłącznie medycyny. Przez dziesięciolecia przemysł uczył nas pragnąć więcej: większej porcji, słodsze lub słonejsze smaku, następnej przekąski, kolejnej nagrody.

Te leki sabotują uświęcony latami porządek nienasycenia. To rewolucja na miarę zaprzeczenia, antybiotyków, tabletki antykoncepcyjnej.

– W kardiologii taką rewolucją są i były na pewno statyny. Ale patrząc na epidemiologię, na to, jak wielu mamy pacjentów z otyłością, myślę, że jest duża szansa na to, że skuteczne leczenie otyłości będzie absolutnym przełomem – mówi prof. Artur Mamcarz, kardiolog, kierownik III Kliniki Chorób Wewnętrznych i Kardiologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

– Te leki są skuteczne w terapii cukrzycy, mamy pierwsze dowody, że poprawiają rokowanie kardiologiczne też u pacjentów bez cukrzycy, ale z chorobą otyłościową, która jest matką wielu innych chorób. Niewątpliwie mamy do czynienia z przełomem.

Dr n. med. Karina Barszczewska, ginekolożka i położniczka, obecnie w trakcie drugiej spe-

cializacji z seksuologii, patrzy na leki z grupy GLP-1 inaczej, niż mogłoby się wydawać. Dla niej to nie jest „kolejny lek na odchudzanie” – to coś, co może zmienić medycynę na dekady.

– Pomyślmy o antykoncepcji, antybiotykach, szczepionkach czy statynach. Wszystkie miały wspólną cechę: rozwiązywały konkretny problem raz a porządnie, przy w miarę prostym schemacie. GLP-1 działa inaczej: sięga po coś dużo trudniejszego: apetyt, poczucie nagrody, naszą relację z jedzeniem. To już nie jest naprawienie jednego mechanizmu, jak przy infekcji czy wzroście ciśnienia. Mamy ingerencję w oś mózg-jelito, czyli w jeden z najbardziej podstawowych ludzkich popędów. Dlatego uważam, że potencjał cywilizacyjny tych leków może być porównywalny, a nawet większy niż statyn – mówi dr Karina Barszczewska.

Ale zaraz dodaje wyraźne „ale”. Te leki są drogie, wciąż nierówno dostępne, a przede wszystkim – nie znamy jeszcze pełnego rachunku strat. Co się dzieje z mięśniami, płodnością, ciążą czy reakcjami seksualnymi w kontekście: pożądanie, podniecenie, orgazm po latach terapii? Tego jeszcze nie wiemy.

– To rewolucja w toku. Bliżej jej do wczesnych lat statyn niż do dojrzałej ery antybiotyków. Prawdziwa odpowiedź przyjdzie za dekadę, kiedy zobaczymy, kto faktycznie utrzymuje efekty i jakim kosztem – mówi.

Podobnie myśli prof. Artur Mamcarz, który od razu studzi pokusę opowiadania o cudownym leku bez skutków ubocznych.

– Wiele leków bardzo aktywnych biologicznie nie tylko działa przewencyjnie, terapeutycznie, ale także ma pewien pakiet działań niepożądanych. Po prostu leki, które nie mają działań niepożądanych, najczęściej nie działają – podkreśla kardiolog.

Jego niepokoi akurat sarkopenia – utrata masy mięśniowej, której towarzyszy spadek siły mięśni i sprawności fizycznej. Podczas szybkiego chudnięcia organizm nie pozbywa się bowiem wyłącznie tkanki tłuszczowej.

– Dlatego sam wynik na wadze nie mówi jeszcze wszystkiego o zdrowotnym bilansie terapii – podkreśla prof. Mamcarz. – Zasadą powinno być nie tylko przepisywanie leku na receptę, ale też recepty na wysiłek, czyli na siłownię albo na ćwiczenia.

Poza tym farmakologia nie zwalnia z troski o własne zdrowie pod hasłem: można robić i jeść, co się chce, bo później zażyję lekarstwo. Nowe leki nie zmieniają też faktu, że otyłość nie jest krótkim epizodem, który wystarczy raz wyleczyć i mieć za sobą.

Ja się nie odchudzam, ja się leczę

– Operacja bariatryczna, którą lekarze też brali pod uwagę, nie była potrzebna. Do dziś przyjmuję farmakoterapię podtrzymującą i pilnuję jednego: ja się nie odchudzam, ja leczę chorobę otyłościową. To dwie kompletnie różne rzeczy – podkreśla Ewelina Michalik.

Pierwszy przełom nastąpił już po trzech tygodniach i nie wydarzył się wtedy, kiedy stanęła na wadze. Jadła obiad i nagle się zorientowała, że może zostawić coś na talerzu. Przez lata miała w głowie przekonanie, że jedzenia nie wolno marnować. Jeśli coś zostało po dzieciach, trzeba było dojeść.

Podczas leczenia musiała się nauczyć, że jej ciało nie jest pojemnikiem na resztki.

Jeśli jest najedzona, może zostawić jedzenie na talerzu, schować je, zamrozić albo czasem po prostu wyrzucić.

Nie przeszła na kolejną dietę („dieta zawsze miała początek i koniec, a nie o to chodzi”), nie opróżniła lodówki, robiąc przy tym listę produktów zakazanych. Najpierw zmniejszyły się porcje, potem zmieniła się częstotliwość jedzenia, z czasem odrzuciła ją od słodkiego smaku.

Do sposobu, w jaki je dzisiaj, dochodziła przez dwa lata. Sam lek nie załatwił sprawy. Ewelina spotykała się z endokrynologiem, pracowała z ortopedą i fizjoterapeutą, przeszła operację stawu skokowego, pozostaje pod opieką psychiatry i psychoterapeuty.

Podczas leczenia okazało się, że jej historia z otyłością sięga wieku nastoletniego, kie-

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

Ewelina Michalik trzy lata temu ważyła ponad 128 kg. Nim trafiła do szpitala, słyszała tylko: trzeba mniej jeść, więcej się ruszać, przejść na dietę i „wreszcie się ogarnąć”

dy mierzyła się z niezdiagnozowaną depresją. Ta choroba później przeszła w depresję przewlekłą, wysoko funkcjonującą, a jedzenie stało się jednym ze sposobów radzenia sobie z emocjami.

Czego jeszcze nie wiemy

Pięć podstawowych pytań spędza sen z oka osobom zażywającym analogi GLP-1.

Czy będę je brać do końca życia?

Czy po odstawieniu natychmiast utyję?

Co stanie się ze mną po 20 latach?

Czy może wywołać raka albo uszkodzić trzustkę?

Czy schudnę z tłuszczu czy również z mięśni?

Prof. Leszek Czupryniak, diabetolog z WUM, i Maja Sosnowska, dietetyczka kliniczna i psychodietetyczka, autorzy książki „Cudowne zastrzyki. Fakty i mity o nowoczesnym leczeniu otyłości”, leków wokół nowych leków nie podsycają.

Przeciwnie. Piszą wprost: po odstawieniu zwykle wracają apetyt, food noise, czyli obsesyjne myślenie o jedzeniu, i kilogramy, ale to nie dowód, że lek uzależnia, tylko konsekwencja przewlekłej natury otyłości. Nie straszą też rakiem tarczycy ani utratą mięśni, którą ich zdaniem można ograniczać ruchem i odpowiednią dietą.

Ich optymizm idzie zresztą znacznie dalej: przewidują, że wcześniej czy później wszyscy będziemy stosować te leki, żeby „żyć dłużej, lżej i w jak najlepszym stanie zdrowia”.

Prof. Artur Mamcarz zwraca uwagę na najważniejszą niewiadomą. Leki są na tyle nowe, że nawet przy bardzo dobrych dotychczasowych wynikach nie możemy jeszcze wiedzieć o nich wszystkiego. Historia farmakologii zna działania niepożądane, które ujawniały się dopiero po dłuższym czasie albo dopiero wtedy, gdy lek zaczynały przyjmować ogromne grupy pacjentów.

Szczególnie wymowna jest fenfluramina stosowana w leczeniu otyłości i będąca składnikiem popularnego w latach 90. zestawu „fen-phen”. Dopiero po upowszechnieniu terapii okazało się, że wiąże się z poważnym ryzykiem uszkodzenia zastawek serca i nadciśnienia płucnego; w 1997 roku fenfluramina i deks-fenfluramina zostały wycofane z amerykańskiego rynku.

Innym przykładem jest troglitazon, lek przeciwcukrzycowy, który wycofano po narastających doniesieniach o ciężkich, a czasem śmiertelnych uszkodzeniach wątroby.

Dr Karinę Barszczewską szczególnie ciekawi jeden wątek: układ nagrody w mózgu. Badania wokół semaglutyny pokazują mniejszy głód alkoholu, nikotyny, zachowań kompulsywnych. Leki w postaci analogów GLP-1 zamieniają się w narzędzie, jakiego jeszcze dekadę temu nikt się nie spodziewał.

To właśnie prowadzi do pytania, które pojawia się coraz częściej: skoro te leki potrafią uciszyć apetyt na jedzenie, a nawet głód alkoholu czy papierosów – to czy mogą wyciszyć też inne popędy? Receptory GLP-1 znajdują się między innymi w obszarach mózgu odpowiedzialnych za poczucie nagrody – tych samych, które regulują na jedzenie, uzależnienia, ale i na seks.

A co z libido? Dr Karina Barszczewska od razu studzi emocje wokół tej atrakcyjnej, ale przedwczesnej teorii, że GLP-1 „wygasza” wszystkie ludzkie pragnienia naraz.

– U zwierząt faktycznie mamy już badania pokazujące, że pobudzenie tych receptorów w mózgu tłumi zachowania seksualne – to nie jest czysta spekulacja, takie prace istnieją. Brakuje tylko dowodów na ich działanie u ludzi. Nikt jeszcze nie zmierzył tego bezpośrednio. To, że mechanizm hamujący apetyt na jedzenie mógłby działać podobnie na popęd seksualny, jest logiczne i biologicznie prawdopodobne – seks też jest „nagrodą” w tym samym obwodzie mózgu. Ale to wciąż wniosek wyciągnięty przez analogię, a nie coś, co zostało faktycznie zbadane u ludzi – podkreśla.

Czy więc nowe leki na otyłość będą miały wpływ na libido? Na razie uczciwa odpowiedź brzmi: nie wiemy.

Wszyscy jesteśmy Ozempicami

Na razie zamiast pytań o losy libido po analogach GLP-1 mamy „Ozempic babies”. Tak internet ochrzcił dzieci poczęte przez kobiety, które zaszły w ciążę podczas stosowania leków GLP-1, niekiedy po wcześniejszych problemach z płodnością.

Nie oznacza to, że semaglutyd czy tirzepatyd są lekami na nieplodność. U części kobiet utrata masy ciała i poprawa metabolizmu mogą jednak sprzyjać powrotowi regularnej owulacji, a więc zwiększyć szanse na poczęcie. W przypadku tirzepatytu dochodzi jeszcze jeden mechanizm: producent ostrzega, że lek może okresowo zmniejszać skuteczność doustnej antykoncepcji po rozpoczęciu terapii i po zwiększeniu dawki.

„Ozempic babies” szybko dołączyły do całej ozempicowej rodziny pojęć. Jest „Ozempic face”, czyli charakterystyczna zmiana wyglądu twarzy po dużej utracie masy ciała, „Ozempic butt” odnoszący się do utraty objętości pośladków i „Ozempic personality” – internetowe określenie rzekomego emocjonalnego splaszczczenia czy utraty zainteresowania dotychczasowymi przyjemnościami (których dowodów nie widzi dr Karina Barszczewska).

Ozempic stał się słowem, którym próbujemy nazwać niemal każdą zmianę zachodzącą w ciele i życiu człowieka w epoce GLP-1. Internet odkrywa co jakiś czas kolejne cuda semaglutynu: ostatnio jest to „Ozempic penis”. Mężczyźni na Reddicie donoszą, że po kuracji nie tylko schudli, ale także przybyło im centymetrów w zupełnie innym miejscu.

– Panowie, przykro, ale farmakologicznego cuda jednak nie ma: wraz z utratą kilogramów zmniejsza się poduszka tłuszczowa nad nasadą prącia i odsłania większą część trzonu. Penis nie rośnie, po prostu więcej go widać – mówi prof. Artur Mamcarz.

Ale – uwaga! – „Ozempic vulva” – naprawdę istnieje! Wiedzą to wszyscy specjaliści zajmujący się labioplastyką – bezbłędnie potrafią rozpoznać, która z pacjentek zażywa leki nowej generacji.

– Kiedy tłuszcz znika ze wżgórka łonowego i warg sromowych większych, mogą one stracić pełność, skóra staje się luźniejsza, a wargi sromowe mniejsze – wcześniej częściowo schowane – bardziej widoczne. U części kobiet

utrata tej naturalnej poduszki może oznaczać również większą wrażliwość albo dyskomfort podczas siedzenia, jazdy na rowerze czy seksu – mówi specjalistka medycyny estetycznej.

I znowu: nie ma dowodów na to, że GLP-1 w jakiś szczególny sposób przebudowują genitalia. Zmienia je przede wszystkim duża utrata tkanki tłuszczowej.

Wojna chudych z grubymi

Dzisiaj Ewelina waży 65-67 kg i od roku utrzymuje tę wagę. Ma dobre wyniki badań, choroba otyłościowa jest w remisji. Czuje, że odzyskała osobę, która przez lata była gdzieś uśpiona pod depresją, pogarszającym się zdrowiem i przekonaniem, że nie ma już wyjścia. Ewelina wróciła do aktywności zawodowej, wyszła z domu, zaczęła się spotykać z ludźmi i realizować plany, na które wcześniej brakowało jej siły i odwagi.

– Zaczęłam być znowu prawdziwą mamą dla mojej trójki – mówi. Zaangażowała się też w działalność Fundacji na rzecz Leczenia Otyłości, bo – kiedy sama zaczynała leczenie – bezskutecznie szukała w internecie ludzi, którzy opowiadaliby nie o spektakularnym odchudzaniu, lecz o powolnym wychodzeniu z choroby. Najwyraźniej nie wszyscy jednak uwierzyli, że otyłość jest chorobą jak każda inna. W lutym 2026 roku, w apogeum zainteresowania analogami GLP-1, podczas posiedzenia sejmowej komisji zdrowia poświęconego właśnie jej profilaktyce, diagnostyce i leczeniu, wiceminister zdrowia Katarzyna Kęcka oznajmiła:

– Refundacja nie może obejmować terapii możliwych do zastąpienia zmianą stylu życia. Sama farmakoterapia bez zmiany nawyków żywieniowych, opieki dietetycznej, psychologicznej, medycznej i rehabilitacyjnej nie przyniesie trwałych efektów i nie będzie „racjonalnym wykorzystaniem środków publicznych”.

W kręgach zwalczania otyłości zawrzało i oburzenie trwa do dzisiaj. – WHO uznało otyłość za chorobę, ale to wciąż jest hasło wdmuszka. Nadal jest przekonanie, że chodzi o wygląd, masę ciała i silną wolę – mówi Ewa Godlewska, założycielka i prezeska Fundacji na rzecz Leczenia Otyłości, członkini Zespołu ds. Przeciwdziałania Otyłości przy Radzie do spraw Zdrowia Publicznego.

Jak podkreśla, w Polsce z otyłością żyją miliony ludzi, więc objęcie ich wszystkich nowoczesnym leczeniem byłoby dla systemu ogromnym wydatkiem (miesięczna farmakoterapia otyłości nowoczesnymi lekami kosztuje od kilkuset do ponad 1,5 tys. zł, w zależności od preparatu, dawki i apteki).

- Eksperci medyczni i Ministerstwo Zdrowia pracują nad programem lekowym dla grupy chorych na otyłość, u których leczenie może przynieść największe korzyści. Dane naukowe, jasno mówią, że silna wola i zmiana stylu życia czyli tzw. „mniej jeść i więcej się ruszać” nie są wystarczającą terapią choroby otyłościowej - uważa Godlewska. - Pacjenci - niezależnie od tego, na co chorują, powinni mieć zapewniony równy dostęp do leczenia – takie zapisy znajdują się w art. 68 ust. 2. Konstytucji RP.

Tymczasem chorym na otyłość odracza się np. zabiegi operacyjne, dopóki nie zredukują masy ciała, bo ryzyko przeprowadzenia zabiegu jest zbyt wysokie. Jeśli sami nie potrafią tego zrobić, zostają właściwie bez wyjścia.

Lek na otyłość czy na szczupłość?

Tymczasem po farmakoterapię szybko zaczęli sięgać także ludzie, którzy chcieli zrzucić kilka kilogramów przed wakacjami czy weselem. Zastryk na otyłość w popkulturze szybko zamienił się w zastryk na szczupłość.

Nie znaczy to jednak, że to osoby szczupłe czy z niewielką nadwagą są dziś głównymi konsumentami tych leków – dostępne dane tego nie potwierdzają. Problem jest raczej inny: to właśnie one stały się ich najbardziej widocznymi konsumentami, a obraz leczenia choroby otyłościowej został przykryty opowieścią o szybkim odchudzaniu między między jednym sezonem bikini a drugim.

– „Złatwiają sobie” te leki, albo kupują na czarnym rynku. W efekcie terapii mogą być

kojarzone bardziej z poprawą figury niż z leczeniem ciężkiej, przewlekłej choroby, która skraca życie, prowadzi do ponad dwustu powikłań zdrowotnych, a nawet może doprowadzić do śmierci – mówi Godlewska - Na tym najbardziej cierpią pacjenci, którzy naprawdę potrzebują leczenia.

Pojawiły się słynne „mikrodawki”, proponowane w internecie także przez niektórych lekarzy i specjalistów. Problem w tym, że badań klinicznych potwierdzających bezpieczeństwo i skuteczność takiego sposobu stosowania leków wciąż brakuje.

– Leczenie choroby otyłościowej jest uzasadnione tak samo jak leczenie nadciśnienia, czy cukrzycy – tłumaczy Ewa Godlewska.

A człowiek z cukrzycą nie dostaje wyłącznej instrukcji: proszę mniej jeść i więcej się ruszać, chociaż – tak samo jak w przypadku otyłości - jest to istotny element zaleceń terapeutycznych. Pacjent otrzymuje należne mu leczenie, opiekę diabetologa, dietetyka, możliwość skorzystania z konsultacji innych specjalistów. Godlewska chciałaby dokładnie tego samego dla osób chorujących na otyłość: lekarza prowadzącego, dietetyka, psychologa, fizjoterapeutę, a jeśli istnieją wskazania – również farmakoterapię albo leczenie operacyjne. Jednym słowem chodzi o leczenie zgodne w wytycznymi medycznymi. Dokładnie takie, jakie dostala Ewelina Michalik, a nie jest to standard.

*Jeżeli powstrzymamy
jedzenie, nie znaczy to
przecież, że zniknie napięcie,
które wcześniej w ten sposób
rozładowywaliśmy*

– Sam lek niczego za pacjenta nie załatwia – podkreśla Ewa Godlewska. Dlatego sama refundacja leków nie jest dla niej Świętym Gralem. Jeśli państwo zacznie dopłacać do leków, ale po ich przepisaniu zostawi pacjenta samego, problemu nie rozwiąże.

Jest jednak w opowieści o „zmianie stylu życia” jeszcze jedna rzecz, która ją wyraźnie złości. Państwo bardzo chętnie rozlicza obywatela z jego wyborów, znacznie mniej chętnie rozlicza się z własnych błędów.

- Pomyślmy przez chwilę, kto „wyprodukował” ludzi z chorobą otyłościową. Kto zgodził się na to, że w jednym produkcie jest „sto” składników? Kto zgodził się na tyle reklam niezdrowej żywności, które stały się dziś źródłem informacji dla konsumentów? Dlaczego mamy tyle akcji: promocji cenowych na tłuste, słone i słodkie produkty? – pyta Ewa Godlewska.

Od dziecka funkcjonujemy w świecie taniej, łatwo dostępnej, wysoko przetworzonej żywności, słodkich napojów i reklam, które przekonują nas, żebyśmy po nie sięgali. A liczby pokazują, że problem zaczyna się bardzo wcześnie. Według najnowszej badań monitorowania otyłości wśród dzieci i nastolatków WHO COSI nadmierną masę ciała ma już co trzeci polski ośmiolatek, a 15 proc. dzieci w tym wieku choruje na otyłość. Wśród chłopców jest to aż 19 proc., wśród dziewczynek 11 proc. Polska znalazła się w pierwszej dziesiątce spośród 37 badanych krajów pod względem odsetka dzieci z nadwagą i otyłością. – Powinniśmy tworzyć warunki sprzyjające zdrowiu, a nie otyłości. Coraz więcej krajów podejmuje działania legislacyjne które sprzyjają zdrowiu a my stoimy w miejscu, mimo, że skala problemu jest ogromna – podkreśla Godlewska. - Proszę spojrzeć choćby na podatki. Zwykła woda butelkowana ma 23 proc. VAT, a niektóre słodkie napoje bezalkoholowe – 5 proc. I potem mówimy ludziom: dokonujcie zdrowych wyborów.

Inni nie czekają, aż obywatele wykażą się „silniejszą wolą”. W Seinäjoki w Finlandii zmieniono szkolne posiłki, usunięto słodkie przekąski z przedszkoli, zwiększono ilość

ruchu w szkołach, poprawiono place zabaw, a do walki z otyłością wciągnięto jednocześnie ochronę zdrowia, edukację, sport i urbanistykę. Efekt? Wśród pięcioletków odsetek dzieci z nadwagą lub otyłością spadł z 17 do 10 proc., a wśród uczniów piątej klasy – z 16 do 8 proc.

Brytyjczycy uderzyli w cukier od strony producentów. Podatek od słodzonych napojów skonstruowali tak, żeby firmom opłacało się zmniejszać ilość cukru w recepturach. Zdziało: między 2015 a 2024 rokiem średnia zawartość cukru w napojach objętych podatkiem spadła o 47 proc. Badania wykazały również spadek spożycia cukru przez dzieci oraz mniej hospitalizacji związanych z usuwaniem zębów z powodu próchnicy.

W Norwegii od października 2025 obowiązuje zakaz marketingu niezdrowej żywności i napojów skierowanego do osób poniżej 18 lat.

W Polsce udało się ograniczyć reklamę papierosów i palenie nikotyny w miejscach publicznych, nałożyć obowiązki na producentów. Dało się ograniczać dostępność alkoholu. Przy niezdrowej żywności i słodkich napojach podobnej determinacji już nie widać. Podatek cukrowy skłonił część producentów do zmiany receptur, ale trudno uznać go za całościową politykę przeciwdziałania otyłości.

Jest jednak coś, co się może być początkiem malutkiej rewolucji. To tzw. rozporządzenie sklepikowe. W 2015 roku wszedł w życie słynny kontrowersyjny przepis: ze szkolnych pólek zaczęły znikać chipsy, batoniki i słodkie napoje. Skończyło się awanturą. Uczniowie chodzili po zakazane produkty do sklepów za rogiem, a przepisy wyśmiewano jako przykład państwa zaglądającego dzieciom do kanapek. Rok później regulacje złagodzone. Teraz państwo robi drugie podejście. Od września 2026 roku zasady znowu zostaną zaostrzone: mniej cukru, soli i wysoko przetworzonej żywności w sklepikach i automatach, nowe wymagania dla stołówek. Ale czy wystarczy uczyć dziecko, żeby wybierało zdrowo, jeśli na każdym kroku otacza je świat zaprojektowany tak, żeby wybierało coś dokładnie przeciwnego?

I tu koło się zamyka. Zawsze można przecież odwołać się do silnej woli obywatela.

Ozempic economy

Najciekawsze jednak dzieje się z ofertą rynkowo-biznesową wokół Ozempicu. „Ozempic economy” (tak nazwał tę gałąź rynku kilka lat temu Scott Galloway, profesor marketingu w Stern School of Business na New York University) zaczyna się od rzeczy banalnej: człowiek bierze lek i je mniej.

No ale jeżeli robią to miliony ludzi, ta zmiana apetytu zaczyna przesuwac miliardy dolarów w kompletnie inne niż dotychczas obszary. Pierwsze dane już to pokazują. W gospodarstwach domowych, w których choć jedna osoba zaczęła stosować semaglutyd, wydatki na żywność spadały średnio o 5,3 proc. w ciągu pierwszych sześciu miesięcy, a w gospodarstwach o wyższych dochodach – o ponad 8 proc.

Małe sprzedają dużych opakowań i wielopaków, rośnie znaczenie małych porcji. Najmocniej dostają w kość chipsy, ciastka, słodycze, fast foody i słodzone napoje. Pojawiają się też pierwsze sygnały, że zmniejsza się zainteresowanie alkoholem i nikotyną.

Właściciele restauracji zaczynają rozważać wprowadzanie specjalnego menu dla ludzi stosujących leki najnowszej generacji: byłyby one mniejsze i wysoko proteinowe. Przemysł spożywczy nie czeka: produkowane są mrożone posiłki bogate w białko i błonnik, zmniejszają się opakowania, zwiększa się produkcję napojów zero i wód funkcjonalnych.

Powstają całe linie produktów: „GLP-1 Companion Brands”: suplementy, preparaty na skutki uboczne terapii. Supermarkety tworzą kategorię „GLP-1 friendly”, w której nie sprzedają szczególnie nowych rzeczy: białko, elektrolity, suplementy.

Nowa jest za to opowieść wokół nich, bo jeżeli znika potrzeba, kapitalizm nie obraża się na konsumenta. Szuka i kreuje następne potrzeby. Okazuje się np., że GLP-owcy lubią..

wąchać. NielsenIQ odnotował wzrost wydatków na perfumy o 23 proc. Interesujący jest boom na zapachy gourmand: wanilię, karmel, czekoladę, wszystko, czym można pachnieć jak deser, którego nie ma się już ochoty zjeść.

Na naszych oczach przebranżawia się także kawałek medycyny. Leczenie otyłości, przez lata spychane gdzieś pomiędzy gabinet diabetologa, dietetyka i zalecenie „proszę mniej jeść i więcej się ruszać”, stało się osobnym i gwałtownie rosnącym rynkiem.

W USA i Kanadzie jeszcze w 2018 roku certyfikat z obesity medicine miało około 2,6 tys. lekarzy, dziś jest ich ponad 11,5 tys. I wcale nie są to głównie endokrynolodzy. Do leczenia otyłości wchodzi internisci, lekarze rodzinni, ginekolodzy, psychiatry, chirurdzy i pediatrzy.

Wokół GLP-1 wyrósł jednocześnie cały ekosystem prywatnych klinik, teleporad i programów redukcji masy ciała. Otyłość nagle stała się jednym z najbardziej dynamicznych pól współczesnej farmakoterapii.

– Jest prawo Amary, nazwane od amerykańskiego futurologa Roya Amara, które stosuje się do przełomowych technologii i innowacji: od internetu i smartfonów po sztuczną inteligencję czy biotechnologię. Mówi ono, że mamy tendencję do przeceniania wpływu nowych technologii w krótkim okresie, a niedoceniania zmian, które przyniosą w dłuższej perspektywie – mówi Grzegorz Wachowicz, ekspert od sprzedaży, marketingu i zachowań konsumenckich, twórca popularnego instagramowego profilu Algorytm Biznesu.

– Myślę, że leki GLP-1 możemy potraktować podobnie – jako nowe rozwiązanie technologiczne dla człowieka. Dzisiaj jesteśmy w pierwszym, bardzo euforycznym etapie, który trwa już mniej więcej dwa lata. Widać go nie tylko w notowaniach firm farmaceutycznych na giełdzie, ale też w potężnym zamieszaniu kulturowym wokół tych leków.

Po pierwszym momencie euforii zwykle przychodzi rozczarowanie. Na początku wydaje nam się, że znaleźliśmy złoty środek na wszystko. Później się okazuje, że złotym środkiem nie jest. A potem zaczyna się długi okres, w którym ta technologia naprawdę wchodzi do naszej rzeczywistości i zaczyna ją zmieniać. Właśnie te długofalowe zmiany są zwykle najtrudniejsze do przewidzenia.

Wachowicz uspokaja: kapitalizm w erze nowych leków na odchudzanie ma się dobrze. Szybko zaadaptuje się do nowej sytuacji.

– Zmieni się najwyższy rozkład zwycięzców i przegranych. Koncern produkujący chipsy rzadko produkuje wyłącznie chipsy. Jeśli klient nie chce już tłustej przekąski, można mu sprzedać baton. Wystarczy napisać na nim „proteinowy” i przenieść go z symbolicznego świata grzechu do świata zdrowia, sprawności i dbania o siebie.

– De facto jesteśmy w biznesie substytutu szczęścia – mówi Wachowicz. – Jeśli jedzenie przestaje być sposobem regulowania stresu, samotności czy lęku, same stres, samotność i lęk przecież nie znikają. Człowiek nadal będzie potrzebował ukojenia.

Do tej pory mógł wrócić z fatalnego dnia w pracy, usiąść przed telewizorem i zjeść czekoladę. Jeśli czekolada przestanie działać albo przestanie go interesować, znajdzie coś innego. Co? – Hazard? Ale nie musi chodzić o ruletkę czy Black Jacka albo ryzykowne inwestowanie na giełdzie, choć to też.

Mechanizm nagrody może być wpisany w aplikację oceniającą jakość snu, która przynajmniej na kolejną dobrze przespaną noc. Może nim być gaming. Ale też biohacking, czyli przekonanie, że własnej biologii nie trzeba po prostu przyjmować takiej, jaka jest – można ją mierzyć, regulować, poprawiać, a czasem farmakologicznie przeprogramowywać. Skoki ze spadochronem dla większych adrenalinowców. Wszystko, co pozwala zbierać małe „drobinki szczęścia” – mówi Wachowicz.

Paradoks polega na tym, że następne kompulsje mogą przyjść przebrane za cnoty. Zamiast kompulsywnie jeść będziemy kompulsywnie biegać. Zamiast liczyć ciastka – liczyć

kroki, fazy snu, tętno spoczynkowe, VO2 max, wiek biologiczny. - Problemem nie są konkretne zachowania tylko podłoże ich powstawania i nadmiarowość – dodaje Wachowicz.

Przez dziesięciolecia na Zachodzie szczupłość była oznaką statusu. Informowała: mam pieniądze na dobre jedzenie, czas na trening, wiedzę, samokontrolę. Jeśli jednak – jak przewiduje Wachowicz – leki stanieją, pojawią się generyki i farmakologiczna redukcja masy ciała stanie się powszechna, sama szczupłość straci funkcję wyróżnika.

Jak demonstrować status szczupłości, skoro wszyscy będą szczupli?

Hollywood już to zauważył w statystykach: Amy Schumer – ok. 23 kg mniej, Sharon Osbourne – ok. 19 kg, Serena Williams – ok. 14 kg, Rebel Wilson – ok. 36 kg, Kathy Bates – 45 kg zniknęło. Trochę jej „nadwagowego” flairu jednak zabrały ze sobą. No i kto teraz będzie grał w Hollywood grubasów?

Mniej kalorii, więcej teatru

– Dobrze, jesteś szczupły. Ale nie jesteś fit – tak Wachowicz wyobraża sobie następny etap.

Czyli nowym dobrem luksusowym będzie ciało, którego nadal nie da się kupić w aptece.

Umieśnione ręce, wyrzeźbione nogi, zdrowo wyglądająca skóra, czyli baby face przy szczupłej sylwetce, sprawność.

Proszę eksperta, żeby zrobił ze mną eksperyment. Wsiadamy za 15-20 lat na Rondzie de Gaulle’a i idziemy Nowym Światem w stronę Placu Zamkowego. Leki GLP-1 są tanie i powszechne. Co widzimy?

Psuje mi futurystyczną zabawę. Przypomina, że zmiany, które obserwujemy wykraczają poza pojedyncze trendy, jak leki GLP-1. I że Warszawa w 2046 roku może nie będzie jedną Warszawą. Coraz większe rozwarstwienie społeczne może sprawić, że inaczej będą wyglądać dzielnice bogate, a inaczej biedne. „Average is over” – środek zanika.

Ale idziemy dalej. Restauracje nie zniknęły. Tyle że jeszcze mniej chodzi w nich o najedzenie się. Porcje są mniejsze, jedzenie bardziej funkcjonalne, za to większa część ceny placona jest za doświadczenie. Jak w słynnym Atelier Amaro, gdzie mała porcja była elementem spektaklu. Taki model może stać się normą: mniej kalorii, więcej teatru.

Obok restauracji pojawiają się miejsca, których dzisiaj jeszcze nie umiemy dobrze nazwać. Nie siłownia, nie spa ani nie gabinet lekarski. Raczej „lokal regeneracji”: sen, recovery, pomiary, drobne zabiegi kosmetyczne, być może kilka urządzeń i aplikacja, która powie, jak bardzo poprawiliśmy dzisiaj siebie.

Na ulicach zobaczymy mniej reklam obiecujących „schudnij”, więcej takich, które mówią: „zbuduj, odmłodź, zoptymalizuj”.

A może będzie zupełnie inaczej? Może za kilka lat powstanie ruch anty-GLP-1, a po dekadzie farmakologicznej szczupłości luksusem stanie się ciało, którego nikt nie optymalizował? Może do łask wrócą rubensowskie kształty, a rynek, który dziś zarabia na odchudzaniu, zacznie zarabiać na odzyskiwaniu krągłości?

Co z dziećmi, którym rodzice zaczną samowolnie podawać analogi GLP-1, żeby uciszyć nie tylko ich apetyt, ale i własne wyrzuty sumienia z powodu wcześniejszych zaniedbań?

A jeśli nauczymy się coraz skuteczniej farmakologicznie sterować metabolizmem, apetytem i masą ciała, to gdzie postawimy granicę?

Dzisiaj zastrzyk, jutro tabletki, pojutrze być może nowa technologia. I wcale nie jest pewne, czy kolejne pokolenie będzie jeszcze uważało ingerowanie w metabolizm zdrowego człowieka za coś niezwykłego.

Prawo zachowania popędu

Co na to wszystko filozofia i psychologia? Gdyby spojrzeć na nowe leki na otyłość oczami różnych szkół psychologii, behawiorysta zapewne odrząbiłby sukces: człowiek rzadziej myśli o jedzeniu, mniej je, inaczej reaguje na bodźce, które wcześniej uruchamiały apetyt.

Ale już nurt psychodynamiczny zapytałby, czy jedzenie pomagało regulować napięcie, samotność, złość albo smutek i co dzieje się z tymi emocjami, kiedy dotychczasowy sposób radzenia sobie nagle przestaje być potrzebny albo dostępny?

Gestalt zainteresowałby się doświadczeniami ciała: „jak teraz odczuwasz głód, sytość, przyjemność?”, „czy potrafisz te sygnały w ogóle rozpoznać?”.

Wojciech Kruczyński, psycholog i terapeuta, patrzy na to jeszcze inaczej. Jego najbardziej interesuje pytanie o kontrolę: co dzieje się z człowiekiem, kiedy coś, nad czym wcześniej musiał czy usiłował panować sam, zaczyna regulować za niego lek.

Nie twierdzi przy tym, że leki GLP-1 są czymś złym – przeciwnie, dla osoby z chorobą otyłościową może być rozrusznikiem: pierwszy sukces daje nadzieję i pozwala zacząć porządkować także inne obszary życia. Problem zaczyna się wtedy, kiedy jako grupa ludzka, społeczeństwo, całą pracę oddajemy na zewnątrz.

Bo to wiele mówi o kierunku rozwoju ludzkości. Kruczyński porównuje to do psychoterapii, która przez pewien czas również może być rodzajem protezy, ale ostatecznie człowiek powinien nauczyć się radzić sobie sam. I właśnie dlatego GLP-1 stawia przed psychologiem ciekawe pytanie: czy człowiek, który przestał walczyć z jedzeniem, rzeczywiście rozwiązał swój problem, czy tylko nie musi już z nim walczyć?

A co z seksem i libido? Czy farmakologiczne przyciszenie jednego rodzaju apetytu może przy okazji przyciszyć inny?

– Można tu mówić o czymś w rodzaju prawa zachowania popędu: jeśli w jednym miejscu zostaje on zablokowany, gdzieś indziej musi znaleźć ujście.

Jeżeli powstrzymamy jedzenie, nie znaczy to przecież, że zniknie napięcie, które wcześniej w ten sposób rozładowywaliśmy.

Możemy przestać się objadać, ale zacząć robić inne rzeczy popędowo. Pytanie brzmi więc: jeśli przyhamujemy się tutaj, to gdzie się odhamujemy? – mówi Wojciech Kruczyński.

Pamiętajmy, że przez większą część historii cywilizacji odpowiedzią na ludzkie wybieranie natychmiastowej przyjemności zamiast tej odroczonej było ćwiczenie samego siebie. Co z tym przekonaniem teraz?

Prof. Piotr Nowak, filozof z Uniwersytetu w Białymstoku, zastępca redaktora naczelnego „Kronosa”, cofa tę historię aż do Platona i „Uczty”: – Greków interesowało przede wszystkim samoopanowanie. Problemem dla nich był człowiek, który nie znalazł miary.

Człowiek taki jadł, choć był już najejony, pił, choć powinien przestać, ulegał pożądaniu, choć wiedział, że może go ono zgubić. Nie dlatego, że apetyt, przyjemność czy seks były same w sobie czymś złym. Problem zaczynał się wtedy, gdy człowiek przestawał nad nimi panować. Greckim ideałem nie był więc asceta, który niczego nie pragnie, lecz ktoś, kto potrafi powiedzieć sobie: wystarczy.

Cała gospodarka nauczyła się zarabiać na człowieku, który nie mówi sobie „wystarczy”. A teraz pojawia się farmakologia. Nie uczy umiarkowania, po prostu sprawia, że łatwiej jest zachować wagę.

Tu jest pytanie, które dla prof. Piotra Nowaka jest znacznie ciekawsze niż sama utrata kilogramów: czy człowiek, któremu medycyna pomaga odzyskać miarę, rzeczywiście staje się

bardziej opanowany? Czy może jedynie dostał technologię, która opanowuje jego, a nie on samego siebie? ?

Po Platonie przychodzi Nietzsche, Freud. – Mówią, że człowiek ma nie tylko rozum, ma też ciało. Kultura jest źródłem cierpienia właśnie dlatego, że tłumi zachcianki ciała. Tymczasem człowiek nie jest tylko istotą zmagającą się z własnymi pragnieniami, ale i z własnymi ograniczeniami – konkluduje prof. Nowak.

Psycholog Wojciech Kruczyński mówi właściwie o tym samym, tylko z perspektywy gabinetu. – Freud mówił o popędzie i o jego kontroli, czyli de facto o umiejętności odraczania przyjemności.

Często, kiedy ktoś zaczyna wychodzić z kryzysu, pierwszą rzeczą, którą robi, jest odchudzanie albo sprzątanie mieszkania. Chodzi o odzyskanie kontroli nad czymś, co jest trochę mną, a trochę nie mną. Ciało jest przecież także kawałkiem przyrody, nad którym nie mamy pełnej władzy – mówi.

Jak podkreśla, kontrola nie jest więc wyłącznie dyscypliną ani tresurą. Jest także jednym z fundamentów poczucia sprawczości. Człowiek mówi sobie: czegoś chcę, ale potrafię poczekać. Jest mi źle, ale nie muszę natychmiast tego zagłuszyć. Mam impuls, ale nie każdy impuls musi się zamieniać w działanie.

Psycholog mówi o tym jako o coraz szerszym społecznym outsourcingu: jedzenie można oddać diecie pudełkowej, emocje – lekowim, decyzje – aplikacji, myślenie – technologii.

Człowiek staje się trochę centrum przyłączeniowym, do którego z każdej strony dochodzi kolejny kabel.

– Jeśli coraz więcej kontroli oddajemy na zewnątrz, to co dzieje się z nami jako podmiotem. Gdzie jeszcze jesteśmy autorami własnego działania, a gdzie tylko użytkownikami czegoś, co reguluje nas za nas? – pyta.

I, zdaje się, że są to dosyć niewygodne pytania. W szczególności że sporo osób odchudzających się „o dwa rozmiary” albo „na wesele” mówi o braku poczucia satysfakcji z tej przemiany.

– Chodzimy po tym biurze wszystkie tak samo szczupłe i nic – mówi Magda, która przez ostatnie kilka lat doszła do rozmiaru 36 (z 40).

Wojciech Kruczyński: – To też pojawia się w psychoterapii. Ludzie, chociaż cieszą się ze zmiany, mają poczucie niedosytu, bo potrzebują wyzwania, poczucia, że z czymś sobie poradzili. I potrzebują dumy. Duma jest czymś, co potrafi ludzi wyciągać nawet z depresji. Jeśli więc ktoś patrzy na efekt i nie ma z niego satysfakcji, być może właśnie tego mu brakuje: dumy z tego, że sam czegoś dokonał.

Betryzacja liraglutylem

Justyna ma 50 lat, przez połowę życia była bardzo szczupła, przez wiele lat miała nawet niedowagę. Po ciąży zaczęła tyć, miała poczucie, że ciało, które widzi w lustrze, przestaje być jej. Dwa lata temu próbowała terapii liraglutylem, później tirzepatylem. Na tym drugim schudła 14-16 kg. Szybko, momentami aż za szybko: była osłabiona, zaczęły wypadać jej włosy, straciła też część masy mięśniowej. Z drugiej strony poprawiły się wyniki badań i zniknęło nadciśnienie.

Najciekawsze jest jednak, jak Justyna opowiada o nowym ciele. Nie mówi, że stała się piękniejsza ani że wreszcie podoba się sobie w lustrze. Mówi raczej o powrocie. – Dla mnie

„ja” to „ja szczupła”. Ten proces to nawet nie jest odnalezienie się w swojej skórze, tylko powolne wracanie do siebie. Bardzo przyjemne uczucie – mówi Justyna. – Bo wcześniej przez bardzo długi czas byłam dla siebie obcą osobą.

– Ale nie wylewajmy dziecka z kąpielą. Nie każda technologia jest zła – uważa prof. Piotr Nowak. Jeśli za pomocą farmakologii możemy sprawić, że człowiek poczuje się bardziej sobą, trudno powiedzieć po prostu: nie wolno poprawiać natury. Medycyna robi to przecież bez przerwy. Prof. Nowaka interesuje raczej, gdzie przebiega granica między leczeniem, poprawianiem i takim ulepszaniem człowieka, które zaczyna zmieniać również jego sposób przeżywania świata, ba – nawet jego samego.

W „Powrocie z gwiazd” Stanisława Lema Hal Bregg wraca z kosmosu do społeczeństwa, które podczas jego nieobecności poddało betryzacji – zabiegowi medyczno-biologicznemu mającemu wyeliminować agresję. – Jego celem jest stworzenie idealnego społeczeństwa, w którym będzie się żyło bezpiecznie, bez krwawych wojen i bez zbrodni – przypomina Piotr Nowak.

Tyle że Lem każe zapytać o cenę takiego ulepszenia. Człowiekowi odbiera się agresję, ale przy okazji znika coś, czego wcale nie zamierzano leczyć.

Nowak: – Ciemniejsza strona tej przyszłej medycyny w książce Lema polega na tym, że proszki podawane w ramach betryzacji odbierają ludziom zdolność do ryzyka, pasję, dążenie do twórczości. W tym nowym świecie ryzyko ma zostać wyeliminowane. Nikt nie będzie miał ochoty podejmować trudnych wyzwań.

Lem pytał, czy da się wyciąć z człowieka jedną niepożądaną cechę bez naruszania całej konstrukcji.

Czy można wyłączyć lęk, a zostawić odwagę? Wyłączyć agresję, a zostawić energię? Wyłączyć pragnienie, a zostawić pasję? Czy zawsze wiemy, co razem z tym zyskujemy albo tracimy?

– Cały czas krążymy wokół pytania, czy da się efektywnie poprawić człowieczeństwo. Poprawić czy udoskonalić, bo to nie to samo. Poprawiać ciało, owszem można, ale to nie zwalnia nas z obowiązku dalszej pracy nad sobą – mówi Nowak.

Jest jeszcze jedno zasadnicze pytanie, stawianie najczęściej nie tylko przez przeciwników terapii GLP-1, ale także samych korzystających z niej: co się stanie, jeśli któregoś dnia tego wszystkiego nam zabraknie?

Justynę bardziej przeraża odwrotna możliwość: że nie zabraknie nigdy, bo lek będzie musiała brać do końca życia. Wprawdzie w lustrze znowu widzi siebie, ale myśl o dożywotniej farmakoterapii nie daje jej spokoju.

Już raz odstawiła lek i zaczęła przybierać na wadze. Teraz chce najpierw ustabilizować wagę, uporządkować jedzenie, zacząć regularnie ćwiczyć, a potem spróbować bardzo powoli zmniejszać dawkę. Czy się uda?

– Trafia do mnie argument, że ludzie chorują na cukrzycę i cały czas biorą leki, chorują na nadciśnienie i też cały czas je biorą. Ludzie po operacji tarczycy biorą leki do końca życia. Więc może i tutaj tak trzeba? Nie wiem – mówi Justyna.

Ewelina stoi dokładnie po przeciwnej stronie tego samego lęku. Nie przeraża jej tak bardzo perspektywa dalszego leczenia jak możliwość, że któregoś dnia leku mogłoby zabraknąć.

– Mam nadzieję, że to się nigdy nie stanie. Wierzę w to, że nauczyłam się rozpoznawać sytość, przeszłam psychoedukację i psychoterapię, odzyskałam sprawczość. Nie wrócę więc chyba do punktu wyjścia. Na pewno jakiś czas byłabym w stanie funkcjonować bez leku. Jak długo i jak by się to potoczyło? Trudno powiedzieć – mówi.

To jest nowe pytanie ozempicowej ery, kiedy ucichło to, które przez lata nie dawało ludziom spokoju: „jak mam przestać jeść?”. Na jego miejscu pojawia się następne: „czy będę jeszcze umiała bez nich?”.

Na nie jeszcze nie ma zastrzyku. ●

KRUSZY SIĘ SEKRET IZRAELA

Izraelski pułkownik i historyk: Dołączyłście do naszego klubu republik bananowych.
Jesteście tacy jak my – śmieją się moi arabscy koledzy.

FOT. AMER SHALLOD/ANADOLU VIA GETTY IMAGES

• Izraelscy osadnicy, którzy pod ochroną sił izraelskich wtargnęli do Starego Miasta w Hebronie na Zachodnim Brzegu Jordanu, 1 sierpnia 2026

Z MICHAIELEM MILSHEINEM
ROZMAWIA MACIEK KUCHARCZYK

Państwo w stanie permanentnej wojny na wielu frontach, coraz bardziej skłócone nawet z najbliższymi sojusznikami, z rosnącą skrajną prawicą, bez jasnej wizji co dalej. W jakim kierunku zmierza dziś Izrael?

– Bez wątplenia podążamy bardzo trudną drogą. Jeśli zapytać o to przypadkowych Izraelczyków, to większość powie, że sytuacja jest gdzieś między „skomplikowana” a „zła”. Choć znajdują się też zwolennicy koalicji Benjamina Netanjahu, którzy będą utrzymywać, że wszystko jest super, a część religijnych wyborców powie oczywiście, że jesteśmy wręcz bardzo blisko zbawienia. Natomiast ja widzę w ostatnich latach proces narastającej, nieprzerwanej degradacji.

Jeśli spojrzeć powierzchownie, to od początku wojny, czyli ataku Hamasu na izraelskie pogranicze 7 października 2023 roku, wiadać szereg sukcesów militarnych. Wręcz regionalne mocarstwo, które zdołało zadać potężne ciosy wszystkim przeciwnikom. Nawet

Iranowi, bo patrząc z perspektywy stricte militarnej, to ostatnia wojna była dla Izraela błyskotliwym zwycięstwem.

Jednak są z tym dwa bardzo poważne problemy.

Po pierwsze, nie można opierać się wyłącznie na sukcesach militarnych. Zrozumiało to już nawet wielu ludzi w Izraelu. Wygląda bowiem na to, że tkwimy w głębokim kryzysie strategicznym, w klinczu. Nie potrafimy wykorzystać tych zwycięstw i przekuć ich na jakieś trwałe polityczne rozwiązanie. W efekcie znaleźliśmy się w sytuacji gorszej niż choćby w lutym tego roku, kiedy zaczynaliśmy tę odśloną wojnę z Iranem.

Drugi problem to to, co dzieje się wewnątrz izraelskiego społeczeństwa. Mamy bardzo dużą polaryzację i dużo złych emocji.

Mam 53 lata. 25 z nich służyłem w armii. Byłem w Libanie, na Zachodnim Brzegu, w Gazie. Brałem udział w trzech wojnach, włącznie z tą obecną. Dużo widziałem, ale nie pamiętam czegoś takiego. To nie jest po prostu trudny moment, który sam minie. To czas pełen frustracji, rozczarowania i strachu o fundamentalne relacje między głównymi

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

Michael Milshtein

• kierownik Studiów Palestyńskich na Uniwersytecie Telawińskim, pułkownik w stanie spoczynku, był doradcą przy Koordynatorze Działów Rządowych na Terytoriach (COGAT) – jednostce resortu obrony zajmującej się Strefą Gazy i Zachodnim Brzegiem, przez lata kierował wydziałem do spraw palestyńskich w Aman, izraelskim wywiadzie wojskowym. Autor książek „Between Revolution and Statehood – Fateh and the Palestinian Authority”, „The Green Revolution – The Social Profile of Hamas”, „Muqawama: The Challenge of Resistance to Israel's National Security Concept”.

mi grupami izraelskiego społeczeństwa. Ono zawsze było zróżnicowane: religijni syjonisci, ultraortodoksyjni charedim, świeccy Żydzi, Arabowie, mieszkańcy kibuców. Istniał jednak pewien wspólny fundament poglądów i przekonań o tym, czym jest Izrael, które spajały nas i czyniły wspólne funkcjonowanie możliwym.

Dziś, głównie przez działania rządu i to, co uważam za niemal szaleńczą wizję Netanjahu, to się rozpada. Mamy narastające napięcie, wręcz wrogość. Ten wewnętrzny konsensus był sekretem izraelskiej odporności i siły przez dekady: niezależnie od naszych sporów, ostatecznie trzymaliśmy się razem. Teraz to się kruszy.

Czy to nie jest efekt tego, o czym wspominałeś? Że za dobrze wam poszło militarne? Historia wojen izraelsko-arabskich to historia bycia otoczonym przez wrogów. Teraz tego już nie ma. Izrael nie jest oblegany czy egzystencjalnie zagrożony. Wręcz przeciwnie.

– Zgadza się. Widać to było choćby 7 października 2023 roku. Wówczas i w tygo-

dniach po tym tragicznym dniu nie było sporów politycznych. Byliśmy razem przeciw egzystencjalnemu wrogowi. Jednak kiedy go pokonaliśmy, a potem kolejnego i następnego, coraz bardziej zaczęliśmy się zajmować sporami wewnętrznymi.

To nie przypadek. To rezultat działania jednego człowieka: Netanjahu. To on zdecydował się forsować radykalne rozwiązania, które właśnie rozbijają fundamenty naszego społeczeństwa.

Netanjahu sprzed 20 lat i ten dzisiejszy to zupełnie inne osoby. Kiedyś był bardzo zrównoważonym politykiem. Dziś wciąż forsuje nie tylko reformę sądownictwa, która doprowadziła do dramatycznych napięć w społeczeństwie, ale również pozwala radykałom robić, co chcą. Religijnym syjonistom daje wolną rękę na Zachodnim Brzegu. Charedim wspiera projektami skrajnych ustaw. Nie tylko zwalnia ich ze służby wojskowej, ale płaci im za całodniowe studiowanie Tory. Nieustannie mówi o potrzebie wroga i nowej wojny, bo wierzy, że to zjednoczy społeczeństwo pod jego przywództwem. Tymczasem społeczeństwo jest wyczerpane. Dlatego nadchodzące wybory tej jesieni są tak ważne.

Jednak to nigdy nie jest tak, że taki czy inny Netanjahu sam niszczy państwo i społeczeństwo wbrew woli ludzi. Do tego trzeba licznych zwolenników wierzących w jego wizję. Przecież jego partia, Likud, jest największą w Knesecie. Czym on przekonuje wyborców? Co takiego atrakcyjnego jest w jego wizji?

– Po pierwsze, on nie ma już żadnej wizji. Jego motywacja jest niemal w całości polityczna i osobista. To cynizm. Powtórzę się, ale to jest niezmiennie zdumiewające, jak ten człowiek się zmienił w ostatnich dwóch dekadach. W imię politycznego przetrwania i uniknięcia więzienia robi rzeczy, które dawny Netanjahu nazwałby katastrofalnymi.

Jeśli chodzi o poparcie, to istnieje twarde jądro wyborców, którzy będą za nim bez względu na wszystko. Izrael nadal jest społeczeństwem otwartym, krytyka jest możliwa i wielu rozumie, że „Bibi” zawiódł w ostatnich kampaniach przeciw Iranowi i Libanowi, a jednak część elektoratu upiera się, że Netanjahu jest genialny, że robi tylko dobre rzeczy.

Choć 15–20 procent wyborców Likudu jest bardzo sfrustrowanych. Ich głos słychać coraz wyraźniej. Nie chcą głosować na Netanjahu i szukają alternatyw.

Ale nawet jeśli będzie inny rząd, to czy on jakoś istotnie zmieni politykę Izraela? Zdecyduje się znów rozmawiać z Palestyńczykami?

– Sondaże pokazują, że Likud może nie być największą partią w przyszłym Knesecie. Jednak to oznacza nowy problem.

Opozycja może liczyć na sporo mandatów, może nawet zbliżyć się do posiadania połowy Knesetu. Jednak jest bardziej niż prawdopodobne, że będą potrzebować partii arabskich, by zbudować koalicję. Inaczej nie będą mieli stabilnej większości. Tymczasem większość liderów opozycji mówi dziś, że nie zamierza ponownie zasiadać w jednej koalicji z partiami arabskimi jak cztery lata temu. Po 7 października nie chcą już słyszeć o arabsko-żydowskiej współpracy politycznej. To zapowiedź ciągłego chaosu politycznego. Po wyborach w październiku bardzo szybko możemy znów znaleźć się w kampanii wyborczej.

Gdyby jednak jakimś sposobem opozycja zdoła stworzyć większościowy rząd i przejąć władzę, to dojdzie do znaczącej zmiany w polityce zagranicznej.

Netanjahu ma bardzo słabe relacje z większością świata, w tym z administracją Trumpa. Powód jest prosty: wszystko podporządkował arytmetyce koalicyjnej. On wie, że aby utrzymać rząd, nie może dążyć do normalizacji relacji z państwami arabskimi, bo te oczekują realnych rozmów w sprawie Palestyńczyków. Natomiast jeśli poważnie zaczęłby

FOT. RONEN ZIV/UTAH/PEAST NEWS

Ponieważ fronty z Iranem, Libanem i Gazą już nie przynoszą zwycięstw, **Netanjahu szuka kolejnego.** Wszystkie loty z Izraela przelatują nad Turcją, ropa z Azerbejdżanu płynie do nas przez Turcję – a on mówi, że teraz „zmiażdżymy Erdogana”

negocjacje w tej kwestii, to jego skrajnie prawicowi partnerzy, Bacalel Smotricz i Itamar Ben-Gwir, opuściliby koalicję. Skutek jest taki, że dziś sojusznikami Izraela są miejsca takie jak Somaliland, Fidżi, Papua-Nowa Gwinea, Wyspy Salomona czy Mikronezja.

Nowy rząd postawiłby sobie za jeden z głównych celów poprawę relacji z Europą. Bo te, mówiąc uczciwie, są w kryzysie.

Po drugie, trzeba będzie poprawić relacje ze światem arabskim. Istnieją co prawda stare traktaty pokojowe z Egiptem i Jordanią, ale relacje z tymi państwami są w stanie kryzysowym. Tyle że każda rozmowa z Arabami będzie wymagać poważnego zajęcia się kwestią palestyńską.

Po trzecie – kwestia aktywnych frontów wojennych: Iran, Liban i Gaza. Mam nadzieję, że kolejny rząd zrozumie, iż ważniejsze jest znalezienie politycznych rozwiązań tych konfliktów niż powtarzanie hasła o „całkowitym zwycięstwie”, „wymazaniu wroga”, „obaleniu reżimu w Iranie” czy „zajęciu całej Gazy”. Ale to oznacza rozmowy nie tylko z Libanem i Iranem, lecz też, znów – bardzo ostrożnie – powrót do dialogu z Palestyńczykami. Nie twierdząc, że następny rząd natychmiast poprze powstanie państwa palestyńskiego. Co to, to nie. Jednak musi dopuszczać myśl o rozmowie z Palestyńczykami i o Palestyńczykach.

Kolejnym kluczowym celem będzie naprawa relacji z Waszyngtonem. Netanjahu twierdzi, że są one znakomite, a współpraca w czasie wojny świetna. W niektórych aspektach to prawda. Jednak w ostatnich tygodniach narasta kryzys polityczny na tle prób zakończenia przez USA wojny z Iranem. Nie jestem pe-

wien, czy Trump wspiera Izrael tak mocno, jak stara się to przedstawiać Netanjahu. Co gorsza, wizerunek Izraela w amerykańskiej debacie publicznej jest bardzo zły.

Wstępne porozumienie USA z Iranem z czasem okazało się optymistyczną fikcją i trwa pełzająca wojna od ataku do odwetu, od eskalacji do eskalacji – niemniej tamta perspektywa pokoju, jednostronnie narzucona przez Amerykanów, wstrząsnęła Izraelem i było traktowane jako zdrada. Czy ktoś w Izraelu jeszcze wierzy, że Trump jest wiarygodnym lub chociaż wiernym sojusznikiem? W gruncie rzeczy sprowadza się to do pytania, czy z nim w Waszyngtonie w ogóle da się „wygrać” wszystkie te konflikty?

– Chyba tylko najbardziej fanatyczny zwolennik Netanjahu powie: „Oczywiście, osiągniemy totalne zwycięstwo, stworzymy tu raj, pokonamy i wymażemy wszystkich wrogów”. Większość Izraelczyków, także po prawej stronie sceny, myśli dziś znacznie bardziej realistycznie. Zdają sobie sprawę, że to puste hasła, fantazje i iluzje.

Libańskiego Hezbollahu nie da się wymazać. Można próbować doprowadzić do porozumienia, które zapewni, że południowy Liban będzie od niego wolny, ale samej organizacji nie da się zlikwidować.

W sprawie Iranu można zabiegać o mniej zły układ niż ten wstępny z czerwca. Bo z naszej perspektywy on był fatalny. Gdyby go wdrożono, to lepiej byłoby całą tę wojnę nie zaczynać.

Uważam, że to, co może zrobić Izrael, to skupić się na irańskim programie nuklear-

nym. Nie na raketach, nie na finansowaniu przezeń bojówek, lecz na wyprowadzeniu z Iranu 445 kilogramów wzbogaconego uranu. To samo w sobie, choć nie idealne, byłoby wystarczające.

W Gazie Netanjahu sygnalizuje, że chce wznowić wojnę, zmiażdżyć Hamas, zając całą Strefę. Tylko że to nie on o tym decyduje, tylko Trump, a coś nie widzę, żeby on pozwolił na wznowienie działań bojowych przeciwko Palestyńczykom. Wręcz przeciwnie, przypuszczam, że Amerykanie niebawem będą naciskać na wycofanie się i realne rozmowy o odbudowie.

Dlatego powinniśmy myśleć o rozsądniejszych rozwiązaniach. Na przykład Izrael może wycofać się z Gazy do granicy międzynarodowej przy jednym kluczowym warunku: utrzymaniu kontroli nad korytarzem Filadelfia, czyli granicą między Gazą a Egiptem. Przy czym wszyscy wiedzą, że Hamas nie zniknął. Pozostaje w ukryciu i ciągle dysponuje znaczącą siłą.

Jest niemal pewne, że obecny rząd tego rodzaju decyzji nie podejmie. Koalicja by tego nie przetrwała. Kolejny gabinet będzie musiał zmierzyć się z bardzo bolesnymi wyborami.

Co więc tak właściwie Izrael zyskał po 7 października? Poza zaspokojeniem żądzy zemsty i wymierzenia kary?

– Wiesz, po pierwsze zemsta i kara to na Bliskim Wschodzie bardzo ważne pojęcia. Żadne puste slogany, ale autentycznie istotne elementy polityki w tym regionie. To miało duże znaczenie. Może smutnie, ale prawdziwe.

Ale rozumiem, do czego czynisz aluzję. Jednak uważam, że pomimo wszystkiego, co powiedziałem wcześniej, to strategicznie sytuacja militarna Izraela jest teraz znacznie lepsza. Wszyscy wrogowie zostali znacząco osłabieni. W samej Gazie zginęło około 30 tysięcy członków Hamasu. Cały mózg tej organizacji, który planował i przeprowadzał atak z 7 października, został zlikwidowany. Choć oczywiście doprowadziło to do totalnej destrukcji Strefy. Znałem ją dobrze. Służyłem tam 20 lat temu. Teraz te miejsca są kompletnie nie do poznania.

Idąc dalej, Hezbollah oraz Iran również ponieśli poważne straty. Są bardzo osłabieni, choć nie zostali całkowicie pokonani. Ogólnie rzecz biorąc, bezpośrednie zagrożenia militarne dla Izraela są dziś ograniczone. To jaśniejsza strona bilansu.

Musimy jednak uczciwie przyznać: żadnego wroga nie pokonano całkowicie. Po 7 października deklarowaliśmy, że ich „zmiażdżymy”. W rzeczywistości nadal istnieją i dominują na swoich podwórkach w Iranie, Libanie i Gazie. Co więcej, wszyscy mają silną wolę kontynuowania oporu i ciągłej konfrontacji z Izraelem. Wprost wynika to z ich ideologii, która głosi, że bez względu na liczbę ofiar i skalę zniszczeń, dopóki stoimy na nogach, jesteśmy zwycięzcami.

Reasumując – nie nazwałbym tego porażką Izraela ani nie powiedziałbym, że nic nie zyskał. Jednak to oznacza, że strategiczny bilans trzy lata po wybuchu wojny jest skomplikowany. Mógłby być lepszy, gdyby Izrael ponad rok temu zdecydował się zakończyć działania wojenne i szukać politycznych porozumień.

Czytałem jednak wielokrotnie, że Izraelczycy są powszechnie dumni i zadowoleni z kolejnych zwycięstw militarnych. Że chcą kontynuować walkę do zwycięstwa, czymkolwiek by było. To się zmieniło w ostatnich miesiącach?

– Tak, zdecydowanie. Zwłaszcza w toku obecnej wojny z Iranem. Na jej początku było inaczej. Po zabiciu ajatollaha Chameneiego i wysokich dowódców sił zbrojnych reżimu Netanjahu ogłosił, że jesteśmy blisko dziejowego przełomu, wezwał Irańczyków do rewolucji, zapowiadał upadek reżimu szyickiego, a w konsekwencji wielką zmianę całego Bli-

Z ADAMEM LEJĄ
ROZMAWIA
WOJCIECH SZOT

• Wernisaż wystawy „Christian Dior i Ikony Paryskiej Mody z kolekcji Adama Lei” w Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, 2018 r.

Jak upolować *mode*

„Elsa Schiaparelli zaprojektowała specjalny kombinezon, który kobieta mogła szybko założyć i zejść do piwnicy, gdy usłyszała alarm czy nalot”. Co znajdziemy w kolekcji największego kolekcjonera mody w Polsce?

Skąd pomysł na kolekcjonowanie mody?

– Nie planowałem tego. Gdy skończyłem historię sztuki, w 1992 roku założyłem galerię specjalizującą się w biżuterii polskich projektantów. Po dziesięciu latach postanowiłem trochę zmienić działalność. Zacząłem prowadzić galerię-antykwarjat i kolekcjonować rzemiosło artystyczne w stylu art déco, czyli przedmioty z lat 20. i 30. XX wieku. Zawsze interesował mnie ten okres, a do tego polskie muzea zaczęły tworzyć własne kolekcje art déco. Pomagałem im w tym.

Klienci, od których kupowałem obiekty, czasem chcieli sprzedać torebkę czy kapelusz. Gdy zapytałem w muzeach, z którymi współpracowałem, czy byłiby zainteresowani kolekcjonowaniem mody, odzew był entuzjastyczny.

Czyli pana klientami były głównie instytucje publiczne?

– Prywatnych kolekcjonerów mody praktycznie wtedy nie było. Nawet dzisiaj zainteresowanie nie jest duże.

Mówi pan, że kolekcjonuje modę. Czyli nie tylko ubrania?

– Bardzo ważnym elementem mody są akcesoria. Jeśli mamy suknię, to do niej były jakieś buty, kapelusze, torebki. Była sztuczna biżuteria, były rękawiczki, wachlarze i tak dalej.

Po okresie kolekcjonowania mody z okresu art déco przyszedł czas na rozszerzenie działalności. Zacząłem jeździć na pokazy mody do Paryża, zaglądać do tamtejszych muzeów, nie tylko tych poświęconych wyłącznie modzie.

W efekcie moja kolekcja zaczęła się rozchodzić w dwa kierunki: mody dawnej, XIX-wiecznej i tej najnowszej.

Gdzie pan kupuje?

– Wszędzie. Na targach staroci, w antykwariatach, choć niekoniecznie w Polsce. Warszawa została zniszczona podczas wojny, niewiele takich przedmiotów przetrwało. Przez jakiś czas można było znaleźć ciekawą modę w Krakowie, ale to już minęło.

Trzeba pamiętać, że czasy powojenne w Polsce były bardzo ciężkie, więc większość ubrań, które przetrwały wojnę, była przerabiana. Co innego na zachodzie Europy. Tam można buszować w wyspecjalizowanych sklepach. Ale największą zmianę wprowadził internet. Nie trzeba się ruszać z domu, żeby kupić modę z całego świata.

Są też oczywiście aukcje słynnych domów aukcyjnych jak Christie's czy Sotheby's. Ceny nie są niskie, ale można znaleźć starannie wyselekcjonowane najlepsze egzemplarze. Kolekcjoner jest kimś w rodzaju bezkrawatego myśliwego. Poluje. Ponieważ nie dysponuję takim budżetem jak niektórzy zachodni kolekcjonerzy, muszę być ostrożniejszy i po prostu sprytniejszy, szukam okazji. Czasem się udaje, czasem nie. Satysfakcję dają nie tylko zakupy. Gdy coś, na co polowałem, kupi dobre muzeum, to się z tego cieszę. Znaczą, że miałem oko.

Ile przedmiotów liczy pana kolekcja?

– Ponad 5 tysięcy eksponatów.

Co decyduje o zakupie nowego?

– Po pierwsze, szukam czegoś, czego jeszcze nie mam. Po drugie, ważne, żeby było zaprojektowane przez znanego projektanta. To dotyczy zwłaszcza mody powojennej. Sprzed wojny mamy więcej anonimowych projektów, dlatego tym bardziej znane przedwojenne nazwiska są w cenie.

Zwracam uwagę na to, żeby rzecz, którą chcę kupić, była w dobrym stanie. Konserwacja jest bardzo trudna i kosztowna, nie zawsze możliwa. Gdy pokazujemy obiekty na wystawach czy pokazach, publiczność oczekuje, że będą w idealnym stanie. Czasem pożyczającym muszę tłumaczyć, że właściwie to niemożliwe. Większość z tych ubrań była kiedyś noszona. I różne były ich koleje losu.

Bywało tak, że świetna suknia od świetnego projektanta została założona tylko raz. Ale potem została przekazana komuś, kto o nią nie dbał czy przerobił na swoje potrzeby. Staram się nie kupować rzeczy, którym trudno przywrócić pierwotny charakter. Liczy się to, żeby wyglądały jak od projektanta.

Długo podejmuje pan decyzję?

– Czasem to są minuty. Gdy na aukcji nie udało mi się kupić tego, na co się nastawiłem, muszę szybko skalkulować, co mnie jeszcze interesuje, jakie mam fundusze, i podjąć decyzję.

Czy rzeczy, które pan kupuje, muszą się panu podobać?

– Tak, zawsze kieruję się też swoim gustem.

A co się panu podoba?

– Staram się nie kupować czarnych rzeczy, bo one się źle fotografują i przeważnie fatalnie wyglądają na wystawie, choć mam sporo takich rzeczy. Gdy dysponuje się ograniczonym budżetem, nie zawsze można wybrzydszczyć.

Lubię, jak coś jest nietypowo wykonane, zwracam też uwagę na detale. Wiadomo, że spektakularne, widowiskowe rzeczy cieszą bardziej, ale na wystawach widzowie doceniają też bardziej minimalistyczne projekty, które przyciągają wzrok precyzją detalu. Na przykład bogate, ręcznie wykonane hafty. Ręczna robota wyróżnia szczególnie projekty haute couture. Haftowane koralikami, blaszkami, strasami suknie są unikatowe.

Liczy się to, że dana rzecz była pokazywana na wybiegu?

– Oczywiście. To sama przyjemność zobaczyć, jak rzecz, którą mam w domu, „idzie” w pokazie. Mam w kolekcji buty zaprojektowane przez Johna Galliano z kolekcji egipskiej dla Diora. Na nagraniu z pokazu jest nawet zbliżenie na nie. To jedyny taki obiekt. Nigdy nie zostały powtórzone.

Na ile ważna jest historia ludzi, do których należały te przedmioty?

– Byłaby niezwykle ważna, gdyby nie to, że w tej chwili prawie niemożliwe jest zdobycie takich obiektów. Gdy kupujemy w internecie czy butikach specjalizujących się w dawnych ubraniach, niemal nigdy nie mamy pewności, czy dany przedmiot na pewno należał do oso-

by, której jest przypisywany. Gdy pewność mamy, takie przedmioty najczęściej trafiają na aukcje i osiągają szalone ceny.

Byłem na aukcji w paryskim Christie's, na której Marisa Berenson sprzedawała przedmioty należące do jej babci, słynnej projektantki mody Elsy Schiaparelli. To była szalona licytacja, a przebicia, czyli różnice między ceną wywoławczą, sięgały kilkuset procent. Za bolero ze słomkowym kapeluszem z 1938 roku oczekiwano ceny maksymalnie 5 tysięcy euro, a kwota wyniosła 32,5 tysiąca euro.

Kupują tylko kolekcjonerzy, galerie i muzea?

– Byłem na aukcji projektów Yves'a Saint Laurenta z garderoby Catherine Deneuve, na której udało mi się kupić kilka obiektów. Po aukcji można odebrać przedmioty osobiście. Gdy poszedłem po moje, spotkałem dwie Japonki, które odbierały wylicytowane przez siebie ubrania. Zagadnałem, co kolekcjonują, ale spojrzały się na mnie zdziwione. „My będziemy to do pracy nosić” – usłyszałem.

Zatem bywa różnie. Wraca moda na ubrania vintage, dla bardzo zamożnych nie jest zatem problemem wydanie kilku tysięcy euro na aukcji. Co ciekawe, to wciąż mniej, niż kosztują nowe ubrania od projektantów, a przeważnie trafia się coś naprawdę unikatowego.

Moda na vintage niesie za sobą problemy. W 2022 roku Kim Kardashian na galę MET założyła sukienkę Marilyn Monroe...

– I był skandal. Zrozumiały. Założyła coś, co jest po prostu bezcenne. Żadne szanujące się muzeum nie wypożyczyłoby takiego stroju. Przecież to są niezwykle delikatne rzeczy. Każdy człowiek się poci, nawet Kim Kardashian. I rusza.

Akurat Kardashian ledwo się poruszała w tej sukni.

– Narzuciła na siebie futerko, żeby nie było widać, że sukienka jest niedopięta. Całość była kuriozalna, ale w jakiś sposób rzeczywiście pokazywała, że najbogatsi mogą dzisiaj niemal wszystko.

Pańskie obiekty można założyć?

– Czasem, ale bardzo rzadko, wypożyczam je do filmów czy na pokazy. I za każdym razem drzę o nie. Z jednej strony fascynujące jest zobaczyć, jak te ubrania leżą na żywym człowieku. Ale większość z tego, co posiadam w kolekcji, to obiekty o wartości muzealnej. Szkoda, żeby się zniszczyły. Chętniej zgadzam się na wypożyczenia do sesji zdjęciowych w kontrolowanych warunkach.

Rozmawialiśmy o haute couture, a co z modą bardziej masową? Zbiera pan?

– Zdecydowanie, zwłaszcza jeśli chodzi o modę przedwojenną. To często ubrania bez metki, które mogły, ale nie musiały pochodzić ze znanych domów mody. Wtedy haute couture była niezwykle kosztowna i myślę, że mogło sobie na nią pozwolić jeszcze mniej osób niż dzisiaj. Natomiast ubrań-kopii czy inspirowanych haute couture jest sporo. W międzywojniu domy mody sprzedawały nawet tzw. patrony, czyli formy pozwalające na powtórzenie kreacji pokazywanych w żurnalach czy na wybiegach. Było trochę inne myślenie.

Nie kolekcjonuje pan mody męskiej. Dlaczego?

– Głównie dlatego, że moda męska uległa dużo mniejszym przemianom. Jest mniej spektakularna, bywa nudniejsza. Kobiety często nie mogły sobie pozwolić na to, by dwa razy pokazać się w tej samej kreacji. W tym samym czasie męczyzna zakładał po raz dziesiąty frak i nikt mu tego nie wyrzucał. Mam kilka eksponatów, ale to na pewno nie jest kolekcja. Zawsze się też boję, że wtedy już miałbym pokusę zakładania tych ubrań.

Nie było takiej pokusy z damską modą?

• Ekspozycje z kolekcji Adama Lei na wystawie „Od princeski do New Look” w Muzeum Okręgowym w Bydgoszczy w 2021 r.

– Nie. To są rzeczy tak bardzo niepasujące do mojego charakteru, że nigdy się nie pojawiła.

Co było największym przełomem w modzie damskiej XX wieku?

– Pierwsza wojna światowa. Gdy mężczyźni poszli na front, wiele kobiet musiało zająć ich miejsca w fabrykach. Gorsety, które kępowały ich ruchy, zostały odrzucone. Po wojnie kobiety niechętnie wracały do tego elementu garderoby i moda lat 20. to moment pojawienia się dużo luźniejszych ubrań. Modne były proste suknie, koszulki czy koszule. Ceniono wygodę i sportowy wygląd. Ścinano włosy. Długie włosy, które dotąd były chlubą kobiet, przestały być modne. Wykształcił się typ chłopczycy. Rozwój mody zahamował kryzys gospodarczy przełomu lat 20. i 30.

Po II wojnie światowej gorset wrócił. Pierwszym, który po niego sięgnął, był Christian Dior. Jego kolekcja New Look była bardzo krytykowana. Czas był powojenny, wszędzie panowała reglamentacja, a Dior pokazał stroje uszyte z olbrzymiej ilości tkaniny. I jeszcze wrócił do gorsetu. Nie wszystkim się to podobało, ale niezależnie od protestów to właśnie Dior wyznaczył drogę modzie drugiej połowy XX wieku. Można by chyba opowiedzieć historię mody XX wieku właśnie przez gorset, który po wojnie przestał być bielizną i stał się widocznym elementem stroju. Najslawniejszym jest chyba ten zaprojektowany przez Jeana-Paula Gaultiera dla Madonny.

A jak z akcesoriami? Torebka?

– Tu przemiana jest olbrzymia i cały czas trwa. Zamożna kobieta z XIX wieku niemal nie potrzebowała torby. W końcu rachunki regulował mąż, nie nosiło się też kosmetyków. W latach 20. XX wieku modne były kopertówki lub małe kompaktki, w których mieściło się kilka kosmetyków. Torba zaczęła rosnąć w czasie II wojny światowej. W momencie nalotu trzeba było się w coś spakować. Francuscy projektanci zaprojektowali nawet specjalne torebki, w której można było schować maskę przeciwgazową.

Elsa Schiaparelli stworzyła specjalny kombinizon, który kobieta mogła szybko założyć i zejść do piwnicy, gdy usłyszała alarm przeciwlotniczy. To się może dziś wydawać absurdem, ale moda reagowała na wojnę.

Wracając do torebek, po wojnie ich rozmiar rośnie. Dziś kobiety noszą duże torby, bo muszą zmieścić w nich kosmetyki, laptop, portfel, telefon komórkowy... Tu też dochodzimy do

absurdów. Czasami ze zgrozą patrzę w teatrze na panie przepychające się z wielkimi torbami.

Polską modę pan kolekcjonuje?

– Nie. Mam jedną suknię od Gosi Baczyńskiej, którą bardzo cenię. Lubię jej projekty, bo ona rzeczywiście tworzy haute couture.

Zastanawiałem się, czy dołączyć do kolekcji polskich projektantów, ale uprzedziły mnie polskie muzea, które dość szybko zaczęły budować kolekcje mody najnowszej. Bardzo mnie to cieszy, nie chcę z nimi konkurować.

Jednocześnie wciąż nie mamy muzeum poświęconego wyłącznie modzie.

– Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi posiada sporą kolekcję, ale oni patrzą na modę z perspektywy tkaniny. I to jest zupełnie inna opowieść. Muzea w Krakowie, Poznaniu czy Wrocławiu mają coraz lepsze kolekcje mody, ale rzeczywiście nie traktują jej jako czegoś osobnego, co można pokazać zwiedzającym. A dzisiaj moda przyciąga tłumy. Młody widz, dla którego wystawa rzeźb czy malarstwa może być niezrozumiała, na wystawie mody odnajdzie się doskonale.

Nie ma co ukrywać – moda jest łatwa w odbiorze. Zachodnie muzea już dawno to dostrzegły. Przełomem była wystawa „Louvre Couture” otwarta w styczniu 2025 roku. Oto najważniejsze muzeum na świecie po raz pierwszy w historii pokazało modę. Oczywiście tuż obok jest Musée des Arts Décoratifs z całym działem poświęconym modzie, ale wystawa w Luwrze na pewno sprawiła, że moda zaczęła na stałe być obecna w muzeach.

W Polsce ten proces dopiero się zaczyna.

Ma pan ulubioną rzecz w kolekcji?

– Nie. I to nie jest kokieteria ani autoreklama, że wszystko jest takie wspaniałe. Naprawdę Kocham wszystkie te rzeczy.

Jesteśmy w pańskim antykwariacie przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie.

Nie ma tu ubrań, są za to przedmioty, z których większość ma już pewnie ze sto lat. Po co ludzie tu przychodzą?

– Żeby odetchnąć inną atmosferą niż ta za oknem. Poczuci magię przeszłości. I kupić coś, co ma historię.

Urządzić mieszkanie?

– Nie polecam urządzać całego mieszkania w tym stylu, nie chodzi przecież o to, żebyśmy mieszkali w antykwariacie. Ale polecam wy-

brać coś, co sprawi, że nasz dom będzie miał to coś, co czasem nazywamy duszą. Takie przedmioty nadają miejscu indywidualność, wyróżniają je. Sprawiają, że zyskujemy połączenie z historią. To nie musi być nasza historia, ale możemy się w niej odnaleźć.

W modzie są raczej lata 60., 70. Szkło czy design sprzed pięciu dekad potrafią osiągać wysokie ceny na aukcjach i wyspecjalizowanych sklepach.

– Racja, ale to nie są rzeczy, które mnie interesują. Może dlatego, że wciąż pamiętam je z rodzinnego domu. Gdy się mieszkało wśród tych przedmiotów, trudno zrozumieć ich magię. Jest też coś jeszcze. To były obiekty przeważnie produkowane masowo. Ich wysokie ceny dzisiaj niekoniecznie utrzymują się w kolejnych latach. Na rynku jest ich sporo. Wydaje mi się, że ich ceny są często nieadekwatne, nakręcone przez modę. A przedmioty sprzed wojny są rzadkością. Ich masowość była też nieporównywalnie skromniejsza od tej, z którą mamy do czynienia w przypadku designu z PRL.

Mody się zmieniają.

– Art déco szczególnie popularnej było w latach 90., dzisiaj ta moda osłabła, ale wciąż ludzie szukają unikatowych przedmiotów. Dzisiaj popularna jest na przykład biżuteria produkowana przez ORNO – założoną w 1949 roku warszawską spółdzielnię złotników. W latach 80. i 90. XX wieku była uważana za brzydką, czasem nawet ją przetapiano. Obecnie projekty ORNO potrafią osiągać szalone ceny. Podobnie jest z biżuterią Warmetu – kolekcjonerki potrafią słono zapłacić za najciekawsze projekty, choć ich wartość, jeśli wziąć pod uwagę to, z czego są zrobione, jest niska.

Trudno przewidzieć, co stanie się popularne, modne. Figurki ćmielowskie też nie od razu były przecież uważane za kolekcjonerski rytas, a dzisiaj ich ceny sięgają na aukcjach kilkudziesięciu tysięcy złotych. Popularne obecnie szkła Horbowego pięć lat temu były sprzedawane za bezcen. Dawne rzemiosło może już nigdy nie stanie się masowo popularne, ale nie podlega też zmianom mody i tak silnej fluktuacji cen, choć i tu zdarzają się nagłe mody.

Przykład?

– Platerzy przedwojennej projektantki Julii Keilowej. To posrebrzane naczynia, które dzisiaj potrafią osiągnąć wyższą cenę niż dobra XIX-wieczna srebrna cukiernica od najlepszego warszawskiego złotnika Karola Malcza. Z jednej strony metal, z drugiej kruszec. Ale finalnie liczą się emocja i opowieść.

A to, czy inwestycja się opłaci?

– Nie lubię słowa „inwestycja”. Czasem tłumaczę moim klientom, żeby nie patrzyli, jaką dany przedmiot będzie miał wartość za kilka, kilkanaście lat. Tego się nie da przewidzieć. Warto kupować to, co nam się podoba. I na co możemy sobie pozwolić. Zawsze na pierwszym miejscu powinniśmy stawiać to, czy nam się podoba. Czy sprawia nam przyjemność obcowanie z danym obiektem. Radość powinna być ważniejsza od pytania o to, czy się opłaci. ●

* Adam Leja

• historyk sztuki, właściciel Galerii 32 i jeden z najważniejszych polskich kolekcjonerów mody. Ma największą w Polsce kolekcję ubrań; na liczący ponad 5 tysięcy eksponatów zbiór składają się: kapelusze, buty, torebki czy suknie wieczorowe. Wypożyczają je muzea i prywatne instytucje.

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość
o śmierci naszego Kolegi, Pana Inspektora

Janusza Niedziółki

Główny Inspektor Pracy
oraz pracownicy Państwowej Inspekcji Pracy

składają

Rodzinie i Bliskim

wyrazy najgłębszego współczucia i żalu.

Pan Janusz Niedziółka był Człowiekiem oddanym swojej pracy,
pełnym pasji do działania na rzecz bezpieczeństwa i prawa pracy.
Na zawsze zapamiętamy jego zaangażowanie i profesjonalizm,
a także koleżeńską postawę.

Pozostajemy w ogromnym smutku po tej stracie.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34447796

Dziel się wspomnieniami o bliskich

Wejdź na serwis odeszli.pl

GRYFINO

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU USTNYM NIEOGRANICZONYM Burmistrz Miasta i Gminy Gryfino informuje,

że w dniu **20 października 2026 r.**, o godzinie **11.00**, w sali nr 34 Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie przy ul. 1 Maja nr 16, przeprowadzony zostanie **I przetarg ustny nieograniczony** na sprzedaż nieruchomości gruntowej położonej w obrębie ewidencyjnym **Wetłyn II** (przy drodze wojewódzkiej nr 120, na odcinku pomiędzy Gryfinem a Wetłynem), **przeznaczonej pod zabudowę usługową – usługi komercyjne, komunalne z dopuszczeniem lokalizacji funkcji biurowo – administracyjnej i magazynowej (W2.86.02.U).**
- działka nr 96/201/97/9 (KW SZ1Y/00043015/7) o łącznej pow. 0,8547 ha
- cena wywoławcza netto 850.000,00 zł
- wadium – 85.000,00 zł
Pełna treść ogłoszenia o przetargu, wywieszona została na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie oraz zamieszczona na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej (www.bip.gryfino.pl). Szczegółowe informacje dotyczące nieruchomości będącej przedmiotem przetargu uzyskać można w Wydziale Działalności Gospodarczej, Rolnictwa i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta i Gminy w Gryfinie, ul. Parkowa nr 3 (II piętro w budynku Banku Pekao S.A) lub telefonicznie pod numerem 91 416 20 11 wew. 402.

Kraj/34447763

ArcelorMittal Poland Spółka Akcyjna

Aleja J. Piłsudskiego 92, 41-308 Dąbrowa Górnicza

zaprasza do składania ofert na zakup składników majątku znajdujących się na terenie wyłączanego z produkcji zakładu koksowniczego, zlokalizowanego w ArcelorMittal Poland S.A. Oddział w Krakowie, ul. T. Sendzimira 1, 31-752 Kraków. Majątek obejmuje wyłączone z użytkowania wyposażenie technologiczne stacji pomp stanowiącej element układu chłodzenia wielkiego pieca. Szczegółowe informacje na temat składników majątku można uzyskać pod nr telefonu +48 795 437 067 oraz na stronie internetowej: <https://poland.arcelormittal.com/media/nieruchomosci-i-uplynnienia/> pod pozycją: „Składniki majątku ZKK Kraków”.

Cena wywoławcza: **85 000,00 zł netto**

Do ceny sprzedaży należy doliczyć należny podatek VAT 23%.

Termin składania ofert: **31.08.2026 roku** pod adresem: ArcelorMittal Poland S.A., Biuro Środowiska, Produktów ubocznych i Zarządzania Majątkiem, 41-308 Dąbrowa Górnicza, Aleja J. Piłsudskiego 92.

Zamieszczone na stronie internetowej dokumenty są integralną częścią niniejszego zaproszenia do składania ofert.

Kraj/34447820

OBWIESZCZENIE

Stosownie do wymogów art. 49 ustawy z 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz.U.2025.1691) oraz art. 12 ust. 4 pkt 1), w związku art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. *o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu* (Dz.U.2025.1222)

WOJEWODA MAŁOPOLSKI

zawiadamia o wniesieniu odwołania od decyzji NR 4/BS/2026 znak: WIII.7840.30.1.2026.MB, z 26 czerwca 2026 r., zatwierdzającej projekt zagospodarowania terenu i projekt architektoniczno-budowlany i udzielającej pozwolenia na budowę inwestycji pn.: **Budowa gazociągu ś/c PE DN 250, DN 225, DN 180 na odcinku od miejscowości Chełmek ul. Piastowska, Krakowska do Libiąża (okolice skrzyżowania ul. Słowackiego i Wańkowicza) z wykorzystaniem tzw. Specustawy terminalowej – PSGKR. ZZSP.902.487.22.**

Odwołanie wraz z aktami sprawy, w tym ww. decyzją Wojewody Małopolskiego zostały przesłane w celu rozpatrzenia do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

Obwieszczenie w niniejszej sprawie podlega publikacji:

- na tablicy ogłoszeń, na stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie,
- na tablicy ogłoszeń, na stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Chełmek i Urzędu Miasta Libiąż, *właściwych ze względu na lokalizację inwestycji towarzyszącej inwestycjom w zakresie terminalu,*
- w prasie o zasięgu ogólnopolskim,

Właścicielom i użytkownikom wieczystym nieruchomości objętych decyzją, zawiadomienie o wniesieniu odwołania od decyzji wysłała się na adres określony w katastrze nieruchomości ze skutkiem doręczenia.

Kraj/34447710

OBWIESZCZENIE

o wniesieniu odwołania od decyzji

Na podstawie art. 131 oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz.U.2025.1691) oraz art. 12 ust. 4 pkt 1 w związku art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. *o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu* (Dz.U.2025.1222 tekst jednolity),

WOJEWODA MAŁOPOLSKI

zawiadamia, że zostało wniesione odwołanie od decyzji Wojewody Małopolskiego Nr 5/BS/2026 znak: WI-II.7840.30.2.2026.BK z 07.07.2026 r. o zatwierdzeniu projektu zagospodarowania terenu i udzieleniu pozwolenia na budowę inwestycji towarzyszącej inwestycji w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu pn.: **Budowa gazociągu w/c DN500 MOP 5,5 MPa wraz z infrastrukturą towarzyszącą w ramach zadania Gazociągi relacji Oświęcim-Zelczyna DN500 PN 6,3 MPa odcinek: przekładka Kossowa etap I - Ryczów - wykonanie dokumentacji projektowej. Dane nieruchomości (miejsce wykonywania robót budowlanych) – zgodnie z treścią ww. decyzji.**

Odwołanie wraz z aktami sprawy, w tym ww. decyzją Wojewody Małopolskiego zostały przesłane w celu rozpatrzenia do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

Obwieszczenie podlega publikacji (art. 12 ust. 1 i 1a w związku z art. 12 ust. 4 pkt 1 oraz art. 15 ust. 4 ustawy *o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu*):

- na tablicach ogłoszeń Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego,
- w Biuletynie Informacji Publicznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie,
- na tablicy ogłoszeń, na stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Spytkowice;
- w prasie o zasięgu ogólnopolskim.

Właścicielom i użytkownikom wieczystym nieruchomości objętych decyzją, zawiadomienie o wniesieniu odwołania od decyzji wysłała się na adres określony w katastrze nieruchomości ze skutkiem doręczenia.

Kraj/34447711

KONKURS NA STANOWISKO PREZESA ZARZĄDU.

Rada Nadzorcza Spółdzielni Mieszkaniowej „Kolonias Kasprzaka”
ogłasza konkurs na stanowisko

Prezesa Zarządu

Ofertę można składać osobiście w sekretariacie Spółdzielni do 25.08.2026r. do godz. 12.00 lub wysłać pocztą (decyduje data wpływu do Spółdzielni).
Adres: Spółdzielnia Mieszkaniowa „Kolonias Kasprzaka”, ul. M. Kasprzaka 7 U16, 01-211 Warszawa, z dopiskiem – „Postępowanie konkursowe na stanowisko Prezesa Zarządu. Nie otwierać.”

WYMAGANIA:

1. umiejętność kierowania zespołem i zarządzania zasobami ludzkimi;
2. komunikatywność, rzetelność i umiejętność podejmowania decyzji;
3. posiadanie pełnej zdolności do czynności prawnych;
4. niekaralność za umyślne przestępstwo w tym przestępstwo skarbowe;
5. brak przeciwwskazań zdrowotnych do pracy na stanowisku kierowniczym;
6. dobra znajomość obsługi komputera.

To oferujemy:

1. Umowę o pracę na okres próbný 3 miesiące, następnie na czas nieokreślony – wymiar etatu jest elastyczny i podlega indywidualnemu uzgodnieniu z kandydatem.
2. Wynagrodzenie miesięczne brutto 9 000 – 16 000 zł,
3. Premia kwartalna do 20% wynagrodzenia miesięcznego
4. Nagroda roczna do 50% wynagrodzenia miesięcznego po uzyskaniu absolutorium.

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Kolonias Kasprzaka” znajduje się w Warszawie na Woli, obejmuje 11 budynków.

OFERTA ZŁOŻONA PRZES KANDYDATA W KONKURSIE POWINNA ZAWIERAĆ:

1. list motywacyjny;
2. życiorys (CV) wraz z informacją o sposobie kontaktowania kandydata (adres, telefon kontaktowy, adres poczty e-mail);
3. Pisemną zgodę na przetwarzanie danych osobowych dla potrzeb konkursu zgodnie z ustawą z dnia 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych i Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27.04.2016 r.
4. dokumenty potwierdzające informacje zawarte w CV w tym:
 - a) dokument potwierdzający wykształcenie kandydata,
 - b) dokumenty potwierdzające przebieg i ocenę pracy zawodowej,
 - c) aktualne oświadczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do zajmowania stanowiska,
 - d) zakres oczekiwań finansowych kandydata /brutto/,
 - e) kandydat biorący udział w konkursie, o ile uzna to za właściwe, może na potrzeby prowadzonego postępowania konkursowego, przedłożyć inne dokumenty, w tym również dokumenty zawierające informacje wrażliwe, pod warunkiem wyrażenia przez siebie pisemnej zgody na przetwarzanie tych dokumentów, w rozumieniu właściwych przepisów RODO, na potrzeby postępowania konkursowego,

Ponadto oferta powinna zawierać oświadczenia o:

- 1) korzystaniu z pełni praw publicznych;
- 2) posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych;
- 3) niepodleganiu określonym w przepisach prawa ograniczeniom lub zakazom wykonywania funkcji Prezesa Zarządu lub Członka Zarządu Spółdzielni;
- 4) zapoznaniu się z Regulaminem przeprowadzenia konkursu na kandydata na stanowisko Prezesa i jego akceptacji;
- 5) oświadczenia o nieprowadzeniu przez kandydata działalności konkurencyjnej wobec Spółdzielni, stosownie do art. 56 § 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze;
- 6) oświadczenie czy kandydat wyraża zgodę na pozostawienie jego dokumentacji na wypadek powtórzenia konkursu na okres nie dłuższy niż 1 rok;
- 7) gotowości podjęcia pracy w terminie 30 dni od daty pozytywnego rozstrzygnięcia konkursu;
- 8) oświadczenie o niepozostawianiu z członkami Rady Nadzorczej i Zarządu w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej i drugim stopniu linii bocznej zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze.

Spółdzielnia zastrzega sobie możliwość swobodnego wyboru kandydata oraz możliwość zakończenia postępowania konkursowego w każdym czasie bez podania przyczyny.

Kraj/34447861

Warszawa, dnia 14.08.2026 r.

S.M. SŁUŻEWIEC

02-695 WARSZAWA, ul. BELDAN 2
tel.22 843 68 51., fax 22 843 64 16
E mail: sekretariat@smsluzewiec.pl

OGŁASZA ROZPOCZĘCIE POSTĘPOWANIA PRZETARGOWEGO nr 7/2026

„Dostosowanie budynku mieszkalnego wielorodzinnego do wymogów ochrony przeciwpożarowej – montaż grawitacyjnego systemu oddymiania klatki schodowej w budynku przy ul. Wiertel 8 w Warszawie”.

Termin świadczenia przedmiotu zamówienia – zgodnie z podpisaną Umową

Formularz specyfikacji (SIWZ) zawierającej szczegółowe materiały przetargowe można otrzymać drogą e-mail lub w siedzibie Organizatora przetargu: Warszawa, ul. Beldan 2, pok. 12 (lub Modzelewskiego 15/ biuro administracji), w dniach od 20.08.2026 r. do 28.08.2026 r. w godz. pracy biura Spółdzielni, po wpłaceniu kwoty 100,00 zł na konto SM Służewiec nr 28 1020 1169 0000 8302 0011 3696.

Wszelkie zapytania prosimy przysyłać na email: sekretariat@smsluzewiec.pl / przetargi@smsluzewiec.pl, tel. 22 843 68 51 / 881 754 076

Termin związania z ofertą z Organizatorem przetargu – 30 dni.

Od oferentów wymagane jest wniesienie wadium w wysokości 8 000,00 zł w pieniądzu na konto Organizatora przetargu nr 28 1020 1169 0000 8302 0011 3696, najpóźniej w dniu składania ofert.

Składanie ofert w siedzibie Spółdzielni: Warszawa, ul. Beldan 2 do dnia 31.08.2026 r. do godz. 09.00

Otwarcie ofert odbędzie się w siedzibie Spółdzielni: Warszawa, ul. Beldan 2 w dniu 31.08.2026 r. godz. 09.30

Organizator przetargu zastrzega sobie prawo do unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

Kraj/34447873

UNIWERSYTET GDAŃSKI

ogłasza przetarg (obejmujący negocjacje)
na sprzedaż atrakcyjnie położonej nieruchomości:

w Gdańsku Sobieszewie, przy ul. Ornitologów 26,
KW nr GD1G/00069607/9.

W skład nieruchomości wchodzi: działki o numerach 116/1 i nr 114 oraz 115/1 o łącznej powierzchni 15 457m² oraz dwa budynki o powierzchniach użytkowych: 469 m² i 403 m².

Cena wywoławcza wynosi: 10 000 000,00 zł (dziesięć milionów złotych)

Wadium w kwocie: 500 000,00 zł (pięćset tysięcy złotych), należy wpłacić przelewem na konto: PEKAO S.A. IV/O Gdańsk **54 1240 1271 1111 0000 1492 5434** do **dnia 23 września 2026 r.** (liczy się data wpływu na konto bankowe UG)

Szczegóły dotyczące przetargu znajdują się na stronie internetowej:
<https://nieruchomosci.ug.edu.pl>

Pisemne oferty z podaniem ceny oraz potwierdzeniem złożenia wadium, zgodnie z „Regulaminem i Informacją” dotyczącego przetargu (obejmującego negocjacje) na sprzedaż nieruchomości położonej w Gdańsku Sobieszewie Górki Wschodnie” zamieszczonym pod adresem: <https://nieruchomosci.ug.edu.pl> w zakładce „Sprzedaż nieruchomości – Gdańsk Sobieszewo, Górki Wschodnie”, należy składać osobiście lub przesłać pocztą do dnia **24 września 2026 r.** do godz. 12:00 na adres: Uniwersytet Gdański ul. Marii Janion 4, 80-309 Gdańsk, pok. 324 z dopiskiem “Przetarg Górki Wschodnie– NIE OTWIERAĆ do dnia 24 września do godz. 13:00”. Wszelkie informacje można uzyskać pod numerem telefonu (58) 523-24-64/94 w godz. 10.00–14.00 lub osobiście w biurze ww. miejsc.

Uniwersytet Gdański zastrzega sobie prawo w każdym czasie do:

1. odwołania/unieważnienia/zamknięcia bez wybrania oferenta przetargu/warunków przetargu i/ lub ogłoszenia, w całości lub w części, bez podania przyczyny, na każdym etapie postępowania,
2. zmiany warunków przetargu i/ lub ogłoszenia.

Kraj/34446270

OGŁOSZENIE

Wójt Gminy Tarnów

podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 15 października 2026 r. o godz. 9³⁰ w siedzibie Urzędu Gminy Tarnów – ul. Krakowska 19 (sala konferencyjna, II piętro) odbędzie się pierwszy przetarg ustny, nieograniczony na sprzedaż nieruchomości położonej w Woli Rzędzińskiej działki numer : 3144/9 o pow. 0,2281 ha, 3145/7 o pow. 0,16 ha, 3147 o pow. 0,08 ha, 3148 ha o pow. 0,06 ha i 3149/1 o pow. 0,07 ha (łącznie pow. 0,5981ha), objęte KW nr TR1T/00077044/6, niezabudowane. Licytacja wszystkich działek numer 3144/9, 3145/7, 3147, 3148 i 3149/1 – łącznie. W Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego na obszarze Gminy Tarnów w części miejscowości Wola Rzędzińska zatwierdzonym Uchwałą Nr II/22/2024 z dnia 29 maja 2024 r. w/w działki oznaczone są symbolem 1 MW – przeznaczenie podstawowe: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.

Cena wywoławcza 1 000 700,00 zł netto (232 742,58 euro), wadium 50035,00 zł.

Ograniczenia – nie dotyczy.

Obciążenia – nie dotyczy.

Termin zagospodarowania – brak.

Zobowiązania – brak.

Do wylicytowanej ceny doliczony zostanie podatek VAT w wysokości 23 %. Wadium należy wpłacać w pieniądzu, przelewem na konto: NRB 51 8589 0006 0250 0926 0360 0003 Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie Oddział w Tarnowie Urząd Gminy Tarnów w terminie do dnia 9 października 2026 r. włącznie. Za datę wniesienia wadium uważa się datę wpływu środków pieniężnych na rachunek Urzędu. Wadium podlega zwrotowi w całości osobie, która nie stała się nabywcą. **Pouczenie:**

W przetargu należy brać udział osobiście lub za pośrednictwem notarialnie ustanowionego pełnomocnika. Wadium ulega przypadkowi w razie uchylenia się uczestnika, który wygrał przetarg od zawarcia umowy. Koszty sporządzenia aktu notarialnego ponosi nabywca. Ogłoszenie o przetargu wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Tarnów, na tablicach ogłoszeń w miejscowości Wola Rzędzińska, zamieszczono na stronie internetowej Urzędu, w prasie oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Dane teledoresowe – nr telefonu: 14 688 01 14.

Kraj/34447765

Ogłoszenie o zamiarze wszczęcia postępowania o ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości o nieregulowanych stanach prawnych

na podstawie art. 4 pkt. 9, art. 124 ust. 1, 1b i 2 oraz 124a, w związku z art. 114 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz.U.2026.399 ze zm.)

Starosta Radomski, wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej

zawiadamia o zamiarze wszczęcia postępowania administracyjnych w sprawach dotyczących wydania decyzji ograniczających sposób korzystania z nieruchomości gruntowych o nieregulowanych stanach prawnych, położonych w granicach administracyjnych Powiatu Radomskiego, tj.:

1. **Bukowiec obręb Grabina gmina Kowala**, działka ewidencyjna nr 594/2 – ograniczenie polegające na udzielenie zezwolenia na budowę słupa telekomunikacyjnego oraz telekomunikacyjnej napowietrznej linii światłowodowej ADSS 10mm.
Według zapisów rejestru ewidencji gruntów i budynków jako władająca samodzielnie figuruje Gmina Kowala (brak informacji o urzędzonej księdze wieczystej).
2. **Dąbrówka Nagórna Kolonia gmina Zakrzew**, działka ewidencyjna nr 163 – ograniczenie polegające na udzielenie zezwolenia na budowę inwestycji liniowej polegającej na budowie wodociągu 225PE o długości 569,00m.
Według zapisów rejestru ewidencji gruntów i budynków jako władająca samodzielnie figuruje Gmina Zakrzew (brak informacji o urzędzonej księdze wieczystej).

W związku z powyższym w terminie dwóch miesięcy od dnia podania do publicznej wiadomości niniejszego ogłoszenia osoby, którym przysługują prawa rzeczowe do wskazanych nieruchomości, winny zgłaszać się do Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Nieruchomości Starostwa Powiatowego w Radomiu – budynek przy ul. Granicznej 24, pok. 306 (II piętro), tel. (48) 36-55-801 wew. 427

Jeżeli w wyznaczonym terminie nie zgłoszą się osoby, które wykażą, że przysługują im prawa rzeczowe do nieruchomości, zostaną wszczęte postępowania w sprawach ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości o nieregulowanych stanach prawnych.

Niniejsze ogłoszenie wywiesza się również na okres dwóch miesięcy, tj. **od dnia 14 sierpnia 2026 roku do dnia 14 października 2026 roku**, na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Radomiu, Urzędu Gminy Kowala, Urzędu Gminy Zakrzew oraz na stronie internetowej organu prowadzącego postępowanie www.radompowiat.pl i www.spradom.finn.pl.

Kraj/34447507

AGENCJA
MIENIA
WOJSKOWEGO

ODDZIAŁ REGIONALNY AMW W POZNANIU

ZAPRASZA NA PRZETARG

W OFERCIE MIĘDZY INNYMI:

KAJAK • ROWERY WODNE • HONKERY, STARY I POJAZDY TYPU BUS • AUTA OSOBOWE (OPEL VECTRA) • AGREGATY PRĄDOTWÓRCZE • MASZyny DO SZYCIA • STÓŁ DO TENISA • STÓŁ BILARDOWY • KOSIARKA ROTACYJNA SYMULATOR ZDERZENIA DROGOWEGO • STACJA METEOROLOGICZNA ZESPÓŁ SPALINOWO-ELEKTRYCZNY

ZŁOŻ OFERTĘ DO 19.08.2026 DO GODZ. 12.00 WWW.AMW.COM.PL 61 660 67 80

ODDZIAŁ REGIONALNY POZNANIU
60-631 Poznań • ul. Dojazd 30
tel. 61 660 67 00 • fax 61 660 67 01
e-mail: poznan@amw.com.pl • www.amw.com.pl

Kraj/34447601

Syndyk masy upadłości ROJA Sp. z o.o. oferuje na sprzedaż z wolnej ręki pakiet sześciu wierzytelności za łączną cenę nie niższą niż 200 tys. zł.

Jedną z wierzytelności zabezpieczona jest hipoteką umowną w KW WA6M/00167386/6 na 500 tys. zł (poprzedzoną dwoma wpisami do kwoty 121 140 USD). Inna z wierzytelności znajduje się w skutecznej egzekucji komorniczej z której egzekwowane są sumy od 3 do 5 tys. miesięcznie (pozostało ok. 100 tys.). Wszystkie wierzytelności posiadają tytuły wykonawcze.

Szczegółowy wykaz wierzytelności można uzyskać po skierowaniu zapytania do syndyka na adres oferty@inlex.pl lub pobrać za pomocą załączonego kodu QR

Oferty należy składać w terminie do 18 września 2026 r. do godziny 16:00 w formie pisemnej na adres: syndyk masy upadłości ROJA sp. z o.o. ul. Pogodna 36/11, 20-337 Lublin lub poprzez e-doręczenie **AE:PL-50563-20643-JGGHU-21**. Przy wpływie więcej niż jednej oferty zarządzona zostanie licytacja po uprzedniej wpłacie wadium 10% na konto masy upadłości. Licytacja nastąpi w formie telekonferencji z przybicciem po trzykrotnym wywołaniu. Zapłata całości ceny na konto masy upadłości, za pakiet wierzytelności najpóźniej w terminie 30 dni od daty wyboru oferty lub przybiccia, nie później niż w dniu złożenia podpisu na umowie cesji wierzytelności przez syndyka masy upadłości.

Kraj/34447624

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Zarząd Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego

ogłasza

II przetarg ustny nieograniczony

na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego

1. Oznaczenie nieruchomości:

Przedmiotem przetargu jest prawo własności gruntowej niezabudowanej, położonej w gminie Kędzierzyn-Koźle, obręb Azoty, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków jako działka nr 37/7 o powierzchni 0.4417 ha, stanowiącej tereny rekreacyjno-wypoczynkowe oznaczone symbolem Bz. Dla nieruchomości Sąd Rejonowy w Kędzierzynie-Koźlu prowadzi księgę wieczystą nr OP1K/00036584/9.

2. Cena wywoławcza:

Cena wywoławcza nieruchomości wynosi 1 500 000,00 zł netto (słownie: jeden milion pięćset tysięcy złotych 00/100) + podatek VAT według obowiązujących przepisów.

3. Termin i miejsce przetargu:

Przetarg odbędzie się w dniu 20 października 2026 r. o godzinie 10⁰⁰ w siedzibie Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Nieruchomości Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Judyma 4 w pokoju nr 7.

4. Wadium:

Wadium w wysokości 150 000,00 zł (słownie: sto pięćdziesiąt tysięcy złotych 00/100) oferent zobowiązany jest wpłacić na rachunek Starostwa Powiatowego przy Placu Wolności 13 w Kędzierzynie-Koźlu; - tablica ogłoszeń Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Nieruchomości przy ul. Judyma 4 w Kędzierzynie-Koźlu; - strona internetowa Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie-Koźlu: www.powiat.kedzierzyn-kozle.pl w zakładce ogłoszenia i przetargi; - Biuletyn Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie-Koźlu: bip.powiat.kedzierzyn-kozle.pl w zakładce ogłoszenia/przetargi, sprzedaż, dzierżawa, oddanie w najem.

6. Dane teledoresowe:

Szczegółowe informacje udzielane są przez Wydział Geodezji Kartografii, Katastru i Nieruchomości w Kędzierzynie-Koźlu przy ul. Judyma 4 pok. nr 1 w godzinach pracy Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie-Koźlu lub telefonicznie pod numerem: 77 40 52 798.

Kraj/34447676

Sąd Rejonowy w Kutnie | Wydział Cywilny zawiadamia, że przed tutejszym Sądem pod sygnaturą akt I Ns 179/25 toczy się postępowanie z wniosku Roberta Szafranskiiego i Andrzeja Szafranskiiego o zasiedzenie własności nieruchomości stanowiącej działkę nr 146 o powierzchni 0,0334 ha położonej w Kutnie w obrębie 0005 Śródmieście, dla której nie ma założonej księgi wieczystej.

Sąd wzywa wszystkich zainteresowanych, aby w terminie 3 miesięcy od daty ukazania się ogłoszenia zgłosili się do Sądu i wykazali swoje prawo do nieruchomości, gdyż w przeciwnym razie Sąd stwierdzi zasiedzenie, o ile zostanie ono udowodnione.

Kraj/34447789

DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi,
licytacje,
zamówienia
publiczne

Ogłoszenia
sądowe
i rekrutacyjne

Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT:

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl

nekrologi.wyborcza.pl

OBWIESZCZENIE

Na podstawie art. 12 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz.U.2025.1222), art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U.2025.1691),

WOJEWODA MAŁOPOLSKI

zawiadamia, że 7 sierpnia 2026 r. została wydana decyzja znak: WI-IV.747.1.8.2026 o ustaleniu lokalizacji inwestycji towarzyszącej inwestycji w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu dla inwestycji pod nazwą: Budowa gazociągu w/c DN150 oraz stacji gazowej redukcyjno-pomiarowej wysokiego ciśnienia o przepustowości $Q = 8000 \text{ m}^3/\text{h}$ w miejscowości Balice, gm. Zabierzów, po rozpatrzeniu wniosku inwestora: Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie, ul. Wojciecha Bandrowskiego 16, 33-100 Tarnów, działającego przez pełnomocnika,

Wojewoda doręcza decyzję wnioskodawcy, natomiast pozostałe strony zawiadamia o jej wydaniu, w drodze obwieszczenia, w urzędzie wojewódzkim i urzędach gmin właściwych ze względu na lokalizację inwestycji w zakresie terminalu, w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronach podmiotowych urzędów tych gmin oraz urzędu wojewódzkiego, a także w prasie o zasięgu ogólnopolskim.

Właścicielom i użytkownikom wieczystym nieruchomości objętych decyzją zawiadomienie o jej wydaniu wysyła się na adres określony w katastrze nieruchomości. Doręczenie zawiadomienia na adres wskazany w katastrze nieruchomości jest skuteczne.

W przypadku nieuregulowanego stanu prawnego nieruchomości objętych decyzją lub braku w katastrze nieruchomości danych pozwalających na ustalenie danych osobowych, w szczególności adresu zamieszkania, właściciela lub użytkownika wieczystego nieruchomości, właściciela lub użytkownika wieczystego zawiadamia się o decyzji poprzez obwieszczenie.

Decyzja Wojewody Małopolskiego o ustaleniu lokalizacji inwestycji towarzyszącej inwestycji w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu podlega natychmiastowemu wykonaniu z mocy prawa.

Strony lub ich pełnomocnicy, legitymujący się pełnomocnictwem sporządzonym zgodnie z art. 32 i 33 *Kodeksu postępowania administracyjnego* mogą zapoznać się z treścią decyzji osobiście w Wydziale Infrastruktury Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, pokój 19, ul. Basztowa 22, po wcześniejszym uzgodnieniu terminu drogą telefoniczną: (12 39 21 653).

Treść ww. decyzji została udostępniona 13 kwietnia 2026 r. w Biuletynie Informacji Publicznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego pod linkiem:

<https://bip.malopolska.pl/muw,a,2919024,decyzja-wojewody-malopolskiego-znak-wi-iv747182026-z-7-sierpnia-2026-r-o-ustaleniu-lokalizacji-inwes.html>

(ścieżka dostępu: Biuletyn Informacji Publicznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie/menu podmiotowe/**Urząd Wojewódzki/ Wydziały/ Infrastruktury/ Repozytorium plików/ Decyzja Wojewody Małopolskiego znak: WI-...**)

Zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia, w którym nastąpiło obwieszczenie w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim.

Stronie postępowania przysługuje prawo złożenia odwołania od decyzji Wojewody Małopolskiego. Odwołanie wnosi się do Ministra Finansów i Gospodarki za pośrednictwem Wojewody Małopolskiego – w terminie 14 dni od dnia, w którym zawiadomienie o jej wydaniu w drodze obwieszczenia w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim uważa się za dokonane. Odwołanie od decyzji powinno zawierać zarzuty odnoszące się do decyzji, określać istotę i zakres żądania będącego przedmiotem odwołania oraz wskazywać dowody uzasadniające to żądanie.

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania stronom przysługuje prawo do zrzeczenia się odwołania. Z dniem doręczenia Wojewodzie Małopolskiemu oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, niniejsza decyzja staje się ostateczna i prawomocna. Zrzeczenie się prawa do wniesienia odwołania skutkuje brakiem możliwości odwołania od decyzji oraz jej zaskarżenia do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie terminalu wiąże właściwe organy przy sporządzaniu planów ogólnych oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie terminalu jest wiążąca dla właściwych organów w zakresie wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej oraz decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

Ostateczna decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie terminalu stanowi podstawę do dokonywania wpisów w księdze wieczystej i w katastrze nieruchomości. Wpisy dokonywane są na wniosek złożony przez wojewodę.

Kraj/34447821

OBWIESZCZENIE

Stosownie do wymogów art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (tekst jednolity Dz. U. z 2025 r. poz. 1691) oraz art. 12 ust. 1 w związku z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (tekst jednolity Dz. U. z 2025 r. poz. 1222),

WOJEWODA MAŁOPOLSKI

zawiadamia o wydaniu 6 sierpnia 2026 r. decyzji Nr 6/BS/2026, znak: WI-II.7840.30.6.2026.MT o zatwierdzeniu projekt zagospodarowania terenu i projekt architektoniczno-budowlany oraz udzieleniu pozwolenia na budowę inwestycji pn.: **Budowa sieci przesyłowej wysokiego ciśnienia w zakresie: stacji pomiarowej $Q=60000 \text{ m}^3/\text{h}$ wraz z infrastrukturą towarzyszącą niezbędną do jej obsługi, kątownego dwustronnego zespołu zaporowo – upustowego DN500/ DN250 MOP 5.5 MPa, budowa odcinka gazociągu DN500 MOP 5.5 MPa relacji Łukanowice – Skawina o długości nie większej niż 120 m, odcinka gazociągu DN250 MOP 5.5 MPa stanowiącego połączenie stacji pomiarowej z infrastrukturą gazową PSG sp. z o. o.; przebudowa sieci gazowej przesyłowej wysokiego ciśnienia w zakresie: zespołu zaporowo – upustowego nr 606A oraz 606B poprzez zabudowę armatury (A) oraz (AC) ZZU nr 652P; rozbiórka sieci gazowej przesyłowej wysokiego ciśnienia w zakresie: istniejącego odcinka gazociągu wysokiego ciśnienia DN500 relacji Łukanowice – Skawina o długości nie większej niż 110 m, zespołu zaporowo – upustowego nr 652P wraz z połączeniami pomiędzy gazociągami DN500 MOP 5.5 MPa i siecią PSG sp. z o. o.; budowa i przebudowa zjazdu z drogi powiatowej ul. Petrażyckiego na terenie stacji pomiarowej oraz na teren istniejącej stacji gazowej PSG sp. z o. o.; realizowane w ramach zadania pn.: „Opracowanie dokumentacji projektowej budowy SP Kraków ul. Petrażyckiego”.**

Dane nieruchomości (miejsce wykonywania robót budowlanych): województwo małopolskie, powiat M. Kraków, gmina M. Kraków ul. Petrażyckiego, identyfikator działki ewidencyjnej: 126104_9.0084.95/13, 126104_9.0084.95/14, 126104_9.0084.95/15, 126104_9.0084.95/16, 126104_9.0084.95/7, 126104_9.0084.95/8, 126104_9.0084.96/1, 126104_9.0084.96/5, 126104_9.0084.96/11, 126104_9.0084.96/12, 126104_9.0084.105/1, 126104_9.0084.105/2, 126104_9.0084.106/1, 126104_9.0084.106/2, 126104_9.0084.245/1, 126104_9.0084.260/1, 126104_9.0084.260/2.

Zainteresowane strony lub ich pełnomocnicy (legitymujący się pełnomocnictwem sporządzonym zgodnie z art. 32 i 33 *Kodeksu postępowania administracyjnego*, które podlega opłacie skarbowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej) mogą zapoznać się z treścią decyzji, w Wydziale Infrastruktury Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, ul. Basztowa 22, pokój 68, od poniedziałku do piątku w godz. od 9⁰⁰ do 15⁰⁰, po wcześniejszym umówieniu terminu spotkania pod numerem tel. 12 39 21 681.

Zgodnie z art. 49 *Kodeksu postępowania administracyjnego* zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia, w którym nastąpiło obwieszczenie w urzędzie wojewódzkim (art. 12 ust. 2a ustawy o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu).

Od wyżej wymienionej decyzji przysługuje stronom postępowania prawo wniesienia odwołania do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego, ul. Krucza 38/42, 00-926 Warszawa za pośrednictwem Wojewody Małopolskiego w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji stronie albo w terminie 14 dni od dnia, w którym zawiadomienie o jej wydaniu w drodze obwieszczenia w urzędzie wojewódzkim zostało dokonane.

Odwołanie od decyzji powinno zawierać zarzuty odnoszące się do decyzji, określając istotę i zakres żądania będącego przedmiotem odwołania oraz wskazywać dowody uzasadniające to żądanie.

Przed upływem terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Wojewody Małopolskiego. Z dniem doręczenia Wojewodzie Małopolskiemu oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Obwieszczenie Wojewody Małopolskiego podlega zamieszczeniu w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim: na tablicy ogłoszeń, na stronie podmiotowej urzędu wojewódzkiego, w Biuletynie Informacji Publicznej; w Urzędzie Miasta Krakowa: na tablicy ogłoszeń, na stronie podmiotowej tego urzędu, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w prasie o zasięgu ogólnopolskim.

Kraj/34447823

Słowno
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Szukaj

W APLIKACJ WYBORCZEJ

Słowno

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

„Forteca” Manchesteru United

Od świata zewnętrznego odgradzają je ponad dwa kilometry wysokiego na osiem metrów muru oraz 30 tys. drzew. Do Trafford Training Centre, ośrodka treningowego Manchesteru United, wstęp mają tylko nieliczni. Oprócz nas nie było tam żadnego polskiego dziennikarza.

Konrad Ferszter

– Kim są ludzie w twoim samochodzie? – z poważną miną zapytał ochroniarz, kiedy podjechalśmy pod pierwszy z dwóch szlabanów. Mimo że Adam – pracownik klubu – który chwilę wcześniej oprowadzał nas po Old Trafford, pokazał swoją przepustkę i przedstawił nas postawnemu mężczyźnie, ten pozostał nieufny. Jeszcze zanim otworzył nam szlaban, przez krótkofalówkę przekazał informację, że w kierunku głównego wjazdu zbliża się niebieskie auto z piątką pasażerów.

Zanim dojechalśmy do celu, pokonałszy jeszcze blisko dwa kilometry wąską drogą, otoczoną jedynie polami i drzewami. Do tego miejsca dostęp mają tylko nieliczni, przede wszystkim pracownicy, piłkarze i trenerzy Manchesteru United. W trakcie sezonu tylko raz w tygodniu na kilka minut mogą pojawić się tu dziennikarze i fotoreporterzy.

Witajcie w Trafford Training Centre, ośrodku treningowym Manchesteru United. Na świecie znany jest przede wszystkim pod nazwą Carrington, pochodzącej od położonego obok miasteczka.

MU zaczął tu trenować dokładnie 26 lat temu. Ośrodek w Carrington był marzeniem legendarnego trenera, sir Aleksa Fergusona, który miał dość poprzedniego miejsca treningów – The Cliff. To było przede wszystkim stare i niefunkcjonalne, bo MU pracował w nim nieprzerwanie od 1938 r. No i nie było szczególnie strzeżone. W ośrodku codziennie przebywali dziennikarze, przeciwnicy bez problemu mogli podglądać treningi, a kibice zatrzymywali piłkarzy, prosząc ich o zdjęcia i autografy.

Ośrodek w Carrington to jedno z najpilniej strzeżonych miejsc w futbolu, a drużyna prowadzona obecnie przez Carricka jest jedną z najbardziej odciętych od świata. Ośrodek ogradza aż 2,4 km wysokiego na blisko osiem metrów muru. Boiska pierwszej drużyny, które znajdują się na końcu

• **Carrington. Pilnie strzeżony ośrodek treningowy Manchesteru United**
FOT. KONRAD FERSZTER

centrum, otoczone są dodatkowymi ścianami. Dodatkowo cały ośrodek otoczony jest przez około 30 tys. drzew.

Buty zostają pod szatnią

Już pierwsze pomieszczenie w budynku pierwszej drużyny robi na nas wielkie wrażenie. To ogromna sala, której co najmniej połowę zajmuje siłownia. Są tu też bieżnia, małe boisko ze sztuczną trawą i kosz do koszykówki. Sprzętu do gimnastyki i ćwiczeń fizycznych nie sposób policzyć. Tuż obok znajduje się dużo mniejsza sala, w której trenują piłkarze kontuzjowani i ci, którzy dopiero dochodzą do pełnej sprawności. Są tu przyrządy do specjalnych treningów, jak na przykład fotel dla zawodników, którzy zerwali więzadło krzyżowe. Na ścianach cytaty legend sportu – Rogera Federera i Usaina Bolta: „Przezwycięż to”, „Nie ma drogi na skróty”, „Żadnych dni wolnych, nigdy się nie poddawaj, bądź niezwyciężony”.

To Ferguson chciał, by kontuzjowani byli jak najbliższej drużyny. Zawodnicy mieli nie tylko bez przerwy czuć się częścią grupy, ale też mieć większą motywację do pracy i szybszego powrotu na boisko.

Wchodzimy do szatni. Uwagę przyciągają ekrany, które znajdują się w drzwiach szafek każdego piłkarza. Na nich wyświetlają się najpierw słowa powitania, a później plan na konkretny dzień i cały tydzień. W okresie przygotowawczym są one niemal takie same. Piłkarze Carricka mają stawić się w Carrington najpóźniej o 9.45, a trening zaczynają o 11.

W szatni w oczy rzuca się też nienaruszona podłoga. Wszystko to dzięki zakazowi wchodzenia w korkach. Zawodnicy, schodząc z treningu, mają obowiązek zostawić buty w małym pomieszczeniu kitmanów, którzy przygotowują je do kolej-

nych zajęć. Korki są czyszczone i odwiezane na wieszaki ponumerowane tak jak koszulki piłkarzy. Ale to tylko część zadań, które dziesiątki ludzi wykonują za zawodników Manchesteru United.

Marzenie trenerów na całym świecie

Na parterze, oprócz wspomnianych pomieszczeń, są jeszcze: miejsce do spędzania wspólnego czasu, boisko do squasha, spa, sauny, solaria, podwodne bieżnie i pralnie. Jest tu też pokój, do którego piłkarze MU przychodzą tylko pojedynczo. To tutaj mogą zgłosić wszelkie problemy, które doskwierają im w życiu poza boiskiem. Tu mogą poprosić o drobną naprawę w domu, zmianę miejsca zamieszkania czy nawet opłacenie rachunku. Wszystko po to, by codziennie mogli skupić się tylko na treningu i dobrej regeneracji po nim.

Kto spędzał najwięcej czasu w Carrington? Nie zaskakuje nas, gdy słyszymy, że Cristiano Ronaldo. Prawdą jest, że Portugalczyk przyjeżdżał do ośrodka pierwszy i wyjeżdżał z niego ostatni. Swoją mentalność starał się przekazać innym, co w klubie funkcjonuje do dziś. Bruno Fernandes – kapitan United i kolega Ronaldo z reprezentacji Portugalii – stara się wiernie odwzorowywać pracę rodaka i namawiać partnerów z zespołu do podobnych zachowań. To jedyna droga do odniesienia sukcesu.

W końcu wychodzimy na zewnątrz i z bliska przyglądamy się boiskom. Jest ich tu aż 18, z czego sześć najbardziej oddalonych i osłoniętych należy do pierwszej drużyny. Na pozostałych trenują zawodnicy z akademii oraz drużyna kobiet. Są tu nie tylko boiska pełnowymiarowe, ale też mniejsze, do małych gier i treningu bramkarskiego. Każde z nich jest zadbane w najwyższym stopniu, a króciutko przy-

strzyżona i podlana murawa to marzenie każdego trenera na świecie.

Wróćmy jeszcze na chwilę do głównego budynku. Z wielkich okien na pierwszym piętrze doskonale widać wszystkie boiska. W przestronnej sali piłkarze Manchesteru United jedzą i spędzają wolny czas. Jak słyszemy, w ciągu dnia w Carrington zawodnicy czasami spożywają nawet po sześć posiłków. Kucharzy trudno się doliczyć, bo duża część dań przygotowywana jest pod konkretnych piłkarzy. Nie tylko z powodu ich upodobań i diet, ale też wiary.

Stołówkę od miejsca do spędzania wspólnego czasu odgradza jedynie wielki regał z dużym telewizorem i drobnymi trofeami. Piłkarze lubią oglądać tu nie tylko mecze, ale też Formułę 1. Poza tym mogą pograć w darta i piłkarzyki, a nawet... ostrzyć włosy i ogolić brodę. Barber przyjeżdża do ośrodka dzień lub dwa przed meczem, by zawodnicy wyglądali dobrze na tle przeciwników nie tylko pod względem sportowym.

Na pierwszym piętrze znajdują się też pokoje pierwszego trenera, analityków i sztabu. Ich niestety nam nie pokazano. Są tu również biura dla personelu, bo w Carrington pracuje około 300 osób. Na każdym kroku klub przypomina o swoich sukcesach. Repliki pucharów, które zobaczyliśmy przy wejściu, mijaliśmy jeszcze co najmniej dwukrotnie. Na ścianach jest dużo zdjęć, przypominających ikoniczne momenty z historii klubu, jak triumfy w Pucharze Europy w 1968 r., czy Lidze Mistrzów w 1999 r. i 2008 r. To i tak tylko część Carrington. Oddzielny budynek ma tu akademia oraz dział zajmujący się medycyną i badaniami naukowymi.

Obecnego Carrington nie byłoby pewnie bez Ronaldo. Portugalczyk, który wrócił do MU w 2021 r., po roku ostro skrytykował klub. Skomentował między innymi właśnie ośrodek, który nazwał przestarzałym. Portugalczyk zwrócił uwagę, że mimo iż oczekiwał nowych technologii, wiele rzeczy zastał w identycznym stanie jak w 2009 r., kiedy zamieniał Manchester United na Real Madryt. – Nic tu się nie zmieniło – mówił.

Kiedy pytamy w Carrington o te słowa, przewodnicy uśmiechają się z przekąsem. Słów Portugalczyka komentować nie chcą. Ale słowa Ronaldo odbiły się szerokim echem na całym świecie i przyniosły efekt.

W 2024 r. nowy właściciel Manchesteru United – sir Jim Ratcliffe – zainwestował 50 mln funtów w gruntowną renowację ośrodka. ●

Mecz Manchester United – AC Milan odbędzie się w sobotę, 15 sierpnia, na Tarczyński Arena we Wrocławiu. Początek o g. 16.45. Patronem medialnym wydarzenia jest Sport.pl

SPORT.PL

■ **Relacja z meczu Ligi Świątek z Eleną Rybakiną w finale turnieju w Toronto**

■ **Jak poszło polskiemu drużynom w eliminacjach Ligi Europy i Ligi Konferencji**

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na Sport.pl

Zapraszamy na Sport.pl+. Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34447599

34444325

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Prezydent Miasta Skarżyska-Kamiennej

ogłasza przetarg ustny nieograniczony

na sprzedaż prawa własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej, oznaczonej w rejestrze ewidencji gruntów prowadzonym przez Starostę Skarżyskiego jako działka nr 1/305 (obręb 0005 Młodzawy, arkusz mapy nr 74) o powierzchni 0,7006 ha, położonej w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Ekonomii.

Dla nieruchomości będącej przedmiotem przetargu w Sądzie Rejonowym w Skarżysku-Kamiennej w V Wydziale Ksiąg Wieczystych urzędzona jest księga wieczysta nr KI1R/00016022/7.

1. Cena wywoławcza przy sprzedaży nieruchomości wynosi: **714 600,00 zł** (słownie: siedemset czternaście tysięcy sześćset złotych 00/100) + **23% VAT**.

Wadium w wysokości: 72 000,00 zł (słownie: siedemdziesiąt dwa tysiące złotych 00/100).

Otwarcie przetargu nastąpi w dniu **16 października 2026 r. o godzinie 10.00** w siedzibie Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Sikorskiego 18, sala konferencyjna (nr 201) II piętro.

Pełna treść ogłoszenia o przetargu jest dostępna na stronach internetowych: www.um.skarzysko.pl, www.bip.skarzysko.pl oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Sikorskiego 18.

Dodatkowe informacje odnośnie przetargu można uzyskać w siedzibie Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Sikorskiego 18, Wydział Gospodarki Nieruchomościami pok. nr 023 (parter) – tel. 41 25-20-179.

Skarżysko-Kamienna, dnia 11.08.2026 r.

wyborcza

REDAKCJA

ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa

E-mail: redakcja@wyborcza.pl

Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl

Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl

REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik

PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY

WYBORCZA.PL: Roman Imielski

ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wielński

PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utiko

KOLPORTAŻ: Michał Szalański

Problemy z dostępnością „Wyborczej” lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl

Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW

Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych:

facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl,

instagram.com/gazeta_wyborcza

LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA

Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10

00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11

PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak

REKLAMA

Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki

Biuro reklam i ogłoszeń:

ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa

reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44

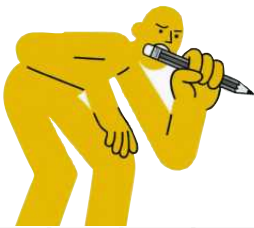
DRUK: Polska Press

ISSN 0860-908X

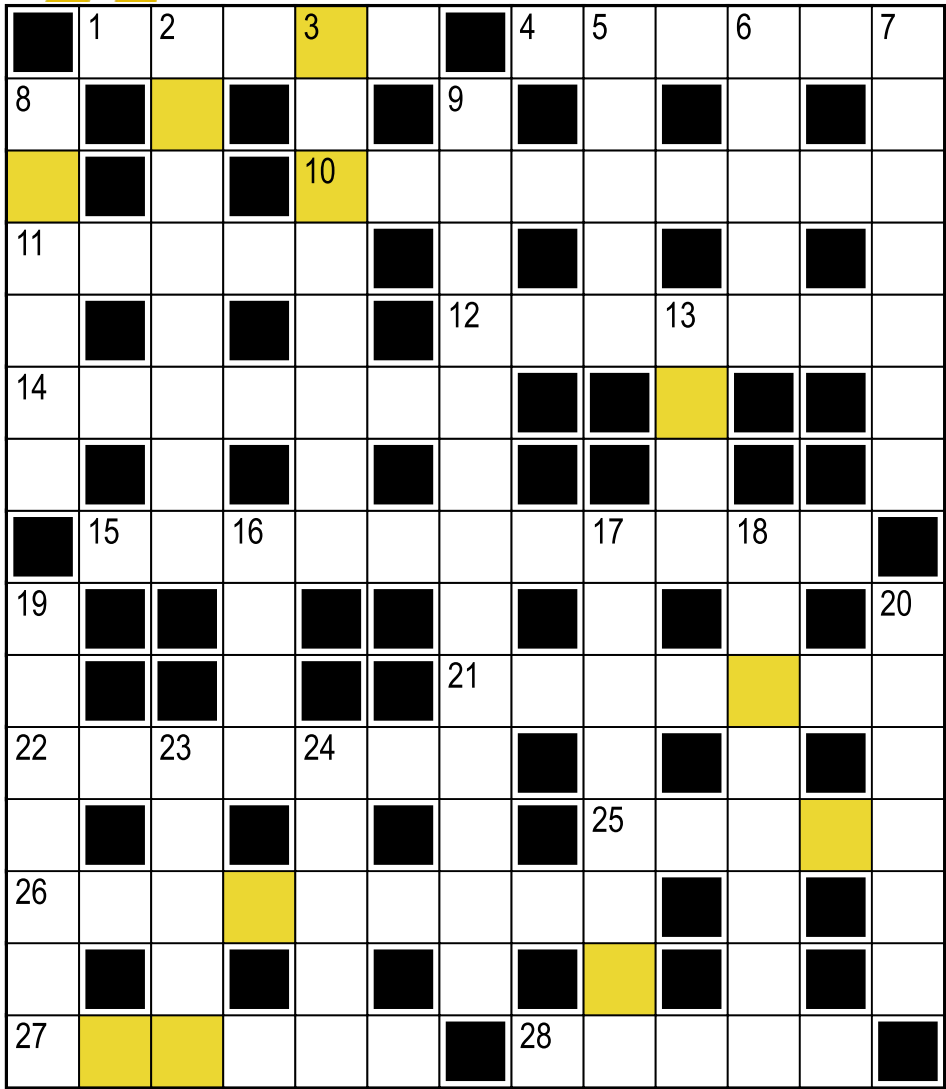
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów

publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

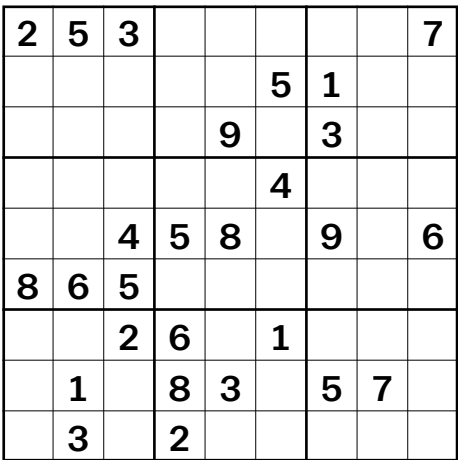
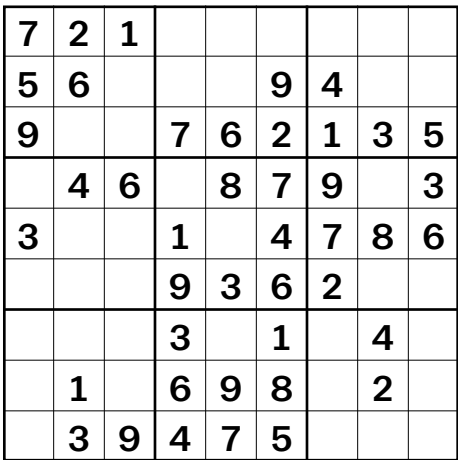
krzyżówka

Hasło:

Rozwiązanie „krzyżówki” nr 95 z 13.08:
Poziomo: 1) eseje 4) sposób 10) Noc komety 11) ulewa 12) neofita 14) hot dogi 15) serdeczność 21) embrión 22) praktyk 25) inwit 26) Czarnolas 27) lameta 28) Katyń
Pionowo: 2) sugestia 3) jonagold 5) proso 6) sieci 7) brylant 8) ciuchy 9) pchnięcie kulą 13) fado 16) rock 17) noblista 18) śpiewacy 19) szpicel 20) Anatol 23) alarm 24) Tenet
Hasło: Surowe prawo.

su do ku

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

- Poziomo:**
1) beztlenowe lub tlenowe
4) kulisty model Ziemi
10) wystartowali w regatach na Tamizie lub na poznańskiej Malcie
11) klub sportowy, któremu szefował Ryszard Ochódzki („Miś”)
12) „... i inne czasy”, powieść Olgi Tokarczuk
14) naradza się z ministrami
15) wrócenie z linii dłoni
21) Albani z stolicy
22) lukasówka albo ulęgałka
25) Henryk, autor dramatu „Nora, czyli Dom lalki”
26) Monterrey – Meksykanka, Montevideo – ?
27) matka Achillesa
28) silnie ukrwiona tkanka wypełniająca kość

- Pionowo:**
2) imię Waglewskiego, lidera zespołu Voo Voo
3) brat żony lub mąż siostry
5) powieść, w której występuje Żyd Szlangbaum
6) wzięte zbyt wielki ciężar na swoje ...
7) barman miesza w nim koktajle (pisownia spolszczona)
8) trudno dostępne obszary kniei
9) wielki wstyd, blamaż
13) spotkanie z kandydatem na burmistrza, posta
16) zwany też kosańcem
17) sprawdzi wiązania, nim pomknie po stoku
18) „Hej, jadą w saniami panny, przy nich ...!” (Skaldowie)
19) imię najstojniejszego z wawelskich dzwonów
20) owoc w tytule piosenki Kaśki Sochackiej
23) obniżenie ceny towaru
24) wyuczony – czasem inny niż wykonywany

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34427030

Czekamy
na Twoje
uwagi i pomysły

ROZRYWKA
@WYBORCZA.PL

zakreślanka

Zakreślaj słowa z listy na planszy. Mogą być ukryte w wierszach, kolumnach lub prowadzić wężkiem. Niewykorzystane litery czytane rzędami utworzą hasło

O	W	I	A	K	H	O
C	T	I	Ó	W	N	N
A	B	T	M	J	C	O
R	Y	A	A	A	A	R
F	A	L	R	N	Z	A
A	Z	I	M	W	I	T
R	O	A	U	A	M	A
I	L	N	R	L	L	T
M	Z	I	C	E	O	S

honorata walec ramówka iloraz
solmizacja rum italianizm rybactwo

Hasło z 13.08: metafora

skojarzenia

Aborygen	Wielki finał	Dźwięki muzyki	Mamma mia
Ostenda	Na zawsze i na wieczność	Waterloo	Baśka
Łabędy śpiew	Deszczowa piosenka	Kropka nad i	Evita
Spa	Bohema	Wisienka na torcie	Bruksela

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Rozwiązanie z 13.08:
O czymś bardzo trudnym, nie do ogarnięcia: Kosmos, Czarna magia, Abakadabra, Chińszczyzna. **Część rzeki:** Źródło, Ujście, Meander, Koryto. **Nie zdradzamy ich innym:** Sekret, Niespodzianka, Spoiler, Hasło. **Tytuły powieści Kurta Vonneguta:** Hokus-pokus, Matka noc, Galapagos, Kocia kotyska

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34426992

Słowno

Wybierz słowo, sprawdzaj litery i kombinuj, aż skończą Ci się próby

Literówka

Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Jeszcze więcej rozrywki w Aplikacji Wyborczej

Szukaj w aplikacji

Zakreślanka

Skojarzenia

TRÓJMIASTO
TYGODNIK

Piątek – niedziela, 14-16 sierpnia 2026 | Redaktorka prowadząca Katarzyna Fryc

trojmiasto.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: trojmiasto@wyborcza.pl

Szkoły szykują się do największych zmian od lat

Kompas idzie do szkół

Ta reforma to odpowiedź na pogarszającą się kondycję polskiej edukacji, co potwierdzają wyniki międzynarodowych badań. Sprawdziliśmy nastroje wśród dyrektorów szkół w Trójmieście przed czekającymi ich zmianami.

Aleksandra Zdanowicz

Dzięki reformie określanej jako „Kompas Jutra” polska szkoła ma stopniowo odejść od nauki opartej na pamięciowym opanowywaniu materiału. Większy nacisk będzie na praktykę, projekty oraz rozwijanie kompetencji potrzebnych w życiu codziennym, ale także na edukację zdrowotną.

Nauczyciele nie kryją, że ta reforma, podobnie jak wiele wcześniejszych, budzi ich niepokój. Dyrektorzy gdańskich szkół, z którymi rozmawialiśmy, mówią zgodnie: kierunek zmian jest słuszny, ale powodzenie reformy zależy od pieniędzy, czasu i warunków, w jakich będą pracować nauczyciele.

Szkoły nie nadążają za współczesnym światem

Czy ta reforma jest potrzebna? Jak tłumaczy Ryszard Kamiński, rzecznik prasowy Instytutu Badań Edukacyjnych – Państwowego Instytutu Badawczego, impulsem były wyniki badań, które pokazywały pogarszającą się kondycję polskich szkół. Od 2018 r. polscy 15-latkowie osiągają coraz słabsze wyniki w prestiżowym, międzynarodowym badaniu PISA, które mierzy ich umiejętności – z naciskiem na praktykę – niezbędne do sprawnego funkcjonowania w dorosłym życiu. Spadły rezultaty z matematyki, nauk przyrodniczych i czytania ze zrozumieniem. Jednocześnie aż 58 proc. polskich uczniów uważa, że szkoła słabo przygotowuje ich do dorosłego życia. A tylko 26 proc. deklaruje, że lubi uczyć się nowych rzeczy – to najniższy wynik w Unii Europejskiej.

– Współczesny świat wymaga od młodych ludzi nie tylko wiedzy, ale także umiejętności jej wykorzystywania: rozwiązywania problemów, współpracy, komunikacji czy krytycznego myślenia. Nie chodzi o odejście od wiedzy, ale o zmianę sposobu jej wykorzystania – podkreśla Kamiński.

Dlatego Ministerstwo Edukacji Narodowej zdecydowało się na zmiany w podstawach programowych, czyli w zestawie wiedzy, którą uczeń musi opanować w czasie całej swojej edukacji. Od 1 września obejmą przedszkola oraz klasy I i IV szkół podstawowych. Będzie więcej doświadczeń edukacyjnych, projektów, praktycznych zadań i większa autonomia nauczycieli.

Kryzys dotyczy nie tylko wyników nauczania

Autorzy reformy przekonują jednak, że problem polskiej szkoły nie sprowadza się wyłącznie do coraz słabszych wyników uczniów. Równie niepokojące są dane dotyczące ich samopoczucia oraz sytuacji nauczycieli. Badanie PISA 2022 pokazało, że polscy 15-latkowie zajmu-

ją dopiero 69. miejsce na świecie pod względem satysfakcji z życia i 73. miejsce pod względem poczucia przynależności do szkoły. Innymi słowy, wielu z nich nie tylko nie lubi się uczyć, ale też nie czuje się dobrze w swoim środowisku szkolnym.

Problemy dotyczą również nauczycieli. Jak wynika z badania PIRLS 2021, w którym sprawdzani byli czwartoklasiści, a przy okazji nauczyciele języka polskiego, aż 73 proc. polonistów deklaruje niski lub umiarkowany poziom satysfakcji zawodowej. Jeszcze gorzej wygląda sytuacja w badaniu TIMSS 2023, które analizuje umiejętności uczniów z matematyki oraz nauk przyrodniczych, a przy okazji daje wiele odpowiedzi na temat pracy nauczycieli tych przedmiotów. Polska zajmuje przedostatnie miejsce wśród 58 badanych państw pod względem satysfakcji nauczycieli matematyki i ostatnie miejsce w przypadku nauczycieli przedmiotów przyrodniczych.

Zdaniem Instytutu Badań Edukacyjnych właśnie dlatego reforma ma dotyczyć nie tylko programu nauczania, ale również sposobu organizacji szkoły, relacji między uczniami i nauczycielami oraz większej autonomii pedagogów.

Reforma rozłożona na lata

Choć pierwsze zmiany uczniowie odczują już za kilka tygodni, autorzy reformy podkreślają, że jej efekty będzie można ocenić dopiero za kilka lat. Zwłaszcza że nowe podstawy programowe w kolejnych latach będą stopniowo rozszerzane na następne roczniki.

– Reforma nie kończy się więc na zmianie podstaw programowych. Chcemy obserwować, jak będzie funkcjonować w praktyce i w razie potrzeby wprowadzać korekty. Sukces ocenimy nie tylko przez pryzmat wyników egzaminów, ale również przez poziom dobrostanu uczniów, ich poczucie sprawczości oraz przynależności do szkolnej społeczności – zapowiada Ryszard Kamiński.

Pierwszą zmianę uczniowie odczują od razu

Reforma dotyczy przede wszystkim sposobu nauczania, dlatego w niektórych szkołach jej efekty będzie można zobaczyć już pierwszego dnia. Część placówek w ostatnim czasie pracowało nad utworzeniem nowych pracowni.

Na przykład w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 8 w Gdańsku na uczniów czeka nowa pracownia ceramiczna. – Zależało nam na stworzeniu miejsca, w którym nauka odbywa się przede wszystkim poprzez działanie i własne doświadczenia. Reforma podwaja liczbę godzin techniki, a dzięki wsparciu samorządu udało się utrzymać pracę w mniejszych grupach. To

• Zajęcia przy tablicy multimedialnej FOT. SHUTTERSTOCK

Nauczyciele nie kryją, że ta reforma, podobnie jak wiele wcześniejszych, budzi ich niepokój

oznacza, że dzieci będą mogły naprawdę pracować, tworzyć i rozwijać praktyczne umiejętności – mówi Katarzyna Kędziol, dyrektorka szkoły.

Ale podkreśla, że największe wyzwanie dopiero nadejdzie. – To nie jest kosmetyczna korekta podstawy programowej, ale zmiana filozofii nauczania. W XXI wieku nie ma już miejsca na edukację bankową, w której uczeń jest jedynie naczyniem wypełnianym wiedzą. Kluczem jest edukacja problemowa, zadawanie pytań i wspólne poszukiwanie rozwiązań – dodaje.

Zwraca uwagę, że nauczyciele będą musieli pogodzić nową podstawę programową z pracą projektową. – To w pewnym sensie przewrót kopernikański w polskim systemie oświaty. Potrzebny, ale bardzo wymagający – przyznaje.

Tydzień projektowy. Najwięcej pytań budzi organizacja

Jednym z najbardziej dyskutowanych elementów reformy jest tzw. tydzień projektowy. Przez kilka dni tradycyjne lekcje mają ustąpić miejsca pracy nad projektami z różnych przedmiotów, realizowanymi przez uczniów z różnych klas. Na początek szkoły będą mogły organizować go dobrowolnie, ale od września 2027 r. będzie obowiązkowy.

– Tydzień projektowy wymaga bardzo dobrej organizacji. Nauczyciele muszą wspólnie zaplanować projekty międzyprzedmiotowe, podzielić zadania, ustalić sposób pracy uczniów, a później zaprezentować i ocenić efekty – wylicza Adam Perzyński. On w swojej szkole taki próbny tydzień projektowy ma już za sobą. Wie, co się sprawdziło, a co trzeba poprawić.

Obawy w sprawie tygodnia projektowego docierają również do Instytutu Badań Edukacyjnych. – Podczas spotkań z nauczycielami często pojawiały się pytania, czy tydzień projektowy będzie oznaczał dodatkową biurokrację albo narzucone z góry tematy. Uspokajamy, że szkoły same wybiorą zarówno termin, jak i temat projektów, a dodatkowe sprawozdania nie będą wymagane – podkreśla Ryszard Kamiński.

Reforma wymaga pieniędzy

Będą nowe programy, projekty, a i tak wszystko sprowadza się do pieniędzy. Rozmowa o finansach w szkołach wraca niczym bumerang. Bo na przykład nauka przyrody ma się jeszcze bardziej od teraz opierać na doświadczeniach, a zajęcia praktyczno-techniczne wymagają odpowiednio wyposażonych pracowni. To wszystko oznacza wydatki. – 10-30 tys. zł to dobry początek, ale nie wystarczy na stworzenie nowoczesnej pracowni. Samorządy będą musiały dołożyć znacznie więcej – przyznaje Adam Perzyński, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 27 w Gdańsku.

Podobnie ocenia sytuację Katarzyna Kędziol. – Jeżeli oczekujemy pracy projektowej, indywidualizacji nauczania i nowoczesnych metod, muszą za tym iść odpowiednie pieniądze – dodaje.

Jej szkoła jest w lepszej sytuacji niż wiele innych placówek. W ostatnich latach powstały tam m.in. pracownie: kulinarna, krawiecka, sztucznej inteligencji i nowa pracownia ceramiczna. Kolejnym celem jest stworzenie warsztatowni.

Na razie szkoły żyją reformą, ale w sprawie smartfonów

Adam Perzyński nie postrzega przy tym „Kompasu Jutra” jako rewolucji. – Wiele szkół od lat pracuje metodą projektową i wykorzystuje rozwiązania, które dziś stają się elementem reformy. To raczej próba uporządkowania dobrych praktyk niż wywrócenia szkoły do góry nogami – przekonuje. ●

– Mogłabym spędzić w pracy
12 godzin i nie wiem, czy
zrobiłabym wszystko,
czego od nas wymagają
– mówi kierowniczka jednej
ze Stokrotek.

Sklepowe o pracy ponad siły, rosnących wymaganiach i kolejkach przy kasach

„Stokrotki” mają dość

Aleksandra Zdanowicz

Jest ranek. Pani Anna [imię zmienione], kierowniczka ponad 700-metrowego sklepu w północno-zachodniej Polsce przychodzi do pracy. Najpierw idzie po gazety. Potem wypieka pieczywo. Później wprowadza faktury i składa zamówienie na pieczywo. Obchodzi sklep. Na stoisku z warzywami musi posprzątać, wyrzucić to, czego nie można już sprzedać, pokroić arbuzy, selery. Potem sprawdzić puste miejsca na półkach. To ostatnie zajmuje jej czasami półtorej do dwóch godzin. A później zaczyna się wykładanie towaru.

„TO FIZYCZNIE NIEMOŻLIWE”

– Cały czas dopiekamy pieczywo. Co godzinę robimy obchód sklepu, dokładamy nabiał, dokładamy warzywa, przebieramy. I tak praktycznie do końca dnia – mówi.

Jeśli przyjedzie dostawa, trzeba ją rozłożyć. Jeśli zadzwoni centrala – odebrać. Jeśli klient potrzebuje pomocy – podejść. Jeśli zatnie się kasa samoobsługowa – przerwać to, co właśnie się robi. A wszystko to może się dziać jednocześnie.

W sklepie u Anny pracuje w sumie 14 osób. W poniedziałek i wtorek w sklepie jest ona, jedna osoba za ladą i dwie przy kasie. Od środy do soboty dochodzi pracownik na tzw. środkową zmianę. – A przecież zdarza się, że komuś trzeba dać wolne. I wtedy jest naprawdę ciężko – mówi.

Pamięta, jak wyglądał ten sam sklep kilka lat temu. – Kiedy zaczynałam pracę, było nas ponad 20 osób. Dwa lata temu, przy remoncie, od razu obcięli mi dwa etaty. Potem było kolejne cięcie. I tak zostało nas 14.

Alicja Symbor, przewodnicząca NSZZ „Solidarność” w Stokrotce, mówi, że Anna i tak jest w dobrej sytuacji. W niektórych placówkach na jednej zmianie są tylko dwie osoby – kierownik i pracownik za ladą. Cieszyć się mogą ci, którzy na zmianie pracują w trzy osoby. Tak skromne zespoły muszą nie tylko obsłużyć klientów, rozładować dostawę, wyłożyć towar czy upiec pieczywo. Ale także opróżnić butelkomat, zrobić zwroty, posprzątać i dopilnować reszty obowiązków. – To jest fizycznie niemożliwe, żeby zrobić wszystko – ocenia Symbor.

Gdy pracownik jest mało, nie ma jak zrobić sobie przerwy – na toaletę czy drugie śniadanie? – A gdy jestem w sklepie sama, bo i tak się zdarza, jedyny czas, by coś zjeść jest z samego rana, gdy wprowadzam do systemu faktury. Później nie znajdę już czasu, by coś przekąsić – odpowiada Anna. Bo kasa dzwoni, klient czeka, komuś trzeba anulować transakcję, a jeszcze przyjeżdża dostawa.

Alicja Symbor podobne historie słyszy od innych kierowników w Stokrotce.

– Jeżeli na zmianie są dwie albo trzy osoby, pracownik może długo nie mieć czasu, by zejść na przerwę. A gdy już zejdzie, kierownik takiego pracownika zastąpi w sklepie. Ale kto zastąpi kierownika? – pyta.

Dlatego nie ma wątpliwości, że organizacja pracy i liczba pracowników w Sto-

• **Stokrotka prowadzi blisko 1000 sklepów w całej Polsce**

FOT. JAKUB ORZECHOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

krotkach musi się zmienić. – Można napisać procedurę dotyczącą przerw w pracy. Tylko co z tego, jeśli nie ma komu jej wykonać? – mówi.

Przewodnicząca „Solidarności” o redukcjach zatrudnienia w sklepach Stokrotki mogłaby opowiadać długo. Jako przykład podaje placówkę przy ul. Braci Wieniawskich w Lublinie. Według danych, którymi dysponuje związek zawodowy, od przejęcia sklepu przez obecnego pracodawcę w 2018 roku, liczba pracowników zmniejszyła się tam o około 37 proc. – To ponad jedna trzecia załogi mniej – mówi bardziej obrazowo.

Nie twierdzi, że identycznie wygląda sytuacja w każdym sklepie. – Nie mam wiedzy, by tak twierdzić. Ale tam, gdzie mam dostęp do danych, mniej więcej wygląda to podobnie.

Braki kadrowe nie wynikają z braku chętnych do pracy. – Na wschodzie Polski byłoby wielu ludzi, którzy chcieliby pracować nawet za te pieniądze. Tylko nie ma wolnych etatów. My już nie mamy nawet magazynierów – dodaje Anna. Kiedy więc przyjeżdża dostawa, rozładowują ją wszyscy pracownicy sklepu, którzy są na zmianie. – Banany są w kartonach po 18 kg, ziemniaki po 15 kg, cebula też po 15 kg. Musimy to wszystko same przerzucać. Kiedyś był magazynier, który pomagał przy cięższym towarze – dodaje.

Rozładunek bywa karkołomny. Zwłaszcza gdy muszą się nim zajmować same kobiety. Jedna z kierowniczek przedstawiła nam instrukcję postępowania z wysokimi paletami. – Mamy się trzymać udami

drabiny [co ma uchronić przed upadkiem] i jednocześnie zdejmować karton z towarem – mówi. – Brzmi absurdalnie, prawda?

Po siedmiu latach takiej pracy Anna mówi, że nabawiła się problemów ze stawami. – Ta praca to cały czas dźwiganie.

A są sytuacje takie, jak w Stokrotce przy ul. Śląskiej w Gdańsku. – Tam pracownicy noszą towar po schodach. Na dół i na górę. Nie ma windy – mówi Alicja Symbor.

Do obowiązków pracowników należą też zadania, których klient często się nawet nie domyśla i nie zauważa. Na przykład kierowniczka musi robić zdjęcia dla centrali. Pokazuje na nich, jak w jej sklepie wyglądają półki z pieczywem, warzywami, jak prezentują się lada, a jak wystawki. I tak trzy razy dziennie. – Centrala w ten sposób sprawdza, czy wszystko jest wyłożone, czy nie ma dziur na półkach – opowiada o kulisach swojej pracy jedna z naszych rozmówczyń. Jeśli ze zdjęcia wynika, że coś jest nie tak, dzwoni telefon z centrali. Trzeba poprawić.

Pracownicy muszą też być gotowi na zmiany w planogramach – to wizualny układ towarów, który pokazuje, jak dokładnie ułożyć towary na półkach i regałach. W sklepie nie ma przypadku, wszystko ma swoje miejsce. – Gdy planogram się zmienia, trzeba pozbierać towar z półek, przełożyć cały regał i ułożyć wszystko od nowa. Dla centrali to kosmetyczna zmiana w systemie. Dla sklepu – dodatkowe godzinny pracy. Ktoś siedzi w centrali i wymyśla, że coś ma być teraz na górze zamiast na dole. A my musimy wszystko przekładać – mówi jedna z kierowniczek.

POSTULATY PRACOWNIKÓW

Pretensji pod adresem szefów Stokrotki się nabywało. Spór pracowników z kierownictwem sieci trwa od wielu miesięcy. Teraz wchodzi w nowy etap. Pracownicy postanowili ponowić swoje postulaty. Zbierają podpisy pod nową petycją. Domagają się przede wszystkim zwiększenia zatrudnienia. Nie narzekają, że mają dużo pracy. Narzekają, że pracy jest coraz więcej, a ludzi do pracy coraz mniej. – Dlatego zwiększenie obsady w sklepach jest naszym najważniejszym postulatem – mówi związkowczyni.

Dalej wśród postulatów jest poprawa wynagrodzeń oraz przejrzysty system premiowania.

Na pensje mają prawo narzekać przede wszystkim nowi pracownicy. Oni – według naszych rozmówców w związku – mają podstawę wynagrodzenia na poziomie płacy minimalnej, do której dochodzi premia.

Zasady wynagradzania i premiowania kierowników są inne. Jedna z premii zależy od oceny sklepu. Kolejna od obrotu. Następna od strat. Ten ostatni element budzi najwięcej emocji i niezadowolenia. – Premia zależy od strat, na które tak naprawdę nie mamy wpływu – mówi kierowniczka w Stokrotce.

Tłumaczy, że część towaru jest zamawiana automatycznie. – Jeżeli przyjedzie go za dużo i trzeba coś wyrzucić, bo się nie sprzedało, to ja odpowiadam za te straty. A nawet nie mogę zdecydować, ile tego towaru przyjedzie – słyszę.

Związkowcy mówią także o systemie premiowym w magazynach. Tam wynagrodzenie pracowników zależy od tego, ile punktów zdobędą za wykonane operacje. Jak mówi Symbor, kiedyś pierwszy

próg premiowy wynosił 80 punktów. Dziś już 140. – Pracownik widzi, że wykonuje tę samą pracę, a punktów jest coraz mniej. Jednocześnie rosną progi [po przekroczeniu których jest premia] – mówi.

KLIENCI Z POMOCĄ

Kiedy pytamy Annę, który z tych postulatów dla niej jest najważniejszy, mówi, że niekoniecznie pieniądze.

– My już byliśmy nawet skłonni odstąpić od podwyżek, ale żeby było nas do tej pracy więcej – przyznaje.

Bo zmęczenie po dniu pracy w tak okrojonym składzie jest nie do zniesienia. Daje znać o sobie, gdy pracownicy „Stokrotki” muszą wrócić do domu i zająć się rodziną. – Idę po pracy i po prostu nie mam już na nic siły – mówi Anna.

Przekonuje, że mała liczba pracowników przestaje być tylko problemem tych, którzy w sklepie pracują. Zawsze się odbija na klientach, którzy stoją w dłuższej kolejce, czekają przy kasie samoobsługowej, która się zablokowała i nie ma komu podejść, by pomóc.

Dlatego związkowcy zbierają podpisy pod swoją petycją zarówno w internecie, jak i wśród klientów – przed sklepami. To nowa forma protestu w Stokrotkach. – I właśnie przed sklepami jest największy odzew na naszą petycję. Klienci widzą

twarze znajomych sobie pracowników. Widzą, że są wyczerpane, więc chętnie podpisują – mówi Alicja Symbor.

Do poniedziałku postulaty związkowców poparło 5535 klientów. A akcja odbywała się tylko przed siedmioma „Stokrotkami” w Polsce. Petycję online podpisało na razie 2 tys. osób.

25 LAT I KONIEC Z PRACĄ W HANDLU

Stokrotka prowadzi blisko 1000 sklepów w całej Polsce, z czego ponad 30 na Pomorzu. Firma nie zgadza się z jej obrazem przedstawionym przez pracowników. Przekonuje, że sklepy funkcjonują jak należy. „Stokrotka od lat buduje swoją pozycję jako odpowiedzialny pracodawca. Przywiązujemy szczególną wagę do zapewnienia pracownikom bezpiecznych warunków pracy, stabilnego zatrudnienia oraz możliwości rozwoju zawodowego” – przekazuje. I tłumaczy, że „poziom zatrudnienia jest analizowany z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych sklepów”, a „czas pracy jest ewidencjonowany i rozliczany zgodnie z przepisami”.

W sprawie wynagrodzeń firma informuje o corocznych podwyżkach i podkreśla, że „system premiowania wynika z obowiązujących zasad” i „jest dostosowany do specyfiki poszczególnych obszarów działalności”.

Mimo to konflikt między związkiem zawodowym a Stokrotką trwa. Było nawet referendum strajkowe – skończyło się 31 maja. Jego wynik nie okazał się jednak wiążący, bo frekwencja okazała się zbyt niska, co związek tłumaczy nieskutecznym poinformowaniem pracowników o referendum.

Kierowniczka Anna w handlu pracuje od około 25 lat. Mówi, że kiedyś lubiła tę pracę. – Gdyby zapytała mnie pani dziesięć lat temu, czy chcę odejść z handlu, powiedziałabym: nigdy w życiu.

Teraz szuka nowego zajęcia. Nie chce już pracować w sklepie. – Ta firma tak mnie zraziła, że powiedziałam sobie: nigdy więcej w handlu. To ciąg wydarzeń, które się na tołożyły. Coraz więcej obowiązków, ciągle zmiany, brak ludzi do pracy, brak rozmowy z przełożonymi.

To ostatnie bardzo ją boli. Wspomina, że pracownicy liczyli na spotkanie z prezesem. – Chcielibyśmy, żeby nas wysłuchał. Żeby usiadł z nami przy stole.

Do spotkania jednak nie doszło. Ale nadal ma jeden postulat do swojej firmy. Nie marzy już o podwyżce. Nie chce kolejnej procedury, którą ustali centrala. Ani następnego audytu, który pozwoli przeanalizować sytuację w jej sklepie.

– Chciałabym tylko, żeby prezes nas w końcu wysłuchał. Żeby usiadł z nami i usłyszał, jak naprawdę wygląda praca w sklepie. To mi wystarczy.

„Stokrotka” w odpowiedzi na pytania „Wyborczej” przekonuje, że rozmowy z pracownikami trwają, odbywa się dialog z organizacjami związkowymi, ale ze względu na charakter rozmów nie ujawni ich szczegółów.

Stali klienci orientują się w sytuacji pracowników w „Stokrotce”.

– Oni to wszystko widzą – opowiada kierowniczka. – Mówią nam czasami: „Dziewczyny, szkoda nam was. Wy naprawdę cały czas biegacie”.

Dlatego Alicja Symbor mówi, że związek nie odpuści swoich postulatów. – Chodzi o zdrowie pracowników i bezpieczeństwo. To jest zbyt poważna sprawa, żeby ją zostawić. ●

My już byliśmy nawet skłonni odstąpić od podwyżek, ale żeby było nas do tej pracy więcej

ANNA

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34447757

WSPRZEDAŻY

TEMAT NUMERU:
PRESJA WYGLĄDU:
PIĘKNO TO BESTIA

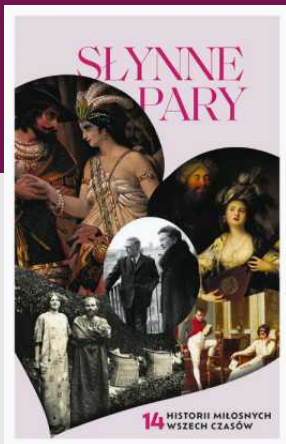
ZWIĄZKI: Pary z ADHD,
jak ze sobą wytrzymują

SEKS: Tajemnice
kobiecego orgazmu

URODA: Zdrowy mikrobiom
włosów ważniejszy niż kolor

wysokieobcasy
extra

Numer dostępny
z książkami do wyboru

Dlaczego podróżujemy według gotowego scenariusza?

Raj z Instagrama

Nie zwiedzamy już miejsc, coraz częściej realizujemy gotowy scenariusz. Efekt jest taki, że w jednym miejscu spotykają się ludzie, którzy chcieli uniknąć tych samych popularnych atrakcji. Każdy szuka czegoś wyjątkowego, a wszyscy i tak się spotykają w tej samej kolejce.

ROZMOWA Z
DR. TOMASZEM LIDZBARSKIM
kulturoznawcą i antropologiem
z Uniwersytetu Gdańskiego

JOANNA WIŚNIEWSKA: Plaża, morze, palma. Zdjęcia z wakacji wyglądają dzisiaj, jak kopii wklej.

DR. TOMASZ LIDZBARSKI*: Rzeczywiście, gdyby usunąć podpisy z naszych wakacyjnych zdjęć, czasem trudno byłoby zgadnąć, gdzie właściwie je zrobiono. Powielamy podobne kadry, pozy i symbole udanego urlopu. Może wcale nie fotografujemy odwiedzanych miejsc, tylko nasze wyobrażenie o tym, jak powinny wyglądać udane wakacje?

Dlaczego trudno odróżnić zdjęcia z Majorki od tych z Krety?

– Bo coraz częściej wybieramy nie tyle Kretę czy Majorkę, ile obietnicę określonego doświadczenia – raju, wolności, przygody albo chwili zapomnienia. W obu szukamy ciepła, piękna, bez troski i oderwania od codzienności. Same wyspy wciąż różnią się od siebie. Coraz bardziej podobny staje się za to ich turystyczny interfejs – warstwa uszyta pod turystę – a więc hotel, kawiarnia, punkt widokowy, drink i sceneria, która będzie dobrze wyglądać na Instagramie.

Znowu to „doświadczenie” odmieniane przez wszystkie przypadki. Z tego nowego trendu śmieją się choćby w jednym z nowych odcinków serialu „1670”.

– Nie tylko pragniemy wyjątkowych doświadczeń. Coraz częściej traktujemy je jako miarę dobrego życia. Socjologowie już od kilku dekad piszą o społeczeństwie doznań, w którym liczą się nie tylko bezpieczeństwo i materialny dostatek, lecz także bogactwo i intensywność przeżyć. Pragnienie łatwo zmienia się jednak w imperatyw doświadczeń – presję, by wciąż robić coś ciekawego i gromadzić kolejne wspomnienia. Turystyka nadaje się do tego idealnie, bo oferuje gotowe scenariusze. Obejrzyć zachód słońca z klifu, spędzić noc pod namiotem, zjeść „jak miejscowi”... Takie chwile stają się dowodem, dla nas i dla innych, że nie stoimy z boku, lecz bierzemy ze świata, ile się da. Problem w tym, że urlop przestaje wówczas być tylko czasem wolnym, a staje się projektem, który należy zrealizować i odpowiednio udokumentować.

Ostatnio widziałam rolki, w których instruuje się, jak wymazać inne osoby ze zdjęć z wakacji.

– Tłum przeszkadza w oglądaniu miejsca, ale też psuje zdjęcie, które ma potwierdzać, że

znaleźliśmy się w raju sam na sam. Fotografia nie tylko dokumentuje podróż, lecz także pozwala dopasować rzeczywistość do obrazu, który mieliśmy w głowie przed wyjazdem.

Badacze nazywają ten kulturowy filtr „spojrzeniem turysty” – szukamy tego, co wcześniej nauczono nas uważać za wartę zobaczenia. Edycja zdjęć i serwisy społecznościowe wzmacniają ten mechanizm. Wyglądamy zarówno obraz miejsca, jak i własny wizerunek. Rzeczywistość często okazuje się jednak znacznie mniej pocztówkowa. Słyszała pani o syndromie paryskim?

Nie.

– Syndrom paryski opisano głównie u turystów z Japonii, którzy jechali do Paryża z obrazem miasta miłości i elegancji, a zastawali tłoczną, hałaśliwą metropolię. Ich rozczarowaniu towarzyszył silny lęk, dezorientacja, a nawet zawroty głowy czy kołatanie serca. To skrajny przykład ryzyka, jakie niesie wiara w wyidealizowany obraz miejsca.

Co ciekawe, moje badania wśród polskich turystów w Grecji pokazały coś odwrotnego. Wielu mówiło mi, że na wyspach jest piękniej niż na zdjęciach z katalogów, choć poza kadrem nie brakowało tłoku i chaosu. Gdy próbowałem zrozumieć, skąd brał się ten zachwyt, okazało się, że hotel, trasa, wybrane widoki i opowieść przewodnika tworzyły turystyczną bańkę. W niej wszystko zdawało się potwierdzać, że obietnica raju się spełniła.

Czy dziś bardziej podróżujemy, czy realizujemy scenariusz podróży?

– Jedno i drugie. Wyjeżdżamy naprawdę, ale często z gotowym scenariuszem w głowie. W antropologii turystyki, którą się zajmuję, mówi się często o turystycznych imaginariach – obrazach i opowieściach, które krążą między ludźmi i podpowiadają nam, czym ma być Paryż, Bali czy grecka wyspa oraz co należy tam zobaczyć, poczuć i sfotografować. Taki scenariusz nie ma jednego autora. Tworzą go biura podróży, filmy, influencerzy, algorytmy, lokalni przedsiębiorcy i my sami. Przyjeżdżamy, odnajdujemy znany kadr, publikujemy go i przekazujemy dalej. Turystyczny raj nie jest więc po prostu odkrywany – jest produkowany, kadrowany i wprawiany w obieg. Podróż jest realna, ale jej scenariusz często powstaje, jeszcze zanim kupimy bilet.

Może ludziom łatwiej jest, gdy ktoś im wskaże, co zwiedzać, co zobaczyć?

– Oczywiście, zwłaszcza że urlop jest krótki i kosztowny. Listy „Top 10” czy „Must see” zmniejszają ryzyko niezadowolenia. Skoro tysiące osób polecają Koloseum, bezpieczniej wpisać je na listę, niż błądzić bez pla-

Skoro tysiące osób polecają Koloseum, bezpieczniej wpisać je na listę, niż błądzić bez planu. W ten sposób powstaje turystyczny kanon. Wieża Eiffla staje się skrótem Paryża, a Akropol – Aten. Podróż zamienia się w listę zadań, a odhaczenie najważniejszych punktów potwierdza, że wyjazd się udał

DR. TOMASZ LIDZBARSKI

nu. Rzecz w tym, że takie zestawienia nie tylko pomagają w zwiedzaniu, ale współdecydują również o tym, co w ogóle zasługuje na uwagę. W ten sposób powstaje turystyczny kanon. Wieża Eiffla staje się skrótem Paryża, a Akropol – Aten.

Podróż zamienia się w listę zadań, a odhaczenie najważniejszych punktów potwierdza, że wyjazd się udał. Przyjeżdżamy poznać miasto, a oglądamy tylko jego spis treści – kilka obowiązkowych punktów zamiast całej opowieści.

Coraz częściej powstają w serwisach społecznościowych podpowiedzi, jak zejść ze szlaku.

– Dotarcie do mniej znanego miejsca pozwala nam poczuć się odkrywcami i odróżnić się od „zwykłych turystów”. Problem w tym, że drogę do „ukrytego skarbu” pokazuje nam często rolka na TikToku obejrzana przez tysiące osób. Sekret szybko staje się więc nowym kanonem. Nie tyle schodzimy ze szlaku, ile wspólnie wydeptujemy nowy.

Internetowy rozgłos sprawia, że w jednym miejscu spotykają się ludzie, którzy chcieli

uniknąć tych samych popularnych atrakcji. Każdy szuka czegoś wyjątkowego, a ostatecznie wszyscy spotykają się w tej samej kolejce.

Pamiątki przywozimy zewsząd takie same?

– Często tak, bo wiele pamiątek to seryjnie produkowane przedmioty przebrane jedynie w lokalny kostium: flagę, symbol albo nazwę miejscowości. Tradycyjne rzemiosło trzeba umieć rozpoznać. Magnesy, muszelki i inne kolorowe drobiazgi są natomiast czytelne od razu. Są biletem powrotnym do zachodu słońca czy chwil z bliskimi. Pozwalają nam poczuć się obieżyświatami i bez słów mówią innym, jak wiele światła już zobaczyliśmy. Może więc pamiątka wcale nie ma być kawałkiem lokalnej kultury? Coraz częściej opowiada przecież nie o miejscu, lecz o nas samych.

Ale turyści zarzekają się, że szukają autentyczności!

– Szukają, i nie ma powodu im nie wierzyć. Chcą wyjść poza hotel, zjeść w rodzinnej tawernie, porozmawiać z mieszkańcami i zobaczyć miejsce od środka. Tyle że ta autentyczność powinna być przy tym malownicza, gościnna i możliwa do pogodzenia z urlopem. Chcemy zajrzeć za kuliszy, ale najlepiej takie, które nie popsują nam przedstawienia.

Jesteśmy gotowi na całkowitą autentyczność?

– Najczęściej wybieramy autentyczność z bezpiecznikiem.

Ma być dość obco, żebyśmy poculi, że wyjechaliśmy, ale dość znajomo, żeby nic nie zakłóciło urlopu. Chcemy spontaniczności, która zacznie się punktualnie, lokalnego jedzenia dopasowanego do naszego smaku i egzotyki z dostępem do Wi-Fi.

• Fontanna di Trevi, jedna z głównych atrakcji turystycznych w Rzymie
FOT. SHUTTERSTOCK

Jako przewodnik na Wypschach Jońskich słyszałem niekiedy pytania: „Gdzie są białoniebieskie domy? Przecież jesteśmy w Grecji!”. Tymczasem ten pocztówkowy obraz Grecji pochodzi głównie z Cyklad, a architektura Wysp Jońskich opowiada inną historię, ukształtowaną przez wielowiekowe wpływy weneckie. Turystyczne oczekiwania potrafią jednak zmieniać rzeczywistość. Na wielu greckich wyspach przybywa białoniebieskich budynków, choć taki styl nie zawsze był wcześniej charakterystyczny dla miejscowej architektury.

Przerażające.

– Tak, zwłaszcza gdy turystyczne wyobrażenie zaczyna odbierać miejscu jego historię, a także prawo do bycia zwyczajnym czy niewygodnym. Nie chciałbym jednak opowiadać prostej historii o złej turystyce i bezbronnych mieszkańcach. W wielu regionach turystyka jest kołem ratunkowym, powstrzymuje wyludnienie i daje pracę tam, gdzie brakuje innych możliwości. Na Zakynthos, które znam z własnych badań i pracy, jej rozwój stworzył źródła utrzymania poza rolnictwem, napędził handel i usługi oraz pozwolił wielu rodzinom podnieść poziom życia.

Problem zaczyna się wtedy, gdy turystyka staje się jedyną alternatywą, a cała gospodarka i przestrzeń zostają podporządkowane przyjeźdnym. Nie da się więc pstryknąć palcami i zlikwidować masowej turystyki.

Trzeba raczej pytać o jej granice, o to, ile turystyki dane miejsce może udźwignąć i czy mieszkańcy nadal decydują o własnym otoczeniu.

Może zamiast o turystach powinno się mówić o konsumentach atrakcji?

– Turysta kupuje nie tylko nocleg czy przejazd, lecz także obietnicę zachwyty. Skoro

placi, oczekuje pięknego widoku, gościnnych mieszkańców i autentyczności dostępnej w godzinach zwiedzania. W tym sensie rzeczywiście bywa konsumentem atrakcji. Nie zmienia to jednak faktu, że w podróży naprawdę może się zachwycić, czegoś nauczyć i zbudować relację. Nie wybiera też w próżni. Jego trasę i oczekiwania kształtują biura podróży, serwisy społecznościowe, lokalni przedsiębiorcy. Zamiast go zawstydzać, trzeba pokazywać mu pełny rachunek podróży, także tę część, za którą nie płaci się kartą.

Kto powinien to robić?

– My, badacze, dziennikarze, przewodnicy, organizatorzy wakacji i wszyscy, którzy zajmują się turystyką. Potrzebna jest edukacja, ale nie pouczanie. Nie każdy zna języki, sprawnie korzysta z aplikacji albo czuje się bezpiecznie podczas samodzielnej podróży. Dla wielu osób wycieczka z biurem i podążanie utartym szlakiem nie jest dowodem bezrefleksyjności, lecz warunkiem podjazdu. Nie budujmy więc snobistycznego podziału na zwykłych turystów i nas, rzekomo prawdziwych podróżników. Świadome podróżowanie nie może być przywilejem ludzi, którzy mają czas, pieniądze i odpowiednie kompetencje.

Sama edukacja turystów wystarczy?

– Nie. Turysta odpowiada za swoje wybory, ale wybiera z menu, którego sam nie ułożył. Na to, co jest tanie, dostępne i dobrze widoczne, wpływa cały system organizowania podróży.

Czyli?

– Przede wszystkim ci, którzy układają menu, z którego wybiera turysta: touroperatorzy, portale rezerwacyjne, sieci hotelowe

i inwestorzy. Turysta rezerwuje jeden pokój, touroperator może skierować tysiące osób na tę samą wyspę, a inwestor przebudować cały fragment wybrzeża. Odpowiedzialność powinna rosnąć wraz z wpływem. Zwłaszcza gdy zysk nie zasila lokalnego portfela, ale odlatuje do zagranicznej centrali, a tłok, odpady i koszty zostają na miejscu.

Co z lokalnymi władzami?

– Są ważnym graczem, ale nie rozdają wszystkich kart. Decydują o zabudowie, transporcie i przestrzeni publicznej. Trudno im jednak stawiać granice, gdy mieszkańcy żyją z turystyki, a inwestorzy naciskają na jej dalszy rozwój. Zresztą nie wszystko rozstrzyga się na miejscu. Podróż zaczyna się dużo wcześniej, jeszcze zanim wsiądziemy do samolotu.

Kiedy?

– Zanim kupimy bilet – wtedy, gdy spotykają się przemysł turystyczny i mit. Ten pierwszy to cała sieć połączeń, noclegów i usług, dzięki którym jedne miejsca poją się łatwo dostępne, a inne pozostają poza zasięgiem. Porusza się w niej również turysta organizujący wyjazd samodzielnie. Mit podpowiada natomiast, dlaczego spośród wielu możliwości pragniemy wybrać właśnie tę. W przypadku Grecji tworzą go filmy – „Mamma Mia”, „Grek Zorba” czy „Odyseja”, reklamy oraz opowieść o krainie słońca, bez troski i słodkiego życia. Przemysł organizuje możliwość wyjazdu, mit – nasze pragnienie.

Jak turystyka wpływa na zmianę rytmu życia miejscowych?

– Najpierw przedstawia miejscowym zegarki i kalendarze. Rok dzieli się już nie na cztery pory, lecz na sezon i „po sezonie”. Przez kilka miesięcy pracuje się niemal bez wytchnie-

nia, bo zarobek z sezonu często musi wystarczyć na resztę roku. Odpoczynek i sprawy rodzinne czekają do zimy. Turystyka wchodzi też do domów i na ulice. Mieszkanie staje się apartamentem, a sąsiada zastępuje zmieniający się co kilka dni gość.

Większy ruch oznacza więcej klientów, pracy i dochodów, ale także droższe mieszkania, zatłoczone ulice i zdeptane zakątki. Turystyka przypina również metki do lokalnej kultury. Kuchnia, taniec czy rękodzieło, wcześniej zbyt zwyczajne, by je doceniać, nagle zyskują wartość, bo ktoś chce za nie zapłacić. Czasem pomaga to podtrzymać tradycję, a czasem zachowuje jedynie jej atrakcyjną skorupę. Kuter znika z portu, a wraca na ścianie hotelu jako dekoracja. Sezon otwiera drzwi nie tylko turystom, lecz także ludziom szukającym pracy. Jedni wyjeżdżają po kilku miesiącach, inni zostają na lata i zaczynają nazywać to miejsce domem.

Tak jak Polacy w Grecji, których pan badał?

– Tak, choć nie wszyscy przyjechali do Grecji za pracę. Przez niemal rok prowadziłem badania wśród polskich migrantów mieszkających na Wyspach Jońskich. W tej społeczności zdecydowanie przeważają kobiety, a wiele z nich żyje w związkach z Grekami. Dla tych, które przyjechały tu przed laty, intensywny rozwój polskiej turystyki okazał się ciekawym zwrotem w ich biografii. Znajomość języka i potrzeb gości z Polski stała się ich zawodowym atutem. Dla części kobiet własny dochód oznacza też większą samodzielność i mocniejszy głos w greckich rodzinach, w których nadal silny jest patriarchalny podział ról. Turystyka potrafi więc przesunąć układ sił nawet przy domowym stole. Tyle że im więcej możliwości otwiera, tym więcej spraw zaczyna od niej zależeć.

Jak turystyka uzależnia miejscowych od siebie?

– Uzależnienie zaczyna się wtedy, gdy turystyka nie tylko daje pracę, lecz także wypiera inne źródła utrzymania. Ziemię bardziej opłaca się sprzedać pod hotel, mieszkanie wynająć przyjeźdnym, a cała miejscowość stawia wszystko na sezon. Pandemia brutalnie odsłoniła ryzyko takiego układu. Tam, gdzie gospodarka żyła z turystów, lokalny obieg pieniędzy niemal zamarł. W Grecji niektórzy mieszkańcy kurortów mogą więc mieć dość tłumu, a zarazem wiedzieć, że bez niego nie dadzą rady się utrzymać.

W Grecji toczy się dyskusja wokół turystyki?

– Nie może się nie toczyć, bo Grecja w znacznej mierze żyje z turystyki. Niedawno media obiegrało nagranie z Paros, na którym kelner zanurzył się w morzu po pas, by dolać wina kąpiącemu się klientowi. Jedni widzieli w tym luksusową obsługę, inni – filoksenię, czyli słynną grecką gościnność, doprowadzoną do absurdu. Na warunkach pracy ten spór zresztą się nie kończy. Czy plaża jest przestrzenią publiczną, czy przedłużeniem beach baru? Czy krótkoterminowy najem nie wypycha mieszkańców? Ile wybrzeża można zabudować, zanim miejsce straci własny charakter? Nie chodzi więc o odrzucenie turystyki, lecz o prawo do wyznaczania jej granic. Gościnność traci sens, gdy gospodarz przestaje mieć coś do powiedzenia we własnym domu. ●

*Tomasz Lidzbarski

• Doktor nauk humanistycznych i adiunkt w Instytucie Badań nad Kulturą Uniwersytetu Gdańskiego. W swojej pracy łączy perspektywę kulturoznawczą i antropologiczną, koncentrując się na migracjach, turystyce oraz innych formach ludzkiej mobilności. Od lat zajmuje się Grecją, zwłaszcza Wyspami Jońskimi. Przez wiele lat pracował tam jako przewodnik turystyczny, a następnie prowadził badania etnograficzne wśród zamieszkujących je Polaków. ●

Gdańsk przeciwko nienawiści

„Ukraińcy, przepraszam, że musimy Was bronić”

Polacy się chwalą, że są gościnni, że wyznają wartości chrześcijańskie.

A potem wychodzi taki i atakuje Ukraińców – mówi emerytka, która jechała do Gdańska 1,5 godziny, by wziąć udział w manifestacji.

Paula Gustowska

W niedzielę 9 sierpnia przed Dworem Artusa w Gdańsku odbyła się manifestacja pod hasłem „Nie bądź obojętny”. Zorganizował ją Komitet Obrony Demokracji. To odpowiedź na przemoc i nienawiść wobec Ukraińców i osób innych narodowości, które narastają w Polsce. Podobne manifestacje odbyły się tego dnia w ponad 20 miastach w całej Polsce. „Wobec ogromnej fali hejtu obywatele powinni pokazać swój zdecydowany i zorganizowany sprzeciw. W przeciwnym wypadku wspólnie doprowadzimy do katastrofy społecznej, która może zagrozić naszej niepodległości” – napisali organizatorzy z KOD-u.

„AUSCHWITZ NIE SPADA Z NIEBA”

– Uciekacie do sąsiedniego kraju, który wyda się bezpieczny, który Was przyjmuje. Tam możecie zacząć pracować, uczyć się, uczyć się nowego języka, chodzić do szkoły, robić zakupy, rodzić dzieci. Czy sobie wyobrażacie, że po paru latach, w tym wypadku po czterech latach, okazuje się, że to nie jest dla Was bezpieczny kraj? – pytała retorycznie podczas swojego przemówienia Ewa Topór-Nawarecka z gdańskiego Komitetu Obrony Demokracji.

Zaznaczyła, że „Polacy, jako naród emigracji, powinni bardzo dobrze sobie zdawać sprawę i wyobrażać sobie, jak czuje się człowiek, który musi uciekać”. I dodała, że „solidarność to nie tylko piękne słowa, ale także czyny”. – Nie dajmy się zastraszyć. Nie bójmy się. Reagujmy. Jak widzicie zło [wobec Ukraińców], reagujcie – zaapelowała.

Przywołała również słowa nieżyjącego polskiego historyka, działacza społecznego ocalałego z Holocaustu, Mariana Turskiego. – Marian Turski mówiąc o swoich doświadczeniach wojennych powiedział: „Nie bądź obojętny. Auschwitz nie spada z nieba”. Czy wyobrażacie sobie, jak się czuje człowiek, który nie może na ulicy swobodnie – albo może, ale się boi – mówić w swoim języku? – spytała.

Zaapelowała także do władz różnych szczebli oraz instytucji o podejmowanie interwencji w przypadku przemocy i zdecydowane osądzanie sprawców agresji wobec innych, w tym wobec uchodźców z sąsiednich krajów.

W manifestacji udział wzięli także przedstawiciele organizacji pozarządowych walczących o prawa człowieka i demokrację – Akcja Demokracja, Obywatele RP Gdańsk, Amnesty International, stowarzyszenie Zjednoczeni Gdańsk, stowarzyszenie Wszystko dla Gdańska, „Warto Być Przyzwoitym” czy Stowarzyszenie Tolerado.

Piotr Jankowski ze Stowarzyszenia Tolerado podczas przemówienia zaznaczył, że walka z oku-

• **W manifestacji w Gdańsku udział wzięło około 300 osób**

FOT. MARTYNA NIECKO /
AGENCJA WYBORCZA.PL

pantem to niekoniecznie walka z bronią w rękę. – To walka o przetrwanie narodu, walka o przetrwanie społeczeństwa, jego kultury, języka. Ta walka toczy się nie tylko w okopach, ona się czasami może toczyć 1000 km od frontu – zauważył. I dodał, zwracając się do Ukraińców: – Przepraszam was za to, że po czterech latach waszej przelewanej krwi, musimy jeszcze dodatkowo was bronić, występować przeciwko nienawiści, agresji, która was dotyka w kraju, który powinien was przytulić najmocniej jak tylko może do swojego serca.

Zaznaczył, że Ukraińcy walczą i giną nie tylko za wolność swojego narodu, ale także za „naszą [polską] wolność, nasz komfort”. W tym czasie „niektóre osoby siedzą na kanapie i wypisują bzdury [o Ukraińcach] w internecie”. – Oni za to giną dzisiaj – podkreślił.

Dodał, że występowanie przeciwko Ukraincom jest nie tylko niehumanitarne, ale jest także działaniem przeciwko polskiemu interesowi, a więc działaniem antypolskim.

„ŻYCIE NA WHATSAPPIE”

Inka jest przewodniczką miejską po Gdańsku. Przyszła na manifestację, ponieważ – jak mówi – porusza ją i bardzo niepokoi nienawiść, która dotyka innych ludzi. Z żalem przyznała, że nienawiść nie jest niczym nowym w Polsce. Jest wiele jej przykładów. Nawet takie, które skończyły się tragicznie.

Podobne manifestacje odbyły się tego dnia w ponad 20 miastach w całej Polsce

– Wystarczy wspomnieć Pawła Adamowicza czy prezydenta Polski Gabriela Narutowicza – mówi.

Inka zaraz po inwazji Rosji na Ukrainę przyjechała do swojego domu rodzinę z Ukrainy – dwie siostry z dziećmi, łącznie pięć osób. Dzisiaj wynajmują już własne mieszkanie, pracują, a ich dzieci uczą się w polskich szkołach.

– Są z Charkowa, miasta, na które wciąż spadają bomby i rakiety. Gdyby nie wojna nie opuściłyby swojego kraju. Mówią, że w najczarniejszych snach nie wyobrażały sobie, że będą zmuszone opuścić swoje domy, mężów – opowiada Inka.

Mąż jednej z siostrz walczy na froncie, drugi jest maszynistą. – Na jednym etapie prowadzi metro charkowskie, na drugim naprawia uszkodzone wskutek wojny tory kolejowe – opowiada Inka.

Jeden z nich był w Polsce dwa razy. – Raz przyjechał na półtora dnia, bo tylko tyle dostał urlopu. Drugi raz przyjechał na dwa tygodnie. Nie potrafi nazwać uczuć, jakie wtedy miała. Przecież on ma 10-letnią córkę i żonę – opowiada gdańszczanka.

I dodaje:

– Trudno patrzeć na to, jak wygląda życie Ukraińców. To życie na WhatsAppie, oczekiwanie na jakąkolwiek wiadomość, zastanawianie się, czy mąż dzisiaj zadzwoni, czy będzie mógł rozmawiać, czy jest cały, czy nic mu się nie stało.

„POLACY SIĘ CHWALĄ, ŻE SĄ GOŚCINNI”

Pani Maria, emerytka, jechała na manifestację do Gdańska aż 1,5 godziny. Zdecydowała się na takie poświęcenie i długą podróż, bo – jak mówi – „nie należy być obojętnym wobec przemocy”. – Ukraińcy walczą. To są nasi sąsiedzi. Wojna jest za naszym plotem. Nie można być obojętnym. A oni są u nas gośćmi – tłumaczy.

I dodaje:

Polacy się chwalą, że są gościnni, że wyznają wartości chrześcijańskie. Mówią o kościele, tradycji, a potem wychodzi taki człowiek i atakuje Ukraińców. Dlatego tu jestem.

Wspomina znajomą Ukrainkę, która do 2014 roku mieszkała na Krymie. – Zrobiła remont w mieszkaniu, powiesiła firanki, a przyszedł Putin i wygonił ich z Krymu. W 2022 roku wybuchła kolejna wojna – opowiada.

„NIE MÓW PO UKRAIŃSKU, BO KTOŚ USŁYSZY”

Na zgromadzeniu w Gdańsku byli Olena i Vladimir. Oboje pochodzą z Ukrainy. Mają niespełna 30 lat i są znajomymi z pracy w branży IT. Vladimir jest też wolontariuszem. Niesie pomoc humanitarną dla żołnierzy armii ukraińskiej.

– Najczęściej pracuję z domu, a gdy jeżdżę do pracy używam własnego transportu, więc nie korzystam z komunikacji miejskiej – tłumaczy.

Wspomniał o tym w kontekście bezpieczeństwa i powtarzających się w Polsce ataków na Ukraińców, do których często dochodzi w autobusach lub tramwajach. – Ja w pracy mam wokół siebie wiele przyjaznych mi osób, ale słyszałem o Białorusince, która pracowała w sklepie i została zaatakowana – opowiada. Dlatego bardzo martwi się o bezpieczeństwo swojej żony. By i jej nie spotkało coś podobnego.

Olena, jak zaznacza, jest wdzięczna za to, że wiele osób w Polsce wspiera Ukraińców.

– Pracuję z fantastycznymi ludźmi – przyznaje. – Ale gdy rozmawiam z mamą przez telefon, to ostrzega mnie: „Nie mów po ukraińsku, bo może ktoś usłyszy”.

Martwi się o bezpieczeństwo swojej córki. By i jej coś złego nie spotkało z powodu tego, że jest Ukrainką. ●

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny. Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newsletters

Slówko • Literówka Quizy • Sudoku Krzyżówki

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

Szukaj w **APLIKACJI WYBORCZEJ**

PREZYDENT MIASTA WEJHEROWA

Pl. Jakuba Wejhera 8, 84-200 Wejherowo, tel. (58) 677-70-00,
fax. 672-12-57, e-mail: miasto@wejherowo.pl
Wejherowo, dnia 14.08.2026 r.

OGŁOSZENIE

Na podstawie art. 17 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.) oraz na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 2, 3, 4, 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2026 r., poz. 670) Prezydent Miasta Wejherowa ogłasza o **rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miasta Wejherowa w rejonie ulicy Kropidłowskiej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko**

w formie:

- zbierania uwag na formularzu nie później niż do dnia 15.09.2026 r.**

Uwagi do projektu planu należy składać do Prezydenta Miasta Wejherowa na formularzu:

 - w postaci papierowej w Kancelarii Ogólnej Urzędu Miejskiego w Wejherowie lub za pośrednictwem operatora pocztowego na adres Urząd Miejski w Wejherowie, ul. 12 Marca 195, 84-200 Wejherowo,
 - w formie dokumentu elektronicznego, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej na adres urbanistyka@um.wejherowo.pl.

Wzór formularza, na którym składa się wniosek, został ustalony Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 13 listopada 2023 r. w sprawie wzoru formularza pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2509) i jest dostępny w siedzibie Urzędu Miejskiego w Wejherowie oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Miasta Wejherowa w zakładce „eBoi / Jak załatwić sprawę” → „Karty usług” → „Formularz pisma dotyczącego aktu planowania przestrzennego”.

Składający uwagę podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą, oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.
- spotkania otwartego** poprzedzonego prezentacją projektu planu, które odbędzie się **dnia 03.09.2026 r. o godzinie 15⁰⁰** w sali konferencyjnej (III piętro) Urzędu Miejskiego w Wejherowie przy ul. 12 Marca 195.
- dyżuru projektanta**, który odbędzie się **dnia 28.08.2026 r. w godzinach od 14⁰⁰ do 15⁰⁰** w pokoju nr 222 (II piętro) Urzędu Miejskiego w Wejherowie przy ul. 12 Marca 195.

Projekt planu dostępny jest w siedzibie Urzędu Miejskiego w Wejherowie przy ul. 12 Marca 195, w godzinach pracy urzędu: poniedziałek od 7:30 do 17:00, wtorek, środa, czwartek od 7:30 do 15:30, piątek od 7:30 do 14:00 oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Miasta Wejherowa w zakładce Planowanie Przestrzenne → Partycypacja społeczna → Ogłoszenia dotyczące procedur planistycznych.

Ponadto wskazujemy, że informacje dotyczące projektu planu można uzyskać telefonicznie pod numerem 58 677 71 54 lub 58 677 71 55 w godzinach pracy urzędu.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Prezydent Miasta Wejherowa.

Prezydent Miasta Wejherowa
Krzysztof Hildebrandt

Klauzula Informacyjna dot. ochrony danych osobowych znajduje się w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Miasta Wejherowa w zakładce Ochrona Danych Osobowych:
https://bip.wejherowo.pl/pliki/wejherowo/zalaczniki/685/26_07_2019_09_24_19_klauzula_informacyjna_mppz.pdf

Gdańsk/34447531

W SPRZEDAŻY, RÓWNIEŻ Z DOSTAWĄ DO PACZKOMATU

+

DAVID SZALAY:
Czym jest dom dla laureata Bookera?
Co łączy go z Węgrami? A co z głównym bohaterem jego monumentalnej powieści?

+

**ROZMOWY Z MISTRZYNIAMI
I MISTRZAMI LITERATURY:**
Jeanette Winterson,
Rachel Kushner, Robertem Macfarlanem
i Robertem M. Wegnerem.

+

KSIĄŻKI NA LATO:
„Odyseję” opowiadamy wciąż na nowo.

KSIĄŻKI
MAGAZYN DO CZYTANIA

Szalay po Bookerze:
CIAŁO NAS ŁĄCZY.
WSZYSTKICH.
BEZ WYJĄTKU

Kto wynosił nocnik Łęckiej
Najładniejsza w całym internecie

Klub Książki:
Peter Pomerantsev

KSIĄŻKI NA LATO:
PODRÓŻE Z TOVE JANSSON I THOMASEM MANNEM, WYPRAWA DO ITAKI

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

Finansowanie ochrony zdrowia

Potrzebne nowe zasady

Każdy zarabia tyle, ile system mu pozwoli. Pytanie brzmi: kto doprowadził do tego, że niektórzy dostają 200-300 tys.? – mówi członek pomorskiej rady Narodowego Funduszu Zdrowia.

Marek Sterlingow

Afera w Szpitalu Południowym uruchomiła lawinę pytań o wysokie wynagrodzenia lekarzy. Ujawniła meandry systemu wynagradzania w publicznej ochronie zdrowia, które umożliwiły 28-letniemu młodemu lekarzowi bez specjalizacji, już w drugim roku po ukończeniu studiów, zarobienie w tym szpitalu ponad 1,7 mln zł.

Trudno było powiedzieć, co w tej sprawie było bardziej bulwersujące – czy to że mimo tak niewielkiego stażu potrafił z systemu wyciągnąć tak wiele? Czy jednak to, że miał rzekomo przepracować 4 tys. godzin, ale później się okazało, że tych godzin było znacznie mniej?

Potem informacje o oburzających, a niekiedy wręcz patologicznych sytuacjach dotyczących zarobków lekarzy, zaczęły docierać z innych szpitali w Polsce.

ROZMOWA ZE

ZBIGNIEWEM CANOWIECKIM
członkiem pomorskiej rady
Narodowego Funduszu Zdrowia

MAREK STERLINGOW: Czy lekarze w Polsce zarabiają za dużo?

ZBIGNIEW CANOWIECKI*: Nie. W zdecydowanej większości zarabiają godnie i w granicach akceptowalnych społecznie.

To znaczy ile?

– W 2025 r. ich średnia płaca wyniosła brutto 21 500 zł. To jest moim zdaniem akceptowalne. To nie jest kwota szokująca. Można dyskutować o pojedynczych przypadkach bardzo wysokich wynagrodzeń, ale nie wolno na ich podstawie oceniać całego środowiska.

A afery w Warszawie w Szpitalu Południowym? Młody lekarz, bez specjalizacji zarabiał 130 tys. zł miesięcznie.

– Mamy 170 tys. lekarzy. Tych, którzy zarabiają powyżej 100 tys. zł, jest 465 i to głównie lekarzy kontraktowych. To niewielka skala.

Naprawdę? Mam znajomych zajmujących się handlem dziełami sztuki. Twierdzą, że ich najlepszymi klientami są teraz lekarze.

– Każdy zarabia tyle, ile system mu pozwoli. Pytanie brzmi: kto doprowadził do tego, że niektórzy dostają 200–300 tys.? Tam należy szukać winnych.

To poszukajmy.

– Pierwsza przyczyna chaosu to wina złej wyceny procedur. Wysokospecjalistyczne są przecenione, a podstawowe, jak interna, niedoszacowane. Szpitale powiatowe zaczęły generować straty, a system nie reagował i tego nie korygował.

Przypomnijmy, kto to wycenia?

– Zajmuje się tym Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji. I na podstawie

FOT. JAKUB ORZECZOWSKI /
AGENCJA WYBORCZA.PL

jej rekomendacji minister zdrowia wydaje rozporządzenie z oficjalną wyceną. Specjalista w szpitalu uniwersyteckim zna tę wycenę i chce wynagrodzenia proporcjonalnego do niej. Stawkę dla lekarza ustala dyrekcja. Jeśli szpital odmawia [wynagrodzenia, którego oczekuje medyk], lekarz idzie do konkurencji. I w pewnym momencie zaczęły się pojawiać kominy w określonych specjalizacjach.

Czyli szpitale same podbijały stawki, by przyciągnąć lekarzy.

– Tak. Szpital powiatowy, który chciał zdobyć renomowanego fachowca, oferował stawkę wyższą niż specjalistyczny, nawet będąc w złej kondycji finansowej. Czasami 80–90 proc. tego, co dostał z NFZ za procedurę medyczną, przeznaczał na wynagrodzenie lekarza. I w efekcie zadłużał placówkę.

Co jeszcze wpływa na płace lekarzy?

– Fatalna ustawa o rewaloryzacji plac z 2017 r. Co roku trzeba podnosić płace lekarzy na umowach o pracę. Dla specjalisty baza to ok. 12,9 tys. zł. NFZ zaczął finansować również wiele ponadlimitowych świadczeń. Lekarze mogli przyjmować więcej pacjentów, wykonywać więcej badań i zabiegów, a więc również więcej zarabiać.

To chyba dobrze, że lekarze przyjmują więcej pacjentów, którzy na to czekają. Ale jak rozumiem, mówi pan o błędach systemowych, które prowadzą do patologii. Kiedy te patologie się pojawiają?

– Wtedy, gdy dobrze wycenione procedury, zaczynają być wykorzystywane dla dodatkowych zarobków. Przykładowo: neurochirurdzy zakładali spółki i w weekendy jeździli do szpitali powiatowych. Dyrektorzy witali ich z otwartymi ramionami, bo to prestiż. Ale, jak donosiła prasa, zaczęły się nadużycia: procedura ambulatoryjna była rozliczana jako szpitalna, która ma zupełnie inną, wyższą wycenę. Jeżeli tak było, to znaczy, że zawiódł nadzór medyczny i kontrola realizowanych procedur.

Kto powinien taki nadzór sprawować?

– Trzy instytucje. Po pierwsze sam szpital, po drugie właściciel szpitala, a po trzecie Narodowy Fundusz Zdrowia. Jeżeli wszystkie trzy poziomy kontroli zawodzą jednocześnie, to trudno się dziwić, że dochodzi do nadużyć.

Przecież sam jest pan członkiem rady pomorskiego NFZ? Dlaczego pan nie reagował?

– Rada nadzorcza pomorskiego NFZ-u ma zero uprawnień. Możemy wysłuchać dyrektora, sygnalizować, ale odnośnie do każdej sprawy

słyszymy: obowiązują zasady i wytyczne z centrali NFZ w Warszawie.

Ostatnio głośno było o lekarzach, którzy mieli pracować jednocześnie w kilku miejscach.

– I właśnie tutaj pojawia się pytanie o kontrolę czasu pracy. Jeżeli lekarz wykonuje wpis w dokumentacji medycznej w chwili, gdy – jak wynika z innych dokumentów – operuje za granicą, to ktoś powinien to wychwycić. Dlaczego w szpitalach marszałkowskich na Pomorzu tego problemu nie ma? Bo prezesi co miesiąc muszą się rozliczać. Jest formatka dla nadzoru właścicielskiego: płace minimalne, maksymalne, wzrosty. Wszystko widać.

O pomorskiej ochronie zdrowia mówi pan z uznaniem. Czy tutaj rzeczywiście jest lepiej niż w reszcie kraju?

– Uważam, że tak. Moim zdaniem to jedna z najbardziej udanych reform samorządowej ochrony zdrowia w Polsce.

Obawiam się, że kolejne rządy będą raczej dosypywać pieniędzy do obecnego systemu niż odważą się go przebudować

Jakim cudem tu się udało?

– Marszałek Mieczysław Struk zdecydował się na konsolidację szpitali podległych samorządowi województwa pomorskiego. Zamiast wielu niezależnych jednostek powstały dwa duże organizmy: Copernicus i Szpitale Pomorskie. Dzięki temu zniknęła wewnętrzna konkurencja o lekarzy i sprzęt. Łatwiej zarządzać personelem, inwestycjami i zakupami.

Czy w systemie ochrony zdrowia jest za mało pieniędzy?

– Pieniądzy zawsze mogłoby być więcej. Każdy minister zdrowia będzie to powtarzał. Ale moim zdaniem problem jest sposób finansowania całego systemu. Oczywiście powinna rozpocząć się dyskusja nad dywersyfikacją płatników publicznych. Monopol NFZ trwale wyeliminował rynkowe zasady regulacji cen świadczeń.

Co należałoby zmienić?

– Najpierw ustalić na nowo zasady finansowania ochrony zdrowia. Dopiero później można dyskutować o zasadniczej i kompleksowej reformie całego systemu. Dzisiaj zamiast naprawiać przyczyny, próbujemy ograniczać skutki. To

dlatego co jakiś czas wraca pomysł ustawowego ograniczenia zarobków lekarzy. Moim zdaniem to ślepa uliczka. W gospodarce rynkowej zawsze znajdzie się sposób, by takie limity obejść.

Dlatego jeżeli chcemy coś zmienić, trzeba poprawić wyceny procedur, zasady finansowania i funkcjonowania systemu, a nie administracyjnie ustalać, ile lekarz może zarobić.

Coraz więcej pacjentów korzysta z prywatnych gabinetów.

– I to mnie bardzo niepokoi. Szczególnie, że osoby starsze, które nie mają siły czekać wiele miesięcy na wizytę w publicznym systemie, są zmuszone płacić za to z własnej kieszeni.

Jeszcze kilka lat temu konsultacja kosztowała 150 czy 200 złotych. Dzisiaj coraz częściej 350 złotych, a nawet 400 lub 500 złotych za kilkunastominutową wizytę.

Z tym chyba nie już nie da się zrobić?

– A dlaczego? Należy poważnie rozważyć rozdział systemu publicznego od prywatnego. Patologią jest obsługa łatwych procedur przez sektor prywatny, a pozostawienie trudnych i obciążonych ryzykiem zadań placówkom publicznym. Można wprowadzić zasady zapewniające pełną przejrzystość przepływu pacjentów między sektorem publicznym i prywatnym. Poza tym uważam, że warto rozmawiać o maksymalnych stawkach za niektóre świadczenia prywatne, podobnie jak istnieją taryfy dla notariuszy czy adwokatów.

Pacjenci i tak będą narzekać?

– I mają do tego prawo. Bo kolejki wciąż istnieją. Chodzi jednak o coś więcej – o poczucie sprawiedliwości. Pacjent musi mieć pewność, że skoro czeka dwa miesiące na zabieg, to nikt nie ominie go poza kolejnością. Dlatego tak ogromne znaczenie ma cyfryzacja systemu.

W tym akurat widać postęp.

– Mamy e-recepty, e-skierowania, Internetowe Konto Pacjenta. Ale to wciąż nie jest kompletny system. Już ponad dwadzieścia lat temu pojawił się pomysł karty pacjenta, podobnej do karty bankomatowej, zawierającej pełną historię leczenia. Ale od tego czasu dzieli nas już technologiczna przepaść. Dziś nie mówimy o karcie chipowej, lecz o zasobach chmurowych z kontrolą dostępu i wirtualizacji danych. Przyjmując określone rozwiązania musimy jednak pamiętać, że leczą się głównie ludzie w podeszłym wieku. Emerytom marzy się karta zdrowia w portfelu zamiast laptopa.

Dlaczego tego nie ma?

– Bardzo dobre pytanie.

Doczekamy się prawdziwej reformy?

– Obawiam się, że kolejne rządy będą raczej dosypywać pieniędzy do obecnego systemu niż odważą się go przebudować. A bez zmian zasad finansowania i organizacji systemu ochrony zdrowia, wyceny świadczeń i skutecznej kontroli podobne kryzysy będą wracały. ●

*** Zbigniew Canowiecki**

• Prezydent Pracodawców Pomorza, Wiceprezydent Konfederacji Lewiatan w Warszawie, Wiceprzewodniczący Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Gdańsku i przewodniczący ds. ochrony zdrowia, członek Rady Pomorskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia. ●

wyborcza ŁÓDŹ TYGODNIK

Piątek – niedziela, 14-16 sierpnia 2026 | Redaktorka prowadząca Joanna Chudzińska

lodz.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: lodz@wyborcza.pl

Urzędnicy oczekują usunięcia basenów z podwórka łódzkiej kamienicy. Mieszkańcy ani myślą. Przeciwnie, mówią o rozbudowie strefy relaksu, którą sami stworzyli.

Robert Grześkowiak

W cieniu dębu sokół rozszarpuje gołębia. Kilka metrów dalej, na kanapie pod parasolem, siedzi Danuta Adamajtys, rudowłosa 77-letnia emerytka.

Należąca do miasta kamienica przy Al. Politechniki 28 jest stara i szara, odrapana, z odpadającym tynkiem odsłaniającym goły mur. Naprzeciwko stoi rozpadająca się drewniana szopka, obok ktoś wymalował wielkie „RTS” z falicznym dopiskiem.

Siatka oddzielająca budynek od chodnika i ruchliwej jezdni jest powyginana na wszystkie strony, nie powstrzyma niepożądanego gościa. Od bramy aż po drzwi wejściowe ciągnie się gęste błoto, nad którym przeskakują dzieci.

Każdy dał tyle, ile miał

Pośrodku tego wszystkiego mieszkańcy rozłożyli sztuczną trawę. Prawdziwa raczej by tu nie urosła, zwłaszcza teraz, kiedy podwórko albo tonie w błocie, albo wysycha na pył. Na środku stolik, przy którym można wypić schłodzone napoje, a wieczorem zagrać w karty. Dookoła – w cieniu parasoli – stoją fotele, krzeselka i mała kanapa.

Danuta Adamajtys – u stóp której kryje się przed słońcem Ciastek, czteroletni buldog francuski – zaprasza na fotel. I zaczyna opowieść o tym, jak z sąsiadką Karoliną wymyśliły strefę relaksu: – Stwierdziłyśmy, że do brze byłoby zadbać o to miejsce. Pojawił się pomysł, żeby teren otoczyć płotkiem. Potem był basen i trawa. Wszystko ze składek. Każdy dał tyle, ile miał.

Pierwszy basen mieszkańcy rozstawili w 2024 roku. I wtedy przyszło urzędowe pismo z nakazem demontażu. Nie posłuchali.

Rok później basen znów stanął na podwórku, a w tym sezonie določyli drugi – płytszy, dla młodszych dzieci. I znów przyszło pismo. – Pod koniec czerwca – mówi Danuta. I zaraz dodaje: – Nie będziemy niczego składać tylko dlatego, że komuś nagle się o nas przypomniało.

Z basenów korzystają wszystkie dzieci z kamienicy, a jest ich 18.

Magda, samotna matka czwórki, tłumaczy, że to dla nich duża atrakcja. – Do Aqaparku Fala ich taki zabiorę. Za płoczną i za drugo. Do parku w taki upał też nie pójdę. A tutaj mają zabawę na miejscu – mówi.

Co by było, gdyby ktoś zabrał basen? – pytam dziewczynkę, która zrobiła sobie przerwę od skoków na trampolinie. Dziecko patrzy z przerażeniem. – Ale dlaczego? Korzystam z niego całym dniami. Nie pozwolę! – mówi. I biegnie do Danuty, którą – podobnie jak inne dzieci – nazywa „babcią”.

– Staramy się tu żyć jak rodzina – tłumaczy Danuta. – Jak kiedyś, po wojnie. Sąsiedzi się znali, pomagali sobie, razem organizowali życie.

Pan wie, że ludzie tutaj nie mają łazienek?

Strefa relaksu, którą sami stworzyli, to jeden z nielicznych luksusów przy Al. Politechniki 28.

Czy można mieć basen na podwórku?

Strefa relaksu w środku błota

• **Miasto domaga się zlikwidowania strefy relaksu, którą za własne pieniądze zorganizowali mieszkańcy** FOT. MARCIN STĘPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Staramy się tu żyć jak rodzina. Jak kiedyś, po wojnie. Sąsiedzi się znali, pomagali sobie, razem organizowali życie

25-letnia Nikola mieszka tu z partnerem i dwójką dzieci. Mówi, że łatwo nie jest – mieszkańcy zostali pozostawieni z problemami kamienicy. Sami budują toalety i łazienki w mieszkaniach, walczą z pluskwami, szczurami i błotem, które pojawia się po każdym większym deszczu.

– Chcieliśmy wysypać podwórko żwirem, wyrównać teren, zrobić porządną siatkę i bramę, żeby dzieci nie wybiegały w stronę ulicy. Prosiłiśmy administrację o wsparcie. Nie tak, żeby wszystko za nas zrobić, ale żeby pomogli – mówi Danuta.

Dodaje, że urzędnicy przypomnieli sobie o nich dopiero wtedy, gdy na podwórku pojawiły się baseny. A przecież są tu ważniejsze problemy. – Pan wie, że ludzie żyją bez łazienek? – pyta, prowadząc mnie do środka.

Z odrapanych ścian sypią się drobiny tynku. W wielu miejscach przewody, kable i rury są na wierzchu, jakby wewnątrz budynku od dawna czekało na remont, który nigdy nie nadszedł.

Na półpiętrze mijamy Mię, szarą kotkę z różową obrozą, wylegającą się na zakurzonej skrzynce. Latem chłód klatki daje ulgę, ale pani Danuta od razu zaznacza, że zimą mury nie chronią już przed niczym. Chłód wchodzi do mieszkań, a lokatorzy sami muszą kombinować, jak go zatrzymać.

W mieszkaniu Danuty widać ślady po zalaniu, kobieta pokazuje i film w telefonie – na nagraniu woda nie kapie, tylko leci ciurkiem z sufitu.

Opowiada, że to zalanie skończyło się w sądzie. – Próbowano obciążyć mnie winą, choć problemem jest sam budynek, a nie moje mieszkanie. Zażożyłam sprawę i wygrałam.

W środku jej opowieści wchodzi Magda, sąsiadka z dołu. – Mamo, mogę pożyczyć większy garnek? – pyta.

Danuta, która oczywiście nie jest jej matką, wpuszcza Magdę do mieszkania, a ta sama znajduje potrzebny garnek.

Szczury w toalecie

Danuta wraca do opowieści. – Najbardziej dotkliwy jest problem łazienek i toalet – mówi.

Przez lata korzystała z WC znajdującego się poza mieszkaniem. – Mój świętej pamięci mąż był niewidomy, otyły i miał jedną krótszą nogę. Któregoś dnia wyszedł do toalety i spadł ze schodów. Trzeba było wzywać pogotowie.

Dziś ma już łazienkę w mieszkaniu, ale nie dzięki miastu. Danuta ma syna, który pracuje w Anglii, Kiedy przyjeżdża do Łodzi, po kawałku doprowadza mieszkanie matki do stanu, w którym można normalnie żyć.

Ale WC nadal znajduje się na klatce schodowej. – Toaleta na miarę XXI wieku – mówi Danuta, pokazując niewielką komórkę, w której ledwo mieści się sedes.

Właśnie w toalecie po raz pierwszy zauważyła szczury. – Bałam się tam chodzić. Były ogromne!

Szczury zaczęły pojawiać się także na klatce schodowej i podwórku. Problem zgłoszono administracji, ta rozłożyła trutkę. Ostatecznie skuteczniejsza od trutek okazała się Mia. Magda przygarnęła ją ze schroniska. Choć wygląda niepozornie, stała się postrachem szczurów. – Sąsiadka nierzaz wołała z góry, że Mia znowu złapała szczura i zostawiła go w ogródku – opowiada Magda.

ZLM oczekuje usunięcia basenów

Baseny na podwórku kamienicy przy Al. Politechniki ustawiono bez wiedzy i zgody administratora oraz bez uzgodnienia z pozostałymi lokatorami, a koszt wody ze wspólnego ujęcia mógłby obciążyć wszystkich mieszkańców – twierdzi Urząd Miasta Łodzi.

Danuta zaprzecza: – Wszyscy sąsiedzi się zgodzili. Wszyscy wiedzieli, że lejemy wodę. Rachunek przychodzi do nas.

Urząd dodaje, że Zarząd Lokali Miejskich nadal oczekuje usunięcia basenów, ale obecnie nie prowadzi działań zmierzających do przymusowego demontażu.

Mieszkańcy ani myślą o zwijaniu strefy relaksu. Przeciwnie – Danuta mówi, że mają zamiar ją rozwijać. – Ale najpierw – zaznacza – trzeba zrobić coś z błotem przecinającym środek podwórka.

Pytam, co by się stało, gdyby ktoś z okolicy przyszedł tu odpocząć. – Nie ma problemu. Niech przyjdzie, posiedzi, pogadamy. Jak gorąco, to i do basenu może wejść – odpowiada Danuta.

I wraca na kanapę pod parasolem. Magda biegnie gotować obiad. A dzieci wskazują do basenów. ●

Chirurżka od najcięższych przypadków

Uratowała oko pacjenta

Bardzo lubię swoich pacjentów. Czuję ogromną wdzięczność, że mogę im pomagać.

ROZMOWA Z
PROF. ZOFIĄ ANNĄ NAWROCKĄ,
chirurgką

MARIA STEFAŃSKA: Kiedy zrozumiała pani, że medycyna, a szczególnie okulistyka, to jest właśnie to, co chciałaby w życiu robić?

PROF. ZOFIA ANNA NAWROCKA: Nauka fascynowała mnie od zawsze. Poza samym uczeniem się chciałam tę naukę tworzyć, być jej częścią. W trakcie studiów na Uniwersytecie Medycznym w Łodzi, w latach 1999-2004, byłam indywidualną studentką w klinice immunologii. W tamtych czasach pojawiały się terapie genowe w chorobach autoimmunologicznych. Przeczytałam artykułów o tym, że oko jest najlepszym miejscem w organizmie człowieka do leczenia za pomocą terapii genowych. To wzbudziło moją fascynację. Zaczęłam jeździć na zagraniczne staże i uczyć się chirurgii okulistycznej.

Historia zatoczyła koło – teraz w klinice, w której pracuję, prowadzimy badania w kierunku terapii genowej w okulistyce.

Pani rodzice również zajmują się okulistiką. Czy dzięki temu łatwiej było pani wejść w ten świat?

– Rodzice, którzy są okulistami, bardzo odradzali mi medycynę. Gdy byłam w szkole średniej, słyszałam od nich, że to bardzo ciężki kawałek chleba. Zachęcali mnie, bym wybrała sobie inną drogę, więc decyzja o pójściu w okulistikę była swego rodzaju buntem.

Jednak później było już inaczej. Rodzice byli wspaniałymi mentorami. Sporą część mojej wiedzy zawdzięczam właśnie im. Pracujemy razem od 20 lat.

Czym się pani zajmuje na co dzień?

– Pracuję w Klinice Jasne Błonia. Tygodniowo wykonuję kilkadziesiąt operacji: zaćmy, jaskry i przede wszystkim wiotrektomii. To operacja oka polegająca na usunięciu ciała szklistego, naprawie siatkówki oraz wypełnieniu wnętrza gałki ocznej specjalnym gazem lub płynem. Zabieg ten ratuje wzrok przy poważnych chorobach siatkówki i ciała szklistego.

Często operuję otwory w płamce. Jest to otwór w środku siatkówki oka, który powoduje pogorszenie widzenia centralnego. Jesteśmy z rodzicami pionierami nowej metody leczenia tej choroby, nazwaliśmy ją techniką odwróconego płatka. Polega na pozostawieniu fragmentu cienkiej warstwy siatkówki – błony granicznej wewnętrznej – i odwróceniu jej nad otworem w płamce, aby stworzyć naturalne rusztowanie ułatwiające jego wygojenie. Dostaliśmy za nią wiele nagród na światowych kongresach.

Obecnie ta metoda jest stosowana na całym świecie. Między innymi z tego powo-

FOT. MARCIN STEPIEN / AGENCJA WYBORCZA.PL

du regularnie jeżdżę na kongresy naukowe i dzielę się swoją wiedzą z kolegami z niemalże każdego kontynentu.

Ostatnio przez Polskę przetacza się dyskusja na temat koniecznych zmian w ochronie zdrowia, m.in. o regulacji płac lekarzy. Co pani o tym sądzi?

– Nie jestem politykiem, ale uważam, że regulowanie wynagrodzeń tylko jednej grupy zawodowej jest trudne do uzasadnienia.

Znacznie większym problemem w ochronie zdrowia są ograniczenia wynikające z limitów NFZ. Często uniemożliwiają one stosowanie nowoczesnych metod leczenia, mimo że pacjenci ich potrzebują. W okulistyce bywają przypadki, w których na podjęcie leczenia są zaledwie 24-48 godzin. W takich sytuacjach limity na wiotrektomii (procedury pozazacmowe) nie mają sensu – jeśli zgłasza się 500 pacjentów, a możemy wykonać tylko 100 operacji, wielu chorych nie otrzyma pomocy na czas. Tymczasem każdego roku przyjmujemy w klinice tysiące pacjentów.

Z jakim najcięższym przypadkiem miała pani do czynienia?

– Na co dzień zajmuję się najcięższymi przypadkami, bo jestem chirurgiem wiotreotinalnym ratującym ludziom wzrok. Choroby siatkówki są moją największą pasją. Jednym z wyzwań są dolki tarczy nerwu wzrokowego – schorzenie, dla którego okuliści od lat próbują znaleźć skuteczne leczenie. Opracowaliśmy metodę „stuffing of the optic disc”, polegającą na umieszczeniu specjalnej błony w obrębie nerwu wzrokowego. To rozwiązanie przyniosło bardzo dobre efekty u pacjentów.

Jeśli chodzi o najbardziej zapamiętany przypadek, to w zeszłym roku operowałam pacjenta po urazie mieczem. W naszych czasach jest to dość niespotykane. Jak do tego doszło? W Polsce przy okazji różnych świąt państwowych lub wydarzeń tematycznych organizuje się pokazy walk, np. bitwy pod Grunwaldem. W takich pokazach biorą udział osoby bardzo dobrze wyszkolone, jednak, jak to przy walce na miecze, nieszczęście może się przytrafić. W innych ośrodkach temu pacjentowi proponowano usunięcie oka. Nam udało się je uratować.

Urazy w dzisiejszych czasach nie są codziennością, tak jak miało to miejsce jeszcze pół wieku temu, m.in. ze względu na mniejszą przemoc czy lepsze warunki pracy. Dzisiaj codziennością są np. odwarstwienia siatkówki – choroba, przez którą pacjent widzi błyski przed okiem, chmury, ciemną zasłonę i inne tego typu objawy. Jeśli coś takiego zaczyna występować, należy niezwłocznie udać się do specjalisty. Nieleczona choroba może doprowadzić nawet do utraty wzroku.

Czy pomimo ogromnego doświadczenia zdarzają się sytuacje, w których nie wie pani, co robić?

– Czasem to się zdarza. Ostatnio operowałam młodego człowieka z bardzo zaawansowaną cukrzycą, pacjent przeszedł wcześniej nieudaną operację w innym ośrodku. Mimo wielogodzinnej operacji nie udało się naprawić siatkówki w satysfakcjonujący sposób.

Medycyna jest sztuką, a każdy przypadek inny. Zdarzają się takie sytuacje, że pomimo całej mojej pasji i wiedzy, nie jestem w stanie pomóc pacjentowi. Czasem choroba jest nieuleczalna, a czasem pacjenci zgłaszają się do nas zbyt późno – to są najsmutniejsze sytuacje.

Co najbardziej satysfakcjonuje panią w pracy?

– Bardzo lubię swoich pacjentów. Czuję ogromną wdzięczność, że mogę im pomagać. Najważniejszym elementem mojej pracy są chwile, gdy pomimo trudnej sytuacji udaje mi się uratować komuś wzrok.

Są też małe radości, takie jak przyjęcie mojego artykułu do prestiżowego czasopisma naukowego czy zaproszenie na kongres naukowy.

A co pani lubi robić poza pracą?

– Jeżdżę na nartach, na rowerze po górach, pływam. Od kilkadziesiąt lat uprawiam jogę. Interesuję się fotografią i nawet udało mi się zdobyć w tej dziedzinie kilka nagród.

Uwielbiam książki, czytam je niemal na logowo. Przed wyjazdami zagranicznymi, które również są moją pasją, przygotowuję się właśnie poprzez lekturę. Wyjeżdżam średnio 20 razy w roku. Gdy jadę z rodzi-

Prof. Zofia Anna Nawrocka

• Łódzka okulistka, chirurg wiotreotinalny. Znalazła się w elitarnej grupie specjalistów mających największy wkład w rozwój światowej okulistyki. Jako druga osoba z Polski otrzymała wyróżnienie Retina Hall of Fame. Pierwszą był jej ojciec – prof. Jerzy Nawrocki.

• W latach 2015-2017 r. kierowała oddziałem okulistyki w szpitalu im. Karola Jonschera w Łodzi. Obecnie pracuje w prywatnej klinice okulistycznej Jasne Błonia w Łodzi oraz w Gabinet Okulistyka NAWROCCY.

po starciu z mieczem

nę, zawsze jestem przewodnikiem. Opo-
wiadam im o historii i o najciekawszych
miejscach.

Mam troje dzieci – jedno ma
12 lat, starsze już studiuje (córka na ASP
w Łodzi, syn na Indywidualnych Studiach
Matematyczno-Przyrodniczych w War-
szawie) oraz wspaniałego partnera, który
dzieli ze mną pasję do podróży, fotografii
i wiele innych.

**Najciekawsze miejsce, w którym pani
była?**

– Do Japonii i Islandii zawsze chciałabym
wracać. Japońskiego uczyłam się już w cza-
sie studiów, więc jeden z wykładów, który
tam dawałam – o technice odwróconego
płatka, bardzo popularnej w Japonii – roz-
poczęłam w ich ojczystym języku.

Moim miejscem na ziemi jest też Ame-
ryka Południowa. Tam równie często da-
ję wykłady. Podczas ostatniej wyprawy do
Boliwii zobaczyłam jeden z takich wido-
ków: flamingi na płaskowyżu położonym
na wysokości około 4500 metrów nad po-
ziomem morza. Peru było z kolei moim
wielkim marzeniem jeszcze z czasów na-
stoletnich. Przez lata wyobrażałam sobie
ten kraj – i rzeczywistość absolutnie mnie
nie rozczarowała. Szczególne wrażenie
zrobiły na mnie Góry Tęczowe, w pobli-
żu których spaliśmy w namiocie, blisko
natury, wśród krajobrazów, które trudno
opisać słowami.

Po jednym z kongresów wybraliśmy
się też w podróż po Argentynie z plecaka-
kami i namiotem. Były spotkania z pin-
gwinami na „końcu świata”, w Patagonii,
i widok lodowców, które, wbrew temu, co
dzieje się z wieloma lodowcami na świe-
cie, wciąż rosną.

– Są tacy, którzy uważają 20 wyjazdów w ro-
ku za szaleństwo. Ja tak tego nie postrze-
gam, bo zaproszenia i podróże z reguły
mam zaplanowane na kilka lat do przodu.

Są tacy, którzy uważają, że szaleństwem
była jazda na nartach podczas ciąży, jed-
nak ja zawsze się uśmiecham, że dzięki te-
mu dzieci jeżdżą świetnie na nartach.

Lot na paralotni na Maderze to jedna
z niewielu nieplanowanych sytuacji, jakich
doświadczyłam. Namówiła mnie córka, gdy
wiozłam ją na zaplanowany dla niej lot.

**Wracając do okulistyki, czy dostrzega
pani jakieś dysproporcje płciowe w swo-
im zawodzie?**

– Pojawiają się. Na całym świecie kobieta,
która jest chirurgiem witreoretinalnym,
jest jak jednorożec. Jest nas bardzo mało.

Różnice między płciami w Europie nie
są aż tak duże, jak w Stanach Zjednoczo-
nych. Tam na około 100 chirurgów przypa-
dają może dwie lub trzy kobiety. W Polsce
wygląda to nieco lepiej, kobiet jest więcej.

Fakt, że chirurgią witreoretinalną zaj-
muje się mniej kobiet, jest w dużej mierze
echem historii tej specjalizacji. Przez lata
była ona postrzegana jako jedna z najtrud-
niejszych dziedzin chirurgii oka – wymaga-

jąca pełnej dyspozycyjności, wieloletniego
szkolenia i ogromnej precyzji.

W Europie i w Polsce proporcje powoli
się zmieniają, bo coraz więcej kobiet wybie-
ra nie tylko okulistykę, ale także jej najbar-
dziej zaawansowane, chirurgiczne obszary.

**Niedawno gremium złożone ze sław
okulistyki przyznało pani wyróżnienie
Retina Hall of Fame, którym honoruje
się naukowców i lekarzy, którzy poświę-
cili swoje życie zawodowe innowacjom,
badaniom i opiece nad pacjentami oraz
mają istotny wpływ na skuteczne lecze-
nie schorzeń oczu. Wszystko, co najważ-
niejsze, już chyba pani osiągnęła.**

– Jeszcze nie czas umierać. Włączenie do
Retina Hall of Fame jako drugiej osobie
w Polsce w historii było dla mnie ogrom-
nym wyróżnieniem. Wciąż jest jednak wie-
le do zrobienia. Cały czas pracujemy nad
nowymi technologiami.

**W ostatnich latach dużego znacze-
nia nabiera sztuczna inteligencja. Czy
w chirurgii okulistycznej AI jest bar-
dziej szansą czy zagrożeniem?**

– Badania nad sztuczną inteligencją w oku-
listyce trwają od wielu lat. Na ten moment
nie jesteśmy w stanie stworzyć takiej tech-
nologii, która potrafiłaby rozpoznać choro-
bę siatkówki lepiej niż średnio zaawanso-
wany lub nawet początkujący okulista, nie
wspominając o profesjonalistach.

Wspólnie z kolegami z Tajwanu pro-
wadzimy projekt mający na celu naucze-
nie sztucznej inteligencji rozpoznawania
choroby ze zdjęcia, jednak wciąż dużo pra-
cy przed nami.

Kiedyś AI prawdopodobnie będzie stano-
wiło uzupełnienie naszej pracy, lecz – moim
zdaniem – nigdy nie będzie zagrożeniem.
Skoro fabryki nie wyparły pojedynczego

pracownika, a jedynie zmieniły system pra-
cy, to w tym przypadku będzie podobnie.

AI to kolejna rewolucja, którą będzie-
my wykorzystywać w swojej pracy. Akur-
rat w pracy lekarza wciąż jest to w powija-
kach, ale na pewno przyniesie efekty i spra-
wi, że przyszłym pokoleniom będzie pra-
cowało się lepiej.

**Skoro mowa o przyszłych pokoleniach,
czy ma pani jakieś rady dla młodych lu-
dzi? Coś, co sama chciała pani usłyszeć,
lub usłyszała, na początku swojej dro-
gi od kogoś bardziej doświadczonego?**

– Od swoich rodziców usłyszałam, że pierw-
szym krokiem do bycia dobrym lekarzem
jest nauka języków obcych. Jeżeli chcemy
się uczyć, ale też dzielić się wiedzą z kole-
gami z innych państw, musimy znać przy-
najmniej język angielski.

Druga rada to wybranie sobie dziedzi-
ny, która najbardziej nas pasjonuje, i dąże-
nie w niej do perfekcji, jednocześnie zda-
jąc sobie sprawę z tego, że nie wszystkim
da się pomóc.

Dwadzieścia lat temu na kongresach
pewien francuski chirurg wyświetlał film
o porażce. Bohaterem jest chirurg, który
cieszy się renomą w środowisku medycz-
nym. Akcja filmu opowiada jednak nie
o sukcesie, a o tragedii i o tym, jak lekarz
radzi sobie z porażką. Zawsze, gdy szkole
młodych lekarzy, na początku polecam im
obejrzenie tego filmu i odpowiedzenie so-
bie na pytanie, czy są na to gotowi.

Dla mnie najlepszą dziedzina medycy-
ny jest okulistyka, a najpiękniejszym frag-
mentem okulistyki – chirurgia witreoreti-
nalna. Jeśli czyta nas jakiś młody okuli-
sta, polecam mu uczyć się języków i dużo
pracować. Wtedy na pewno będzie miał
piękne życie. ●

Rozmawiała Maria Stefańska

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34447513

Łódź/34446021

 NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny. Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:
wyborcza.pl/newsletters

 NASZE DOBRE ŁÓDZKIE
ZNAK JAKOŚCI

10 lat gwarancji!

OKNA z PCV oraz ALU

rolety żaluzje plisy

**Łódź, ul. Inflancka 52
tel. 42 659 99 77,
604 976 009**

www.kmmokno.pl
niemiecka
technologia
-
polska
cena!

Piotrkowska przegrała z osiedlami

5 kebabów, które skradły mi serce i żołądek

W Łodzi miejsc z kebabami są setki, ale po najlepsze nie trzeba iść na Piotrkowską. Numer jeden znalazłem między blokami Teofilowa, gdzie warzywa i bułka okazały się ważniejsze od mięsa.

Robert Grześkowiak

Mamy swoje ukochane schabowe z mizerią na zsiadłym mleku. Mamy bigos, pierogi, kaszanki. Ale tylko jedno zagraniczne danie wsiąkło w polską kulinarną tkankę tak mocno, że żartobliwie nazywa się je daniem narodowym. A może właściwiej byłoby powiedzieć „narodowy fast food”?

Spośród bardzo wielu łódzkich kebabów, spróbowałem wybrać te, które zapracowały na to miano.

KEBABISTAN NAD WISŁĄ

O ekspansji kebabowni, które zdominowały miejski krajobraz w Polsce, można przeczytać książkę „Kebabistan”. Rzecz o polskim daniu narodowym”.

Pierwszy taki lokal najprawdopodobniej powstał w Sopocie. Irakijszyk Muhie Al-Nakshabandi otworzył tam Bar Kebab w 1972 albo 1973 roku – źródła podają dwie daty. Co ważne, podawano tam raczej szaszłykowy szisz-kebab opiekany na specjalnych ostrzach, a nie dzisiejszą mięsną belę na pionowym rożnie.

Gwałtowny rozrost kebabów nastąpił jednak dopiero w okresie transformacji. W Łodzi pierwszym takim lokalem był prawdopodobnie Kebab House przy ul. Piotrkowskiej 91.

W ciągu dwóch dekad tureckie danie stało się niemal równie popularne, jak uwielbianą nad Wisłą kuchnia włoska. Według Raportu Trendów Pyszne.pl z 2025 roku w Polsce było 3300 zarejestrowanych lokali z kebabami. A kebab jest obecnie najchętniej zamawianym daniem w Polsce.

• Miejsce nr 1 – Kebab Store

FOT. MARCIN STĘPIEN /
AGENCJA WYBORCZA.PL

Łódź – w której, według portali dostawczych jest między 100 a 120 lokali – stała się drugą, po Częstochowie, stolicą kebabów.

5 miejsce NAJSMACZNIEJSZY „CHAMSKI” KEBAB

Istanbul, Piotrkowska 103/105

Skoro mamy już świadomość, że nie jest to byle jakie danie, lecz jeden z najczęściej smakowanych przez Polaków posiłków, rodzi się fundamentalne pytanie: jak rozpoznać, który kebab jest najlepszy?

Odpowiedź pozostaje oczywiście względna. Między daniem a smakoszem zawsze wywiązuje się napięcie wynikające z konkretnej chwili, stopnia głodu, który przecież jest najlepszą przyprawą, a także własnego gustu, świeżości warzyw, klimatu miejsca i tego specyficznego momentu, w którym, jak pisał poeta, liczą się smak przedziwny, kolor i woń cudna.

Niosą mnie więc wcześniejsze opinie naszej dziennikarki do „budy na Piotrkowskiej”, czyli Istanbul Kebab. To miejsce, w którym podawany jest kebab „chamski”. Jego chamsowość objawia się przez pewien brak elegancji. Bez upiększeń, bez udawania, że mamy tu do czynienia z większą finezją niż faktyczna budka. Jest w tym jakiś pierwotny sprzeciw wobec idei ładnych dań. Zero formy, czysta treść. To ma po prostu smakować.

Zamawiam więc sycącą porcję wypchaną mięsem, surówkami i sosem. Czuję się jak barbarzyńca, kiedy pośród pięknych stolików drogich restauracji wgrzynam się w moją tortillę XXL za 30 złotych. Sos się rozlewa, mięso – istna kula mocy – uderza podreparowanym chemicznie smakiem i typową kapuścianą mieszanką znaną z innych kebabów, choćby z Zahira.

Ale jest sycący i zaskakująco dobry. Oczywiście to danie na wieczorną odyseję po mieście w weekend. Ale jak na kebab tak bezczelny w swojej prostocie, to być może najsmaczniejszy „chamski” kebab w Łodzi. Cena też bardzo przystępna: od 18 do 30 złotych za XXL.

Istanbul łąduje więc na miejscu piątym. Za sytość, prostotę i cenę.

4 miejsce CRAFT, KARKÓWKA I PIERWSZE ROZCZAROWANIE

Sambal Kebab, ul. Broniewskiego 65a

W ostatnim czasie kebabowy krajobraz zdominowały kebaby „craftowe”. W pierwotnym znaczeniu miało się to odnosić do rzemieślniczego mięsa, które nie jest typową „kulą mocy”, czyli mieszanką mięsnego pasztetu, przypraw i tablicy Mendelejewa.

W ostatecznym rozrachunku wielu klientów przyjeżdża zatem spróbować tego craftowego mięsa, a dostaje coś, co sprawia wrażenie dania takiego jak wszędzie. Dziwnie miałego w smaku, pozbawionego tego obiecywanego efektu.

Wiedziony poleceniami i węchem dotarłem do Sambal Kebab. Średnia 4,7 na 273 opinie w Google mocno mnie zachęciła. Kiedy wchodzę, czuję zapach pieczonego mięsa. Miła kelnerka przyznaje, że mięso – choć nie jest robione bezpośrednio przez nich – zamawiają w zaufanych punktach.

Proszę o lawasza z karkówką, bo ponoć przyjechała świeża dostawa. Cena niemała: 38 złotych, ale porcja duża. Tu jednak Istanbul wygrywa. Po pierwszym kęsie nie czuję też specjalnego zachwyty. Ciasto tłumi smaki, zabija zapachy, zostaje głównie gęsty placek.

Dopiero po chwili, gdy głębiej wchodzę w mieszankę mięsa i warzyw, robi się

lepiej. Warzywa stanowią idealną równowagę dla soczystego, wyrazistego mięsa. Tak mocnego, że przyćmiewa nawet sosy. To z pewnością jeden z najlepszych kebabów w Łodzi, zwłaszcza jeśli chodzi o mięso. Gemüse też mają tu dobre, choć – jak się okaże – wcale nie najlepsze.

Dlatego Sambal jest blisko podium, ale jeszcze go nie zajmuje. Miejsce czwarte.

3 miejsce BUŁKA, KTÓRA ROBI RÓŻNICĘ

Spot, ul. Piotrkowska 250

To tutaj dostaję za 36 złotych coś bliskiego arcydziełu.

Jest w tym wyważenie między warzywami a mięsem, między sosami a świeżością składników, których sos nie zabija. To, co jednak najbardziej do mnie przemawia, to tutejsze pieczywo. Tutaj nie bierze się lawasza. Tutaj trzeba sięgnąć po bułkę: chrupką z zewnątrz, puszystą w środku.

I choć Spot dociera na podium, muszę przyznać, że dość mocno zatrwożyła mnie cena, bo wspomniane 36 zł. to tutaj najtańsza propozycja.

2 miejsce NAJLEPSZE KEBABY SĄ POZA CENTRUM

Przekebsik, ul. Limanowskiego 95E

Moja osobista podróż po łódzkich kebabach pozwala wysunąć dwa wnioski. Po

FOT. MARCIN STEPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL

pierwsze: najlepsze restauracje wcale nie znajdują się w centrum miasta (dla wielu smakoszy to żadne odkrycie). Po drugie: Łódź ma swoje specjalne „zagłębia kulinarne”, w których warto myszkować między sklepami i blokami, żeby dotrzeć do mało znanych perełek.

Szczególnie moją uwagę przykuły Teofilów oraz Dąbrowa. Zwłaszcza odcinek między Broniewskiego a Dąbrowskiego ze smacznymi barami chińskimi, domowymi obiadami U Kucharzy przy Dąbrowskiego 91 oraz kilkoma świetnymi kebabami, w tym wspomniany Sambal przy Broniewskiego 65A i Smile Kraft Döner przy Dąbrowskiego 67.

Jednak drugie miejsce zajmuje Przekebsik na Limanowskiego 95E, który otworzył się tuż obok Zahir. Docieram tutaj z polecenia Książuła, który rozpyływał się nad ich kebabem, wręczając lokalowi swoje słynne „Muala” – odznaczenie dla restauracji, którą uznaje za najlepszą. Sprawdzam więc, czy youtuber trafi także w moje gusta.

Wiele miejsc stawia na ogromny wybór, tymczasem Przekebsik ogranicza się do kilku pozycji. Ceny rozciągają się od 34 do 42 złotych. I zaczyna się uczta, do której chce się wracać. Dostaniemy tu tradycyjny lawasz ormiański. Szczególnie warto spróbować kebab Babelkowy. Ostro jest tutaj naprawdę ostro, a karkówka być może najlepsza w mieście.

Długo się wahałem, czy Przekebsik powinien zająć pierwsze, czy drugie miejsce. Ostatecznie postawiłem na drugie. Bo pierwsze zarezerwowałem dla warzyw.

1 miejsce KEBAB, W KTÓRYM WARZYWA KRADNĄ SHOW

Kebab Store, ul. Traktorowa 67/5

Moim zwycięzcą jest Kebab Store. Tutejsze Gemüse z grillowanymi warzywami, chrupką bułką, aż proszącą się o zgniecenie, i świetnym sosem robi większą robotę niż samo mięso.

To był pierwszy raz, kiedy pomyślałem, że nawet gdybym dostał mniej mięsa, a więcej warzyw, nie narzekałbym ani przez chwilę. W tym wszystkim nie można oczywiście zapomnieć o fenomenalnej bułce (którą jeszcze mają dopracować!) podaną z ich oryginalnymi sosami. Całość jest tak spójna, że zabiera podniebienie do nieba.

Początkowo obawiałem się, że zachłysnąłem się pierwszym wrażeniem i medialną otoczką. Ale po powrocie przekonałem się, że to właśnie kebab z Teofilo-wa skradł moje serce i żołądek.

WYRÓŻNIENIA I ROZCZAROWANIA

Były też kebaby, które zasługują na wzmiankę, choć nie weszły do pierwszej piątki. Wśród legendarnych miejsc nie sposób nie wspomnieć o Mangal Kebab na Piotrkowskiej. Naprawdę wyśmienity okazał się także Smile Kebab, który znajduje się m.in. na Olechowie i Dąbrowie, a także Ogień i Mięso – Tandoor Kebab. We wszystkich tych lokalach dostaniemy kebaba, za którego nie pożałujemy wydanych pieniędzy.

Mam jednak problem z typowymi sieciówkami. Spośród nich wciąż moim ulubionym pozostaje Badis Kebab ze swoją kulą mocy, mocnymi sosami i solidnymi porcjami warzyw. W przeciwieństwie do Zahir Badis ma w sobie proporcje, które sprawiają, że od nadmiaru sosu nie robi się mdło.

Największe rozczarowania? Między innymi właśnie Zahir. Pochodząca z Łodzi słynna sieciówka otwierała się jako kebab syty i tani. Jego siłą nigdy nie był wybitny smak, ale bronił się ceną. Na samym początku mała porcja kosztowała nawet 8 złotych, potem 10, w końcu 15, a teraz od 26 do nawet 32 zł (np. ze szpinakiem). Obecnie jest więc po prostu drogi i zwyczajnie średni.

Nie porwał mnie też wysoko oceniany Berlin Kebab. Dla mnie smakuje jak zwyczajny kebab, jakich wiele. Nawet we wspomnieniach przestaję go odróżniać.

Były też miejsca, wobec których pokładałem spore nadzieje, jak Piri-Piri ze swoim słynnym sosem serowym. Niestety, dziś go już nie ma, mimo że przecież na otwarciu ustawiły się kolejki. Tak samo zniknął z łódzkiej mapy kebab Filipa Chajzera. Dawna budka przy Manufakturze ma dziś już inne logo. Kebab przyszedł z hukiem, a odszedł po cichu. Spieszmy się więc smakować kebaby. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34447512

WSPRZEDAŻY

TEMAT NUMERU:
PRESJA WYGLĄDU:
PIĘKNO TO BESTIA

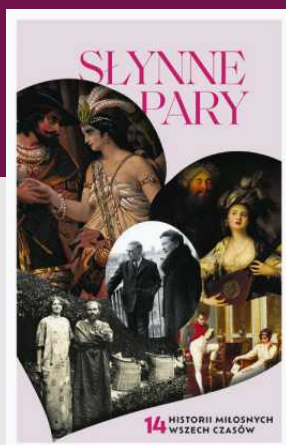
ZWIĄZKI: Pary z ADHD,
jak ze sobą wytrzymują

SEKS: Tajemnice
kobiecego orgazmu

URODA: Zdrowy mikrobiom
włosów ważniejszy niż kolor

wysokieobcasy
extra

Numer dostępny
z książkami do wyboru

Czy Polska potrzebuje
broni atomowej

Jak napisać
wielki cykl

wyborcza

KSIĄŻKI

MAGAZYN DO CZYTANIA

**Szalay
po Bookerze:**
CIAŁO NAS ŁĄCZY.
WSZYSTKICH.
BEZ WYJĄTKU

**Kto wynosił nocnik
Łeckiej**

**Najładniejsza
w całym internecie**

Klub Książki:
**Peter
Pomerantsev**

+ KSIĄŻKI
NA LATO:
PODRÓŻE Z TOVE JANSSON
I THOMASEM MANNEM,
WYPRAWA DO ITAKI

W SPRZEDAŻY,
RÓWNIEŻ Z DOSTAWĄ
DO PACZKOMATU

- + **DAVID SZALAY:**
Czym jest dom dla laureata Bookera? Co łączy go z Węgrami?
A co z głównym bohaterem jego monumentalnej powieści?
- + **ROZMOWY Z MISTRZYNIAMI I MISTRZAMI LITERATURY:**
Jeanette Winterson, Rachel Kushner, Robertem Macfarlanem
i Robertem M. Wegnerem.
- + **KSIĄŻKI NA LATO:**
„Odyseję” opowiadamy wciąż na nowo.
- + **ZAPRASZAMY DO KSIĄŻKOWEGO KLUBU KSIĄŻKI:**
Spotkajmy się i porozmawiajmy o książce Petera Pomerantseva.

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

Zmiany na Uniwersytecie Łódzkim

„Odważne decyzje” rektora trafiły na opór

Tak głębokiego przeorania struktury jeszcze nie było – mówią pracownicy administracji Uniwersytetu Łódzkiego. – Nowy powiew jest potrzebny – odpowiada rektor.

Alicja Zboińska

Bardzo mocno kibicowałam tej ekipie. Zgadzałam się z programem prof. Rafała Matera, który szedł do wyborów z hasłem „uniwersytet ludzki”. Jednak rzeczywistość brutalnie je zweryfikowała: wiele osób zostało zwolnionych lub zdegradowanych – mówi była już pracownica administracji Uniwersytetu Łódzkiego.

Do „Wyborczej” zgłosiło się 10 pracowników administracyjnych – obecnych i byłych – niezadowolonych ze sposobu zarządzania uniwersytetem. Najbardziej skarżą się na skalę zwolnień, jakiej – ich zdaniem – dotąd nie było.

Od września 2024 roku uczelnią zarządza prof. Rafał Matera, ekonomista i historyk gospodarczy. Przed nim tę funkcję, przez jedną kadencję, sprawowała prof. Elżbieta Żądzińska

• **Prof. Rafał Matera** FOT. MARCIN STĘPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL

społu radców prawnych, a także osoba, która stała na czele Centrum Transferu Technologii. Osoba, która pełniła funkcję szefowej centrum wsparcia studentów i doktorantów jest obecnie szefową osiedla studenckiego.

Moi rozmówcy twierdzą, że chodzi o ponad 20 osób z liczącego około 180 pracowników rektoratu. Uczelnia, która jest największym pracodawcą w Łodzi, w sumie zatrudnia około 3,8 tys. osób, z czego około 1,5 tys. w administracji.

Część zwolnień znalazła swój finał w sądzie – od września 2024 do marca 2026 jest już sześć takich spraw (w po-

przednich czterech latach, za rządów prof. Żądzińskiej, były cztery). Większość z nich jeszcze trwa, jedna zakończyła się zwycięstwem byłego pracownika, który uzyskał odszkodowanie za zwolnienie z pracy.

ZWOLNIENIA I DEGRADACJE

Niezadowolone wywołują też zmiany w strukturze uczelni.

– Przy każdej władzy dochodzi do zmiany jednostek, zawiązywania, powoływania nowych. To zawsze dzie-

Rozumiemy, że nowy rektor ma prawo mieć takich współpracowników, jakich chce, ale zbyt wiele osób traci pracę

ZBYT WIELE OSÓB TRACI PRACĘ

„Pan/Pani XY jest długotrwale nieobecna, prosimy o kontakt z jednostką X”. Na końcu podany jest ogólny adres mailowy działu na Uniwersytecie Łódzkim. Taką informację zwrotną otrzymują ci, którzy próbują skontaktować się z osobami, którzy formalnie są jeszcze pracownikami uczelni, ale znajdują się w okresie wypowiedzenia. Z chwilą podpisana dokumentu o rozwiązaniu umowy o pracę zostali natychmiast odcięci od skrzynki służbowej i portalu pracowniczego.

– Rozumiemy, że nowy rektor ma prawo mieć takich współpracowników, jakich chce, ale zbyt wiele osób traci pracę – uważają moi rozmówcy.

Wymieniają: dyrektorka Centrum Ewaluacji i Rozwoju Dyscyplin (zwolniona), były wieloletni kanclerz i zastępca kanclerza (zdegradowany do filii w Tomaszowie Mazowieckim), rzeczniczka prasowa (zwolniona). Pracę straciło również dwóch rzeczników patentowych, pięciu kierowców (w obu przypadkach podpisane zostały umowy z firmami zewnętrznymi). Zdegradowany został kierownik ze-

Rozmowa z prof. Rafałem Materą, rektorem Uniwersytetu Łódzkiego

ALICJA ZBOIŃSKA: Rozmawiałam z grupą obecnych i byłych pracowników. Mówią, że nowa ekipa rządząca uczelnią wprowadza zmiany na niespotykaną wcześniej skalę. Jak się pan do tego odniesie?

PROF. RAFAŁ MATERA: Liczby nie potwierdzają tej tezy, a zmiany są mniejsze, niż były wprowadzane wcześniej. Od początku kadencji zmieniliśmy strukturę wewnętrzną administracji centralnej, powstały nowe centra, na nowo pogrupowaliśmy zadania. Efektem była większa mobilność pracowników wewnątrz, natomiast odejścia pracowników są na mniejszą skalę, niż były w przeszłości.

Uniwersytet Łódzki to 3,8 tys. osób zatrudnionych, jesteśmy największym pra-

codawcą w regionie. Mamy 12 wydziałów, niektóre bardzo duże, zatrudniają nawet 500 osób, z czego nawet sto w administracji. W administracji centralnej pracuje ok. 600 osób, a cała administracja Uniwersytetu Łódzkiego to ok. 1,5 tys. osób.

Myślmy też o tym, żeby budować zespół coraz bardziej profesjonalny, życzliwy, zaangażowany. Pewne działania, do których niektóre osoby były przyzwyczajone od 20 lat, a nawet dłużej, się zmieniają. Nowy powiew jest potrzebny.

To nie są decyzje wyłączające rektora – zarządzamy bardzo kolektywnie. Działalność kolegium rektorskie składające się z prorektorów, mamy kanclerzy i kwestora.

Czy osoby, które odeszły bądź zostały zwolnione,

nie były profesjonalne i zaangażowane?

– Każdy przypadek jest odrębny i z szacunku nie chciałbym tych rzeczy rozstrzygać. Nie chcę powiedzieć, że wybraliśmy lepszą opcję. Wprowadzane zmiany wiążą się z poprawą, czasem nie było gotowości na nie z drugiej strony.

Ile osób odeszło lub zostało zwolnionych z Uniwersytetu Łódzkiego, o jakiej jest pan rektorem?

– Liczba osób zatrudnionych praktycznie się nie zmieniła, to mogą być dwie-trzy osoby więcej. Wprowadzanym zmianom przysługują także związki zawodowe, na pewno by protestowały, gdyby skala zwolnień była duża. Część osób odeszła na emeryturę, masowych odejść nie było.

Zapytam inaczej: ile osób odeszło, zostało zwolnionych bądź zmieniło stanowisko, a ile osób zatrudniono w to miejsce, skoro stan osobowy się zgadza?

– Chodzi o kilkanaście osób, wiele było odejść za porozumieniem stron. Jeszcze w sierpniu 2024 roku, zanim zostałem rektorem, było kilka, jeżeli nie kilkanaście, rozwiązań umów o pracę, a potem było też dość stabilnie. Pracodawca podjął kilka takich decyzji, bliżej dziesięć niż cztery.

Dlaczego osoby, które odchodzą, są natychmiast odcinane od maila służbowego czy portalu pracowniczego?

– Wynika to po prostu z dbałości o bezpieczeństwo informacji, są to sytuacje mocno wrażliwe.

je się w mniejszej bądź większej skali, ale nigdy w takiej, jak obecnie. Za tej ekipy rządzącej doszło do głębokiego przeorania struktury – mówią „Wyborczej” pracownicy uczelni.

Chodzi o przekształcenie działów w inne jednostki, co – jak tłumaczą – pozwoliło odwołać ośmiu kierowników. I tak na przykład Centrum Współpracy z Otoczeniem stało się Centrum Współpracy z Otoczeniem i Odpowiedzialności Uczelni, a jego szefową została osoba, która wcześniej zajmowała się promocją.

Nowych szefów mają też nowopowstałe centra, między innymi: praw pracowniczych z zespołem spraw socjalnych i działem płac, ewaluacji i rozwoju dyscyplin, komunikacji i marki, kształcenia i spraw osób studiujących z zespołem biura karier i aktywności studenckiej. Dział finansowy przekształcono w centrum finansów, dział księgowości – w centrum księgowości z sekcją ds. inwentaryzacji, a dział rachunkowości zarządczej stał się centrum planowania i kontrolingu.

Zlikwidowane bądź połączone z innymi jednostkami zostały: centrum obsługi spraw społecznych i specjalnych studentów i doktorantów, dział spraw socjalnych, zakupów, centrum rekrutacji i doskonałości dydaktycznej, centrum zarządzania majątkiem, dział gospodarki energetycznej, inwestycji i remontów czy biuro współpracy z zagranicą. ●

Przez trzy lata było tylko kilka trudnych rozstań. Kilka osób, które nie odnalazły się na Uniwersytecie Łódzkim, ma teraz nielatywny czas, szukają wytłumaczenia. Z naszej strony zrobiliśmy wszystko, żeby zadbać o ich dobrostan, natomiast rozstania czy pożegnania wynikały z różnych powodów. Nie chcę tutaj generalizować.

Przybywa spraw sądowych: w latach 2020-2024 było ich cztery, od początku pańskiej kadencji do marca 2026 już sześć. Nie martwi to pana?

– Podejmuję odważne, ale w moim rozumieniu potrzebne decyzje, jeśli chodzi o zatrudnienie. Chcę realizować cele, ale szukam zawsze porozumienia z pracownikami.

Rekrutacja do ABW

Szukają agentów na pracuj.pl

Brytyjczycy mają chociaż Bonda.

W Polsce wiedza o służbach specjalnych nie jest powszechna, a kandydatów brak – tak ekspert tłumaczy ruch Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Piotr Brzózka

Kiedyś osoby współpracujące na uczelniach ze służbami typowały kandydatów. Tych sprawdzano, trafiali do pracy i było OK. Dziś jest to już niewystarczające, dlatego agencje wychodzą poza dawne metody - zauważa prof. Ryszard Machnikowski, dziekan Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego, specjalista w dziedzinie terroryzmu.

A nowe metody, to między innymi otwarta rekrutacja. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego zamieściła ogłoszenia na swojej stronie internetowej, a także w popularnych serwisach, takich jak pracuj.pl. W ten właśnie sposób poszukiwani są nie tylko pracownicy administracyjni, ale też funkcjonariusze operacyjni. W centrali ABW, w Łodzi i w innych miastach. Wymagania, zarobki, bonusy – wszystko podane jak na tacy.

Jednocześnie Agencja przestrzega: „Ubieganie się o służbę w ABW to poważna decyzja. Warto przedyskutować ją z najbliższymi. Ze względu na charakter naszej służby zachowaj jednak dyskrecję i nie informuj o tym publicznie, np. w mediach społecznościowych”.

KOGO SZUKA ABW

Świeże i dostępne na pracuj.pl oferty Agencji Bezpieczeństwa są aktualne do 21 sierpnia. Poszukiwani to:

- funkcjonariusz operacyjny ds. bezpieczeństwa ekonomicznego,
- funkcjonariusz operacyjny ds. infrastruktury krytycznej,
- analityk ds. zagrożeń terrorystycznych,
- analityk ds. przeciwdziałania i walki z cyberzagrożeniami,
- administrator sieci komputerowych,
- programista. NET Full-Stack,
- funkcjonariusz ochrony,
- pracownik utrzymania czystości,
- drukarz.

ABW nie informuje, ile ma wakatów. Wiadomo jednak, że część stanowisk do obsadzenia jest w stolicy, natomiast pozostałe prawdopodobnie w delegaturach rozsianych po całym kraju. Oferty dla „operacyjnych” skierowane są do 17 lokalizacji. Od Łodzi, przez Kraków, Wrocław, Gdańsk, Poznań, po Płock, Opole czy Radom.

• **ABW szuka funkcjonariuszy operacyjnych przez serwis pracuj.pl** FOT. TOMASZ PIETRZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Warunki? Funkcjonariusz operacyjny ds. bezpieczeństwa ekonomicznego może liczyć na wynagrodzenie od 6393 do 8368 zł netto, trzynastą pensję, dodatek mieszkaniowy 900-1800 zł netto miesięcznie, ryczałt na zakup stroju służbowego, świadczenia za długoletnią służbę, preferencyjne pożyczki, dofinansowanie szkoleń, emeryturę po 25 latach. Do tego dochodzą benefity: prywatna opieka medyczna, siłownia, dodatkowy urlop, spotkania integracyjne.

Wymagania są zależne od stanowiska. Na wyżej wspomnianym od kandydata oczekuje się m.in. umiejętności analizy zjawisk ekonomicznych, języka angielskiego na poziomie minimum B2, odporności na stres, niekaralności, pełni praw publicznych, wykształcenia przynajmniej średniego. Preferowane kierunki studiów: ekonomia, finanse, rachunkowość, prawo.

POSEŁ SIĘ NIEPOKOI

Ogłoszenia ABW zaniepokoiły posła PiS Bartosza Kownackiego. Stąd interpelacja do ministra koordynatora służb specjalnych Tomasza Siemoniaka.

„Czy przed rozpoczęciem publicznej rekrutacji dokonano analizy ryzyka polegającego na tym, że otwarte ogłoszenia mogą zostać wykorzystane przez obce służby specjalne do identyfikowania i profilowania osób zainteresowanych służbą w polskim kontrwywiadzie oraz nawiązywania z nimi kontaktu? Jeżeli tak – jakie środki bezpieczeństwa wdrożono w tym zakresie?” – zapytał parlamentarzysta, podkreślając jednocześnie, że „operacyjni” wykonują najbardziej odpowiedzialne zadania związane z bezpieczeństwem państwa.

– Tego typu ogłoszenia to standard, który od wielu lat obowiązuje w innych kra-

jach Unii Europejskiej czy należących do NATO – mówi „Wyborczej” Jacek Dobrzyński, rzecznik koordynatora służb specjalnych. – Jeśli ktoś o tym nie wie, niech spojrzy na nabory do służb w Stanach Zjednoczonych czy Wielkiej Brytanii. Nikt w Polsce Ameryki nie odkrywa i w dobie internetu jest to rzeczą naturalną, która nie powinna nikogo dziwić.

Dobrzyński podkreśla, że „zaciągi są nie tylko z cywila”, ale też z innych służb, których pracownicy również czerpią wiedzę z internetu. Zaznacza, że kandydaci są sprawdzani w sposób bardzo dokładny, więc „nie ma tam przypadkowości”.

WAKATY SĄ TEŻ W CBŚ

W 2010 roku podobną sprawę opisywał „Dziennik Łódzki”. Wtedy, poprzez ogłoszenia prasowe skierowane do studentów i absolwentów łódzkich uczelni, nabór prowadziła Agencja Wywiadu.

– Agencja odchodzi od żelaznej zasady: nie przyjmujemy ludzi, którzy sami się do nas zgłaszają – komentował na łamach „DŁ” Piotr Niemczyk, były zastępca Zarządu Wywiadu Urzędu Ochrony Państwa.

Ekspert ds. bezpieczeństwa dodał też: – Taka zasada obowiązuje w większości agencji na świecie. Choć CIA niedawno zorganizowała otwarte spotkania na amerykańskich uczelniach, a izraelski Mosad dał ogłoszenie do prasy. W naszych warunkach anons AW jest eksperymencem, ale mnie nie dziwi. Metody aktywnego naboru nie działają najlepiej. Środowiska akademickie niechętnie współpracują, wykładowcy nie chcą typować nazwisk studentów, których wywiad mógłby rekrutować.

Wówczas było to novum. 16 lat później rzeczywistość wygląda już zupełnie inaczej. Odnosząc się do aktywności ABW, prof. Ryszard Machnikowski z Uniwersytetu Łódzkiego potwierdza słowa Jacka Dobrzyńskiego.

– Żyjemy w innym świecie. W USA i Wielkiej Brytanii takie ogłoszenia pojawiają się od kilkunastu lat. Starsze metody rekrutacji są dziś nierealizowalne. Zainteresowanie taką pracą jest mniejsze i praktycznie wszystkie służby cierpią na wakaty. Właśnie CBŚP przyznało otwarcie, że brakuje im ponad 200 osób, w tym w grupie „łowców cieni” – mówi „Wyborczej” prof. Machnikowski, dodając: – Samo ogłoszenie nie jest niczym strasznym. To nie jest służba tajna, jak wywiad brytyjski, którego istnienia kiedyś rząd zaprzeczał. Wiemy, że ABW jest i czym się zajmuje; wiadomo, że są tam zatrudnieni ludzie. Diabeł tkwi w szczegółach, dlatego tak ważny jest vetting, czyli sprawdzenie kandydatów. To jest służba wrażliwa, nie można przyjąć pierwszej lepszej osoby z ulicy. Ludzie zgłaszają CV, a służby odsiewają ziarno od plew, stosując swoje zaostrome kryteria.

JAK AGENCJA PRZEŚWIETLA KANDYDATÓW

A zgłaszają się rzeczywiście różne osoby.

Prof. Machnikowski: – Rozmawiałem kiedyś z oficerem wywiadu. Opowiedział

mi o kandydacie do pracy, który na teście psychologicznym mówił o sobie w liczbie mnogiej, wskazując kogoś, kto rzekomo siedzi na drugim krześle.

Ekspert zaznacza, że szczegółów weryfikacji nie zna, bo procedury są tajne. Ale wiele na ten temat zdradza sama Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, która ramy trwającego od sześciu do dziewięciu miesięcy procesu opisuje na swojej stronie. Wiadomo zatem, że kolejne etapy rekrutacji to:

Rozmowa kwalifikacyjna – standardowa prezentacja kandydata (wykształcenie, umiejętności, zainteresowania) i czas na jego pytania do potencjalnego pracodawcy.

Rozmowa kompetencyjna – dodatkowe spotkanie ze specjalistami, które ma potwierdzić deklarowane umiejętności.

Badanie psychologiczne – określenie predyspozycji intelektualnych i osobowościowych (ABW podkreśla, że nie istnieje jeden pożądany profil, poszukiwane są osoby o różnych cechach charakteru, temperamencie i osobowości).

Sprawdzenie w ewidencjach i rejestrach – weryfikacja przekazanych przez kandydata danych.

Wywiad w miejscu zamieszkania i obecnej pracy kandydata oraz uzyskanie opinii od osób polecających.

Orzeczenie komisji lekarskiej – badanie fizycznych i psychicznych zdolności do służby.

Badanie psychofizjologiczne – ocena prawdomówności za pomocą wariografu, czyli wykrywacza kłamstw (ABW: „Nie szukamy punktów, które mogą Cię zdyskredytować. Sprawdzamy, czy jesteś z nami szczerzy”).

Egzamin sprawności fizycznej – etap nieobowiązkowy, wdrażany w zależności od potrzeb na danym stanowisku.

Postępowanie sprawdzające – procedura zmierzająca do uzyskania tzw. poświadczenia bezpieczeństwa, po przejściu której przyszyły pracownik ABW może otrzymać dostęp do informacji ściśle tajnych.

CZY SŁUŻBY SAME SZUKAJĄ LUDZI NA UCZELNIACH

Jacek Dobrzyński, rzecznik koordynatora służb specjalnych, mówi, że rekrutacja internetowa jest tylko jednym z narzędzi.

Pytanie, czy służby wciąż aktywnie i same z siebie przeglądają się chcący wykladowcom oraz studentom uczelni, typując potencjalnych współpracowników i pracowników.

– O tym było wiadomo w PRL. A teraz? Pewnie też, ale jest coraz trudniej. Młodzież jest, jaka jest, wiedza o polskich służbach nie jest powszechna. Brytyjczycy mają chociaż serię filmów o Bondzie i choć wszyscy mają świadomość, że to fikcja, ta służba jest znana na całym świecie. U nas jest inaczej – mówi prof. Ryszard Machnikowski z UŁ.

I dodaje: – Moi studenci często dopiero na zajęciach dowiadują się, że istnieje coś takiego, jak Służba Wywiadu Wojskowego. Zresztą niedawno u nas na wydziale byli państwo z SWW i zaprezentowali się, mówiąc, że jeśli ktoś jest zainteresowany pracą, niech się do nich zgłosi. ●

Tego typu ogłoszenia to standard, który od wielu lat obowiązuje w innych krajach Unii Europejskiej czy należących do NATO

JACEK DOBRZYŃSKI
rzecznik koordynatora służb specjalnych

Kościół wyrzucił pierwszego mieszkańca osiedla Maltańskiego

Brutalna eksmisja

– Nie będzie eksmisji – zapewniał dwa miesiące temu prawnik Archidiecezji Poznańskiej. W środę na osiedle Maltańskie weszli komornik i policjanci w bojowym rynsztunku. Szarpali mieszkańców, popychali dziennikarzy. Wyrzucili 45-letniego Krzysztofa.

Mikołaj Woźniak
Piotr Żytnicki

O godz. 10 na osiedle Maltańskie w Poznaniu przyjeżdżają policjanci i komornik Paweł Śliwiński. Wokół działki nr 43 gromadzą się mieszkańcy osiedla. Z głośnika co chwilę płynie archiwalne nagranie ks. Pawła Deskura, proboszcza parafii św. Jana Jerozolimskiego za Murami. Deskur mówi: „Gwarantuję głową, że nie ma mowy o eksmisjach w takim znaczeniu, że przyjeżdża komornik, wystawia rzeczy i mówi: radźcie sobie”.

Mieszkańcy odpowiadają ironią: – Czy komornik przyjechał z głową proboszcza?

Potem skandują: – Głowa Deskura! Głowa Deskura!

Dla mieszkańców eksmisja 45-letniego Krzysztofa Obsta jest zaprzeczeniem wielokrotnie powtarzanych zapewnień Kościoła.

Komornik podchodzi do zamkniętej furtki. – Otworzy pan? – pyta. Krzysztof Obst odmawia. Obok stoi jego pełnomocnik, adwokat Marcin Czachor, od miesięcy zaangażowany w pomoc mieszkańcom osiedla. – Czy możemy chwilę porozmawiać? – zwraca się do komornika.

Odchodzą na bok. Czachor wraca po kilku minutach. – Są dwie możliwości – mówi. – Albo komornik przeprowadza dziś eksmisję, albo kontaktuje się z archidiecezją i pyta, czy istnieje możliwość zawarcia jakiegoś porozumienia. – Jestem otwarty na porozumienie – odpowiada Krzysztof.

Czachor wraca do komornika. Znów rozmawiają. Chwilę później komornik wyciąga telefon i z kimś rozmawia.

O godz. 10.30 przyjeżdża Anna Gramza, przedstawicielka spółki Komandoria, której archidiecezja zleciła zarządzanie osiedlem.

Krzysztof deklaruje, że chce szukać porozumienia. Otwiera furtkę. Wpuszcza Gramzę i komornika Śliwińskiego.

Komornik zatrzymuje się w przejściu i oświadcza, że nie wejdzie dalej bez asysty policji. Chwilę później za komornikiem wchodzi kilkunastu policjantów. Zajmują podwórkę przed domem Krzysztofa.

Propozycja archidiecezji: natychmiastowa wyprowadzka

Propozycja przedstawiona przez Gramzę jest krótka: Krzysztof ma się natychmiast wyprowadzić i spakować swoje rzeczy. W zamian dostanie opłacony na rok pokój w hotelu.

• Policyjna interwencja podczas eksmisji – funkcjonariusze ciągną Bronisławę Waszkiewicz do radiowozu FOT. ŁUKASZ CYNALIEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Dla Krzysztofa propozycja jest nie do przyjęcia. Nie jest przygotowany. W domu znajduje się cały jego dobytek.

Jego pełnomocnik, adwokat Marcin Czachor, prosi o wydłużenie czasu na wyprowadzkę. Gramza się nie zgadza.

Policjanci szarpią kobiety

Krzysztof wchodzi do domu i zamyka się w środku.

Po godz. 11 na osiedle przyjeżdżają kolejni policjanci. Część ma na sobie kaski i ochronne uniformy, niektórzy niosą tarcze. Ustawiają się przed domem. Na naszych oczach jeden z policjantów popycha z całej siły – bez powodu – mieszkańca osiedla Marka Bartoszewskiego.

Bronisława Waszkiewicz, prezeska Stowarzyszenia Maltańskie Nasz Dom, broni dostępu do drzwi. Trzyma się klamki i nie chce odejść. Policjanci chwytają ją za ręce i odciągają.

W obronie kobiety próbują stanąć inni mieszkańcy. Dochodzi do przepychanki. Policjanci popychają dziennikarzy dokumentujących przebieg zdarzeń. Ciągną Bronisławę do radiowozu. Karetka odwozi ją do szpitala.

Komornik eksmitował mieszkańca osiedla Maltańskiego

Wchodzą mężczyźni w żółtych kamizelkach. Mają duży młot i łom. Przystępują do wyważania drzwi. Po kilku uderzeniach zamek puszcza. Komornik wchodzi z policjantami.

W drzwiach stoi Krzysztof. Krzyczy: – Zadowoleni jesteście z siebie? Placą wam za wysiedlanie ludzi?

Mężczyźni w kamizelkach zaczynają pakować jego rzeczy do kartonów. Krzysztof wychodzi na zewnątrz. – Tak traktują człowieka. Zabić, zniszczyć, wykończyć. Jeb.. kurie – krzyczy.

Jeszcze próbuje protestować, ale z czasem rezygnuje. Siada na plastikowym krześle na podwórku. Patrzy, jak z domu wynoszony jest jego dobytek.

Komornik Śliwiński proponuje mu miesiąc w hotelu. Odmawia.

– To gdzie pan będzie? – pyta komornik. – Jeszcze by tego brakowało, żebym podał panu adres – odpowiada Krzysztof.

Kościół zleca kolejną eksmisję, arcybiskup milczy

Dla mieszkańców obserwujących eksmisję to szczególnie gorzki moment. Mówią nam, że za dwa tygodnie ten sam komornik wyznaczył termin eksmisji kolejnej mieszkanki osiedla. Chodzi o matkę wychowującą samotnie 15-letniego syna.

Dzień przed planowaną eksmisją Krzysztofa mieszkańcy wystosowali list otwarty do metropolity poznańskiego abp. Zbigniewa Zielińskiego oraz proboszcza parafii ks. Pawła Deskura. Prosilili o wstrzymanie eksmisji. Przypomnieli publiczne zapewnienia Kościoła, że nikt nie zostanie wyrzucony na bruk.

Nie dostali odpowiedzi.

O zwrot w postawie archidiecezji pytamy jej rzecznika. Ks. Maciej Szczepaniak nie odpowiada na pytania.

Andrzej Borowiak, rzecznik wielkopolskiej policji, nie komentuje działań funkcjonariuszy, w tym szarpania mieszkańców i popychania dziennikarzy. Ucina, że była to zwykła asysta przy eksmisji komorniczej i z pytaniami odsyła do komornika.

Marek Grzelak, rzecznik izby komorniczej w Poznaniu, odpisuje tylko: „Czynności zostały przeprowadzone na podstawie orzeczenia sądu i wniosku wierzyciela. Towarzyszyły im duże emocje związane z obecnością osób trzecich, które próbowały zakłócić czynności komornika”.

Kościół sprzedał osiedle za 421 mln

Osiedle Maltańskie to kilkanaście hektarów położonych trzy i pół kilometra od Starego Rynku. Przez niemal sto lat było domem dla kolejnych pokoleń poznańskich. Mieszkańcy płacili podatki, mieli adresy i meldunki. Właścicielem ziemi była miejscowa parafia.

Na początku 2026 roku sprzedała osiedle archidiecezja. Jeszcze tego samego dnia archidiecezja odsprzedała je spółce JHM Development za 421 mln zł. Deweloper chce tu postawić nowoczesne bloki. Inwestycja nie ruszy jednak, dopóki są tu mieszkańcy. Część się wyprowadziła, część nie chce tego zrobić.

– Mamy wyroki eksmisyjne, ale ich nie wykonujemy – mówił nam w czerwcu adwokat Jacek Masiota, pełnomocnik archidiecezji. Zapewniał: – Kościół zakazał eksmisji.

Dwa miesiące później sytuacja wygląda jednak inaczej. Archidiecezja przeszła do fizycznego usuwania ludzi z domów.

Eksmitowany w środę Krzysztof Obst mieszkał na osiedlu Maltańskim od 1993 roku. Przeprowadził się tu jako 12-latek razem z rodzicami i babcią. Wcześniej w domu mieszkała jego ciotka. Gdy się wyprowadziła, przekazała dom jego rodzinie.

Rodzice Krzysztofa już nie żyją. On sam wspomina, że po ojcu odziedziczył chorobę – ma poważne problemy z nogami. – Moją rehabilitacją jest jazda na rowerze. Tylko wtedy nogi nie sprawiają bólu – mówi.

Utrzymuje się z ok. tysiąca złotych zasiłku. Czasem podejmuje dorywcze prace.

Z dokumentów sądowych wynika, że w październiku 2025 roku archidiecezja uzyskała w sądzie wyrok zaoczny nakazujący Krzysztofowi opuszczenie nieruchomości. Dwa miesiące później sąd wydał klauzulę wykonalności.

Wyrok zapadł bez rozprawy. Krzysztof nie wniósł sprzeciwu. Nie odebrał korespondencji z sądu. O tym, że archidiecezja chce go eksmitować, dowiedział się dopiero od komornika. Kilka dni temu adwokat Marcin Czachor wniósł o wstrzymanie eksmisji i unieważnienie tytułu wykonawczego. Sąd wniosek odrzucił. ●

REKLAMA

Poznań/34447462

CZYTAJ

Służba zdrowia

Rejestratorka donosi o „VIP-a

• **Małgorzata Rakowska przed przychodnią POSUM**

FOT. ŁUKASZ CYNALOWSKI
/ AGENCJA WYBORCZA.PL

Wpływowi poznaniacy omijali kolejki w miejskiej przychodni – twierdzi zwolniona rejestratorka. Nie rzuca nazwiskami. Stoi przed prokuraturą na tle plakatu z twarzą wiceprezydenta Poznania Marcina Gołka.

Mikołaj Woźniak

Osoby pełniące ważne funkcje w mieście kontaktowały się z przychodnią nie przez rejestrację, ale przez osobę, która była pełnomocniczką ds. obsługi pacjenta. Miały zapewnione wizyty lekarskie w znacznie krótszym czasie niż inni mieszkańcy – mówi Małgorzata Rakowska, była rejestratorka w należącej do miasta poradni POSUM.

We wtorek 11 sierpnia zorganizowała konferencję prasową przed Prokuraturą Okręgową w Poznaniu. Złożyła zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. To kontratak, bo wcześniej zawiadomienie przeciwko niej złożyła dyrekcja przychodni.

Rakowska powtórzyła to, co mówiła wcześniej w rozmowach z dziennikarzami

– z szybszych terminów w POSUM skorzystał m.in. członek rodziny jednego z wiceprezydentów. Nie ujawniła nazwiska, ale za Rakowską stał mężczyzna z plakatem z nazwiskiem i wizerunkiem wiceprezydenta Marcina Gołka.

– Pani Rakowska popełniła przestępstwo. Tylko ona ma się z czego tłumaczyć – komentuje na gorąco Golek.

AFERA W POSUM

O sytuacji w POSUM zrobiło się głośno w drugiej połowie lipca. Urząd miasta poinformował, że w przychodni doszło do wycieku danych. Zdaniem urzędników sprawczynią była Rakowska, która wysłała zrzuty ekranu z danymi pacjentów do dziennikarza portalu Zero.pl. Miasto dowiedziało się o tym, gdy dziennikarz zażądał wyjaśnień. Pytał o dopiski „VIP” przy nazwiskach niektórych pacjentów. Chodziło o urzędników i osoby związane z miejskimi spółkami.

Miasto twierdzi, że dopiski sugerujące nierówne traktowanie pacjentów to prowokacja Rakowskiej. Miała dopisać je na własną rękę, by skompromitować władze miasta.

Rakowska zaprzecza. Twierdzi, że udokumentowała jedynie omijanie kolejek w przychodni przez wysoko postawione osoby. We wtorek zawiadomiła prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa i dwóch wykroczeń.

W zawiadomieniu pisze, że przestępstwa dopuściła się „nieokreślona osoba pełniąca funkcję zastępcy Prezydenta Miasta Poznania”. Zdaniem byłej rejestratorki wiceprezydent wykorzystał swoje stanowisko w celu uzyskania korzyści osobistej. Była nią wizyta u lekarza załatwiona poza kolejnością dla członka najbliższej rodziny.

Rakowska uważa, że wiceprezydent przekroczył w ten sposób swoje uprawnienia i działał na szkodę interesu publicznego. W zawiadomieniu nie pada jednak jego nazwisko.

Również na konferencji prasowej Rakowska unikała bezpośredniego powiązania wiceprezydenta Marcina Gołka z przypisaniem wizyty lekarskiej. Najpierw proponowała dziennikarzom, by zapytali Gołka o sytuację w POSUM, a kilka minut później powiedziała: – Dziecko jednego z wiceprezydentów dostało się do neurologa dziecięcego w przeciągu miesiąca. Dla innych mieszkańców czas oczekiwania to 2-3 lata.

Za Rakowską stał w tym czasie mężczyzna z transparentem ze zdjęciem Gołka i podpisem „pierwszy zastępca prezydenta Poznania”.

ZASTĘPCA PREZYDENTA ODPOWIADA

Zapytałem wiceprezydenta, czy członek jego rodziny korzystał z szybszej ścieżki w miejskiej przychodni. Golek nie

odpowiedział. Przysłał oświadczenie, w którym zarzuca Rakowskiej popełnienie przestępstwa.

„Spreparowała dopiski w systemie i naruszyła prawo poprzez wyciek danych wrażliwych pacjentów. Nie mam informacji, czy jej zorganizowana akcja dotyczyła mnie lub moich bliskich” – pisze Golek.

Wiceprezydent twierdzi też, że partnerem Rakowskiej jest mężczyzna, który w czerwcu 2026 roku na sesji rady miasta uderzył tortem w twarz prezydenta Poznania Jacka Jaśkowiaka.

„Są więc parą przestępców” – pisze Golek.

Sugeruje, że Rakowska celowo zatrudniła się jako rejestratorka w miejskiej przychodni, by spreparować dopiski w systemie kompromitujące władze miasta.

„Należy sobie zadać pytanie, skąd przychodzi inspiracja, a może szkolenia, skoro pani Rakowska jest aktywną działaczką skrajnej organizacji anarchistycznej” – pyta Golek.

Tej narracji trzyma się też Jacek Jaśkowiak, prezydent Poznania. Uważa, że za aferą w POSUM stoi „konkretna grupa, konkubina pana, który zaatakował go podczas sesji rady miasta”. Działania Rakowskiej określa jako „prymitywne” i „głupie”.

– Cieszę się, że oni są takimi durniami – mówi w dniu konferencji Rakowskiej, przekonując dziennikarzy, że dzięki temu łatwiej będzie udowodnić, że w POSUM nie było żadnych nieprawidłowości.

ch od pani Bogusi”

Rakowska jest działaczką związku zawodowego Inicjatywa Pracownicza. Jej konferencję przed prokuraturą transmitowali w serwisie społecznościowym anarchiści związani ze skłotem Rozbrat.

Jeśli wersja prezydenta i jego zastępcy jest prawdziwa, to spisek musiał się zacząć już rok temu, bo Rakowska pracowała w przychodni od lipca 2025 roku. – Moja osobista relacja z kimkolwiek nie ma w tej sprawie znaczenia – odpowiada Rakowska, gdy pytam o związek ze sprawcą ataku tortem.

Podkreśla, że dane o czasie oczekiwania na wizytę lekarską posiada Narodowy Fundusz Zdrowia i nie da się ich sprepować. Jej zdaniem te dane potwierdzają, że zwykli poznaniacy czekali na wizytę u specjalisty wielokrotnie dłużej, niż wpływowe osoby i można to bez problemu udowodnić.

Golek podkreśla, że czeka na ustalenia śledztwa wszczętego po zawiadomieniu dyrekcji przychodni. Rakowska dodaje, że także na to czeka. Podkreśla, że nie złamała prawa, ale liczy się z prokuratorskimi zarzutami i procesem sądowym. – Trzymam się tego, co mówiłam. Wiem, czego byłam świadkiem. Wiem, że niczego nie sprepowałam. Nie da się w systemie NFZ spre-

parować daty skierowania i daty wizyty u lekarza – podkreśla.

KONFERENCJA NIE BYŁA WYCELOWANA W GOŁKA

Rakowska ma nadzieję, że prokuratura rzetelnie wyjaśni również kwestię dopisków „VIP” przy nazwiskach ważnych osób w komputerowym systemie przychodni. Zapewnia, że nie powstały jednego dnia, lecz na przestrzeni miesięcy. Dodaje, że takie dopiski zamieszczały także inne rejestratorki i można to udowodnić, sprawdzając loginy.

Jednocześnie przekonuje, że konferencja przed prokuraturą nie była wycelowana w wiceprezydenta Gołka. Nie potwierdza też, że to członek jego rodziny korzystał z szybszej ścieżki przyjęć w POSUM.

Dlaczego zatem nazwisko i twarz Gołka pojawiły się na plakacie za Rakowską? Była rejestratorka tłumaczy, że to tylko sugestie, do kogo należy adresować pytania.

– Nie udziela jednoznacznej odpowiedzi, tylko odbija piłeczkę, bo wie, że nie może zaprzeczyć – mówi Rakowska.

Ale na konferencji były też inne plakaty. Na drugim było zdjęcie ks. Waldemara Hanasa, ekonoma Kurii Metropolitalnej

w Poznaniu. Wcześniej Rakowska mówiła o szybszej ścieżce dostępu do lekarza dla ważnego duchownego z poznańskiej kurii.

Poprosiłem rzecznika kurii o przekazanie pytań ks. Hanasowi. Zapytałem m.in., czy omijał kolejkę w miejskiej przychodni. Do momentu publikacji nie otrzymałem odpowiedzi.

Na trzecim transparencie znalazły się nazwy miejskich spółek, w których mają pracować inne osoby korzystające rzekomo z szybszej ścieżki: Poznańskie Inwestycje Miejskie, Aquanet i Termy Maltańskie.

Zawiadomienie złożone przez Rakowską w prokuraturze dotyczy też dwóch wykroczeń. Pierwszego miała dopuścić się pełnomocniczka dyrektora POSUM ds. praw pacjenta. Zdaniem byłej rejestratorki to ona karała zapisywać poza kolejnością osoby z miejskich spółek czy duchownego z archidiecezji poznańskiej. Rakowska prze-

konuje, że w ten sposób pełnomocniczka ograniczyła dostęp do świadczeń innym pacjentom.

To właśnie przy nazwiskach osób wskazanych przez pełnomocniczkę rejestratorki miały dopisywać adnotacje „VIP”, „Urząd Miasta” oraz „VIP od pani Bogusi”. Rakowska powołuje się na rozmowy z innymi rejestratorkami. Miały jej powiedzieć, że zapisywały pacjentów poza kolejnością jeszcze przed jej zatrudnieniem.

Drugie potencjalne wykroczenie dotyczy zatrudniania w POSUM rejestratorek na umowach zlecenie w sytuacjach, w których zgodnie z kodeksem pracy powinny być to umowy o pracę.

Prokuratura ściga przestępstwa, a nie wykroczenia. Rakowska liczy jednak, że prokuratura włączy się do postępowań, które należą do kompetencji policji i inspekcji pracy.

Rakowska domaga się przywrócenia do pracy w POSUM.

– Zostałam zwolniona, dostałam wypowiedzenie ze skutkiem natychmiastowym, bo opowiedziałam o tym procedurze. Dostałam zaświadczenie od rzecznika praw obywatelskich, że jestem objęta ochroną sygnalistów. Wszystkie działania, które podjął wobec mnie POSUM to działania odwetowe, które są zakazane – powiedziała. ●

Rakowska twierdzi, że udokumentowała omijanie kolejek w przychodni przez wysoko postawione osoby

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34447782

Poznań/34447714

Poznań/34447720

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny. Nasi najlepsi redaktorzy. Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na: wyborcza.pl/newslettery

Swarzędz
BURMISTRZ MIASTA I GMINY

Burmistrz Miasta i Gminy Swarzędz działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 399 z późn. zm.)

informuje, że został wywieszony do publicznej wiadomości, na okres 21 dni, wykaz o przeznaczeniu do zbycia w drodze przetargu ograniczonego działek położonych w Jasinie oznaczonych numerami 275/3, 276/2, 277/2, 278/4, 282/5 i 282/6 (wykaz 1/2026).

Z treścią wykazu można zapoznać się w urzędzie Miasta i Gminy w Swarzędzu ul. św. Marcina 1 (parter), na stronie internetowej urzedu.swarzedz.pl oraz bip.swarzedz.eu (w zakładce nieruchomości).

POZNAŃ

PREZYDENT MIASTA POZNANIA

Zawiadamiam, że w dniu 12.08.2026 r. zostało umieszczone na okres 14 dni, na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Poznania, pl. Kolegiacki 17 oraz na stronie internetowej <https://bip.poznan.pl>, **zawiadomienie o wszczęciu postępowania** w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pod nazwą: „**Rozbudowa ul. Rudzkiej poprzez budowę chodnika w ul. Rudzkiej na odcinku od wyjazdu PSP do ul. Rymanowskiej**”, przewidzianej do realizacji na nieruchomościach lub ich częściach: dz. nr: 2, 3/1, 3/2, 21/1, 21/6, 63, 64 ark. 27 oraz 3 ark. 28 obręb 0010 Krzesiny.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34447781

DAVID SZALAY:
Czym jest dom dla laureata Bookera?
Co łączy go z Węgry? A co z głównym bohaterem jego monumentalnej powieści?

ROZMOWY Z MISTRZYNIAMI I MISTRZAMI LITERATURY:
Jeanette Winterson,
Rachel Kushner, Robertem Macfarlanem
i Robertem M. Wegnerem.

KSIĄŻKI NA LATO:
„Odyseję” opowiadamy wciąż na nowo.

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl** Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

KSIĄŻKI
MAGAZYN DO CZYTANIA

Szalay po Bookerze:
CIAŁO NAS ŁĄCZY.
WSZYSTKICH.
BEZ WYJĄTKU

Kto wynosił nocnik Łęckiej
Najładniejsza w całym internecie

Klub Książki:
Peter Pomerantsev

W SPRZEDAŻY, RÓWNIEŻ Z DOSTAWĄ DO PACZKOMATU

• **Marcin Bilik**
FOT. ŁUKASZ CYNALOWSKI /
AGENCJA WYBORCZA.PL

Nowy prezes Międzynarodowych Targów Poznańskich:

Nie stać nas na food hall. Ale hotel się przyda

Jesteśmy największym centrum targowym w Polsce. Udało nam się podnieść po pandemii, ale w mojej ocenie imprezy nie doszły jeszcze do właściwego poziomu – mówi Marcin Bilik, nowy prezes MTP.

Tomasz Cyłka

Personalna burza wstrząsnęła w ciągu ostatniego roku Grupą MTP, której 97-procentowym udziałowcem jest miasto Poznań, a 3 proc. ma samorząd województwa wielkopolskiego. We wrześniu 2025 roku nagłą rezygnację złożył prezes Tomasz Kobierski. Nieoficjalnie za decyzją stało niezadowolenie władz Poznania z sytuacji finansowej spółki. Prezydent Jacek Jaśkowiak chciał, by stery przejął wiceprezes Marcin Bilik, związany wcześniej z Amicą Wronki. Ten odmówił, tłumacząc się sprawami osobistymi.

W styczniu 2026 roku prezesem został Robert Wielicki, ale równie nieoczekiwa-

nie podał się do dymisji zaledwie po sześciu miesiącach. Tym razem rada nadzorcza wybrała na to stanowisko Marcina Bilika.

ROZMOWA Z
MARCINEM BILIKIEM

Nowym prezesem Międzynarodowych Targów Poznańskich

TOMASZ CYŁKA: Rok temu prezydent Jacek Jaśkowiak chciał, żeby to Marcin Bilik został prezesem MTP, ale pan odmówił, tłumacząc się względami osobistymi. Co się przez ten rok wydarzyło, że zmienił Pan zdanie? MTP są w tak złej kondycji, że trzeba je ratować?

MARCIN BILIK: – Targi są dziś w dużo lepszej kondycji, niż rok temu, gdy byłem peł-

niącym obowiązki prezesa. Mam ogromny szacunek dla wszystkich pracowników za to, co udało nam się osiągnąć. Przyznam, że nie miałem aż takiej wiary, że w ciągu roku dojdziemy do tzw. białego zera, czyli wyniku minimalnie dodatniego.

Natomiast nie odwołuję tego, co mówiłem kilka miesięcy temu. Ówczesna decyzja była spowodowana sprawami osobistymi. Chciałem spędzić więcej czasu z najmłodszym dzieckiem, do tego doszły sprawy zdrowotne.

Funkcja prezesa MTP wiąże się nie tylko z zarządzaniem firmą, ale i funkcjami reprezentacyjnymi, które pochłaniają dużo czasu. Wtedy nie mogłem sobie na to pozwolić i uważałem, że bardziej fair będzie nie obejmować tego stanowiska.

W styczniu 2026 roku prezesem został więc Robert Wielicki.

– Osoba spoza MTP, ale również związana z korporacjami biznesowymi. Miałem nadzieję, że łącząc siły, damy radę to wszystko poukładać. Stało się tak, że prezes Wielicki po kilku miesiącach [po pół roku – red.] zrezygnował. Stanęliśmy, m.in. z przewodniczącym rady nadzorczej Zbysz-

kiem Grocholskim, a także wiceprezesem Filipem Bittnerem, wobec pytania: co dalej? Uznałem, że w tej trudnej sytuacji ktoś z nas musi podjąć to wyzwanie i wziąć na siebie odpowiedzialność. Że to nie jest moment na kolejne próby.

To prezydent Jaśkowiak powiedział po raz drugi: Marcin, weźmiesz?

– W tej sytuacji uznałem, że nie mogę odmówić.

Nie jest pan politykiem, ale stanowisko prezesa MTP bez wątpienia jest polityczne. Władze miasta, które jest przeważającym udziałowcem firmy, to konkretna partia. Opozycja w radzie miasta atakuje więc, gdy tylko można. Doświadczenie menedżerskie chyba nie wystarczy.

– Naiwnością byłoby powiedzieć, że nie wiem, kto jest naszym właścicielem.

Zdaję też sobie sprawę, w jaki sposób polityka nas dotyka. Wspomnę choćby liczbę komentarzy związanych z modernizacją Areny.

Ale prezydent Jaśkowiak patrzy na Targi w sposób menedżerski i uznał, że potrzeb-

na jest tu osoba, która potrafi tę spółkę pokładać jako firmę silną i konkurencyjną na rynku. Jestem menedżerem z bardzo dużym doświadczeniem, zdobyтым choćby w koncernie Amica. Potrafię wyrażać swoje zdanie, ale słucham również opinii innych osób. Dlatego uważam, że cele biznesowe, które zostały mi postawione, mogę przy wsparciu załogi osiągnąć. Natomiast na pewno nie jestem przyspawany do tego miejsca, a polityka kieruje się innymi celami.

Jakie to są zatem cele biznesowe?

– Jesteśmy największym centrum targowym w Polsce i jednym z największych – albo i największym – centrum eventowym. Udało nam się podnieść po pandemii, ale w mojej ocenie imprezy targowe nie doszły jeszcze do właściwego poziomu. Wciąż pracujemy nad nową tematyką targową oraz coraz ciekawszym programem istniejących wydarzeń. Ważny jest też rozwój konferencyjno-kongresowy. Te cele powinny się przekładać na konkretne wyniki, bo jedno i drugie wspólnie tworzą również wizerunek Poznania.

Niedawno Port Lotniczy Ławica podał wyniki badania, w jaki sposób wpływa na rozwój miasta i regionu. Jesteśmy w trakcie przygotowania podobnego opracowania. Wiem, że to będą duże liczby i setki milionów złotych wpływu bezpośredniego i pośredniego. Przyjeżdżają przecież do nas biznesmeni i goście z całej Polski, a nawet świata. Śpią w poznańskich hotelach, jedzą w restauracjach, wydają pieniądze w sklepach i punktach usługowych, a my zatrudniamy pracowników i zamawiamy kolejne usługi u podwykonawców. Poznań bez Targów byłby po prostu znacznie uboższy. Dlatego pozytywne myślenie o MTP i wprowadzanie kolejnych zmian są dla mnie kluczową rzeczą.

Najwięcej emocji było wokół modernizacji Areny, która przed pandemią – decyzją władz miasta i radnych – spadła na MTP. Dziś wiemy, że inwestycja się nie rozpoczęła i wiadomo, że hala wróci do miasta. Zastanawia się pan, po co Wam była ta Arena?

– Nie neguję decyzji, które zapadły przed moim przyjściem do spółki. Świat jest na tyle dynamiczny i zmienny, że nikt nie mógł przewidzieć pandemii koronawirusa, a potem wojny w Ukrainie.

A wcześniej modernizacja tej hali była pomyślana za całkiem inne pieniądze i to naprawdę było do zrobienia.

Dziś, gdy te koszty dramatycznie wzrosły [z ok. 150 w 2019 r. do ok. 500 mln zł – red.], wszystko wygląda inaczej. Poza tym jako prezes MTP muszę dbać o wynik finansowy. Tymczasem musimy mieć świadomość, że żadna hala widowiskowo-sportowa w Polsce na siebie nie zarabia.

Żeby było jasne: uważam, że Poznań powinien mieć taką halę. Sam chętnie uczestniczyłbym w koncertach, odbywających się w niej. Gdy spółzarządzałem spółką Marcellin Management odpowiadałem za stadion, gdzie występował m.in. Sting, Andrea Bocelli czy Alicia Keys, koncerty te cieszyły się dużą popularnością. Jednak moim zadaniem jest budowanie najlepszej firmy związanej z biznesem wystawienniczo-eventowym i kongresowym, a na ujemny wynik nie mogą mieć wpływu ogromne koszty utrzymania hali. Dlatego cieszę się, że miasto doszło do wniosku, że dużo lepszym rozwiązaniem będzie wzięcie Areny pod swoje skrzydła.

Rok temu opozycja z PiS alarmowała, że Grupa MTP odnotowała w ciągu około trzech lat 120 mln zł strat na działalności operacyjnej. Rozpętała się prawdziwa

wa burza, doszło do rezygnacji prezesa Tomasza Kobierskiego.

– To nie był wynik za jeden rok. W 2024 roku spółka odnotowała 36 mln zł straty na działalności podstawowej, czyli 14 mln zł straty na poziomie wyniku brutto.

Ale już w ubiegłym roku, na działalności podstawowej nadrobiliśmy około 30 mln zł i ostatecznie rok 2025 zamknęliśmy na plusie ponad 1 mln zł, co określa się tzw. białym zerem. To jest na pewno powód do satysfakcji, ale bynajmniej to mnie nie zadowala.

Dlatego musimy stawiać na imprezy z odpowiednim przychodem i zyskiem, który będzie wpływał na wyniki. Równie ważne jest zmniejszanie kosztów oraz dobry plan inwestycyjny, związany np. z Placem PeWuKi, albo miejscem, w którym teraz rozmawiamy, czyli Centrum Targowym.

Prezydent Jaśkowiak dawał wiele razy do zrozumienia, że czas skończyć z imprezami deficytowymi. Zrobił już pan taki przegląd imprez, które trzeba wykasować?

– Dziś sytuacja MTP się ustabilizowała. Jesteśmy wiarygodni finansowo dla banków, jak i kontrahentów. Teraz musimy postawić na wzrost przychodów, większą liczbę imprez i wyższe marże, a potem odpalić tę część inwestycyjno-biznesową. Jeżeli to się wszystko zepnie i firma zacznie pracować, będziemy mieć wyniki po kilka lub kilkanaście milionów zysku albo i więcej. Dopiero wtedy powiem po żołniersku: wykonałem swoją pracę. Dlatego z radą nadzorczą budujemy kilkuletnią strategię, którą właściciel – mam nadzieję – zaakceptuje do końca roku.

Powtórzę jednak pytanie: wie Pan, które imprezy wypadają najsłabiej? Prezydent Jaśkowiak wymieniał choćby Polagrę czy Cavaliadę.

– Nie mamy już dziś imprez, które źle wypadają na poziomie kosztów bezpośrednich i które miały wpływ na ujemny wynik MTP. Resztę imprez odbudowujemy lub staramy się, żeby zwiększać przychody albo zmniejszać straty i koszty.

Proszę pamiętać, że automatyczneycinanie mniej popularnych imprez powoduje, że koszty utrzymania 22-hektarowego terenu, podatków, mediów i utrzymania ludzi, rozkładają się na mniejszą liczbę eventów. A to może pociągnąć za sobą konsekwencje, jak choćby konieczność znacznej restrukturyzacji firmy. Dlatego nie stawiamy na rewolucję, a ewolucję. Odbudowa i wzmocnienie potencjału flagowych wydarzeń, takich jak Polagra czy Budma, wymaga czasu i stabilności. Jesteśmy przekonani, że długofalowe podejście pozwoli przywrócić tym imprezom siłę, z której skorzysta cały rynek.

To zapytam inaczej: co się dobrze rozwija?

– Świetnie radzą sobie tzw. targi czasu wolnego, lub inaczej branża B2C (business-to-consumer), które z racji swojej tematyki przyciągają dziesiątki tysięcy widzów. To jest np. Poznań Motor Show, Poznań Game Arena, Poznańskie Targi Książki, różne przedsięwzięcia hobbyistyczne, jak np. Rybomania czy Caravans Salon.

Dodałbym też Pyrkon...

– Tak, choć to impreza organizowana przez stowarzyszenie z zewnątrz, a my w tym przypadku udostępniamy teren. Wzrosty tych wymienionych przeze mnie eventów są naprawdę imponujące. To jest dowód na to, że ludzie szukają tego typu rozrywki. Ale oprócz tej tendencji musimy stawiać na przedsięwzięcia konferencyjne. W ciągu 30 lat Polska stała się drugą najszybciej rosnącą gospodarką świata,

ale dziś zmieniła się globalna gospodarka. Widać agresywne działanie Chin, rośnie konkurencyjność Turcji, to powoduje też zmiany na rynku biznesowym. A co za tym idzie również Targi muszą szukać nowej formuły, czyli połączenia ich z konferencjami, synergii modułu transakcyjnego i spotkaniowego.

Co pan odpowiada na argument krytyków, że MTP przepały ważny moment i przegrywają dziś z Warszawą czy Kielcami?

– Ja wtedy pytam: w czym przegrywamy?

W finansach, w organizacji...

– Ptak Warsaw Expo [Nadarzyn pod Warszawą – red.] – kapitały własne ujemne, wynik ujemny. Z czym więc przegrywamy? Targi Kielce – szacunek dla ich pracy, bo zysk 20 mln zł przy obrocie na poziomie 170 mln zł zasługuje na uznanie. Pamiętam jednak, że to przede wszystkim zasługa przedsięwzięć związanych ze zbrojeniówką, której – z oczywistych względów – znaczenie w ostatnich latach mocno wzrosło.

Natomiast uważam, że konkurencja jest najpiękniejszą rzeczą na świecie i najbardziej wartościową. Ale to Grupa MTP ma wciąż ponad 50 procent udziałów w rynku targowym.

W tym roku w Poznaniu odbyły się dwa wydarzenia, które miały być przełomem dla branży targowej. Jak pan je ocenia?

W tym roku w Poznaniu odbyły się dwa wydarzenia, które miały być przełomem dla branży targowej. Jak pan je ocenia?

MARCIN BILIK

W tym roku w Poznaniu odbyły się dwa wydarzenia, które miały być przełomem dla branży targowej. Jak pan je ocenia?

To może MTP też powinny mocniej postawić na zbrojeniówkę?

– Jestem gotów próbować ze wszystkim, co się może udać. Dlatego mogę zwrócić się do wszystkich moich dyrektorów, szczególnie sprzedażowych i grup produktowych: świat pomysłami stoi, także ze zbrojeniówką, ale nie tylko. Zresztą mamy nowe, zbliżone do tej tematyki imprezy – technologiczny Dual Use Congress, związany z branżą zabezpieczeń Securex czy Targi Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej Protega. Wspomnę też nowe wydarzenie – Festiwal Finansów Osobistych Invest Cuffs, bardzo ciekawą imprezę z udziałem specjalistów, ale adresowaną do wszystkich ludzi, bo tematem są domowe budżety, zarządzanie majątkiem oraz inwestowanie – wszystko podane w sposób bardzo przystępny.

Objął pan funkcję prezesa w lipcu. Od tego czasu często wspomina pan o budowie nowego hotelu na terenie MTP. Jakiego hotelu potrzebuje jeszcze Poznań?

– Jeśli mamy tak duże wydarzenia, jak choćby Impact czy plażę wydarzenia, przyszedł rok Międzynarodowy Kongres Astronautyczny (IAC) z udziałem prawie 10 tys. gości, to ceny w hotelach skaczą dwu-, a nawet trzykrotnie. Aktualnie mamy w Poznaniu ok. 8-9 tys. miejsc hotelowych, jest więc spokojnie miejsce na kolejny tego typu inwestycję. Nie ma natomiast lepszej lokalizacji dla nowego hotelu niż teren MTP. Goście prosto ze spotkań idą do pokoju odpocząć po intensywnym dniu albo udają się do hotelowej restauracji.

Jedną z koncepcji jest – znów miejsce, w którym rozmawiamy – Centrum Targowe przy Moście Dworcowym, którego funkcjonalność z lat 70. pozostawia wiele do życzenia. Ale to może być też i Pałac

Targowy (pawilon 12), np. z mniejszym hotelem butikowym.

Zaczynamy się do tego przymierzać, ale zanim zaczniemy inwestycję, wszystko dokładnie przeanalizujemy. Na realizację tego typu inwestycji potrzeba kilku lat.

Rok temu przyznał pan, że MTP rezygnuje z pomysłu food hallu na wzór Hali Koszyki w Warszawie albo Montowni w Gdańsku. Forsował go prezes Kobierski. Zmienił Pan zdanie?

– Nie zmieniłem. W Poznaniu jest mnóstwo miejsc z dobrą gastronomią, także tworzonych na wzór takiego food hallu.

Dlatego uważam, że nie stać nas na taki projekt. Nie żyję marzeniami, tylko muszę mieć pewność, że to miejsce będzie na siebie zarabiało.

Projektowanie i wykonanie hali pod food hall to są ogromne koszty, a jeśli projekt nie okazałby się sukcesem, to nie da się wtedy łatwo dostosować zmodernizowanej hali do innych funkcji. Dlatego na dziś z tego pomysłu zrezygnowaliśmy.

Kilka lat temu pojawił się pomysł budowy na terenie MTP siedziby Filharmonii Poznańskiej. Z tego pomysłu też rezygnujecie?

– Od początku ta inwestycja miała być realizowana z funduszków spoza MTP. Owszem, na naszym terenie, ale inwestorem miało być miasto, np. z udziałem funduszy europejskich. Decyzja o jej budowie należy zatem w 100 proc. do naszego właściciela. Osobiście wyobrażam sobie nowoczesną siedzibę Filharmonii Poznańskiej na tym terenie. Kultura wysoka i profil naszej działalności dadzą się połączyć. Natomiast przygotowując naszą strategię powinniśmy wiedzieć, czy taka inwestycja zostanie przeprowadzona.

Jakie inwestycje należy zatem pilnie przeprowadzić z własnych środków MTP?

– Przed nami remont hal nr 7 i 8 przy ul. Śniadeckich. Remontujemy już jedynekę, dwójkę i czwórkę. Potrzebujemy też hali na nasze cele logistyczne i musimy jedną z nich do tego dostosować. Chcemy też jeszcze bardziej aktywować teren Placu PeWuKi i rozwijać Zieloną Rzekę [otwartą teren MTP dla mieszkańców, od Parku Wilsona do Dworca Zachodniego – red.] Jeśli ściągniemy tutaj 200, 300 czy może nawet 400 tys. osób, to otworzą się nowe perspektywy.

Nie udało się w tym roku sprzedaż gruntów MTP w Żernikach pod Poznaniem. To m.in. z tego źródła miała być finansowana modernizacja Areny. Opuścić temat?

– Dziś sytuacja na rynku nieruchomości wygląda zupełnie inaczej niż kilka lat temu. Nikt już nie kupuje ziemi pod przyszłych klientów, jak to się odbywało kiedyś. Mamy aktualnie wystawioną na sprzedaż jedną działkę i mam nadzieję, że uda się tę transakcję sfinalizować, ale nic nie będziemy robili na siłę.

Mamy określone wyceny, operaty i będziemy się tego trzymali. Nie mamy na szczęście takiej sytuacji, że jesteśmy zmuszeni coś sprzedawać, by tylko poprawić ujemny wynik finansowy.

Jeśli za kilka miesięcy prezydent Jaśkowiak powie panu: Marcin, nie udźwignąłeś tematu, czas na zmianę, to spokojnie złożysz pan rezygnację?

– Pracuję w biznesie ponad 30 lat, jestem profesjonalistą. Mam kontrakt, ale jeśli prezydent albo rada nadzorcza dojdzie do wniosku, że w jakiś sposób nie zadowolam ich jako pracodawcy, to spokojnie odejdę i dam szansę innym. ●

Połącz **Kropki**

**Idealna gra
na krótką przerwę**

**Zeskanuj
QR kod
i graj**

 **APLIKACJA
WYBORCZEJ**

Opiekunka wyjaśnia, dlaczego okradała 93-latka:

Nie widziałam innego wyjścia

Po wyjściu z sali rozpraw pytam Martę N. o zwrot 29 tys. zł, które ukradła z komody Stanisława. – Chciałabym je oddać – mówi. Po chwili dodaje: – Mam długi. Poważne.

Piotr Żytnicki

Poznańska prokuratura chciała zakończyć tę sprawę bez procesu. Uzgodniła z Martą N. karę za okradanie 93-latka z Poznania. Do jej zatwierdzenia brakowało tylko zgody pokrzywdzonego. Wcześniej nikt nie pytał go o zdanie.

93-letni Stanisław nie przyszedł w piątek do sądu, bo nie pozwala mu na to zdrowie. Reprezentował go radca prawny Mariusz Machciński. – Tu nie ma mowy o sprawiedliwej odpłacie – stwierdził. – Nie ma odstraszenia. Taka kara mogłaby wręcz zachęcać potencjalnych sprawców do podobnych czynów.

OPIEKUNKĘ NAGRAŁA KAMERA

To kolejny rozdział historii, którą opisałem dwa miesiące temu. Jesienią ubiegłego roku rodzina 93-latka przyłapała opiekunkę Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej na kradzieży. Zarejestrowała to ukryta kamera. Marta N. ukradła łącznie 29 tys. zł. Podpisała oświadczenie, w którym przyznała się do kradzieży i zadeklarowała, że zwróci pieniądze.

Nie zwróciła. Sama zgłosiła się na komisariat, ale nie została zatrzymana. Przez kolejne pół roku policjanci nie potrafili skutecznie wezwać jej na przesłuchanie i postawić zarzutów. Wezwania nie dochodziły, telefonów nie odbierała, a w miejscu zamieszkania policjanci jej nie zastali.

Byłą opiekunkę zatrzymano dopiero w połowie czerwca tego roku, kilka godzin po publikacji reportażu, w którym opisałem bezzadanie służb.

PROKURATURA: WIĘZIENIE W ZAWIESZENIU

Marta N. przyznała się do winy i uzgodniła z prokuraturą karę: pół roku więzienia w zawieszeniu na dwa lata, 1,2 tys. zł grzywny, pięcioletni zakaz opieki nad seniorami oraz obowiązek naprawienia szkody.

W piątek 7 sierpnia sąd zebrał się, by rozpoznać wniosek o dobrowolne poddanie się karze. Sprzeciwił się mu pełnomocnik 93-latka.

– Oskarżona nie wyraziła skruchy, nie przeprasza pokrzywdzonego. Nie zwróciła ani złotówki – podkreślił radca prawny Mariusz Machciński.

Argumentował, że 1,2 tys. zł grzywny to mniej niż jedna trzecia minimalnego wynagrodzenia i mniej niż 10 proc. kwoty, którą ukradła.

Pełnomocnik przekonywał, że kara więzienia w zawieszeniu nie zmotywuje byłej opiekunki do zwrotu skradzionych pieniędzy.

• Marta N. na sali sądowej FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Jesienią ubiegłego roku rodzina 93-latka przyłapała opiekunkę Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej na kradzieży. Zarejestrowała to ukryta kamera. Marta N. ukradła łącznie 29 tys. zł

– Jeśli weźmiemy pod uwagę wiek i stan zdrowia pokrzywdzonego, może po prostu nie dożyć odzyskania pieniędzy – stwierdził.

NIE CHCIAŁABYM BYĆ W WIĘZIENIU

Pełnomocnik 93-latka zaproponował karę więzienia bez zawieszenia. Asesorka sądowa Sylwia Pisula zapytała oskarżoną o stanowisko.

– Jeżeli trzeba będzie, poddam się takiej karze – odpowiedziała Marta N.

– To nie jest kwestia tego, czy „trzeba będzie” – zwróciła uwagę asesorka. – To są konsekwencje dla pani i pani życia. Decyzja musi być świadoma.

– Jestem świadoma, ale jestem oskarżona, więc chyba nie mam tu nic do powiedzenia.

– Oczywiście, że pani ma. Jeśli się pani nie zgodzi, odbędzie się rozprawa, a sąd wyda wyrok według własnego uznania.

– To oczywiste, że nie chciałabym być w więzieniu.

Asesorka uznała to za brak zgody na karę więzienia bez zawieszenia. Gdy strony nie dochodzą do porozumienia, sąd kieruje sprawę na rozprawę. Oznacza to zwykły proces: oskarżona będzie mogła złożyć wyjaśnienia, sąd przesłucha świadków, potem wyda wyrok.

SPŁACIŁA CZĘŚĆ DŁUGÓW

Po wyjściu z sali rozpraw mam pierwszą okazję, by porozmawiać z Martą N. Pytam, czy jest w stanie oddać 93-latkowi skradzione pieniądze.

– Oczywiście, że chciałabym je oddać. Szukam pracy – odpowiada. Po chwili dodaje: – Mam długi. Poważne.

– Czy jest szansa, że zwróci pani pieniądze szybko: jednorazowo albo w kilku ratach?

– Ciężko powiedzieć.
– Nie może pani wziąć pożyczki?
– Nie. Próbowalam.
– Na co pani wydała te pieniądze?
– Na bieżące życie. Spłaciłam też część długów. Ale nadal je mam.

Gdy sama zgłosiła się na policję, przyznała, że zaczęła okradać seniora w maju 2025 roku. Podczas sprzątania zauważyła klucz do drewnianej komody, w której 93-latek trzymał pieniądze.

– Nigdy nie ukradłam innych rzeczy. Kradłam jedynie pieniądze – powiedziała.

Dwa miesiące temu, gdy policja w końcu ją zatrzymała, podtrzymała przyznanie się do winy.

– Mam komornika i zadłużenie w wysokości ok. 58 tys. zł – wyjaśniła.

Twierdziła, że część długów ma związek z kredytem, który zaciągnęła razem z matką. Musi go spłacać sama, bo z matką nie ma kontaktu.

– Nie widziałam innego wyjścia – tak tłumaczyła swoje motywacje.

Zaprzeczyła, by ukrywała się przed policją. Twierdziła, że nie dostała żadnego wezwania, a nieznanych numerów nie odbiera i od razu je blokuje, bo wcześniej wydzwaniały do niej firmy windykacyjne.

Tę wersję powtarza także w piątek, gdy rozmawiam z nią na sądowym korytarzu: – Nie ukrywałam się. Przecież wcześniej sama zgłosiłam się na policję.

PKPS ODCINA SIĘ OD OPIEKUNKI

Do domu 93-letniego Stanisława trafiła w ramach programu opieki nad seniorami, realizowanego na zlecenie miasta przez Polski Komitet Pomocy Społecznej.

Rodzina zaczęła ją podejrzewać, gdy z kredensu zaczęły zniknąć oszczędności odkładane przez lata. Bogna, córka 93-latka, zainstalowała w pokoju ukrytą kamerę. Nagranie pokazało, jak opiekunka wyjmuje pieniądze z kredensu i wkłada je do stanika.

Choć Marta N. zobowiązała się na piśmie do zwrotu 29 tys. zł, do dziś nie oddała nawet części tej kwoty.

PKPS zatrudnia opiekunki na umowy zlecenia. Gdy kradzież wyszła na jaw, organizacja rozwiązała umowę z Martą N.

Jolanta Barczak, prezeska wielkopolskiego zarządu PKPS, twierdzi, że organizacja nie jest stroną w sprawie, a odpowiedzialność za kradzież ponosi wyłącznie opiekunka. Jednocześnie w jednym z maili napisała: „Przekazanie sprawy do ubezpieczyciela wymaga prawomocnego wyroku sądu, który – według naszej wiedzy – do dziś nie zapadł”.

W kolejnym mailu dyrektorka biura PKPS Ewa Rzepka stwierdziła jednak: „Nie przewidujemy wypłaty rekompensaty z jakiegokolwiek tytułu”.

PIENIĄDZE NIE WRÓCIŁY DO KREDENSU

PKPS nie poinformował miasta o kradzieży w domu 93-latka. Urzędnicy dowiedzieli się o niej ode mnie.

Dorota Potejko, dyrektorka wydziału zdrowia i spraw społecznych urzędu miasta, nazywa to uchybieniem.

„Organizacja została pouczona o obowiązku bezzwłocznego zgłaszania podobnych zdarzeń” – dodaje.

Z jej odpowiedzi wynika także, że PKPS nie powinien uchylić się od odpowiedzialności. „Zgodnie z umową realizator programu ponosi wyłączną odpowiedzialność wobec osób trzecich za szkody powstałe w związku z realizacją zadania publicznego” – wskazuje Potejko.

Dla 93-letniego Stanisława przerzucanie się odpowiedzialnością nie ma dziś większego znaczenia. Pieniądze, które odkładał przez lata, nadal nie wróciły do jego kredensu. I nie wiadomo, czy kiedykolwiek wrócą. ●

Co działo się w firmie pod Kępem

Maszyna zmiażdżyła jej rękę

Nie spełniała minimalnych zasad bezpieczeństwa – mówi Piotr Sterczała z Okręgowego Inspektoratu Pracy w Poznaniu o maszynie, przy której pracowała Wasylina. Sąd skazał jej pracodawcę. „Wyborcza” poznała szczegóły sprawy.

Mikołaj Woźniak

Piątek 14 lutego 2025 roku, dochodzi godz. 21. 19-letnia Wasylina za godzinę kończy zmianę w firmie Sili w powiecie kępińskim. Przedsiębiorstwo zajmuje się produkcją włókien poliestrowych.

Wasylina pracuje w hali produkcyjnej. Czyści wały gręplarki. Długą rurą wywiewa z nich kurz. Kiedy podchodzi bliżej, wały wciągają rurę i lewą rękę dziewczyny. Kilka godzin później lekarze ze szpitala we Wrocławiu muszą ją amputować.

W maju 2026 roku sąd w Kępnie wydał wyrok w tej sprawie. Inspekcja pracy i prokuratura ujawniły więcej nieprawidłowości w zakładzie. Właściciel firmy usłyszał wyrok: rok więzienia w zawieszeniu na trzy lata. Wasylinie musiał wypłacić 27 tysięcy złotych, a każdemu z 14 innych poszkodowanych od 3 do 5 tys. zł.

PRACOWAŁA BEZ UMOWY

Państwowa Inspekcja Pracy weszła do Sili zaraz po wypadku Wasyliny. Kontrola zakończyła się trzy miesiące później. Ujawniła szereg nieprawidłowości przy zatrudnieniu i warunkach pracy dziewczyny.

Wasylina w styczniu ubiegłego roku przyjechała do Polski z Ukrainy. Zamieszkała u wujka i cioci. Z zawodu jest fryzjerką, ale była gotowa podjąć się też innych zajęć. Wujek pracował w Sili i polecił ją do pracy. Wraz z nią zatrudniono także jej brata.

Rzecz w tym, że Wasylina po raz pierwszy w zakładzie pojawiła się 23 stycznia, a właściciel firmy podpisał z nią umowę 12 lutego. Inspektorzy PIP potwierdzili, że Wasylina przez dwa tygodnie pracowała bez umowy. W firmie nie było po tym śladu, ani w ewidencji czasu pracy, ani na liście płac.

Wasylina zeznała, że przez pierwszy tydzień obserwowała, jak pracuje się przy maszynie do produkcji włókien. W drugim tygodniu pracy bez umowy sama zaczęła ją obsługiwać.

– Fakt wykonywania pracy przed sporządzeniem umowy o pracę potwierdzili w swoich zeznaniach inni zatrudnieni – tłumaczy Piotr Sterczała z Okręgowego Inspektoratu Pracy w Poznaniu.

Wasylina nie miała umowy, więc nie była też zgłoszona do ubezpieczenia społecznego. Stało się to dopiero 15 lutego – dzień po wypadku i trzy dni po oficjalnym podpisaniu umowy. Tu akurat firma działała zgodnie z przepisami, bo na zgłoszenie nowego pracownika ma tydzień.

SAMA PRZY NIEBEZPIECZNEJ MASZYNIE

Inspektorzy PIP potwierdzili, że w chwili wypadku Wasylina była sama przy maszynie. Druga osoba pojechała odwieźć materiał do magazynu.

– Praca była niezgodna z procedurami BHP oraz oceną ryzyka zawodowego – tłumaczy Sterczała.

Gręplarka powinna mieć działający system, który automatycznie ją wyłącza lub nie pozwala na włączenie, kiedy otwarte są osłony. Zabezpieczają one dostęp do niebezpiecznej strefy obracających się wałów, które wciągnęły rękę Wasyliny. W maszynie, przy której pracowała Ukrainka system był niesprawny.

Podobnie jak wyłączniki krańcowe, czyli inne rozwiązanie zapewniające bezpieczeństwo.

Rzecznik PIP w Poznaniu podaje także, że o ile Wasylina przeszła instruktarz stanowiskowy, to nie odbyła szkolenia ogólnego z BHP. Pracodawca nie zapewnił jej też odzieży roboczej, która spełniałaby wymogi bezpieczeństwa. Dziewczyna pracowała w rękawiczkach i prywatnej bluzie z luźno zwisającymi rękawami.

W firmie tolerowano też stosowanie niewłaściwego sposobu czyszczenia maszyny. Powinno się to robić przy wyłączonym silniku. Wasylina czyściła ją, kiedy wały cały czas się kręciły.

Zdaniem PIP te uchybienia po stronie pracodawcy mogły przyczynić się do wypadku. Po kontroli Inspekcja zawiadomiła prokuraturę w związku z narażeniem Wasyliny na ciężki uszczerbek na zdrowiu i niezgłoszeniem jej do ubezpieczenia.

WYPADKÓW BYŁO WIĘCEJ

Inspekcja pracy ujawniła, że problemy w Sili nie dotyczyły wyłącznie zatrudnienia 19-latkę z Ukrainy. Lista nieprawidłowości przesłana mi przez Sterczałę liczy ponad 20 pozycji. Rzecznik wylicza braki w szkoleniach, odzieży roboczej (tę wydano w czasie kontroli) czy brak opracowanego wykazu prac niebezpiecznych.

Pracownicy używali m.in. gilotyny rotacyjnej, która nie była prawidłowo zabezpieczona. Nie było też przy niej instrukcji BHP. Inspektorzy ujawnili też brak przeglądów okresowych elektronarzędzi czy fakt, że pracownicy mnie byli poinformowani o funkcjonowaniu monitoringu w zakładzie w Goli.

Rzecznik PIP w Poznaniu wskazuje też, że nie zaktualizowano oceny ryzyka zawodowego na stanowisku obsługi maszyn po wypadkach przy pracy jakie wystąpiły przed zatrudnieniem Wasyliny – w 2024 roku. W tamtym roku w Sili odnotowano trzy wypadki. Poprzednio – w 2021 roku – dwa.

Wasylina nadal mieszka w Bralinie. Przeprowadziła się do niej mama. Pracuje i musi utrzymywać córkę. Ta chce nabrać pewności siebie, nauczyć się w pełni korzystać z protezy i także znaleźć pracę

• Wasylina cały czas zmaga się z lękiem i epizodami depresyjnymi

FOT. ŁUKASZ CYNALOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Inspekcja pracy potwierdza, że Piotr Lubiński, właściciel firmy po wyknięciu nieprawidłowości naprawił je. Protokół pokontrolny podpisał, nie zgłaszając do niego zastrzeżeń.

MOŻE BYĆ WIĘCEJ POSZKODOWANYCH

Prokuratura w śledztwie wzięła pod uwagę zawiadomienie Państwowej Inspekcji Pracy. Powała też biegłego z zakresu BHP. Akt oskarżenia wysłała do sądu 30 grudnia 2025 roku.

Właściciel Sili ostatecznie usłyszał dwa zarzuty. Prok. Marcin Kubiak z Prokuratury Okręgowej w Ostrowie Wielkopolskim tłumaczy, że pierwszy dotyczył narażenia życia lub zdrowia pracownika. Zdaniem śledczych pracodawca nie dopełnił obowiązków w zakresie BHP. Dopusił do użytku niespełniające wymogów bezpieczeństwa urządzenie, akceptował niewłaściwy sposób jego czyszczenia i nie zapewnił odzieży ochronnej.

Po drugie nie zgłosił Wasyliny do ubezpieczenia za okres, w którym już pracowała. Wszystkie te wnioski pokrywają się z oceną PIP.

Przychylił się do nich także sąd. Tyle że w zakresie narażenia na niebezpieczeństwo pracowników wskazał nie tylko Wasylinę, ale też 14 innych osób. Pracowały one na linii produkcyjnej przy niespełniających wymogów maszynie, która okaleczyła 19-latkę.

Żaneta Cebula, prezes Sądu Rejonowego w Kępnie podaje, że chodzi o pracujących między pierwszym kwartałem 2017 roku a dniem wypadku Wasyliny. Sąd potwierdził, że dziewczyna została ciężko okaleczona, ale właściciel mógł i powinien był przewidzieć takie skutki.

Poza rokiem więzienia w zawieszeniu na trzy lata i koniecznością spłaty łącznie 70 tys. zł na wiazki dla 14 poszkodowanych (w tym 27 tys. dla Wasyliny), Lubiński musiał też zapłacić 5 tys. zł grzywny.

– Wyrok jest prawomocny – potwierdza prezes sądu w Kępnie. Nie da się przeczytać szerszego uzasadnienia wyroku, bo żadna ze stron o nie nie wystąpiła.

– Prokurator uznał wyrok za słuszny – tłumaczy prok. Kubiak.

Z zebranych informacji wynika, że właściciel Sili nie odwoływał się od wyroku ani nie miał zastrzeżeń do wniosków inspekcji pracy. „Wybor-

cza” poprosiła go o komentarz. Nie zdecydował się na niego, tłumacząc to charakterem sprawy.

„Cała sprawa jest dla nas bardzo trudna. Łączymy się też w bólu z poszkodowaną” – napisał.

W reportażu z marca ubiegłego roku porozmawiał z reporterką „Wyborczej”.

– Nigdy nie byłem w takiej sytuacji. Nie wiem, co mnie czeka. Zdajemy się na wyroki sądu. Zbieram w sobie siły, by w ogóle chodzić do pracy – mówił.

Obecność Wasyliny w zakładzie już w styczniu tłumaczył tym, że najpierw przyglądała się pracy i sama miała zdecydować, kiedy może zacząć.

– Mówilem jej, że gdy będzie gotowa, to podpiszemy umowę, zrobimy badania lekarskie. I tak się stało – tłumaczył Lubiński.

WASYLYNA UCZY SIĘ ŻYĆ NA NOWO

O tym, jak zmieniło się życie Wasyliny po wypadku, pisaliśmy na łamach „Wyborczej” w lipcu. Dziewczyna cały czas zmaga się z lękiem i epizodami depresyjnymi.

Najsilniejsze załamanie przeszła ostatniej zimy. – Mogłabym i miesiąc nie wychodzić na dwór, bo nie chciałam nikogo widzieć. Ktoś proponował, że przyjedzie, ale nie chciałam, dziękowałam – wspominała w lipcu. – Na co dzień nie mam takich stanów, ale raz czy dwa razy w tygodniu wracają.

Od momentu wypadku większość czasu poświęca na rehabilitację. Najpierw przygotowywała się do założenia kosmetycznej protezy. Po niej przyszedł czas na zaawansowaną – bioniczną. Odebrała ją w lipcu. Kosztowała 200 tys. zł z czego 80 sfinansował Jacek Wojciechowski, właściciel firmy Utal.

– Bardziej doceniam życie – mówiła Wasylina. – Jestem ostrożniejsza, ale chcę coś w przyszłości robić. Czasami jest bardzo trudno, ale uważam, że psychicznie wyszłam z tego mocniejsza. Nie mogę powiedzieć, że wszystko jest super, ale proteza to dla mnie szansa.

Wasylina nadal mieszka w Bralinie. Przeprowadziła się do niej mama. Pracuje i musi utrzymywać córkę. Ta chce nabrać pewności siebie, nauczyć się w pełni korzystać z protezy i także znaleźć pracę.

Wciąż nie wie, czy zostanie w Polsce. ●

wyborcza

wyborcza.pl

TV

14-20

SIERPNIA
2026

VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

„HEARTSTOPPER FOREVER”.
NIE MÓW DO MNIE JAK TERAPEUTA

S. 4-5

„LINE OF DUTY:
WYDZIAŁ WEWNĘTRZNY”.
STANAĆ
PRZECIW SWOIM

S. 6

OBSESJA

Dlaczego ona zabija? s. 2-3

Dlaczego ona **ZABIJA?**

„Obsesja” to serial o kobietach, które budzą się i chodzą spać wściekle.

Każda z bohaterek kipi tu pierwotną furia.

Agentka FBI Alice Black, bo koledzy z pracy traktują ją jak pilną, ale niezbyt bystrą uczennicę.

Seryjna morderczyni Catherine, bo mężczyźni, którzy odebrali jej dzieciństwo, nie ponieśli żadnych konsekwencji. Więc musi ich zabić.

Nora, szefowa wydziału FBI ds. przestępstw seksualnych, bo naogłądała się kobiet stręczących inne kobiety i dziewczynek wracających z własnej woli do swoich alfonsov.

Bohaterki serialu „Obsesja” idą spać wściekle i takie się budzą.

Zrozumieć morderczynię

Alice Black (doskonała Emmy Rossum) zauważa związek między nową sprawą wydziału zabójstw a morderstwem sprzed laty. Na przekór przełożonym, elitom Nowego Jorku i sobie samej pogrąża się w obsesji, by schwytać morderczynię.

Alice to interesująca postać. Śmierdzi. Przesłuchiwanie marszczy przy niej nosy, bo nie brała prysznica od wielu dni. Nie chodzi tylko o to, że jest zbyt zajęta – sama doświadczyła przemocy. Jej chłopak, policjant, po bił ją po pijaku i ranną zostawił w kabinie prysznicowej pod strumieniem wody. Od tego czasu Alice boi się wejść do łazienki.

Najlepszy przyjaciel Alice i jej dawny partner Danny Kelly (Scoot McNairy) najpierw

Catherine mężczyzn, którzy ją skrzywdzili, morduje bez wahania • FOT. DISNEY/SARAH SHATZ

grzecznie zwraca jej uwagę, potem polewa ją perfumami. W końcu namawia ją, żeby się umyla. Ich relacja jest dziwna. Znają się od wielu lat, razem dorastali. To on poparł ją, kiedy oskarżyła swojego chłopaka o przemoc domową. I podobnie jak Alice spotkał się z tego powodu z ostracyzmem.

Kiedy zaczynają wspólne śledztwo, kłóć się o dochodzenie. Tak naprawdę jednak spierają się o coś innego, czego żadne z nich nie mówi na głos. To sprawia, że napięcie między nimi rośnie ze sceny na scenę.

No i jest jeszcze Catherine. Czysta psychopatk. Mężczyzn, którzy ją skrzywdzili, morduje bez wahania. Nie skończyła żadnej szkoły, ale manipulację mogłaby wyklądać na Sorbonie. Śliczna, uroczą, radosna – to jej tajna broń.

Catherine zabija z zemsty. Jako dziecko była zmuszana do prostytucji, a teraz, po latach, odnajduje swoich dawnych oprawców. Nieważne, czy to zwykli kryminaliści, czy członkowie nowojorskiej wierzchozki. Gra ją świetna Lola Petticrew, dzięki której ta w sumie kreskówkowa postać nabiera człowieczeństwa.

Catherine tańczy w białiznie w domach swoich ofiar, czasami uśmiecha się jak księżniczka Disneya. Wspaniale odgrywa bezradność, pod którą czai się okrucieństwo. Po trzech odcinkach „Obsesji” nie mam jeszcze pewności, czy twórcom uda się obronić jej motywację, bo poza zabijaniem gwałcicieli i stręczycieli pozbywa się też wszystkich, którzy staną jej na drodze.

Ofiary są okrutnymi oprawcami

„Obsesja” to przede wszystkim dreszczowiec, klasycznego kryminału tu nie ma. Od początku wiadomo przecież, kto zabi-

ja i dlaczego. Jeśli serial wywołuje dreszcze, to nie brutalnością morderstw czy ciężką atmosferą. To opowieść o przemocy wobec kobiet, wieloletniej traumie i o tym, jak postrzegane są ofiary, które same stają się oprawczyniami. Nora mówi w jednej ze scen do Alice, że ci, którzy sami doświadczyli okrucieństwa, są najbardziej wyzuci z uczuć wyższych. To ciekawe, choć po chwili sama dodaje, że wiele kobiet stało się ofiarami przemocy, niewiele jednak zaczyna mordować.

Najciekawsza „Obsesja” nie jest jednak wtedy, gdy Alice Black wpada na kolejny trop. To wszystko już widzieliśmy. Najbardziej serial porusza wtedy, gdy agentka znów staje twarzą w twarz ze swoim eks, facetem, który regularnie ją bił, a teraz mówi, że wciąż ją kocha.

Scena, w której Black na jego prośbę idzie do jego domu, by spotkać się ze śmiertelnie chorą byłą teściową, zostaje w głowie na dłużej.

Jest jednak w „Obsesji” coś, a właściwie ktoś, kto sprawia, że serial nabiera głębi. Emmy Rossum jako Alice Black zdaje się grać w nieco innym, lepszym serialu niż reszta obsady. Po raz pierwszy widziałam ją w kinie w „Upiorze w operze”. Miała 16 lat i była eteryczną śpiewaczką o anielskim głosie, który uwiódł oszpeconego (w granicach rozsądku i prawideł kina głównego nurtu) Gerarda Butlera w tytułowej roli.

Od tamtej pory minęło ponad 20 lat, a Rossum stała się jedną z najlepszych aktorek w USA. Po „Niepokornych” myślałam, że niczym mnie już nie zaskoczy. A jednak. W „Obsesji” 39-letnia aktorka jest jednocześnie odpychająca i krucha, arogancka i wrażliwa. To jedna z najlepszych kobiecych ról telewizyjnych tego roku.

MARTA GÓRNA

Powstrzymać Saurona

Najdroższy serial w historii obejrzało już 185 mln widzów. Nadchodzi nowy sezon.

Władca Pierścieni: Pierścień Władzy” to najbardziej kosztowna produkcja serialowa w historii streamingu. Szacuje się, że planowany na pięć sezonów projekt może kosztować w całości od miliarda do dwóch. „Pierścienie Władzy” po raz pierwszy przenoszą na ekran legendy z czasów mitycznej Drużyny Ery Śródziemia. Akcja produkcji rozgrywa się tysiące lat przed wydarzeniami z „Hobbita” i „Władcy Pierścieni”.

W trzecim sezonie „Pierścieni Władzy” Śródziemie pogrążone jest w wojnie. Od upadku Eregionu minęło pięć lat.

Armie Saurona przemierzyły niemal cały świat i podbiły wszystko, co napotkały na drodze. Między Mrocznym Władcą a zwycięstwem stoją już tylko nieliczne bastiony oporu – Kharad-dum, gdzie krasnoludy odcięli się od świata w głębi górskich komnat, oraz chronione mocą Trzech Pierścieni elfickie królestwa Lindonu i Rivendell.

Tymczasem w głębi Moroduru, w nowo ukończonej wieży Barad-dur, Sauron pracuje dzień i noc. Jest owładnięty obsesją ujarzmenia mocy, która pozwoli mu rzucić na kolana ostatnich przeciwników. Dąży do stworzenia Jedyne Pierścienia, „by wszystkimi rządzić”.

Wolne ludy Śródziemia – krasnoludy, elfy, ludzie i czarodzieje – muszą znaleźć sposób, by zjednoczyć siły i powstrzymać Saurona.

W trzecim sezonie zobaczymy uwielbianego za rolę Vecny w „Stranger Things” Jamiego Campbella Bowera w roli Celeborna – dawno zaginionego męża Galadrieli, a także Zubina Varli jako Khamulę ze Wschodu. To nie koniec niespodzianek, bo Simon Pegg użyczy głosu legendarnemu demonowi Balrogowi – temu samemu, z którym Gandalf stoczył pojedynek w czasie wyprawy Drużyny Pierścienia.

Podczas panelu na Comic Conie ogłoszono, że Eddie Marsan wcieli się w rolę Thraina, starszego brata króla Durina IV, a Andrew Richardson zagra Anariona, syna Elendila i brata Isildura. To nie wszystko – Adam Young wystąpi jako Marnukh, tajemniczy ork, który może nie być tym, za kogo się podaje.

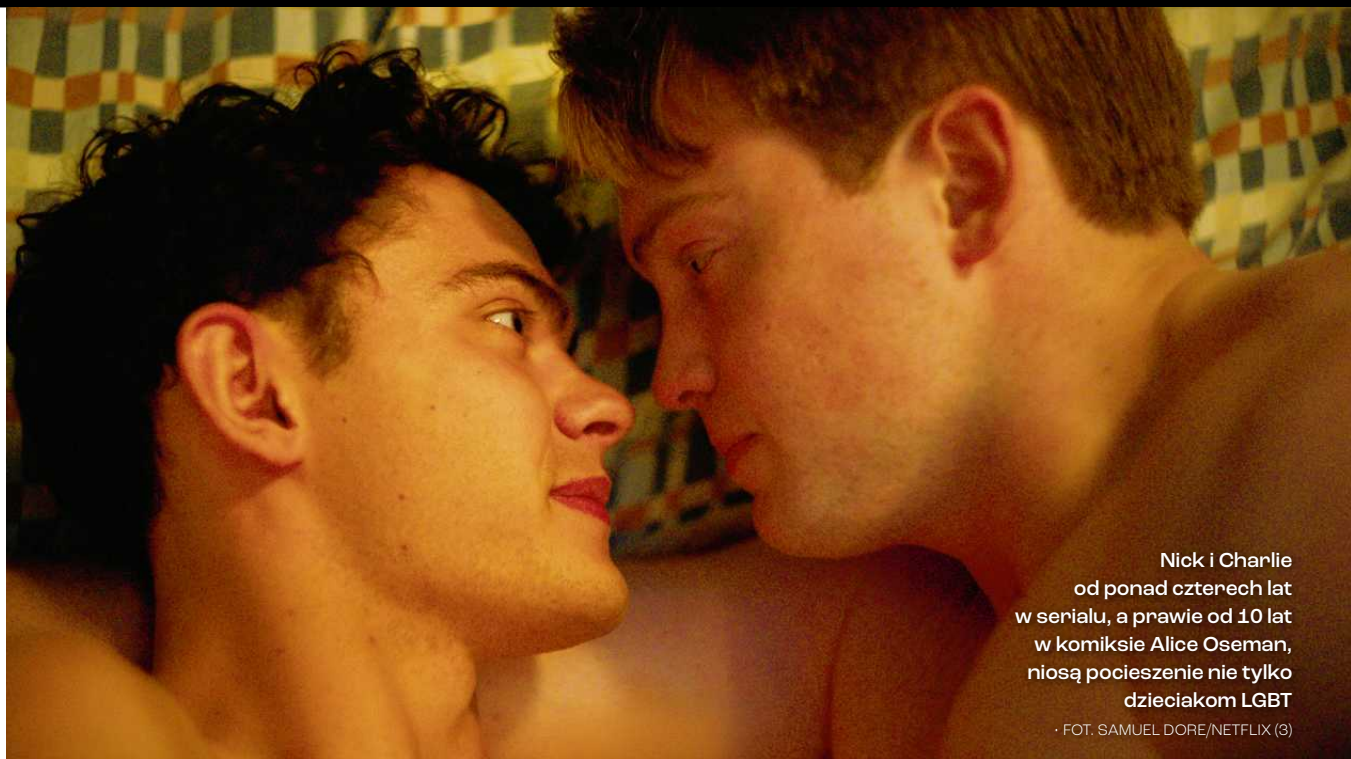
Pierwsze cztery odcinki trzeciego sezonu serialu „Władca Pierścieni: Pierścień Władzy” pojawią się na Prime Video 11 listopada 2026 roku. Odcinki piąty i szósty będzie można obejrzeć od 18 listopada, zaś dwa finałowe epizody trafią na serwis 25 listopada.

JUSTYNA BRYCZKOWSKA

OBSESJA

serial kryminalny, USA 2026, wyk. Emmy Rossum, Lola Petticrew, Scoot McNairy, Quincy Tyler Bernstine

odc. 5/8, Disney+. Nowe odcinki w poniedziałki

Nick i Charlie
od ponad czterech lat
w serialu, a prawie od 10 lat
w komiksie Alice Oseman,
niosą pocieszenie nie tylko
dzieciakom LGBT

• FOT. SAMUEL DORE/NETFLIX (3)

Hearthstopper” pojawił się na Netflixie ci-chutko, bez reklamy, wiosną 2022 roku.

Co prawda był ekranizacją popularnego w sieci komiksu, ale nikt nie spodziewał się, że w ciągu kilku dni stanie się jednym z najchętniej oglądanych seriali na świecie.

Źródła sukcesu były dwa: queerowa miłość i optymizm. Pierwszy sezon opowiadał o nieśmiałym Charliem, jedynym wyoutowanym geju w szkole dla chłopców w małym angielskim miasteczku. Chłopak zadurzył się w starszym o rok Nicku, kapitanie szkolnej drużyny rugby, a ten miłość odwzajemnił, odkrywając po drodze, że jest biseksualny.

Film zamiast sezonu

Otoczeni przez przyjaciół, wśród których była transpłciowa dziewczyna Elle, heteroseksualny Tao i Toby, który swoją tożsamość miał dopiero zrozumieć, chłopcy przeżywali typowe szkolne przygody i uczyli się, że mają prawo do szczęścia.

Choć „Heartstopper” spoglądał na świat przez różowe okulary, nie unikał tego, z czym nastolatki LGBTQ+ naprawdę się mierzą: prześladowania, nieto-

NIE MÓW DO MNIE jak terapeuta

*„Heartstopper Forever”
angażuje widza, gdy stroni
od ostentacji.*

lerancja, homofobia, problemy psychiczne, problemy w domu. To jednak nie one, a rozwijające się uczucie i szczenięca, ale nie znaczy to, że nieprawdziwa czy niepoważna, miłość były na pierwszym planie.

Sezon pierwszy kończył się wykrzychaną przez Nicka publicznie deklaracją, że Charlie jest jego chłopakiem. W kolejnych dwóch ich więź tylko się

wzmacniała, choć życie wystawiało ich na próby.

Charlie, który wcześniej się okaleczał, zaczął chorować na poważne zaburzenia odżywiania i spędził dłuższy czas w szpitalu. Nick, dzięki wsparciu którego Charlie odważył się opowiedzieć o swoim problemie, martwił się, czy jest dostatecznie dobrym chłopakiem. Przeżywał też rozmaite wstrzą-

sy związane ze swoim mieszkającym we Francji ojcem. Do tego doszły obawy o przyszłość, maturę, studia i związa-ny z nimi wyjazd.

W tym momencie spotykamy Nicka i Charliego w filmie „Heartstopper Forever”, który powstał zamiast czwartego sezonu.

„Nastoletnie związki są nietrwale”

Zahukany, nieśmiały Charlie zmienił się do tego stopnia, że wystartował w wyborach na starostę szkoły i je wygrał.

Tymczasem odważny, silny Nick nie może się odnaleźć. Przeraża go wizja wyjazdu na studia, bycia z dala od Charliego. Za dużo pije, robi sceny zazdrości. W końcu doprowadza do rozstania, choć tak naprawdę wcale tego nie chce. Nie chce tego też Charlie, ale skoro Nick uważa, że tak trzeba...

„Nastoletnie związki są nietrwale” – słyszą chłopcy ze-wsząd. I jeszcze „trudno jest utrzymać związek na odległość”, co paraliżuje Nicka, bo ze wszystkich uczelni, które odwiedził, najbardziej spodobał mu się odległy o pięć godzin jazdy Uniwersytet w Leeds.

Ale przecież wiemy, jak to się skończy. Przecież to Nick

Akcja! Ekranizacja

Czytelnicy wybierają historię z książki, którą chcieliby zobaczyć na ekranie.

Która polska książka najbardziej zasługuje na ekranizację? A może na drugą szansę i lepszą adaptację? Redakcja kultury „Gazety Wyborczej” i Gazeta.pl rozpoczynają wspólną zabawę „Akcja! Ekranizacja”, w której oddają głos czytelnikom.

Przez ostatnie lata kino i seriale coraz chętniej sięgały po literaturę. Nie wszystkie ekranizacje spełniły jednak oczekiwania widzów i czytelników, a wiele znakomitych książek wciąż czeka na swoje pięć minut na ekranie. Dlatego chcemy wspólnie z odbiorcami odpowiedzieć na pytanie: którą polską książkę warto dziś zekranizować – albo nakręcić na nowo?

W pierwszym etapie akcji zaprosimy czytelników do udziału w specjalnej ankiecie towarzyszącej publikacjom w „Gazecie Wyborczej” i Gazeta.pl (ankietę znajdziecie też pod tym tekstem). Poprosimy nie tylko o wskazanie tytułu, który zasługuje na filmową lub serialową adaptację, ale także o podzielenie się opiniami na temat ekranizacji: co powinno być w nich najważniejsze,

jak wiele zmian wobec książkowego pierwowzoru są w stanie zaakceptować i które adaptacje zapisują się w pamięci na lata.

Na podstawie wyników ankiety wybierzemy zwycięską książkę. W kolejnym etapie redakcja zaproponuje obsadę i kierunek artystyczny projektu, pokazując, jak mogłaby wyglądać współczesna adaptacja wybranego tytułu. Ostatecznie głos w sprawie aktorek i aktorów jednak znów będzie należał do czytelników.

„Akcja! Ekranizacja” będzie również okazją do rozmów o relacjach między literaturą a kinem. Sprawdzimy, które miejsca w Polsce z powodzeniem udają zagraniczne plenery, a także zastanowimy się nad idealnymi rolami dla... to na razie niespodzianka.

Projekt będzie realizowany od 31 lipca do pierwszej połowy września. W pierwszym etapie akcji zapraszamy do udziału w specjalnej ankiecie, którą znajdziecie przy publikacjach dotyczących akcji na Wyborcza.pl i Gazeta.pl. To co, zaczynamy?

MARTA KORYCKA

i Charlie, którzy od ponad czterech lat w serialu, a prawie od 10 lat w komiksie Alice Oseman, niosą pocieszenie nie tylko dzieciakom LGBT.

Fenomen „Heartstoppera” polegał na tym, że nie oglądała go tylko queerowa młodzież ani w ogóle tylko młodzież, ale też wielu dorosłych. I tych, którzy chcieliby mieć taki serial, dorastając, i tych, dla których był on przepustką do świata pokolenia ich dzieci czy wnuków.

Naturalność i poza

Zamykając tę opowieść, twórcy zdecydowali się na kilka ważnych kroków. Niektóre z nich wypadły naturalnie, jak seksualna relacja chłopaków, która rozwinęła się w tempie, jakiego chcieli, nawzajem się słuchając. Inne nieco zbyt ostentacyjnie, jak monolog Elle przed Radą Równości.

Z balansem „Heartstopper Forever” ma zresztą problem. Dialogi często brzmią jak napisane deklaracyjnie. Gdy Charlie próbuje pomóc Nickowi się otworzyć, brzmi jak terapeuta. Na szczęście, zanim zaczęłam zgrzytać zębami na nienaturalność takiego zachowania u 17-latkę, Nick zareagował: nie mów do mnie jak terapeuta.

Być może jednak lepiej by się to oglądało podzielone na odcinki. Być może za długo czekano z nakręceniem finału i wszyscy byli już trochę zbyt zmęczeni graniem nastolatków i ich problemów.

Choćby Connor i Locke, dziś 22-letni, są już na zupełnie innym etapie życia i kariery. Nie znaczy to, że źle czy powierzchownie wykonują swoją pracę. Po prostu są już młodymi mężczyznami, co zresztą kilka razy powtarzają w filmie.

Widzom na pocieszenie zostaje uroczą i wzruszającą sceną rozgrywaną się między parą starszych gejów w kawiarni, w której pracuje Charlie. Przypomina ona, że miłość, bliskość, przywiązanie mogą trwać. Jak w tytule filmu – na zawsze.

MAJA STANISZEWSKA

HEARTSTOPPER FOREVER

dramat, romans, Wielka Brytania 2026, tw. Wash Westmoreland, wyk. Joe Locke, Kit Connor, Rhea Norwood, Yasmin Finney, William Gao, Jenny Walsen, Tobie Donovan

Netflix

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Stanąć przeciw swoim

Schwytać przestępcę w szeregach policji jest trudniej.

• FOT. BBC

Nad tym, żeby ludzie pilnujący porządku byli bez skazy czuwa specjalna jednostka antykorupcyjna AC-12. O jej pracy opowiada od 2012 roku serial „Line of Duty: Wydział wewnętrzny”.

Na Wyspach to jedna z najpopularniejszych produkcji w historii BBC (ogląda ją średnio 4 mln widzów). Przez 11 lat powstało sześć sezonów (36 odcinków), które oprócz przeświadczenia życia pozornie kryształowych funkcjonariuszy, łączy postacią sierżanta Steve'a Arnotta (Martin Compston).

Gorący kartofel

Arnott to gliniarz z powołania. Sprawiedliwość leży mu na sercu, odpowiedzialność ciąży zaś jak pelen kamień plecaka. Dlatego nie może dojść do siebie po akcji spartaczanej przez przełożonych: w czasie policyjnego szturmów ginie niewinny człowiek. A koledzy zrzucają winę na Arnotta.

Ze wschodzącej gwiazdy policji staje się gorącym kartoflem, zdrajcą zeznającym przeciwko swoim. Przygarnia go szef AC-12, któremu cynizm Arnotta odpowiada: zawiódł się już na policji, nie będzie jej więc idealizował. Te cechy będą potrzebne, kiedy antykorupcyjni biorą na tapet inspektora Tony'ego Gatesa (Lennie James z serialu „The Walking Dead”).

Obwieszony orderami Gates jest dla podwładnych superbaterem, ale Arnott czuje, że na nieskazitelny wizerunek Gatesa jest kilka rys. Arnott robi wszystko, żeby poznać prawdę.

Pułapka się zaciska

„Line of Duty” to serial nieco inny niż klasyczne kryminały proceduralne. Fabuła pięciu odcinków pierwszego sezonu skupia się na jednej sprawie, napięcie rośnie, a Gates miota się jak ryba w sieci, przeczuwając, że funkcjonariusze AC-12 zbliżają się do odkrycia jego mrocznych tajemnic. Arnott i jego koledzy

ka Kate (Vicky McClure) naciągają na Gatesa z dwóch stron. On szpera w jego przeszłości otwarcie, ona przenika do oddziału, którym dowodzi Gates.

Nie ma tu jednoznacznych bohaterów, nie ma postaci w oczywisty sposób pozytywnych. Presja, jakiej poddawani są Arnott i Gates, zarysowana jest po mistrzowsku, a finał serialu pozostawia widza w osłupieniu.

Chroni ich system i koledzy

Brytyjskie media co chwila donoszą o przypadkach korupcji wśród policjantów, masowych zwolnieniach przemocowców albo funkcjonariuszy posądzanych o molestowanie seksualne.

Serial „Line of Duty” pokazuje, że doprowadzenie przestępcy w mundurze przed sąd jest trudniejsze niż złapanie mordercy czy złodzieja.

Tych pierwszych chroni system, usprawiedliwiają koledzy

gotowi usuwać komputerowe dane, kłamać i – w skrajnych przypadkach – zabijać.

Trudniejsze, ale nie niemożliwe. Choć tutaj praca nigdy się nie kończy. Po emocjonujących wydarzeniach z pierwszego sezonu sierżant Arnott w drugiej serii będzie przyglądał się detektywu Lindsay Denton. W czasie kiedy ona pełniła służbę, zamordowany został ważny świadek koronny.

MARTA GÓRNA

LINE OF DUTY: WYDZIAŁ WEWNĘTRZNY

Serial dramatyczny, Wielka Brytania 2012-21, wyk. Martin Compston, Adrian Dunbar, Vicky McClure

2 sezony

czwartek | 21:00 | BBC First. Powtórki w niedziele o 22:00.

Serial będzie także dostępny w BBC Player

„WYBORCZA TV” redaguje Magdalena Birska; Projekt makiety „Wyborczej TV”: Donata Jezierska i Tomasz Lebioda; Grafiki: Joanna Patyk; Wydawca: Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerna 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, e-mail: kultura@wyborcza.pl, Licencje na treści: licencje@wyborcza.pl; Naświetlanie i druk: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; Okładka: Disney+; Serwis telewizyjny przygotowuje media.press.tv. Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.

PIĄTEK 14.08

GOLF

• PGA TOUR – FEDEX ST. JUDE CHAMPIONSHIP
2. dzień
20:00 | EUROSPORT 2

KOLARSTWO

• ARCTIC RACE OF NORWAY
UCI ProSeries – 2. etap
13:35 | EUROSPORT 2

• CZECH TOUR
UCI ProSeries – 2. etap
15:30 | EUROSPORT 2

LEKKOATLETYKA

• MISTRZOSTWA EUROPY
W BIRMINGHAM
5. dzień – sesja poranna
11:30 | TVP SPORT
5. dzień: sesja wieczorna
20:30 | TVP 1

PIŁKA NOŻNA

• PKO BP EKSTRAKLASA
Legia Warszawa – Radomiak
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD,
CANAL+ SPORT 4 HD

SNOOKER

• CHINA OPEN
Ćwierćfinały
08:00 | EUROSPORT 1
13:30 | EUROSPORT 1

SPORTY WODNE

• MISTRZOSTWA EUROPY
W PARYŻU I SAINT-DENIS
Pływanie – 5. dzień
– sesja poranna
09:25 | TVP SPORT
Pływanie – 5. dzień
– sesja wieczorna
18:25 | TVP SPORT

TENIS

• ATP MASTERS 1000
– CINCINNATI OPEN
17:00 | 19:00 | 21:00 | 23:00 |
01:00 | 03:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
17:00 | CANAL+ SPORT2 HD
19:00 | CANAL+ SPORT2 HD
21:00 | CANAL+ SPORT2 HD

SOBOTA 15.08

GOLF

• PGA TOUR – FEDEX ST. JUDE CHAMPIONSHIP
3. dzień
19:00 | EUROSPORT 2

KOLARSTWO

• ARCTIC RACE OF NORWAY
UCI ProSeries – 3. etap
14:15 | EUROSPORT 2

• CZECH TOUR
UCI ProSeries – 3. etap
15:30 | EUROSPORT 2

LEKKOATLETYKA

• MISTRZOSTWA EUROPY
W BIRMINGHAM
6. dzień – sesja poranna
08:25 | TVP SPORT
6. dzień – sesja wieczorna
20:50 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• PKO BP EKSTRAKLASA
Zagłębie Lubin – Śląsk Wrocław
14:40 | TVP SPORT
CANAL+ SPORT 3 HD
Piaś – Wierzyta Kraków
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Widzew Łódź – Korona Kielce
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

PUCHAR WŁOCH

1. runda: Udinese Calcio
– Calcio Padova
18:20 | POLSAT SPORT 3

SNOOKER

• CHINA OPEN
Półfinał
08:00 | EUROSPORT 1, EUROSPORT 2
13:30 | EUROSPORT 1

SPORTY WODNE

• MISTRZOSTWA EUROPY
W PARYŻU I SAINT-DENIS
Pływanie – 6. dzień – sesja
wieczorna
18:25 | TVP SPORT

TENIS

• ATP MASTERS 1000
– CINCINNATI OPEN
17:00 | 19:00 | 21:00 | 23:00 |
01:00 | 03:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
17:00 | CANAL+ SPORT2 HD
19:00 | CANAL+ SPORT2 HD
21:00 | CANAL+ SPORT2 HD

NIEDZIELA 16.08

FUTBOL AMERYKAŃSKI

• LIGA EUROPEJSKA FUTBOLU
AMERYKAŃSKIEGO
Panthers Wrocław
– London Warriors
14:55 | POLSAT SPORT 3
Wrocław Panthers
– London Warriors
14:55 | POLSAT SPORT FIGHT

GOLF

• PGA TOUR – FEDEX ST. JUDE CHAMPIONSHIP
4. dzień
18:00 | EUROSPORT 2

KOLARSTWO

• ADAC CYCLASSICS HAMBURG
UCI World Tour
14:30 | EUROSPORT 2

• ARCTIC RACE OF NORWAY
UCI ProSeries – 4. etap
16:30 | EUROSPORT 2

Futbol Amerykański. W niedzielę Panthers Wrocław (na zdjęciu w niebieskich koszulkach podczas meczu ligowego w Białymstoku) zmierzą się z drużyną London Warriors. Transmisja w Polsacie Sport 3.

• FOT. WOJCIECH WOJTKIEWICZ/POLSKA PRESS/EAST NEWS

• CZECH TOUR
UCI ProSeries – 4. etap
13:00 | EUROSPORT 2

LEKKOATLETYKA

• MISTRZOSTWA EUROPY
W BIRMINGHAM
7. dzień – sesja poranna
08:25 | TVP SPORT
7. dzień – sesja wieczorna
20:25 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• 2. BUNDESLIGA
Arminia Bielefeld
– Energie Cottbus
13:25 | ELEVEN SPORTS 2
Hannover 96 – VfL Wolfsburg
13:25 | ELEVEN SPORTS 1
SG Dynamo Drezno
– SV Darmstadt 98
13:25 | ELEVEN SPORTS 3

• BETCLIC 2. LIGA
4. kolejka: Zawisza Bydgoszcz
– Lechia Zielona Góra
12:55 | TVP SPORT

• EREDIVISIE
Feyenoord – Go Ahead Eagles
14:25 | POLSAT SPORT 1

• LIGA PORTUGAL BETCLIC
Casa Pia AC – SL Benfica
21:25 | ELEVEN SPORTS 2

• PKO BP EKSTRAKLASA
Motor Lublin – GKS Katowice
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Cracovia – Raków
Częstochowa
17:25 | CANAL+ PREMIUM
Jagiellonia Białystok
– Pogoń Szczecin
17:25 | CANAL+ SPORT 3 HD
Cracovia
– Raków Częstochowa
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• SUPERPUCHAR FRANCJI
RC Lens – Paris Saint-Germain
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

• TARCZA WSPÓLNOTY
Inauguracja sezonu w Anglii:
Arsenal FC – Manchester City
15:55 | TVP SPORT

SIATKÓWKA PLAŻOWA

• MISTRZOSTWA EUROPY
W STARYCH JABŁONKACH
1. półfinał mężczyzn
10:55 | POLSAT SPORT 2
2. półfinał mężczyzn
12:10 | POLSAT SPORT 2
Mecz kobiet o 3. miejsce
13:25 | POLSAT SPORT 2
Finał kobiet
14:40 | POLSAT SPORT 2
Mecz mężczyzn o 3. miejsce
15:55 | POLSAT SPORT 2
Finał mężczyzn
17:10 | POLSAT SPORT 2

SNOOKER

• CHINA OPEN
Finał – 1. sesja
08:00 | EUROSPORT 1,
EUROSPORT 2
Finał – 2. sesja
13:30 | EUROSPORT 1

SPORTY WODNE

• MISTRZOSTWA EUROPY
W PARYŻU I SAINT-DENIS
Pływanie – 7. dzień
– sesja wieczorna
18:25 | TVP SPORT

TENIS

• ATP MASTERS 1000
– CINCINNATI OPEN
17:00 | 19:00 | 21:00 | 23:00 |
01:00 | 03:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
17:00 | CANAL+ SPORT2 HD
19:00 | CANAL+ SPORT2 HD
21:00 | CANAL+ SPORT2 HD

PONIEDZIAŁEK 17.08

LEKKOATLETYKA

• MITYNG GOLDEN SAND
– MEMORIAŁ IRENY SZEWIŃSKIEJ,
WŁADYSŁAWA KOMARA
I TADEUSZA ŚLUSARSKIEGO
W MIEDZYDZROJACH
14:30 | TVP SPORT

TENIS

• CINCINNATI OPEN
17:00 | 19:00 | 21:00 | 23:00 |
01:00 | 03:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
17:00 | CANAL+ SPORT2 HD
19:00 | CANAL+ SPORT2 HD
21:00 | CANAL+ SPORT2 HD

WTOREK 18.08

PIŁKA NOŻNA

• KWALIFIKACJE LIGI MISTRZÓW
UEFA
Play-off – 1. mecz
20:55 | CANAL+ EXTRA 1
20:55 | CANAL+ EXTRA 2

TENIS

• ATP MASTERS 1000
– CINCINNATI OPEN
17:00 | 19:00 | 21:00 | 23:00 |
01:00 | 03:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
17:00 | CANAL+ SPORT2 HD
19:00 | CANAL+ SPORT2 HD
21:00 | CANAL+ SPORT2 HD

ŚRODA 19.08

KOLARSTWO

• RENEWI TOUR
UCI World Tour – 1. etap
15:30 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• KWALIFIKACJE LIGI MISTRZÓW
UEFA
Play-off – 1. mecz
20:55 | CANAL+ EXTRA 1
20:55 | CANAL+ EXTRA 2

TENIS

• ATP MASTERS 1000
– CINCINNATI OPEN
17:00 | 19:00 | 21:00 | 23:00 |
01:00 | 03:00 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
17:00 | CANAL+ SPORT2 HD
19:00 | CANAL+ SPORT2 HD
21:00 | CANAL+ SPORT2 HD

CZWARTEK 20.08

GOLF

• PGA TOUR – BMW CHAMPIONSHIP
1. dzień
21:00 | EUROSPORT 2

KOLARSTWO

• RENEWI TOUR
UCI World Tour – 2. etap
15:30 | EUROSPORT 1

TENIS

• CINCINNATI OPEN
21:00 | POLSAT SPORT 1
02:30 | POLSAT SPORT 1

• WTA 1000 – CINCINNATI OPEN
19:00 | CANAL+ SPORT2 HD
01:00 | CANAL+ SPORT2 HD

Od A do Z

AFTER. OCAL MNIE ★★

dramat miłosny, USA/Bułgaria 2021, reż. Castille Landon, wyk. Josephine Langford, Hero Fiennes Tiffin, Louise Lombard
20:00 | tvn 7

Trzecia (i zapewne nie ostatnia) część kultowego wśród młodzieży cyklu melodramatów według powieści Anny Todd: zakochani w obliczu wyzwań dorosłości, dziewczyna musi wybierać między uczuciem i karierą.

ANATOMIA ZBRODNI ★★

komedialny kryminał, USA 2013, reż. Daniel Schechter, wyk. Jennifer Aniston, Mos Def, John Hawkes
20:10 | ale kino+ hd

Dziwnie znajome: dwaj panowie porywają dla okupu żonę bogacza, a mężowi to porwanie jest bardzo na rękę, bowiem ma nowszy model do lokowania uczuć i nadmiaru pieniędzy. Jak to porwana – Jennifer Aniston.

APOLLO 13 ★★

film katas., USA 1995, reż. Ron Howard, wyk. Tom Hanks, Bill Paxton, Kevin Bacon
20:00 | cinemax

Kosmiczna psychodrama: statek kosmiczny „Apollo 13” ulega awarii w locie na Księżyc. Walor autentyczny na 9 nominacji do Oscara (statuetki za montaż i dźwięk). Plus doborowa obsada pod dowództwem Toma Hanksa.

AŻ DO PIEKŁA ★★

film sens., USA 2016, reż. David Mackenzie, wyk. Jeff Bridges, Chris Pine, Ben Foster
22:15 | ale kino+ hd

Jakby western: dwaj bracia dokonują napadu na lokalny bank w Teksasie, by zdobyć pieniądze na wykupienie zadłużonego rancza. Tropem rabusiów rusza doświadczony strażnik Teksasu i jego indiański partner.

CÓRKA KRÓLA MOCZARÓW ★★

film krym., USA 2023, reż. Neil Burger, wyk. Daisy Ridley, Ben Mendelsohn, Garrett Hedlund
23:15 | tvn

Młoda kobieta, wychowana wśród bagien przez człowieka, który uprowadził ją wraz z matką, powraca do cywilizacji, ale nie może uwolnić się od traumy – dopóki nie pomści matki, zardęczonej przez porywacza.

Nie oddychaj

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

THRILLER

USA/WĘGRY 2016, REŻ. FEDE ALVAREZ, WYK. STEPHEN LANG, JANE LEVY, DYLAN MINNETTE

CUDOWNE ŻYCIE ★★

komediodramat, Francja/Kanada 2025, reż. Ken Scott, wyk. Leïla Bekhti, Jonathan Cohen, Joséphine Japy
19:20 | canal+ premium

W Paryżu lat 60. XX wieku rodzi się chłopiec z wadą stopy, uniemożliwiającą chodzenie. Ale pełna oddania matka (negująca osiągnięcia tradycyjnej medycyny) uczyni wszystko, by chłopiec mógł chodzić.

DOM DUSZ ★★

dramat obycz., Niemcy/Dania/Portugalia/Francja/USA 1993, reż. Bille August, wyk. Jeremy Irons, Meryl Streep, Glenn Close
20:00 | tvp kultura

Rozwlekła iberoamerykańska saga o namiętności, miłości i magii z niespełnionymi ambicjami historiozoficznymi. Pożucie realizmu magicznego, gwiazd więcej niż na niebie, ale nie do końca udane.

FURIOSA: SAGA MAD MAX ★★

film s.f., Australia/USA 2024, reż. George Miller, wyk. Anya Taylor-Joy, Chris Hemsworth, Tom Burke
20:00 | tvn

Dynamiczny, wręcz brawurowy prequel „Na drodze gniewu”: skąd się wzięła i jak osiągnęła swoją pozycję w Cytadeli „Nieśmiertelnego Joe” pretorianka Furiosa. Plus Anya Taylor-Joy zamiast Charlize Theron.

GIGANT ★★

film biograficzny, Wlk. Brytania/USA 2025, reż. Rowan Athale, wyk. Pierce Brosnan, Philip Gascoyne, Doren John Farmer
21:50 | canal+ premium

Odmieniony Pierce Brosnan jako Brendan Ingle, trener i mentor angielskiego boksera jemeńskiego pochodzenia Naseema Hameda, na przełomie tysiącleci 16-krotnego zawodowego mistrza wagi piórkowej.

GRINDHOUSE VOL. 2 PLANET TERROR ★★

horror, USA/Meksyk 2007, reż. Robert Rodriguez, wyk. Rose McGowan, Freddy Rodriguez, Josh Brolin
23:45 | canal+ premium

Ciąg dalszy holdu taniemu kinu: dziewczyna z karabinem maszynowym zamiast nogi daje odpór hordzie zombi atakującej amerykańskie miasteczko. A gdzie cienka granica między pastiszem i kiczem?

KIEDY NIKT NIE PATRZY ★★

thriller, USA 2021, reż. Michael Mohan, wyk. Sydney Sweeney, Justice Smith, Ben Hardy
22:20 | cinemax

Para zajmując mieszkanie i odkrywa, że okno wychodzi na apartament naprzeciwko, zamieszkały przez fotografa i jego partnerkę. Podglądanie sąsiadów staje się pasją pary, co niesie groźne konsekwencje.

20:00 | hbo

★★★★★

Popisowe rozwinięcie wątków klasycznego „Doczekać zmroku”. Troje intruzów wdiera się w celach rabunkowych do domu niewidomego, który – jak się okaże – nie jest wcale tak bezbronny, jakby się wydawało.

NA TWOIM MIEJSCU ★★

komedialny, Polska 2023, reż. Antonio Galdamez, wyk. Paulina Gałązka, Miron Jagiński, Oliwier Grzegorzewski
22:10 | tvn 7

Młode współczesne polskie małżeństwo nie potrafi dojść do porozumienia – każdy drobiazg wywołuje sprzeczkę. Do czasu, kiedy pewnej nocy dochodzi do zamiany ciał: ona staje się nim, a on – własną żoną.

PANNA MŁODA! ★★

horror, USA 2026, reż. Maggie Gyllenhaal, wyk. Jessie Buckley, Christian Bale, Jake Gyllenhaal
23:05 | hbo

Chicago lat 30. XX w.: Frankenstein (Christian Bale!) prosi szaloną badaczkę o stworzenie partnerki – leku na samotność. Ale wskreszenie zamordowanej młodej kobiety niesie nieprzewidywalne konsekwencje.

ZWERBOWANA MIŁOŚ ★★

film sens., Polska 2010, reż. Tadeusz Król, wyk. Joanna Orleńska, Robert Więckiewicz, Krzysztof Stróński
20:00 | tvp historia

Kiedy wobec przemian 1989 roku funkcjonariusze SB próbują się zabezpieczyć na przyszłość, szantażowana przez nich prostytutka wciąga w życie szatański plan, niweczący ich zamiary. Brawurowe!

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

07:00 Msza święta
07:30 Welon, fura i brawura
08:00 Serwis Info
08:15 Chłopi (9) – serial obycz.
09:15 Ranczo IX (4)
10:10 Komisarz Alex XXIII (12)
11:05 Ojciec Mateusz XVIII (8)
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes
12:40 Magazyn rolniczy (787)
12:55 Grecja. Kraina ptaków drapieżnych – film dok.
14:00 Spłatanie losy
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5750)
18:05 Reportrzy (591)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 Lekkoatletyka: Mistrzostwa Europy w Birmingham sesja wieczorna (na żywo)
23:10 Triumf serca (Triumph of the Heart) – dramat wojenny USA/Polska 2025, reż. Anthony D'Ambrosio (130 min)
01:10 Czarne złoto (Black Gold) – film przyg. F/ Katar/Tunezja/Włochy 2011, reż. Jean-Jacques Annaud, wyk. Tahar Rahim (135 min)

MEZZO

11:40 Filharmonicy Berlińscy, Kirill Pietrienko, Jonas Kaufmann: Waldbühne 2026
13:10 Intermezzo
13:15 Giuseppe Verdi: Bal maskowy – opera Hiszp. 2024
15:40 Pierre Boulez, Filharmonicy Wiedeńscy
17:00 Intermezzo
17:15 Międzynarodowy Festiwal Jazzowy w Montrealu
18:20 Jazz w Vienne: Marcel Khalife i Bachar Mar-Khalife
19:20 Charles Lloyd Sky Quartet Ljubljana 2024
20:30 Bruckner: IX Symfonia – Sergiu Celibidache, Orkiestra Filharmonii Monachijskiej
21:25 Filharmonia Monachijska, Sergiu Celibidache
22:20 Filharmonia Monachijska, Sergiu Celibidache: Ravel, Boléro – muzyka klas

TVP2 **D3**

05:30 M jak miłość
06:25 Anna Dymna – spotkajmy się (441) – dyskusja
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7645) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7645) – mag. Polska 2026
11:30 Operacja zdrowie (59)
12:00 Rodzinka.pl III (21/26)
12:35 Koło fortuny (2070)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1039)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic – telenowela
16:00 Koło fortuny (2071)
16:35 Familiada (3105)
17:20 Panna młoda – serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1040)
18:45 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia

20:05 Rodzinka.pl XVIII (8) – serial kom. Polska 26
20:40 Lato z Radiem i Telewizją Polską – koncert Polska 2026
22:50 To jest grane (101) – program muzyczny
23:30 Mazurska Noc Kabaretowa – Rejs Miłości (1, 2) – kabaret i satyra Polska 2025
01:45 Szansa na miłość (Falling for the Competition) – kom. romant. USA 2023, reż. Brittan Goodwin (95 min)

PULS 2

08:30 Wielkie przygody małego rekina II (11) – serial anim.
08:50 Masza i niedźwiedź VII
09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (61/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały (46,47/52)
12:00 Psi patrol (21/26)
12:35 Marta mówi! II
13:00 Smerfy (19)
14:00 Baranek Shaun V
14:35 My Little Pony (15/26)
15:00 Miraculous II (1,3/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Smerfy (20,21/27)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (33) – serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu X
23:00 Rekin – horror USA 2022, reż. Le-Van Kiet

POLSAT **D3**

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – mag.
09:15 Malanowski i Partnerzy VIII (12,13) – serial fabularno-dok., wyk. Bronisław Cieślak
10:20 Trudne sprawy XX (7/40) – serial fab.-dok.
11:20 Dlaczego ja? 33 (35,36) – serial fabularno-dok.
13:20 Gliniarze XVI (40,41) – serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Milionerzy (10) – teleturniej Polska 2025
16:35 Gliniarze XIX (23,24) – serial fabularno-dok. Polska 2025, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (814)
19:30 Sport – Polska 2026

19:55 Festiwal Weselnych Przebojów – Mragowo 2026 (1) – koncert Polska 2026
00:30 Uciekaj! (Get Out) – thriller USA/Japonia 2017, reż. Jordan Peele, wyk. Daniel Kaluuya, Allison Williams, Bradley Whitford, Caleb Landry Jones, Stephen Root, Betty Gabriel, Lakeith Stanfield, Lil Rel Howery (200 min)
03:50 Ewa gotuje (565) – mag. kulinarny

TV4

07:00 Strażnik Teksasu (10/24) – serial sens. USA 1993
07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (1) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (1,2/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (45,46) – serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? XVIII (10,11/40) – serial fab.-dok.
13:55 Trudne sprawy XVII (2,3,4/40) – serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (55/65) – serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (542) – reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (55/65) – serial obycz.
20:00 Gwiazdy kabaretu (180, 87) – kabaret i satyra
22:00 Ben Hur – film przygodowy USA 2016
00:30 STOP Drogowka (332)

TVN **D3**

05:20 Nauka jazdy (9) – program rozrywkowy
05:40 Uwaga! (8066) – mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (41/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Płock – „Sho Sho” XXV (11) – reality show Polska 2022
07:45 Dzień dobry wakacje (49) – mag. Polska 2026
11:25 Babski biznes (7/8) – serial dok. Polska 2025
12:35 Ukryta prawda (4,5,2/60) – serial fab.-dok.
15:45 Detektywi III (43/60) – serial fab.-dok. Polska 2024
16:50 Szpital św. Anny III (14/53) – serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Młode gliny (48/50) – serial krym. Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (8067) – mag.

20:00 Furiosa: Saga Mad Max (Furiosa: A Mad Max Saga) – film s.f. Australia/USA 2024, reż. George Miller, wyk. Anya Taylor-Joy (195 min)
23:15 Córka króla moczarów (The Marsh King's Daughter) – film krym. USA 2023, reż. Neil Burger, wyk. Daisy Ridley (130 min)
01:25 Pod ścianą (Summit Fever) – dramat obycz. Wlk. Bryt. 2022, reż. Julian Gilbey (145 min)

METRO **D3**

07:35 Tajemnice miłości
08:30 Szpital (29,30/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (57/60) – telenowela dokumentalna Polska 2018
13:30 Brzydula (85,86)
14:40 Za głosem serca – telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. II (3)
16:55 Idź na całość (13)
18:00 Złomowisko PL (4)
19:00 Kartoteka V (18/30) – serial fabularno-dok.
20:05 Akademia policyjna VI: Operacja Chaos – komedia USA 1989, reż. Peter Bonerz
22:00 Kobiety pragną bardziej – komedia romantyczna USA 2009, reż. Ken Kwapis
00:40 Zbrodnie z pierwszych stron gazet III (14/15)

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami IV (7,8/22) – serial krym. USA 1987, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (3,8/18)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (7/23) – serial fantasy
11:00 Kotka – serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspomnienia stulecie III – serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II (18)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XI – serial obycz.
17:00 Kurierzy II (19) – serial obycz. Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (45,46)

20:00 Pora odkupienia (The Enforcer) – film sens. USA 2022, reż. Richard Hughes, wyk. Antonio Banderas, Kate Bosworth (110 min)
21:50 12 godzin (Stolen) – film sens. USA 2012, reż. Simon West, wyk. Nicolas Cage (115 min)
23:45 Klub zabójców – thriller USA/Włochy 2023, reż. Camille Delamarre (135 min)
02:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (41)

TVN7 **D3**

05:20 Ten moment (20/20) – serial fab.-dok. Polska 2015
05:55 Szkoła (12,13,14/72) – serial fab.-dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda (11,32,33) – serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy – serial fab.-dok. Polska 2014
13:55 Kryminalni III (4) – serial krym. Polska 2005, wyk. Marek Włodarczyk
15:00 Szpital (21,22/68) – serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (43/60) – telenowela dokumentalna Polska 2018
19:00 Ukryta prawda (31/60)
20:00 After. Ocal mnie (After We Fell) – dramat miłosny USA/But-garia 21, reż. Castille Landon, wyk. Josephine Langford, Hero Fiennes Tiffin, Louise Lombard (130 min)
22:10 Na twoim miejscu – kom. Polska 2023, reż. Antonio Galdamez, wyk. Paulina Gałązka (125 min)
00:15 Gremliny II (Gremlins 2: The New Batch) – film s.f. USA 1990, reż. Joe Dante (135 min)

STOPKLATKA

- 08:45 Robert Makłowicz** (153) – mag. kulinarny
- 09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher: Gem, set i śmierć III** (7/8) – serial krym. Aus. 2015
- 10:55 Górski lekarz XIV** (9,10/13) – serial obycz. Niemcy/Austria 2009
- 12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher: Póki nas śmierć nie rozłączy III** (8/8) – serial kryminalny Australia 2015
- 14:00 Zajazd. Będzie się działo** (20,21)
- 16:00 Katastrofy w przestworzach XII** (9,5,3/13) – serial dok. Kanada 2013
- 19:00 Aukcja w ciemno III** (8,9/26) – serial dok.
- 20:00 Mode wilki** – film sens. Polska 1995, reż. Jarosław Żamojda, wyk. Michelle Cleo Godsey, Jarosław Jakimowicz, Piotr Szwed (125 min)
- 22:05 Ucieczka gangstera (The Getaway)** – film sensacyjny USA/Japonia 1994, reż. Roger Donaldson (135 min)
- 00:20 Ekstradycja** (3,4) – serial sens. Polska 1995

KINO POLSKA

- 07:35 Reksio** – serial anim.
- 08:10 Pan Anatol szuka miliona** – komedia Polska 1959
- 09:50 Quo vadis** – film historyczny Polska/USA 2001, reż. Jerzy Kawalerowicz, wyk. Paweł Deląg, Magdalena Mielcarz, Bogusław Linda
- 13:35 Żegnaj, Ameryko!** – komediodramat Niemcy/Polska 1993, reż. Jan Schütte, wyk. Ya'ackov Bodo
- 15:15 Nie ma róży bez ognia** – komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja, wyk. Jacek Fedorowicz, Halina Kowalska
- 17:20 Stawka większa niż życie** (9) – serial wojenny Polska 1967, wyk. Stanisław Mikulski, Barbara Sołtyś
- 20:00 Job**, czyli ostatnia szara komórka – komedia Polska 2006, reż. Konrad Niewolski, wyk. Borys Szyc, Agnieszka Włodarczyk, Tomasz Borkowski
- 22:00 Nie lubię poniedziałku** – komedia Polska 1971, reż. Tadeusz Chmielewski, wyk. Jerzy Turek, Kazimierz Witkiewicz, Andrzej Herder, Halina Kowalska, Zygmunt Apostoł, Bogusław Bilewski
- 00:05 Ostatnia misja** – film sens. Polska 1999, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Peter J. Lucas, Janusz Gajos

ALE KINO+

- 08:50 The Office PL II** (7,8/12) – serial kom. Polska 2022, wyk. Piotr Polak
- 10:00 Van der Valk III** (2/3)
- 11:55 Vera XII** (3/5)
- 13:55 Sekret Madeleine** – Collins (Madeleine Collins) – thriller Francja/B/Szwajcaria 2021, reż. Antoine Barraud (135 min)
- 16:10 Jak zostać belfrem** (Un métier sérieux) – komediodramat F 2023, reż. Thomas Lilti, wyk. Vincent Lacoste, François Cluzet, Louise Bourgoin (125 min)
- 18:15 Vera XII** (4/5) – serial krym. Wlk. Brytania 2023
- 20:10 Anatomia zbrodni** (Life of Crime) – komedia kryminalna USA 2013, reż. Daniel Schechter, wyk. Jennifer Aniston (125 min)
- 22:15 Aż do piekła** (Hell or High Water) – film sens. USA 2016, reż. David Mackenzie, wyk. Jeff Bridges, Chris Pine, Ben Foster (125 min)
- 00:20 The Sitting Duck** (La syndicaliste) – thriller F/Niemcy 2022 (145 min)

POLSAT FILM

- 08:30 Przyjaciółki XVI** (3,4)
- 10:25 Świat według Kiepskich** (1,11,1,2,17,19/16) – serial kom.
- 14:15 Uzdrowiciel z tropików** – film przyg. USA 1992
- 16:35 S.W.A.T.: Miasto w ogniu** – film sensacyjny USA 2011
- 18:30 Piąty element** – film s.f. Francja 1997, reż. Luc Besson
- 21:00 Mężczyzna imieniem Otto** – komediodramat USA/Szwecja/Kanada/Irlandia/Wielka Brytania 2022
- 23:25 Leon zawodowiec** – dramat krym. Francja/USA 1994
- 01:55 Ślad** (31/48) – serial krym.

FILMBOX+ ONE

- 08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher III** (2/8)
- 09:15 Panna Scarlet i komisarz** (4/6) – serial krym.
- 10:20 Panna Marple II** (3/4)
- 12:15 Hudson i Rex V** (4,5/20)
- 14:30 Poirot: Karty na stół X: Po pogrzebie** (3) – film krym. Wlk. Brytania 2005
- 16:40 Strażnik Teksasu III** (19,10/25) – serial sens.
- 18:55 Poirot V** (6/8)
- 20:00 Junior** – kom. USA 1994
- 22:30 Nieśmiertelny II: Nowe życie** – film fantasy Wlk. Brytania/Francja/Argentyna/USA 1991, reż. Russell Mulcahy

TVP KULTURA

- 08:35 Kolekcja** (6)
- 09:00 Dziewczyna i chłopak** (2/6) – serial przyg.
- 10:00 Lalka** – dramat obycz. Polska 68, reż. Wojciech Jerzy Has (165 min)
- 12:45 Niepokorny Alain Resnais** – film dok.
- 13:50 Kraj lat dziecińczych**
- 14:35 42. Studencki Festiwal Piosenki**
- 15:40 Mój przyjaciel Hachiko** (Hachi: A Dog's Tale) – dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2009, reż. Lasse Hallström (105 min)
- 17:25 Dziewczyna i chłopak** (3/6) – serial przyg.
- 18:20 Video Killed the Radio Star** – serial dok.
- 18:55 Rawhide II** (10/32)
- 20:00 Dom dusz** (The House of the Spirits) – dramat obycz. Niemcy/Dania/Portugalia/Francja/USA 1993 (140 min)
- 22:20 Powrót Sherlocka Holmesa** (12/13) – serial krym. Wlk. Brytania 1988
- 23:30 Stan i Ollie** (Stan & Ollie) – film biograficzny Wlk. Brytania/Kanada/USA 2018 (110 min)
- 01:20 Stagnant** – film krótkom. Polska 22 (35 min)

WARNER TV

- 08:00 Teraz albo nigdy!** III (8)
- 09:00 Bajer z Bel-Air** (9,10/25)
- 10:05 Prawo Agaty V** (1)
- 11:05 Pełniejsza chata III**
- 12:05 Teraz albo nigdy!** III
- 14:05 Bajer z Bel-Air**
- 16:10 Pełniejsza chata III** (11,12,13,14/18) – serial kom.
- 18:15 Pan Niania** – komedia USA 93, reż. Michael Gottlieb
- 20:00 Interkosmos** – film s.f. USA 1987, reż. Joe Dante
- 22:25 Zabójcza broń II** – film sensacyjny USA 1989
- 00:40 W sieci kłamstw** – film sens. USA/Wlk. Brytania 2008

PARAMOUNT

- 07:30 Czarodziejki** (19,20/22)
- 09:25 Policyjna grupa pościgowa XVIII** – serial dok.
- 10:25 Mission: Impossible II** – film sens. USA 2000
- 13:00 Czarodziejki** (21,22/22)
- 15:00 Top Gun** – film sens. USA 1986, reż. Tony Scott
- 17:20 Buntownik z wyboru** – dramat obycz. USA 1992
- 20:00 Olimp w ogniu** – film sensacyjny USA 2013
- 22:30 Barbarzyńcy** – horror USA 2022, reż. Zach Cregger
- 00:30 Austin Powers: szpieg, który nie umiera nigdy** – kom. szpiegowska USA 1999

HBO

- 09:10 Milcząca przyjaźniółka** – film biograficzny Niemcy/Węgry/Francja/Chiny 2025 (145 min)
- 11:35 Na planie** (33) – mag.
- 12:05 Nasz dom** – film biograficzny Hiszpania 2024, reż. Álex Montoya, wyk. David Verdaguer (80 min)
- 13:25 Batman – Początek** – film przyg. USA/Wlk. Brytania 2005, reż. Christopher Nolan, wyk. Christian Bale (135 min)
- 15:40 The Pitt II** (4/15)
- 16:30 Teściowie 3** – komedia Polska 2025 (90 min)
- 18:00 Jane Eyre** – dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2011, reż. Cary Joji Fukunaga (120 min)
- 20:00 Nie oddychaj** – thriller USA/Węgry 2016, reż. Fede Alvarez, wyk. Stephen Lang (90 min)
- 21:30 Sprzedawcy 2** – komedia USA 2006, reż. Kevin Smith, wyk. Brian O'Halloran (95 min)
- 23:05 Panna młoda!** – horror USA 2026 (125 min)
- 01:10 Dzień Bastylii** – film sens. USA/Francja/Luksemburg 2016, reż. James Watkins (90 min)

CINEMAX

- 09:35 Głębia** – film przyg. Wlk. Brytania/USA 1977
- 11:35 Fremont** – dramat obyczajowy USA 2023
- 13:05 Hulk** – film sens. USA 2003
- 15:20 Uciekające kurczaki** – film anim. USA/Francja/Wlk. Brytania/Irlandia 2000
- 16:45 Klik: i robisz, co chcesz** – komedia USA 2006
- 18:35 Wielkie nic** – kom. krym. Wlk. Bryt./Kanada/USA 2006
- 20:00 Apollo 13** – film katas. USA 1995, reż. Ron Howard
- 22:20 Kiedy nikt nie patrzy** – thriller USA 2021

ROMANCE TV

- 08:45 Górski lekarz**
- 10:30 Pokój ze stajnią** – komedia Niemcy 2022
- 14:20 Inga Lindström: Uciekające konie w Sudermanii** – film obycz. Niemcy/S 2022
- 16:15 Jak wygrać wojnę rozdowodową** – film obycz. Niemcy 2015, reż. Titus Selge
- 18:05 Górski lekarz** (2/8)
- 20:00 Statek marzeń** – serial obycz. Niemcy/Austria 2011
- 22:00 Dwa osły na Sardynii** – komedia Niemcy 2015
- 23:55 Górski lekarz** (2/8)
- 01:50 Statek marzeń** – serial obycz. Niemcy/Austria 2011

CANAL+ PREMIUM

- 08:35 Ida** – dramat obycz. Polska/Dania/F/Wlk. Brytania 2013 (80 min)
- 09:55 Morderstwo w ambasadzie** – film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
- 11:20 Miss mokrego podkoszulka** – komedia Polska 2002 (55 min)
- 12:15 Łapu-Capu** (193)
- 12:20 Balony** – film krótkom. Polska 2024 (30 min)
- 12:50 To nie jest zagadka kryminalna** (5/6)
- 13:45 Ocean, nasz dom**
- 15:20 Saga »Zmierzc«** – Zaćmienie – film fantasy USA 2010 (120 min)
- 17:20 Tożsamość Bourne'a** – thriller USA/Niemcy/Czechy 2002 (115 min)
- 19:15 Łapu-Capu** (194)
- 19:20 Cudowne życie** – komediodramat F/Kanada 2025 (100 min)
- 21:00 The Walking Dead: Dead City III** (3)
- 21:50 Gigant** – film biograficzny Wlk. Brytania/USA 2025 (115 min)
- 23:45 Grindhouse vol. 2** – Planet Terror – horror USA/Meksyk 2007, reż. Robert Rodriguez, wyk. Rose McGowan (105 min)

TVN FABUŁA

- 07:45 Detektywi** (13,14,15,16)
- 09:50 Prawo Agaty V** (13)
- 10:55 Lekarze II** (7)
- 11:55 Zapukaj do moich drzwi**
- 13:55 Prawo Agaty V** (12)
- 14:55 Detektywi** – serial dok.
- 16:05 Na Wspólnej** (39,40)
- 17:10 Seriale: Rozmowy** (5)
- 18:00 Motywy filmowe** (4)
- 18:10 Psi Patrol: Wielki Film** – film anim. Kanada/USA 2023
- 20:00 Epidemia** – film sens. USA 1995, reż. Wolfgang Petersen, wyk. Dustin Hoffman
- 22:50 Testosteron** – komedia Polska 2007

AMC

- 09:10 Wielki podryw** – komedia USA 2001, reż. David Mirkin
- 11:50 Stara miłość nie rdzewieje** – kom. romant. USA 2006
- 13:40 Kuloodporny** – film fantasy USA/Kanada 2003
- 15:45 Przypadkowy mąż** – komedia USA/Irlandia 2008
- 17:40 To nie jest kolejna komedia dla kretynów** – komedia USA 2001, reż. Joel Gallen
- 19:30 Star Trek** – film s.f. USA/Niemcy 2009, reż. J.J. Abrams
- 22:00 Niebezpieczny związek** – thriller Kanada/USA 2000
- 23:55 Wilk** – horror USA 1994, reż. Mike Nichols

AXN

08:05 Ostry dyżur III (8/22)
09:10 Castle V (8,9/24)
11:10 Rekrut IV (1,2/22)
13:05 Dowody zbrodni III (11,12/23) - serial sens.
15:05 Agenci NCIS: Hawaje III (8,9/10) - serial krym.
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (4,5/24)
19:10 Castle V (10,11/24) - serial krym. USA 2013
21:05 Bad Boys For Life - film sensacyjny USA 2020
23:35 Legenda Zorro - film przygodowy USA 2005

EPIC DRAMA

08:40 Detektyw Murdoch XVIII (8/22) - serial krym.
09:35 Wszystkie stworzenia duże i małe V (2/6)
10:30 Lekarze na start
12:05 Zatraceni w miłości
13:10 Panna Scarlet VI
14:15 Agenci NCIS XVII (19/20)
15:10 Panna Marple V (3/4)
17:00 Dalgliesh II (5/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2022
19:00 Agenci NCIS XVII
19:55 Poirot III (5/11)
21:00 Marlow: klub zbrodni II
22:00 Morderstwo w małym mieście (5/8) - serial krym.
22:55 Poirot III (5/11)

TVN STYLE

11:25 Ugotowani (4, 5) - reality show Polska 2014
13:30 Kuchenne rewolucje (11, 6) - reality show
15:35 Zgłoś remont (2) - reality show Polska 2026
16:35 Pary młode ponad miarę - serial dok. Polska 2020
17:40 Kuchenne rewolucje
20:50 Bitwa o gości (2) - reality show Polska 2025
21:50 Jestem z Polski VII (7/15)
22:50 Ślub od pierwszego wejrzenia: Australia IX
00:25 Mroczne sekrety małżeńskie VI - serial dok.

TVN TURBO

08:20 Nic do ukrycia II (1/4)
09:20 Samochód marzeń
10:15 Cieżarówką przez Stany IV (3/9) - serial dok.
11:15 101 napraw (6, 7)
12:15 Jeździć, obserwować IV
13:00 Mobilni mechanicy
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5045)
18:15 Mobilni mechanicy
20:30 Jeździć, obserwować V (8,9/16) - serial dok.
22:00 Raport Turbo (5045)
22:15 Wojny samochodowe
00:10 Niebezpieczne dzielnice II - serial dok. Polska 2025

BBC FIRST

08:40 Lewis VIII (6/6)
09:40 Ojciec Brown III (4/15)
10:40 Śmierć pod palmami V
11:45 Z pamiętnika położnej XI
12:55 Ulica nadziei III (15,1/15)
15:00 Ojciec Brown X (4/10)
16:00 Lewis VIII (6/6)
17:00 My Life is Murder
18:00 Morderstwa w Mid-somer XV (1/6) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VI
21:00 Zaproszona - miniserial
22:15 W cieniu podejrzenia (1/8)
23:15 Annika II (1/6)
00:20 Sherlock IV (3/3)

FX

08:00 Kości X (7/22)
09:00 SkyMed II (5/9)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (18,19/24)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (20,21/23)
13:45 Agenci NCIS VIII (23,24/24) - serial krym.
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (20,21/24)
17:25 Z Archiwum X III
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (22,23/23)
22:00 Armageddon - film katastroficzny USA 1998
01:10 Z Archiwum X III (23/24)

HGTV

08:00 Poszukiwacze domów: Australia - serial dok.
09:00 Remontujemy dom na plaży VIII - serial dok.
09:55 Letnia chata na lata 12R
11:55 Usterka XI (23)
13:05 Moje miasto, mój dom IX
15:10 Mieszkanie na miarę IV
17:05 Polowanie na ogród V
18:20 Weekendowa metamorfoza (4, 5) - reality show
20:10 Będzie pięknie (6/8) - serial dok. Polska 2025
21:10 Zgłoś remont (10)
22:05 House Hunters
00:20 Usterka XI (19,21)

BBC LIFESTYLE

09:30 Życie w Dubaju (2,3/3)
11:30 Rezydencje na Mauritiusie (5) - serial dok.
12:30 Najdroższe brytyjskie domy II - serial dok.
13:30 Mistrzowie szycia (4)
14:30 Wielkie brytyjskie wypieki (9) - pr. rozrywkowy
15:40 Zapraszamy do stołu
17:50 Rezydencje na Mauritiusie (5) - serial dok.
18:50 Mistrzowie szycia (5)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (10) - pr. rozrywkowy
22:00 Miłosne przekręty (2/4)
21:00 Mężczyźni do towarzysstwa - film dokumentalny

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół X (13/23)
08:55 Przyjaciele IV (6,7,8,9,10,11/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu (17,1,2,3,4,5/17)
14:30 Dwóch i pół X (14,15,16,17/23) - serial kom.
16:30 Przyjaciele IV
19:30 Teoria wielkiego podrywu II (6,7,8,9,10,11/23)
22:00 The Office PL III (2,3/12) - serial kom. Polska 2023
23:05 Comedy Club (8, 9)
00:05 Miasteczko South Park VI (3,2/17) - serial anim.

TVP SERIALE

08:10 Komisarz Alex IV (11/13)
09:05 Rodzinka.pl V (26/26)
10:00 Klan - telenowela
10:10 Ranczo X - serial kom.
11:50 Komisarz Alex IV (12/13)
12:40 Ojciec Mateusz 32 (4,5) - serial krym. Polska 2024
15:25 Komisarz Alex IV (13)
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo X (1) - serial kom.
19:30 Ojciec Mateusz 32 (7)
20:30 Komisarz Alex XXV (8) - serial krym. Polska 2025
21:30 Ranczo (2,3/13) - serial komediowy Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 32 (8)
00:30 Prokurator (10/10)

CANAL+ KUCHNIA

12:50 Michel Roux - sielskie smaki francuskiej kuchni II
13:50 Sekrety świata przypraw
14:50 U sąsiadów w kuchni XI
15:55 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (5) - mag.
16:10 Jakubiak rozgryza Polskę (7) - mag. kulinarny
16:40 Po prostu Jamie (5)
17:35 Jamie gotuje w Gruzji
18:30 Jakubiak rozgryza Tajlandię i Kambodżę (8)
18:55 m jak miano (4)
19:25 Gotuj taniej z Jamiem
21:15 Anthony Bourdain X
23:00 Jakubiak rozgryza Małtę

CANAL+ DOMO

09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (31)
11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty
13:05 Cuda z drewna (11/12)
14:05 Wakacyjne domy na wynajem (18) - lifestyle
15:00 Liczy się miejsce (5)
15:55 Przekopie Ci ogródek
16:50 Gardeners' World (2)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty
20:00 Daleko od miasta X (5,6)
21:00 Wakacyjne domy na wynajem (19) - lifestyle
21:55 Wielkie projekty
23:00 Domy na krańcu świata

PLANETE+

13:45 Najdzikszc ostępy Europy (4/5) - serial dok.
14:45 Berlusconi. Początki imperium - serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże kolejną
16:55 Świat z góry (9,10/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Zaginiony lot MH370 (3)
19:40 Życie codzienne w Protektoracie Czech i Moraw
20:45 „Mechaniczna pomarańcza” - film dok.
21:55 Seks chrześzczący chi-tyną - film dokumentalny
23:00 Adonis - film dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Parker na złotym szlaku III (1/9) - serial dok.
10:00 Wyprawa w nieznane VI
11:00 Dżungla złota (3/7)
12:00 Psy policyjne (2/10)
13:00 Nagi instykt przetrwania: Brazylia III - serial dok.
14:30 Jak funkcjonuje miasto?
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Łowcy opali VIII (6/20)
17:00 Celnicy na straży Niemiec
18:00 Polscy truckersi II
19:00 Nagi instykt przetrwania VII (5/17) - serial dok.
21:00 Zawodowcy - serial dok.
22:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII - serial dok.

TVP HISTORIA

08:40 1920. Wojna i miłość (2)
09:35 Marzenie Leonarda
10:45 Katedry na Korsyce
11:50 By coś zostało z tych dni. Irena Jarocka - film dok.
13:00 Tutanchamon (3/3)
13:55 Królowie (80/80)
14:35 Janosik (2/13)
15:35 Sensacje XX wieku
18:10 1920. Wojna i miłość (3)
19:00 Wszystkie kolory świata
20:00 Zwerbowana miłość - film sens. Polska 2010
21:35 Historia w postaciach zapisana - serial dok.
23:40 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (3/22)
14:50 Największe tajemnice świata VI (8/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Jak to wyjaśnić IV (4/20)
17:10 Tajemnice, które miały trwać wiecznie (1/8)
18:10 Największe tajemnice świata VII (12) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Wojownicy wszech czasów (6) - serial dok. USA 2026
22:00 Starożytni kosmici XVII (9) - serial dok. USA 2025

NATIONAL GEOGRAPHIC

11:00 Na granicy wytrzymałości (10/10) - serial dok.
11:35 Katakizmy pogodowe
15:00 Katastrofa w przestworzach XIX (5/10) - serial dok.
16:00 Starożytne konstrukcje
17:00 Premiera: Sekrety starożytnej medycyny (10)
18:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy VI (1,2/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIII (6/10) - serial dok.
21:00 II wojna światowa: historia przed trybunałem
23:10 1946: proces tokijski

FOCUS TV

09:00 Starożytni kosmici VII
10:00 Gwiazdy lombardu
12:00 Tajemnice II wojny światowej - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XXI (9) - serial dok.
14:00 Zaginione królestwo piratów (5) - historia
15:00 Truckersi przez Australię VIII (10/13)
16:00 Dorwać tuńczyka VII
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Kosmos - niewyjaśnione tajemnice starożytności
21:00 Koloseum (4/8)
22:00 Naziści: ściśle tajna nauka (3,4/8) - serial dok.

BBC EARTH

11:10 Sekrety jurajskich dinozaurów (2/2) - serial dok.
12:15 Dzikie Karaiby z Liz Bonnin (4/4) - serial dok.
13:20 Wyspy. Laboratoria natury: Okawango (5/6)
14:20 W okowach mrozu VI
16:25 Sekretne życie ogrodu
17:35 Wyspy. Laboratoria natury: Okawango (5/6)
18:40 Gordon Buchanan: przez Gobi na wielbłądzie
19:45 Wietnamskie przygody Billa Baileya (4/6) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu VI
22:55 Brutalna planeta

POLSAT VIASAT HISTORY

10:10 Dyktatorzy (4/6)
11:15 Tajne bazy nazistów III
12:15 Dolina Królów: odnalezienie tajemniczego grobowca
14:20 Zaginione tajemnice piramid (1,2/2) - serial dok.
16:35 Punkty zwrotne II wojny światowej (2/6) - serial dok.
17:40 Dyktatorzy: droga do władzy (5/6) - serial dok.
18:50 Złote miasta: mity i rzeczywistość - film dok.
20:00 Wikingowie: narodziny imperium (5/6) - serial dok.
21:00 Wojna Adolfa Hitlera: spalona ziemia (5/6)
22:05 Królowie - zabytki (1/6)

Od A do Z

CHAMPION IV:

WALKA O HONOR ★★★

film sens., USA/Bulgaria 2016,
reż. Todor Chapkanov,
wyk. Scott Adkins, Teodora
Duhovnikova, Alon Aboutboul

20:00 | tv puls

Mistrz bokserski, tudzież cham-
pion nielegalnych więziennych
turniejów, znów wpada w tarapa-
ty, gdy jego przeciwnik umiera na
ringu. Ale jest szansa – nielegal-
na, rzecz jasna! – na rehabilitację.

G20 ★★★

film sens., USA 2025, reż. Patricia
Riggen, wyk. Viola Davis, Anthony
Anderson, Ramon Rodriguez

23:55 | hbo

Hotel w Kapsztadzie, gdzie od-
bywa się szczyt G20, zostaje
przejęty przez terrorystów, po-
wiązanych z rynkiem krypto-
walut, ale dzięki wojskowemu
doświadczeniu pani prezydent
USA udaje się ich powstrzymać.

KAC VEGAS ★★★

komedial, USA/Niemcy 2009,
reż. Todd Phillips, wyk. Bradley
Cooper, Ed Helms, Zach
Galifianakis

20:00 | tvn

Wieczór kawalerski czterech
przyjaciół w Las Vegas kończy
się gigantycznym kacem, zagi-
nięciem pana młodego i mnóst-
wem innych zaskakujących
konsekwencji. Ku rozbawieniu,
ale i przestrodze.

KINGSMAN:

TAJNE SŁUŻBY ★★★

film sens., Wlk. Brytania/USA
2015, reż. Matthew Vaughn,
wyk. Colin Firth, Taron Egerton,
Samuel L. Jackson

23:35 | cinemax

Więcej niż jeszcze jeden komiks
na ekranie – inteligentny pastisz
kina sensacyjno-szpiegowskie-
go: wychowanek ulicy zostaje
wybrany na następcę super-
szpiega. Majstersztyk w swojej
klasie.

KOBIETA NA SKRAJU
DOJRZAŁOŚCI ★★★

komediodramat, USA 2011,
reż. Jason Reitman, wyk.
Charlize Theron, Patton Oswalt,
Patrick Wilson

22:20 | tvn

Charlize Theron jako pani
w średnim wieku, która dla
poprawy samopoczucia posta-
nawia odzyskać swego chłopca
z czasów szkolnych, dziś zono-
tego i dzieciatego. Ku przestrodze.

Baw się dobrze i przeżyj

21:00 | canal+ premium

★★★

FOT. KINO ŚWIAT

FILM S.F.

USA/NIEMCY 2025, REŻ. GORE VERBINSKI, WYK. SAM ROCKWELL, HALEY LU RICHARDSON, MICHAEL PEÑA

KOS ★★★

film historyczny, Polska/
Szwecja/Niemcy 2023,
reż. Paweł Maślona,
wyk. Bartosz Bielenia, Jacek
Braciak, Jason Mitchell

21:10 | tvp historia

Wielokrotnie nagradzana opo-
wieść o Tadeuszu Kościuszcze,
który w przeddzień insurekcji
podróżuje po kraju, szukając
wsparcia politycznego i militar-
nego. Okrzyknięte „kinem a la
Tarantino”. Czy słusznie?

MIŁOŚĆ

JAK MIÓD ★★★

komedial, Polska 2024,
reż. Maciej Migas,
wyk. Agnieszka Suchora, Edyta
Olszówka, Michał Czernecki

23:05 | tvp 2

Dwie przyjaciółki, panie pod
pięćdziesiątkę, zamieniają się
domami na wakacje – jedna je-
dzie nad morze, druga w góry.
Dla obu oznacza to rozwiązanie
odkładanych problemów oraz
nieoczekiwaną miłość.

MISSION:

IMPOSSIBLE ★★★

film sens., USA 1996,
reż. Brian De Palma, wyk. Tom
Cruise, Jon Voight, Emmanuelle
Béart

20:00 | tvn 7

Tom Cruise jako superagent do
zadań (pozornie) niemożliwych
w ekranowej adaptacji kultowe-
go serialu: szkoda, że w ujęciu
Briana De Palmy pozostała tylko
akcja dla samej akcji i efektów
specjalnych.

NAJPIERW STRZELAJ,
POTEM ZWIEDZAJ ★★★

komedial sensacyjna,
Wlk. Brytania/USA 2008, reż.
Martin McDonagh, wyk. Colin
Farrell, Brendan Gleeson,
Elizabeth Berrington

23:10 | canal+ premium

Dwaj płatni mordercy po wy-
padku przy pracy zostają wysła-
ni przez szefa – dla wyciszenia
– do belgijskiej Brugii, gdzie ma-
ją czas na refleksję nad życiem.
Niby ograne, ale tu odzyskuje
świeżość.

NIEDOKOŃCZONE
ŻYCIE ★★★

dramat obycz., USA/Niemcy
2005, reż. Lasse Hallström,
wyk. Robert Redford, Jennifer
Lopez, Morgan Freeman

21:20 | tvp 1

Uciekając przed kochankiem
brutalem, młoda wdowa przy-
biera wraz z córką na farmę te-
ścia, który obwinia ją o tragiczną
śmierć syna. Plus obiecująca
– choć nie do końca spełniona
– psychodrama.

NIEZNISZCZALNI III ★★★

film sens., USA/Bulgaria/
Francja/Niemcy 2014, reż.
Patrick Hughes, wyk. Sylvester
Stallone, Jason Statham,
Antonio Banderas

21:55 | polsat

Jeszcze raz Sylvester Stallone
zwołuje kumpli, by w stary do-
brym stylu lat 80. dać łupnia
kolejnemu zbirowi. Ale zbir na-
zywa się Mel Gibson i do jego po-
konania potrzeba świeżej krwi.

PEWNEGO RAZU W MEKSYKU:
DESPERADO II ★★★

film sens., USA/Meksyk 2003,
reż. Robert Rodriguez, wyk.
Antonio Banderas, Salma
Hayek, Johnny Depp

20:00 | cinemax

Powtórka z rozrywki, czyli Ro-
bert Rodriguez bawi się w Sergia
Leone: legendarny El Mariachi
powraca ze swej samotni, by wy-
równać kolejne porachunki. Plus
niezawodny Antonio Banderas.

SEKSMISJA ★★★

komedial, Polska 1984,
reż. Juliusz Machulski,
wyk. Olgierd Łukaszewicz,
Jerzy Stuhnr, Bożena
Strykówna

22:15 | kino polska

Poddani hibernacji mężczyźni
budzą się w następnym stule-
ciu – w postapokaliptycznym
świecie kobiet, pozbawionym
pierzwiastka męskiego. Wielki
przebój od czasów kinowej pre-
miery: nie starzeje się.

ŚCIEŻKI ŻYCIA ★★★

dramat obycz., Wlk. Brytania
2024, reż. Marianne Elliott, wyk.
Gillian Anderson, Jason Isaacs,
James Lance

20:00 | hbo

Małżonkowie tracą dom, lecz za-
miast szukać nowego schronie-
nia wyruszają w podróż wzdłuż
wybrzeża, odkrywając po dro-
dze, że dom nie zawsze oznacza
budynek, ale przestrzeń pomię-
dzy nimi. Na faktach.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

06:20 Balans bieli (136)
07:00 Msza święta
07:50 Z dawna Polski
08:00 Rok w ogrodzie (1178)
08:25 Rok w ogrodzie extra (451) – mag. poradnikowy
08:40 Pelnosprawni
09:00 Ranczo IX (5)
09:50 Święto Wojska Polskiego
10:50 Paderewski. Człowiek czynu, sukcesu i sławy
11:45 Święto Wojska Polskiego
14:05 63. KFPP w Opolu
15:10 Okrasa łamie przepisy (296) – mag. kulinarny
15:45 Przed ekranem
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:35 Rolnik szuka żony (10)
18:40 Jaka to melodia? (5823)
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 Gra z Cieniem (8/13) – serial krym. Polska 24
21:20 Niedokończony życie (An Unfinished Life) – dramat obycz. USA/Niemcy 2005, reż. Lasse Hallström (120 min)
23:20 Pierwszy strzał (First Kill) – film sens. USA/Kanada/Wlk. Brytania 2017, reż. Steven C. Miller (110 min)
01:10 Ślub na medal (The Wedding Contest) – komedia romantyczna Kan. 2023 (100 min)

MEZZO

10:15 Marc-André Dalbavie: Melancholia sprzeciwu – opera Niemcy 2024
12:35 Intermezzo
13:00 Gregory Porter na festiwalu Jazzaldia – koncert
14:30 Pink Martini w Peraladzie – koncert
16:00 Międzynarodowy Konkurs Muzyczny w Genewie 2025: Koncert inauguracyjny
17:25 Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów Rotterdam 2025 – muzyka klas.
18:50 Mahler: IX Symfonia – Orkiestra Szwajcarii Romañskiej, Jonathan Nott
20:30 Richard Wagner: Zygfyrd – opera Szwajc. 2024
00:40 Nielsen: Symfonia nr 6 – Duńska Narodowa Orkiestra Symfoniczna, Fabio Luisi – muzyka klasyczna

TVP2 **D3**

05:20 Fatima – dramat obycz. Portugalia/USA 2020
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7646) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7646) – mag. Polska 2026
10:45 Przed ekranem
10:55 Zmiennicy (11,12) – serial kom. Polska 1986
13:05 Panna młoda
14:00 Familiada (3137) – teleturniej Polska 2026
14:35 Koło fortuny (2072)
15:10 Szansa na sukces. Opole 2026 (5) – show
16:20 Na dobre i na złe – serial obycz. Polska 2026
17:15 Panna młoda
18:10 Va banque (1041)
18:40 Słowo na niedzielę (1176) – program religijny
19:50 Rodzinka.pl XVIII (8,9) – serial kom. Polska 2026

20:00 Lato z Radiem i Telewizją Polską – koncert Polska 2026
22:10 Gabi Drzewiecka zaprasza (10)
23:05 Miłość jak miód – komedia Polska 2024, reż. Maciej Miłoś, wyk. Agnieszka Suchora, Edyta Olszówka, Bartosz Opania (110 min)
00:55 Druga córka (Zerrissen – Zwischen zwei Müttern) – dramat obyczajowy Niemcy 2013 (105 min)

PULS 2

08:35 Panda i banda – film animowany USA/Rosja 2019
10:05 Nel i tajemnica Kurokita – film anim. Francja 2021
12:00 Wojciech Cejrowski. Boso – Karaiby (8)
12:35 Boso przez świat (66, 67) – cykl reportażowy
13:45 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (6, 7)
15:45 7 krasnoludków – Las to za mało! Historia jeszcze prawdziwsza – kom. Niemcy 2006, reż. Sven Unterwaldt Jr.
17:45 Błękitny księżę i wróżka Lupina – film fam. Niemcy 2016, reż. Markus Dietrich
19:00 Kumpel z dżungli – film animowany Francja 2017
21:00 Jeszcze raz – komedia romantyczna Polska 2008
23:00 Osada – thriller USA 2004, reż. M. Night Shyamalan

POLSAT **D3**

05:25 Teleszakupy TV Okazje – program reklamowy
06:00 Nowy dzień – mag. informacyjny Polska 2026
08:30 Halo tu Polsat – magazyn Polska 2026
11:25 Farma (154, 155, 156) – reality show Polska 2025, program prowadzi Marcelina Zawadzka, Ilona Krawczyńska, Milena Krawczyńska
14:45 Rybki z ferajny (Shark Tale) – film anim. USA/Francja/Korea Północna 2004 (115 min)
16:40 Aniołki Charliego (Charlie's Angels) – film sens. USA/Niemcy 2000, reż. Joseph McGinty Nichol, wyk. Cameron Diaz, Lucy Liu (130 min)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:00 Prezydenci i premierzy – pr. publicystyczny

19:55 Festiwal Weselnych Przebojów – huczne poprawiny w Mrągowie (1) – koncert Polska 2026
21:55 Niezniszczalni III (The Expendables 3) – film sens. USA/Bułgaria/Francja/Niemcy 2014, reż. Patrick Hughes, wyk. Sylvester Stallone, Jason Statham, Harrison Ford (165 min)
00:40 Pamięć absolutna (Total Recall) – film s.f. USA/Kan. 2012 (155 min)

TV4

07:00 Galileo – pr. popularn.
09:05 Jesteśmy Dla Dzieci (340) – mag. Polska 2026
09:30 Galileo
12:35 Spider-Man – film s.f. USA 2002, reż. Sam Raimi, wyk. Tobey Maguire
15:00 Policjantki i policjanci XXIV (41,42,43,44,45/65) – serial obycz. Polska 2026, wyk. Mariusz Węglowski, Paweł Kowalczyk, Wojciech Sikora
20:00 Sprawiedliwi. Trójięmiasto III (41,42,43,44) – serial krym. PL 2026, wyk. Jerzy Żelnik, Artur Dziurman, Aleksandra Galczyńska
00:00 Gwiazdy kabaretu (52, 53) – kabaret i satyra Polska 2020, program prowadzi Robert Korólczyk
02:05 STOP Drogowka (359) – mag. policyjny Polska 2025

TVN **D3**

05:10 Zamieszkać na plaży VII (2/14) – serial dok. USA 2020
05:40 Uwaga! (8067) – mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (42/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Wrocław – Bistro „Zapętlone” 31 (12) – reality show
07:45 Dzień dobry wakacje (50) – mag. Polska 2026
11:30 Kochaj i tańcz – komedia romantyczna Polska 2008
14:20 Głupi i głupszy (Dumb and Dumber) – komedia USA 1994, reż. Peter Farrelly, Bobby Farrelly (145 min)
16:45 Kogel-mogel – komedia Polska 1988, reż. Roman Załuski, wyk. Grażyna Błęcka-Kolska, Ewa Kasprzyk, Zdzisław Wardejn (135 min)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:45 Uwaga! (8068)

20:00 Kac Vegas (The Hangover) – komedia USA/Niemcy 2009, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms (140 min)
22:20 Kobieta na skraju dojrzałości (Young Adult) – komediodramat USA 2011, reż. Jason Reitman (115 min)
00:15 Margaux – horror USA 2022, reż. Steven C. Miller, wyk. Madison Pettis (135 min)
02:30 Uwaga! (8068)

METRO **D3**

08:00 Klan z Alaski II (6,8/16)
10:00 Złomowisko PL II (1,2,3) – serial dok. Polska 2016
13:00 Strażacy 24h – serial dokumentalny Polska 2020
14:05 Makłowicz w drodze (4)
14:40 Farma Clarksona (3/8)
15:50 Jestem z Polski (7,8/9) – serial dok. Polska 2018
17:50 Kryminalni (1,2/10) – serial krym. Polska 2007, wyk. Marek Włodarczyk
20:05 Świadek koronny – film sens. PL 2007, reż. Jarosław Sygniewski, Jacek Filipiak, wyk. Paweł Małaszyński
22:10 Gliniarz z Beverly Hills – komedia sensacyjna USA 1984, reż. Martin Brest
00:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (4/12)
01:20 Szpital (16/68)
02:15 Szkoła (7/68)

TV PULS **D3**

06:00 Taki jest świat (33)
06:40 Robin Hood – faceli w rajtuzach – komedia USA/Francja 1993, reż. Mel Brooks
08:45 Pies i kot – komedia Francja/Kanada 2024
10:30 Legenda Zorro – film przyg. USA 2005, reż. Martin Campbell, Martin Kempbel
13:15 Hrabia Monte Christo (The Count of Monte Cristo) – film przyg. USA/Wlk. Bryt./Irl./Szwajc. 2002 (155 min)
15:50 Prezydencka córka (The First Daughter) – komedia romantyczna USA 2004, reż. Forest Whitaker (130 min)
18:00 Pies (Dog) – komedia USA 2022 (120 min)

20:00 Champion IV: Walka o honor (Boyka: Undisputed IV) – film sens. USA/Bułgaria 2016, reż. Todor Chapkanov, wyk. Scott Adkins (115 min)
21:55 Najemnik (The Contractor) – film sens. USA 2022, reż. Tarik Saleh, wyk. Chris Pine, Ben Foster (125 min)
00:00 Odwet (Reprisal) – film akcji USA/Wlk. Brytania 2018, reż. Brian A. Miller (120 min)

TVN7 **D3**

05:10 Szkoła (15/72)
06:10 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie III
07:05 New Looney Tunes III (21,22/52) – serial anim.
07:50 Igrając z ogniem – komedia USA 2019
09:55 Bitwa o gości (7)
11:00 Ukryta prawda (24,25,26,27/60) – serial fabularno-dok. Polska 2023
15:00 Szpital św. Anny (15,16/50) – serial obycz. Polska 2025, wyk. Jolanta Fraszyńska, Joanna Liszowska
17:05 Detektywi (11/56)
18:05 Tysiąc słów (A Thousand Words) – komedia USA 2012, reż. Brian Robbins (115 min)
20:00 Mission: Impossible – film sens. USA 1996, reż. Brian De Palma, wyk. Tom Cruise, Jon Voight (150 min)
22:30 Nocny pościg (Run All Night) – film sens. USA 2015, reż. Jaime Collet-Serra, wyk. Liam Neeson (135 min)
00:45 Nieustraszeni bracia Grimm (The Brothers Grimm) – film fantasy USA/Czechy/Wlk. Brytania 2005, reż. Terry Gilliam (150 min)

STOPKLATKA

- 08:55 Komisarz Rex V** [2/12]
- serial sensacyjny
- 09:55 Hudson i Rex III** [6,7/16]
- serial kryminalny
- 11:55 Robin z Sherwood II**
[1/7] - serial fantasy
- 13:05 Marley i ja (Marley & Me)** - komedia
*** USA 2008 (140 min)
- 15:25 1920. Bitwa**
** **Warszawska** - dramat hist. Polska 2011 (145 min)
- 17:50 Max** - film przyg. USA
*** 2015, reż. Boaz Yakin, wyk. Josh Wiggins, Thomas Haden Church, Luke Kleintank (130 min)
- 20:00 November Man (The November Man)**
*** - thriller USA/Wlk. Brytania 2014, reż. Roger Donaldson, wyk. Pierce Brosnan (130 min)
- 22:10 Stan zagrożenia (Clear and Present Danger)**
** - film sens. USA/Meksyk 1994, reż. Phillip Noyce, wyk. Harrison Ford, Willem Dafoe (175 min)
- 01:05 Demony wojny wg Goi** - dramat wojen-ny Polska 1998, reż. Wydział Paszkowski, wyk. Bogusław Linda, Tadeusz Huk (145 min)

KINO POLSKA

- 07:45 Polska Kronika Filmowa 17A/63: Spotkanie z Aktywem**
- 07:55 Polska Kronika Filmowa 08B/69** - reportaż Polska 1969
- 08:15 Przygody Myski** - serial dla dzieci Polska 1978
- 08:35 Bolek i Lolek** [13,1/13]
- 09:00 Siódem życzeń** [5,6/7] - serial młodzieżowy Polska 1986, wyk. Daniel Kozakiewicz
- 11:45 7 słów o przemijaniu**
- 11:55 Syn szczęścia** - film krótkom. Polska 2024
- 12:30 Nad Niemnem, cz. 1** - film obycz. Polska 1986, reż. Zbigniew Kuźmiński
- 14:05 Nad Niemnem, cz. 2** - film obycz. Polska 1986, reż. Zbigniew Kuźmiński
- 16:25 Motylem jestem, czyli romans czterdziestolatka** - komedia Polska 1976, reż. wyk. Andrzej Kopiczyński
- 18:25 Poszukiwany, poszukiwana** - komedia Polska 1974
- 20:00 Kołeg-mogel** - komedia Polska 88, reż. Roman Załuski, wyk. Grażyna Błęcka-Kolska, Ewa Kasprzyk, Zdzisław Wardejn, Katarzyna Łaniewska
- 22:15 Seksmisja** - kom. Polska 1984, reż. Juliusz Machulski
- 00:50 Dzień świra** - komediodramat Polska 2002, reż. Marek Koterski, wyk. Marek Kondrat, Janina Traczkówna

ALE KINO+

- 10:55 Shalako** - western Wlk. *** Brytania/Niemcy/Hiszp./USA 1968, reż. Edward Dmytryk (140 min)
- 13:15 Marzylam o Afryce** [(I Dreamed of Africa)]
*** - dramat obyczajowy USA 2000 (145 min)
- 15:40 Nora Roberts** -
*** **Plomienie wspomnień (Blue Smoke)** - thriller USA 2006 (125 min)
- 17:45 Pokuta (Atonement)**
*** - melodramat Wlk. Brytania/Francja/USA 2007, reż. Joe Wright, wyk. Keira Knightley, James McAvoy (145 min)
- 20:10 Plan uciezki**
*** **(Escape Plan)** - film sens. USA 13, reż. Mikael Häfström, wyk. Sylvester Stallone (140 min)
- 22:30 Tajne przez poufne**
*** **(Burn After Reading)** - komedia kryminalna USA/Wlk. Brytania/Francja 2008, reż. Ethan Coen, Joel Coen (120 min)
- 00:30 Ostatni oddział (Les derniers hommes)**
*** - dramat wojenny Francja 2023, reż. David Oelhoffen, wyk. Guido Caprino (145 min)

POLSAT FILM

- 10:25 Turbo** - film anim. USA 2013, reż. David Soren
- 12:25 Ania z Zielonego Wzgórza** - nowy początek - film dla młodzieży Kan. 2008
- 13:45 Pani Doubtfire** - kom. USA 1993, reż. Chris Columbus
- 16:25 Gru, Dru i Minionki** - film animowany USA 2017
- 18:20 Szybcy i wściekli VII** - film przyg. USA/Chiny/Jap./Kanada/Arabia Saudyjska 2015
- 21:00 Obcy: Przymierze** - film s.f. USA/Wlk. Brytania 2017
- 23:35 Zaulek koszarów** - thriller USA/Meksyk/Kanada 2021

FILMBOX+ ONE

- 09:00 Strażnik Teksasu III** [4,6,9/25] - serial sens. USA 1994, wyk. Chuck Norris
- 12:00 Zaginiono miasto Z** - film biograficzny USA 2016
- 14:55 Dobry rok** - komediodramat USA/Wlk. Brytania 06
- 17:30 Fenomen** - film obycz. USA 1996, reż. Jon Turteltaub
- 20:00 Urowadzona II** - film sens. Francja 2012, reż. Olivier Megaton, wyk. Liam Neeson
- 21:55 Zaginiona dziewczyna** - thriller USA 2014
- 01:00 Underworld** - thriller USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Węgry 2003, reż. Len Wiseman

TVP KULTURA

- 08:15 Mój przyjaciel Hachiko** *** **(Hachi: A Dog's Tale)** - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2009, reż. Lasse Hallström (105 min)
- 10:00 Kosmos 1999** [21/24]
- 11:05 Lalka** - dramat obycz. *** PL 1968, reż. Wojciech Jerzy Has, wyk. Mariusz Dmochowski (170 min)
- 13:55 Rzymski geniusz w 3D** - film dok. Francja 2024
- 15:00 Barbara i Jan** [3,4]
- 16:15 Lawrence z Arabii** ***** **(Lawrence of Arabia)** - film przyg. Wlk. Brytania 1962, reż. David Lean, wyk. Peter O'Toole, Alec Guinness (225 min)
- 20:00 Dziewczyna z perłą** ***** **(Girl with a Pearl Earring)** - dramat Wlk. Brytania/Luksemburg/Francja/Belgia/USA 2003, reż. Peter Webber, wyk. Scarlett Johansson, Colin Firth (110 min)
- 21:50 Marcin Masecki gra Warsa** - koncert
- 23:15 Dom dusz (The House of the Spirits)** - dramat obycz. Niemcy/Dania/Portugalia/Francja/USA 1993 (140 min)
- 01:35 Wydarzenie aktualne**

WARNER TV

- 09:20 Głupi i głupszy II: Kiedy Harry poznał Lloyda** - komedia USA 2003, reż. Troy Miller
- 11:00 Invictus: Niepokonany** - dramat hist. USA 2009
- 13:40 Miłość jak narkotyk** - komedia romant. USA 1997
- 15:40 Akademia Policyjna V** - Misja w Miami Beach - kom. USA 1988, reż. Alan Myerson
- 17:25 Akademia policyjna VI: Operacja Chaos** - kom. USA 1989
- 19:05 Seks w wielkim mieście II** - komedia USA 2010
- 22:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII** [18,19,20/22]

PARAMOUNT

- 09:40 Balerina** - film anim. Francja/Kanada 2016
- 11:35 Liga Potworów** - film animowany USA 2021
- 13:45 Psi Patrol: Film** - film anim. Kanada/USA 2021
- 15:30 Sonic. Szybki jak błyskawica** - film przyg. USA/Japonia/Kanada 2020
- 17:35 Iluzja** - thriller USA/F 2013
- 20:00 Bogowie Egiptu** - film fantasy USA/Australia/Chiny/Hongkong 2016
- 22:35 Bodyguard zawodowiec** - film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017

HBO

- 09:25 Przypadek Harolda** ***** **Cricka** - kom. USA/Wlk. Brytania 2006 (110 min)
- 11:15 Dzielną bandą** *** **i tajemnica zaginionego wujka** - film anim. Hiszpania 2024 (80 min)
- 12:35 Makbet** - dramat *** wojenny Wlk. Brytania/Francja 2015 (110 min)
- 14:25 Wyzwolenie** - dramat ***** obycz. USA 2023, reż. Finn Taylor (100 min)
- 16:05 Scott Pilgrim kontra świat** - komedia USA/Wlk. Brytania/Kanada/Japonia 2010 (110 min)
- 17:55 Anna Karenina** *** - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2012, reż. Joe Wright (125 min)
- 20:00 Ścieżki życia** - dramat *** obycz. Wlk. Brytania 2024, reż. Marianne Elliott, wyk. Gillian Anderson (115 min)
- 21:55 Mortal Kombat II** - film *** s.f. USA 2026 (120 min)
- 23:55 G20** - film sensacyjny ** USA 2025, reż. Patricia Riggan (105 min)
- 01:40 Martwe zło: Przebudzenie** - horror USA/Nowa Zelandia/Irlandia 2022 (95 min)

CINEMAX

- 11:35 Apollo 13** - film katas. USA 1995, reż. Ron Howard
- 13:55 Nomadland** - dramat obyczajowy USA 2020
- 15:45 Kod da Vinci** - thriller USA/Malta/F/Wlk. Bryt. 2006
- 18:10 Whiplash** - dramat obyczajowy USA 2014
- 20:00 Pewnego razu w Meksyku: Desperado II** - film sens. USA/Meksyk 2003
- 21:40 Ultimatum Bourne'a** - film sens. USA/Niemcy/Francja/Hiszpania 2007
- 23:35 Kingsman** - film sens. Wlk. Brytania/USA 2015

ROMANCE TV

- 07:50 Górski lekarz**
- 12:40 Lato we Włoszech** - romans Niemcy 2024
- 14:30 Lato w Amalfi** - film obyczajowy Niemcy 2013
- 16:25 Lato na Sycylii** - film obyczajowy Niemcy/Włochy 2016, reż. Michael Keusch
- 18:20 Toskański romans** - komedia romant. USA 2022
- 20:00 Zabójcze tropiki** [5,6/8] - serial krym. Francja 2021
- 22:15 Kryminał z Bolzano** [3] - serial krym. Niemcy 2016
- 00:05 Zabójstwo nad Morzem Wattowym** - komedia Niemcy 2023, reż. André Erkau

CANAL+ PREMIUM

- 09:25 Kawalek po kawalku** ***** - film anim. USA/Dania/Australia/Hongkong 2024 (95 min)
- 11:00 Saga „Zmierzczeni”: Przed świtem, cz. 1** - film przyg. USA 2011, reż. Bill Condon (115 min)
- 12:55 To nie jest zagadka kryminalna** [6/6]
- 13:50 Balony** - film krótkom. Polska 2024 (35 min)
- 14:25 Wicked** - musical USA/ *** Wlk. Brytania/Kanada 2024, reż. Jon M. Chu, wyk. Cynthia Erivo, Ariana Grande (165 min)
- 17:10 Pod gwiazdzistym niebem** - komedia romant. USA 2025, reż. Michelle Danner, wyk. Alex Pettyfer (100 min)
- 18:50 Battleship: Bitwa o Ziemię** - film przyg. USA/Jap. 2012 (105 min)
- 21:00 Baw się dobrze** *** **i przeżyj** - film s.f. USA/Niemcy 2025, reż. Gore Verbinski (130 min)
- 23:10 Najpierw strzelaj, potem zwiędzaj** - komedia sens. Wlk. Bryt./USA 2008 (105 min)
- 00:55 Potępieni** - film sens. ** USA 2007 (110 min)

TVN FABUŁA

- 07:40 Prawo Agaty VII** [4,5,6]
- 10:40 Tedi i szmaragdowa tablica** - film anim. Hiszp. 2022
- 12:35 Za duży na bajki II** - film przygodowy Polska 2024
- 14:30 Był sobie chłopiec** - komedia Wlk. Brytania/USA/Francja/Niemcy 2002
- 16:45 Harry Potter i Czara Ognia** - film przyg. USA/Wlk. Bryt. 2005, reż. Mike Newell
- 20:00 Harry Potter i Zakon Feniksa** - film przygodowy Wlk. Brytania/USA 2007
- 22:55 Oszukać przeznaczenie III** - horror USA/Niemcy 2006

AMC

- 08:15 Przypadkowy bohater** - komediodramat USA 1992
- 10:20 Tutanchamon** [1,2,3]
- 15:50 Nasza niania jest agentem** - komedia USA 2010
- 17:50 Robin Hood** - facci w rajtach - komedia USA/Francja 1993, reż. Mel Brooks
- 20:10 Underworld: Wojny krwi** - film sens. USA 2016, reż. Anna Foerster, wyk. Kate Beckinsale, Theo James
- 22:10 Extraterrestrial** - film s.f. Kanada 2014, reż. Colin Minihan, wyk. Brittany Allen
- 00:20 Długi weekend** - horror Aus. 1978, reż. Colin Eggleston

AXN

08:05 FBI: International IV (17/22) – serial akcji USA 2025
09:05 FBI: Most Wanted IV
10:05 MacGyver V – serial akcji
15:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (8,9,10,11,12/23) – serial krym. USA/Kan. 2012
20:00 Legion – horror USA 2010, reż. Scott Stewart
22:00 Bodyguard zawodowiec – film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017
00:20 Uprowadzona II – film sensacyjny Francja 2012

EPIC DRAMA

08:10 Zatraceni w miłości – serial obycz. Turcja 2024
11:30 Agenci NCIS XVII (16,17,18,19/20) – serial krym.
15:00 Panna Marple V (2/4) – miniseria Wlk. Brytania 2010
16:55 Poirot IV (3/3) – serial krym. Wlk. Brytania 1992
19:10 Agenci NCIS XVII (20/20)
20:00 Detektyw Murdoch: Diable w siodle XIX – serial krym. Kan./Wlk. Brytania 2026
21:00 Komisarz Maigret II (2/2) – serial krym. Wlk. Bryt. 2017
23:00 Hiszpańska księżniczka (6/8) – serial historyczny
00:10 Detektyw Murdoch XIX

TVN STYLE

11:30 Jestem z Polski VII (5,6,7/15) – serial dok.
14:30 Ostre cięcie (2)
15:30 Bitwa o gości (2) – reality show Polska 2025
16:30 Do zobaczenia II (3/11) – cykl reportaży Polska 2025
17:05 Złoty remont (3) – reality show Polska 2026
18:05 Ugotowani (2)
19:05 Kuchenne rewolucje (7,12) – reality show Polska 16
21:05 Śmierć Diany: dwa śledztwa (2/4) – serial dok.
22:10 Ślub od pierwszego wejrzenia (11,12) – real tv

TVN TURBO

08:55 Duda kontra Szafraniski
09:40 Jeździć, obserwować IV
10:25 Z drugiej ręki (2,3)
11:55 Naprawy nie do naprawy
12:40 Wojny samochodowe (13,14) – program rozrywkowy
14:35 Zawodowi handlarze (1)
15:15 Uwaga! Oszust: Schemata z ogłoszenia (3,4/12)
16:15 Moto Fachury (8)
17:00 Moto kombat (13)
17:45 Jeździć, obserwować IV
19:15 Mobilni mechanicy
20:45 Wojny samochodowe
21:45 Z drugiej ręki (2,3)
23:10 Naprawy nie do naprawy (8) – mag. motoryzacyjny

BBC FIRST

09:45 My Life is Murder V
11:45 Śmierć z dala od palm II
12:55 Śmierć pod palmami VI
14:00 Duma i uprzedzenie (1,2,3,4,5,6/6) – serial obycz. Wlk. Brytania 1995, wyk. Jennifer Ehle, Colin Firth
21:00 Annika II (2/6) – serial krym. Wlk. Brytania 2023, wyk. Nicola Walker, Jamie Sives
22:00 Milczący świadek XXIII (7,8/10) – serial kryminalny
00:10 Zaproszona – miniseria
01:25 Śmierć z dala od palm II (2/6) – serial kryminalny

FX

08:00 Agenci NCIS: Sydney III (10,11) – serial kryminalny
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami (12,13/24) – serial krym.
12:00 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (14,15,16/23)
14:50 Z Archiwum XIII (19,20,21/24) – serial s.f.
17:50 Karmazynowy przybytek – film sens. USA 95, reż. Tony Scott, wyk. Gene Hackman
20:20 Uprowadzona III III – film sens. USA/Hiszpania/Francja 2014, reż. Olivier Megaton
22:35 Szklana pułapka III – film sensacyjny USA 1995
01:10 Zaktamianie

HGTV

08:00 Najdziwniejsze domy na wynajem (3,4) – reality show
09:05 Nowa Maja w ogrodzie
10:35 Uratuj swój ogród (20)
11:35 Postaw na kolor (1,2)
12:40 Pogromcy chaosu (3)
13:40 Weekendowa metamorfoza (5,6) – reality show
15:35 Polowanie na ogród IV
17:15 House Hunters (12,1,2)
18:55 Będzie pięknie (6/8)
19:55 Weekendowa metamorfoza (6,7) – reality show
21:50 Mieszkanie na miarę IV
23:45 Usterka XI (26,20,22) – serial dok. Polska 2019

BBC LIFESTYLE

08:40 Mistrzowie ceramiki (6) – teleturniej muzyczny
09:45 Wielkie nowozelandzkie wypieki (5,6) – show
12:35 Książę Karol: 70 lat następcy tronu – film dok.
13:40 W świecie luksusu (1/6)
14:40 Najlepsze hotele Indii
15:40 Zapraszam do stołu (33,34,35,36) – mag. kulinarny
17:40 Jane Austen: narodziny geniuszu (2/3) – serial dok.
18:50 Bajecznie bogaci agenci
20:00 Bake off: zawodowcy
22:00 Bad Boyfriends (1,2)
00:30 Wstydliwe choroby: online IV (3) – serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan (17/22) – serial kom. USA 2017
08:30 Teoria wielkiego podrywu XII – serial kom.
12:45 Teoria wielkiego podrywu (9,10/17)
13:30 Przyjaciele III
18:30 Przyjaciele III (23/25)
19:00 Duchy (13,14/18)
20:00 Baywatch: Słoneczny patrol – komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania/Chiny 2017
22:30 The Office PL III (4/12)
23:05 Comedy Club (10,11)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:15 U Pana Boga za miedzą – komedia Polska 2009
10:15 Ranczo Wilkowyje – komedia Polska 2007
12:00 Rodzinka.pl XVII (13,2)
13:40 Ojciec Mateusz 31
15:35 Komisarz Alex XXV (8)
16:30 Ranczo X – serial kom.
17:30 Czarne chmury (1)
18:30 Ogniem i mieczem (2/4) – serial Polska 2000, wyk. Izabella Scorupco
19:35 Ojciec Mateusz 32 (1,2,3) – serial krym., wyk. Katarzyna Pachelka
22:30 Ranczo X – serial kom.
00:25 Komisarz Alex XXV (8,9)

CANAL+ KUCHNIA

13:10 Dzień dobry, obiad (7)
13:40 Jamie Oliver (3,4)
14:35 Ziemia, ogień i smak (1)
15:30 Nie bój ryby! (4)
16:00 m jak mięso (5,6)
16:55 Jamie Oliver
17:50 Ekoporady z Julią Oleś II
17:55 Ziemia, ogień i smak (2)
18:50 Jedz, podróżuj, smakuj
19:50 Poza utartym szlakiem: Colin i Manu (1) – serial dok.
20:45 Kulisy wielkiej kuchni
21:40 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia (5)
22:35 Tajemnice indyjskich smaków (1) – pr. rozrywkowy

CANAL+ DOMO

09:30 Mam zamek III (6)
10:00 Daleko od miasta XIII (4)
10:30 Ucieczka na wieś XXII
12:15 Cuda z drewna (7/12)
13:10 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (7)
14:10 Wielkie projekty: Australia XI – serial dok.
15:20 Gardeners' World (19)
16:30 Mam zamek III (6,7)
17:30 Kupione i co dalej? (4)
18:00 Daleko od miasta XIII
19:00 Zbudujemy ten dom
20:00 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia – serial dok.
21:00 Wielkie projekty XII
22:10 W mieście czy na wsi

PLANETE+

11:25 Patagonia – serial dok.
12:20 Najpiękniejsze rzeki świata II (7/10) – serial dok.
13:25 Homo plasticus
14:40 Stawy nad Brenne
15:50 Watykan. W jakim stanie jest Kościół? (5/6) – serial dok.
17:00 Głos. Narzędzie zaniebane – film dok. Kan. 2023
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polska z góry (6,7/12)
19:45 Franz Kafka – film dok.
20:50 AC/DC – Forever Young
22:00 Życia i śmierci Christophera Lee – film dok.

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Złoto drwali II (4)
11:00 Celnicy na straży Szwecji IV (13/14) – serial dok.
12:00 Awantura o furę (1,2/10)
13:00 Złomowisko PL IV
15:00 Nic do ukrycia II (4)
16:00 Bracia Collins biorą się do roboty (3) – pr. rozrywkowy
17:00 Ciężarówką przez Afrykę – serial dok. Polska 20
18:00 Ed Stafford: inicjacja (6)
19:00 Teorie spiskowe pod lupą (6) – serial dok. USA 2026
20:00 W oku cyklonu III (2)
21:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (4)
22:00 Złoto drwali II (4)

TVP HISTORIA

09:55 Lena na Bałkanach (4)
10:25 Podziemne Włochy II
11:40 Wszystkie kolory świata
12:45 Magiczny Adriatyk (1/6)
13:45 Biały rycerz
14:15 Przybyli ułani – komedia Polska 2005
15:20 Z ruin Warszawy
16:25 Bitwa Niemceńska 1920
17:35 Nad Niemnem (3/4)
18:40 Wojna światów
20:10 Zabójcza nauka II (4/6)
21:10 Kos – film historyczny Polska/Szwecja/Niemcy 2023
23:20 Zwerbowana miłość – film sens. Polska 2010

HISTORY

08:15 Starożytni kosmici XVII
09:15 Gwiazdy lombardu XIII
10:10 Wojny magazynowe XVI
11:10 Wojownicy wszech czasów (6) – serial dok. USA 2026
12:05 Starożytni kosmici XIV
13:05 Tajemnice zaginionych miast (4) – serial dok.
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (4/22) – serial dok.
14:55 Gwiazdy lombardu XXV
17:10 Papież Franciszek – ostatni w dziejach?
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Starożytni kosmici
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata VII (11,12/18)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:55 Ekstremalne zagrożenia
10:00 Katastrofa w przestworzach XV (1,2,3,4,5,6/10)
16:00 Car S.O.S. XIII (10/10) – serial dok. Wlk. Bryt. 2025
16:55 Utracone bomby zimnej wojny – serial dok. F 2018
19:00 Sekrety starożytnej medycyny (1/10) – serial dok.
20:00 Pompeje: podróż w czasie z Tomem Hiddlestonem
21:00 Starożytne konstrukcje (1/6) – serial dok. Kanada 2025
22:00 Ukryte pod miastami (3)
23:00 Ciemna strona świata

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII (12)
09:00 Wielkie wycieczkowce
11:00 Wraki, które zmieniły świat (6,8/10) – serial dok.
13:00 Rolnicy. Podlasie VIII
16:00 Podglądacze przyrody
17:00 Największe statki świata (7/8) – serial dok. USA 2019
18:00 Ekstremalne drogi do szkoły (1) – serial dok.
19:00 Jak to wyjaśnić III (2/20)
20:00 Tajemnice zamków (7/8)
21:00 Okręt wojenny – życie w Royal Navy – serial dok.
22:00 Wygrać z żywiołem
23:00 Poza kontrolą: World Trade Center – film dok.

BBC EARTH

08:45 Wielkie koty 24/7 II
10:00 Sekretne życie ogrodu
11:05 Wietnamskie przygody Billa Bailey'a (4/6) – serial dok.
12:15 W okowach mrozu III
17:15 Potęgą ssaków: kulisy
17:45 Ben Fogle: wyścig do źródła Nilu (1,2/2) – serial dok.
19:45 Skandynawia i Simon Reeve (1/3) – serial dok.
21:00 Pociągami przez Nową Zelandię (2/2) – film dok.
22:05 W okowach mrozu: Odwilż – serial dok.
23:05 Sekretne życie ogrodu (3) – serial dok. Wlk. Bryt. 2026

POLSAT VIASAT HISTORY

08:20 Największe postaci zimnej wojny II (4) – serial dok.
09:25 Naziści: korzenie zła
12:15 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w koloze (1,2,3,4,5/10) – serial dok.
17:50 Anna Boleyn i Elżbieta I: królowe-więźniarki
18:50 Maria Stuart: listy pisane sztyfem – film dok.
19:55 Sisi: zabójstwo cesarza – film dok. Niemcy 2018
21:00 Berlin 1936: olimpiada Hitlera w kolorze – film dok.
22:10 Zakazana historia VII
23:05 Tajemnica Włóczęgi Przeznaczenia – film dok.

Od A do Z

28 LAT PÓŹNIEJ:

ŚWIĄTYNIA KOŚCI ★★★

horror, Wlk. Brytania/USA
2026, reż. Nia DaCosta, wyk.
Ralph Fiennes, Jack O'Connell,
Alfie Williams

20:00 | hbo

Druga część sequela „28 dni później” Danny’ego Boyle’a: w dystopijnym świecie pod preżerem inwazji zombie ludzie coraz bardziej tracą swoje człowieczeństwo. Szczęśliwie, nie wszyscy. Dla koneserów.

DŹWIĘK ŚMIERCI ★★

horror, Kanada/Irlandia 2025,
reż. Corin Hardy, wyk. Dafne
Keen, Sophie Nélisse, Nick Frost

23:15 | canal+ premium

Nowa uczennica w liceum, pannenka z burzliwą przeszłością, znajduje w swojej szafce aztecki gwizdek, który – jak się wkrótce okaże – przywołuje gwałtowną śmierć. Bez niespodzianek.

INVICTUS:

NIEPOKONANY ★★★

dramat historyczny, USA 2009,
reż. Clint Eastwood, wyk.
Morgan Freeman, Matt Damon,
Tony Kgoroge

19:25 | warner tv

Mądrość Nelsona Mandeli: prezydent poleca kapitanowi narodowej drużyny rugby stworzenie drużyny, która sięgnie po mistrzostwo świat – sukces, który zjednoczy rozdarty apartheidem kraj. Do zadumy.

JERRY MAGUIRE ★★★

dramat obyczaj., USA 1996,
reż. Cameron Crowe, wyk. Tom
Cruise, Cuba Gooding Jr.,
Renée Zellweger

22:30 | cinemax

Pocziwie: agent sportowy, który proponuje ojcowski stosunek do klientów zamiast czystego merkantylizmu, odnosi zaskakujący sukces. Plus Oscar dla Cuby Goodinga jr.: ukradł show Tomowi Cruise!

LE MANS '66 ★★★★★

film biograficzny, USA 2019,
reż. James Mangold, wyk. Matt
Damon, Christian Bale,
Caitriona Balfé

20:00 | cinemax

Na faktach. Amerykański konstruktor Carroll Shelby i brytyjski kierowca Ken Miles łączą siły, by – przy wsparciu Forda – przełamać włoską dominację w wyścigach samochodowych w latach 60. XX wieku.

Armageddon

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

FILM KATAS.

USA 1998, reż. Michael Bay, wyk. Bruce Willis, Billy Bob Thornton, Ben Affleck

LWICA ★★

film sens., Wlk. Brytania 2025,
reż. James Nunn, wyk. Kate
Beckinsale, Charles Dance,
Alice Krige

21:35 | canal+ premium

Była agentka sił specjalnych, jedna z najlepszych w swym fachu, porzuca zasłużoną emeryturę i reaktywuje swój zespół, by odzyskać porwaną córkę. Nie dość, że rutyna aż piszczy, to jeszcze przewidywalne.

MIŁOŚĆ

NA NOWO ★★★

komediomediat, USA 2023,
reż. Jim Strouse, wyk. Priyanka
Chopra, Sam Heughan, Céline
Dion

23:10 | polsat

Po śmierci ukochanego dziewczyna nadal wysyła SMS-y na jego komórkę. Ale numer został przeniesiony i odbiorcą wyznają staje się dziennikarz, który ma właśnie przeprowadzić wywiad z Celine Dion.

MUMIA:

FILM LEE CRONINA ★★

horror, USA/Irlandia 2026,
reż. Lee Cronin, wyk. Jack
Reynor, Laia Costa, May
Calamawy

21:50 | hbo

Mała Amerykanka mieszkająca w Kairze znika bez śladu w burzy piaskowej. Po kilku latach wraca do rodziny, by wkrótce ujawnić swą przerażającą tajemnicę – została obłożona starożytną kłatwą.

NICZEGO NIE ŻAŁUJĘ

– EDITH PIAF ★★★★★

film biograficzny, Francja/
Wlk. Brytania/Czechy 2007,
reż. Olivier Dahan, wyk. Marion
Cotillard, Jean-Pierre Martins,
Sylvie Testud

20:00 | tvp kultura

Wspaniała Marion Cotillard (Cezar, Oscar i nagroda BAFTA) jako wielka francuska piosenkarka Edith Piaf we wzorcowej biografii z udziałem zastępu gwiazd. Porusza do głębi.

ROB ROY ★★★

film przyg., Wlk. Brytania/
USA 1995, reż. Michael Caton-
Jones, wyk. Liam Neeson,
Jessica

Lange, John Hurt

20:00 | stopklatka

Historia z sir Waltera Scotta: Robin Hood w szkockim kilcie mści się za swoje krzywdy. Liam Neeson jako amant bohatera, Jessica Lange jako tragiczna heroina, Tim Roth – najlepszy – jako czarny charakter.

SKINCARE ★★

thriller, USA/Włochy 2024, reż.
Austin Peters, wyk. Elizabeth
Banks, Lewis Pullman, Luis
Gerardo Méndez

20:00 | canal+ premium

Sarkastycznie o branży beauty: uznana kosmetyczka wypuszcza na rynek własną linię kosmetyków do pielęgnacji skóry, gdy nieoczekiwanie jej rywalka otwiera salon piękności vis-a-vis jej lokalu.

ŚMIETANKA

TOWARZYSKA ★★★★★

komedia, USA 2014, reż. Woody
Allen, wyk. Jesse Eisenberg,
Kristen Stewart, Steve Carell

21:20 | tvp 1

Woody Allen jak za dawnych lat: młodziemiec, któremu nie udało się kariera producencka w Hollywood, wraca do Nowego Jorku, by z sukcesem poprowadzić modny klub. Jest też Jesse Eisenberg udający Allena.

TYLKO MNIE

KOCHAJ ★★★

komedia romantyczna, Polska
2006, reż. Ryszard Zatorski,
wyk. Maciej Zakościelny,
Agnieszka Grochowska,
Agnieszka Dygant

19:45 | tvn

Przebieg sezonu w polskich kinach: w domu niezwykle przystojnego właściciela biura projektowego pojawia się kilkuletnia dziewczynka i twierdzi, że jest jego córką. Ładna bajka.

WAŁĘSA.

CZŁOWIEK Z NADZIEI ★★★★★

film biograficzny, Polska 2013,
reż. Andrzej Wajda, wyk.
Robert Więckiewicz, Agnieszka
Grochowska, Iwona Bielska

21:05 | tvp historia

Nakreślona przez Andrzeja Wajdę biografia polityczna i rodzinna Lecha Wałęsy od grudnia '70: może i niejednoznaczna, ale za to z wielkimi reakcjami Roberta Więckiewicza i Agnieszki Grochowskiej.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1094)
08:35 Kariera Nikodema
Dyzmy (2,3/7) – serial obycz.
10:45 Ojciec Mateusz XVIII (9)
11:40 Przed ekranem
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 W głąb Jasnoogórskiej
Ikony (1) – cykl reportaży
13:10 Planeta Ziemia III III
(8/8) – serial dok.
14:55 Parada oszustów
– serial sens. Polska 1977
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:35 Żona dla Polaka (11)
– reality show Polska 2024
18:40 Jaka to melodia? (5831)
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 Gra z Cieniem – serial
krym. Polska 2024,
wyk. Natalia Rybicka
21:20 Śmietanka towarzy-
ska (Café Society)
– kom. USA 2014, reż.
Woody Allen (110 min)
23:10 Dewajtis (4/7) – serial
kostiumowy Polska
2023, wyk. Karol Dzi-
uba, Tomasz Sapryk
00:05 Niedokończony życie
– dramat obycz. USA/
Niemcy 2005, reż. Las-
se Hallström (120 min)

MEZEO

13:15 Glass: Another Look at
Harmony – Les Métaboles, Léo
Warynski – muzyka klasyczna
14:10 L'Ensemble Inter-
contemporain gra utwory
Roberta Nigro – muzyka klas.
15:10 Théotime Langlois
de Swarte, Orkiestra Opery
Królewskiej w Wersalu: Bach
16:35 Orkiestra Szwajcarii
Romańskiej, Jonathan Nott,
Emmanuel Pahud: Ibert, Mahler
17:50 Intermezzo
18:15 Georges Bizet:
Polawiacze pereł
20:30 Elisabeth Leonskaja,
Quatuor Danel: Szostakowicz,
Wajnbarg – Théâtre du
Capitole, Tuluz – muzyka klas.
22:30 Thomas Adès i Pekka
Kuusisto w Fondation Louis
Vuitton: Janacek, Adès, Stra-
wiński, Ravel – muzyka klas.

TVP2 **D3**

05:10 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie
– pobudka (7647) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
(7647) – mag. Polska 2026
11:15 Porozmawiajmy szcze-
rze (20) – rozmowa
11:50 Lato z Radiem
i Telewizją Polską – koncert
14:00 Familiada (3106)
14:35 Koło fortuny (2073)
– teleturniej Polska 2025
15:10 Szansa na sukces.
Opole 2026 (6) – show
16:15 Tak to leciało! (72)
17:15 Akwen Eldorado (2/4)
– serial sens. Polska 1989,
wyk. Artur Dziurman
18:20 Rodzinka.pl XVII (6)
– serial kom. Polska 2025
18:55 Kocham Cię, Polsko!
(10) – quiz Polska 2026

20:20 Postaw na milion
(388) – teleturniej
21:20 Świat w obłokach
– muzyczni spadko-
biercy Marka Gre-
chuty (1, 2) – koncert
Polska 2026
23:30 Harry Wild (5,6/8)
– serial krym. Wlk. Bry-
tania/Niemcy 2022,
wyk. Jane Seymour
01:35 Król (6/8) – serial
krym. Polska 2020
03:00 Miłość jak miód – kom.
Polska 2024, reż. Ma-
ciej Miś (105 min)

PULS 2

08:00 Aukcja w ciemno (20,1)
– serial dok. USA 2011
09:20 Boso przez świat
(68, 69, 70) – cykl reportaży
11:00 Żandarm w Nowym
Jorku – komedia Francja/
Włochy 1965, reż. Jean Girault
13:20 Żandarm się żeni
– komedia Francja/Włochy
1968, reż. Jean Girault
15:15 Pies i kot – komedia
Francja/Kanada 2024
16:50 Trzej bracia – film dla
dzieci Czechy/Dania 2014, reż.
Jan Svěrák, wyk. Vojtěch Dyk
18:45 Czarodziejski flet – film
fantasy Niemcy 2023
20:00 W szczękach rekina
– horror Australia/Singapur/
Chiny 2012, reż. Kimble
Rendall, wyk. Xavier Samuel
21:55 Dzielnica strachu X
(26,27,28,29,30) – serial krym.

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – mag.
informacyjny Polska 2026
08:30 Halo tu Polsat (3089)
– magazyn Polska 2026
11:25 Świt jeźdźców smoków
– film anim. USA 2014 (35 min)
12:00 Jak wytresować smoka
II (How to Train Your Dragon 2)
– film anim. USA/Indie 2014
14:10 Jeszcze większe dzieci
(Grown Ups 2) – komedia USA
2013, reż. Dennis Dugan, wyk.
Adam Sandler, Chris Rock,
David Spade (145 min)
16:35 Piksele (Pixels) – kome-
dia USA/Chiny 2015, reż. Chris
Columbus, wyk. Adam Sandler,
Kevin James (135 min)
18:50 Wydarzenia, sport,
pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (816)
– program publicystyczny

19:55 Armageddon – film
– katas. USA 1998, reż.
Michael Bay, wyk.
Bruce Willis, Billy Bob
Thornton (195 min)
23:10 Miłość na nowo (Love
Again) – komediodra-
mat USA 2023, reż. Jim
Strouse, wyk. Priyanka
Chopra (130 min)
01:20 Państwo młodzi:
Chuck i Larry (I Now
Pronounce You Chuck
and Larry) – komedia
romantyczna USA
2007 (160 min)

TV4

07:00 Ewa gotuje (478)
07:30 The Americas (10/10)
09:30 Galileo
11:35 Ben Hur – film przyg.
USA 2016, reż. Timur Bekmam-
betov, wyk. Jack Huston
14:05 Wyścig z czasem
– thriller USA 2003
16:25 Spider-Man II – film
sens. USA 2004, reż. Sam
Raimi, wyk. Tobey Maguire
19:00 Uroczysko IV (37,38/52)
– serial krym. Polska 2025,
wyk. Antoni Królikowski,
Honorata Witańska
20:00 Sprawiedliwi – wydział
kryminalny XX (41,42,43,44)
– serial krym. Polska 2026,
wyk. Marek Włodarczyk
00:05 STOP Drogowka (360)
– mag. policyjny Polska 2025
01:05 Covidowi zwyciężczy
– film dok. Singapur 2021

TVN **D3**

05:10 Zamieszkać na plaży VII
05:40 Uwaga! (8068) – mag.
reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (43/60)
06:50 Kuchenne rewolucje:
Marklowice Górne – Przystań
na Kępcze 31 (13) – reality show
07:45 Dzień dobry wakacje
11:35 Co za tydzień (1256)
– mag. Polska 2026
12:30 Ugotowani (11)
13:45 Bumblebee – film s.f.
USA/Chiny 2018, reż. Travis
Knight, wyk. Hailee Steinfeld,
John Cena (150 min)
16:15 Akademia policyjna VII:
Misja w Moskwie (Police
Academy 7: Mission to
Moscow) – komedia USA 1994,
reż. Alan Metter (100 min)
17:55 Kuchenne rewolucje 31
(10) – reality show Polska 2025
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:45 Tylko mnie kochaj
– komedia romant. Pol-
ska 2006, reż. Ryszard
Zatorski, wyk. Maciej
Zakościelni, Agnieszka
Grochowska, Agniesz-
ka Dygant (135 min)
22:00 Pułapka (Ambush)
– film sens. USA 2023,
reż. Mark Burman, wyk.
Jonathan Rhys Meyers,
Connor Paolo (125 min)
00:05 Fanfik – dramat obycz.
Polska 2023, reż. Mar-
ta Karwowska, wyk.
Alin Szewczyk (125 min)

METRO **D3**

08:05 Klan z Alaski II (9,10/16)
10:05 The Floor (10, 13)
11:35 Igrając z ogniem
– komedia USA 2019, reż. Andy
Fickman, wyk. John Cena,
Keegan-Michael Key
13:30 Diagnoza III (4,5)
– serial obycz. Polska 2018,
wyk. Maja Ostaszewska
15:35 Kryminalni (3,4,5/10)
– serial krym. Polska 2007
18:55 Milionerzy (633, 635)
20:00 Yellowstone II (7,8/10)
– serial obycz. USA 2019, wyk.
Kevin Costner, Luke Grimes
22:05 Reminiscencja – thril-
ler USA 2021, reż. Lisa Joy,
wyk. Hugh Jackman, Rebecca
Ferguson, Thandiwe Newton
00:20 Zbrodnie z pierwszych
stron gazet IV (6/12)
01:25 Szpital (17/68)
02:25 Szkoła (11/68)

TV PULS **D3**

06:00 Taki jest świat (33)
06:35 Don Matteo:
Boski detektyw XV
08:40 Kurierzy II (15,16)
10:35 Prezydencka córka
– komedia romantyczna USA
2004, reż. Forest Whitaker
12:40 Pies (Dog) – komedia
USA 2022 (125 min)
14:45 Legenda Zorro (The
Legend of Zorro) – film przy-
godowy USA 2005, reż. Martin
Campbell, Martin Kempbel,
wyk. Alberto Reyes (165 min)
17:30 Hrabia Monte Christo
(The Count of Monte Cristo)
– film przyg. USA/Wlk. Bryt./
Irlandia/Szwajcaria 2002, reż.
Kevin Reynolds (150 min)

20:00 W obronie własnej
(Homefront) – film
sens. USA 2013, reż.
Gary Fleder, wyk.
Jason Statham, James
Franco (125 min)
22:05 Apokalypso – film
przyg. USA/Meksyk/
Wlk. Bryt. 2006, reż.
Mel Gibson, wyk. Rudy
Youngblood (170 min)
00:55 Hooligans III (Green
Street 3: Never Back
Down) – film sens. Wlk.
Bryt./USA 2013, reż.
James Nunn (115 min)

TVN7 **D3**

05:15 Szkoła (16/72)
06:15 Wiza na miłość:
pierwsze spotkanie III
07:15 New Looney Tunes III
08:00 Krowy na wypasie – film
anim. USA/Niemcy/Holandia
2006, reż. Steve Oedekerk
09:50 Ukryta prawda – serial
fabularno-dok. Polska 2023
14:55 Szpital św. Anny
(17,18/50) – serial obycz.
16:55 Detektywi (12/56)
– serial fab.-dok. Polska 2023
17:55 Karol. Człowiek, który
został papieżem (Karol. Un
uomo diventato papa) (1/2)
– film biograf. Polska/Włochy
2005, reż. Giacomo Battiato,
wyk. Piotr Adamczyk (125 min)

20:00 Mission: Impossible II
– film sens. USA 2000,
reż. John Woo, wyk.
Tom Cruise, Doug Gray
Scott (160 min)
22:40 Szukając sprawied-
liwi – liwości (Out For
Justice) – film sens.
USA 1991, reż. John
Flynn, wyk. Steven
Seagal (120 min)
00:40 Dunkierka (Dunkirk)
– dramat wojenny Wlk.
Bryt./USA/Francja/
Hol. 2017, reż. Chri-
stopher Nolan (135 min)

STOPKLATKA

08:00 Komisarz Rex V (4,5/12) – serial sens.
10:00 Hudson i Rex III (8,9,10/16) – serial krym.
13:00 Robin z Sherwood II (2/7) – serial fantasy
14:25 Ostatni smok *** [DragonHeart] – film fantasy USA 1996, reż. Rob Cohen (125 min)
16:30 Poszukiwany, poszu- *** kiwana – kom. Polska 1974, reż. Stanisław Bareja (110 min)
18:20 Starsza pani musi *** zniknąć (Duplex) – komedia USA/Niemcy 2003, reż. Danny DeVito, wyk. Ben Stiller (100 min)
20:00 Rob Roy – film przyg. *** Wlk. Brytania/USA 1995, reż. Michael Caton-Jones, wyk. Liam Neeson, Jessica Lange, John Hurt, Tim Roth (170 min)
22:50 Wesele – dramat *** obycz. Polska/Lotwa 2021, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Robert Więckiewicz, Agata Kulesza, Andrzej Chyra (155 min)
01:25 Anna German – serial biograf. Ukraina/Polska/Chorwacja 2012

KINO POLSKA

07:40 Polska Kronika Filmowa 18B/69 – film dok. Polska 1969
07:55 Polska Kronika Filmowa 8A/72 – reportaż Polska 1972
08:10 Przygody Myski (11) – serial dla dzieci Polska 1978
08:35 Bolek i Lolek (3,4/13)
09:00 Siemem życzeń (7/7) – serial młodzieżowy
10:05 Janosik – film przyg. Polska 1974, reż. Jerzy Passendorfer, wyk. Marek Perepeczko, Ewa Lemańska, Witold Pyrkosz
12:55 Stara baśń. Kiedy słońce było Bogiem – film hist. Polska 2003, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Michał Żebrowski
15:10 Nie lubię poniedziałku – komedia Polska 1971, reż. Tadeusz Chmielewski
17:40 Mała wielka miłość – komedia romant. Polska/USA 2008, reż. Łukasz Karwowski, wyk. Agnieszka Grochowska
20:00 Demony wojny wg Goi – dramat wojenny Polska 1998, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda
22:05 Orzeł. Ostatni patrol – dramat historyczny Polska 2022, reż. Jacek Bławut, wyk. Tomasz Ziętek
00:10 Historie miłosne – dramat obyczajowy Polska 1997, reż. Jerzy Stuhr, wyk. Jerzy Stuhr, Katarzyna Figura

ALE KINO+

08:00 Kate Winslet. Naturalna i piękna
09:10 Tatami – film sens. **** USA/Wlk. Brytania/Izrael/Gruzja 2023, reż. Zar Amir Ebrahimi, Guy Nattiv (130 min)
11:20 41 dni nadziei (Adrift) **** – film biograf. USA/Isr./Hongkong 2018, reż. Baltasar Kormákur (120 min)
13:20 W sieci wojny (Fog of War) – thriller USA 2025, reż. Michael Day, wyk. John Cusack (130 min)
15:30 Zbrodnie na wybrzeżu III (1/2) – serial krym.
17:25 Rebeliant (Free State of Jones) – film sens. **** USA 2016, reż. Gary Ross, wyk. Matthew McConaughey (165 min)
20:10 Szepty mroku (3,4/6) – serial krym. USA 2022, wyk. Zahn McClarnon
22:15 Gorący temat **** (Bombshell) – film biograficzny USA 2019, reż. Jay Roach, wyk. Charlize Theron, Nicole Kidman, Margot Robbie (125 min)
00:20 Eastern – thriller Polska **** 2019, reż. Piotr Adamski, wyk. Maja Pankiewicz, Marcin Czarnik (95 min)

POLSAT FILM

07:55 Sąsiedzi – serial anim.
08:20 Był sobie człowiek
10:05 Jeźdźcy smoków
11:00 Gru, Dru i Minionki – film animowany USA 2017
12:50 Sam w domu – po raz trzeci – komedia sens. USA 1997
15:00 Piąty element – film s.f. Francja 1997, reż. Luc Besson
17:40 Hobbit: Bitwa Pięciu Armii – film przyg. USA/Nowa Zel. 2014, reż. Peter Jackson
21:00 Leon zawodowiec – dramat krym. Francja/USA 1994
23:15 40–letni prawiczek – komedia romant. USA 2005

FILMBOX+ ONE

08:00 Strażnik Teksasu III
10:00 Czarny rumak – film przygodowy USA 1979
12:40 E.T. – film s.f. USA 1982
15:00 Komandosi z Navarony – film woj. Wlk. Bryt./USA 1978
17:40 Junior – komedia USA 1994, reż. Ivan Reitman
20:00 Nieśmiertelny III: Czarnoksiężnik – film fantasy Kanada/F/Wlk. Brytania 1995
22:05 Wyspa tajemnic – film sens. USA 2010, reż. Martin Scorsese, wyk. Leonardo DiCaprio, Mark Ruffalo
01:00 stanie się koniec – film sensacyjny USA 1999

TVP KULTURA

08:00 Liturgia prawosławna
09:00 Przysiął nad Biblią (24) – program religijny
09:15 Wspólny dom (40)
09:50 Miałem farta
10:40 Rzymski geniusz w 3D
11:45 Kosmos 1999 (22/24)
12:50 Opole – koncertowe wspomnienia (15)
13:10 23. Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej Opole '86 – koncert
14:15 Dziewczyna z perłą **** (Girl with a Pearl Earring) – dramat Wlk. Brytania/Luksemburg/F/B/USA 2003 (110 min)
16:05 Barbara i Jan (5,6) – serial obyczajowy
17:15 Studio Kultura (703)
18:00 Jesteś moją piosenką – recital Polska 1998
18:40 Irena Jarocka. Koncert w Malborku
19:35 Wydarzenie aktualne
20:00 Niczego nie żałuję – **** Edith Piaf (La Vie en Rose) – film biograf. Francja/Wlk. Brytania/Czechy 2007 (150 min)
22:30 Kulturalni (31) – mag.
23:25 Pragnienie Robina
00:55 Ewa (Eva) – film animowany Estonia/Chorwacja 2022 (15 min)

WARNER TV

08:05 Sophia Grace i Rosie: Królewska przygoda – komedia USA 2014, reż. Brian Levant
11:10 Akademia policyjna VI – komedia USA 1989
12:45 Seks w wielkim mieście II – komedia USA 2010
15:45 Pan Niania – komedia USA 93, reż. Michael Gottlieb
17:25 Miłość jak narkotyk – komedia romantyczna USA 1997, reż. Griffin Dunne
19:25 Invictus: Niepokonany – dramat hist. USA 2009
22:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XII (21,22/22)

PARAMOUNT

09:00 Idealny mąż – komedia romantyczna Wlk. Brytania/Francja 1999
11:05 Tedi i szmaragdowa tablica – film anim. Hiszp. 2022
13:00 Psi Patrol: Wielki Film – film anim. Kanada/USA 2023
14:55 Iluzja – thriller USA/F 2013, reż. Louis Leterrier
17:20 Iluzja II – thriller USA/Hongkong 2016
20:00 Uprowadzona III – film sens. USA/Hiszpania/F 2014
22:10 Olimp w ogniu – film sensacyjny USA 2013
00:30 Niemoralna propozycja – dramat obycz. USA 1992

HBO

09:15 Noc w zoo – film animo- *** wany Kanada/Francja/Belgia 2024 (90 min)
10:45 Millerowie – komedia *** USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Rawson Marshall Thurber (110 min)
12:35 Siła naszych marzeń *** – kom. Francja/Kanada 2022, reż. Christian Duguay (105 min)
14:20 Dziki fowy – komedio- **** dramat Nowa Zelandia 2016, reż. Taika Waititi, wyk. Sam Neill (100 min)
16:00 Eleanor Wspaniała *** – dramat obyczajowy USA 2025, reż. Scarlett Johansson (100 min)
17:40 Wieżień labiryntu: *** Lek na śmierć – thriller USA 2018 (140 min)
20:00 28 lat później: *** Świątynia kości – horror Wlk. Brytania/USA 2026, reż. Nia DaCosta, wyk. Ralph Fiennes, Jack O'Connell (110 min)
21:50 Mumia: Film Lee *** Cronina – horror USA/Irlandia 2026 (130 min)
00:00 Sisu: Droga do zemsty *** – film wojenny USA/Finlandia/Wlk. Brytania 2025 (90 min)

CINEMAX

11:10 Ultimatum Bourne'a – film sens. USA/Niemcy/Francja/Hiszpania 2007
13:05 Dwóch mężczyzn w mieście – dramat obycz. Francja/B/Algieria/USA 2014
15:00 Pan i władca: Na krańcu świata – film przyg. USA 2003
17:15 Interstellar – film s.f. USA/Wlk. Brytania/Kanada 2014, reż. Christopher Nolan
20:00 Le Mans '66 – film biograficzny USA 2019
22:30 Jerry Maguire – dramat obyczajowy USA 1996
00:45 Fargo IV (7,8/11)

ROMANCE TV

08:15 Górski lekarz (2)
12:00 Lilly Schönauer: Und dann war es Liebe – film obycz. Niemcy/Austria 2008
13:55 Zabójcze tropiki (3,4/8)
16:15 Rzeką życia: Ponowne spotkanie nad Dunajem – dramat obycz. Niemcy 2014
18:05 Lato w Grecji – film obyczajowy Niemcy 2015
20:00 Lato na Lanzarote – romans Niemcy 2016
21:55 Lato w Barcelonie – komedia romantyczna Niemcy/Hiszpania 2015
23:50 Bella vita – komedia romantyczna Niemcy 2010

CANAL+ PREMIUM

09:30 Cudowne życie **** – komediodramat Francja/Kanada 2025, reż. Ken Scott (100 min)
11:10 Co ukrywa Elon Musk? **** – dramat obyczajowy Polska 2025 (130 min)
12:40 Thelma – komedia **** USA/Szwajcaria 24, reż. Josh Margolin (95 min)
13:10 Chopin, Chopin! **** – dramat obyczajowy Polska 2025 (130 min)
15:20 Thelma – komedia **** USA/Szwajcaria 24, reż. Josh Margolin (95 min)
16:55 Wstęp do meczu
17:25 Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Cracovia – Raków Częstochowa (na żywo)
19:30 The Office PL: Chłopak Asi V (2/12) – serial kom. Polska 2025, wyk. Piotr Polak
20:00 Skincare – thriller USA/ *** Włochy 2024, reż. Austin Peters, wyk. Elizabeth Banks, Lewis Pullman, Mj Rodriguez (95 min)
21:35 Lwica – film sens. Wlk. *** Brytania 2025 (100 min)
23:15 Dźwięk śmierci – hor- *** ror Kanada/Irl. 2025, reż. Corin Hardy, wyk. Dafne Keen (100 min)
00:55 Herosi wojny – film sens. USA 2024, reż. John Swab (105 min)

TVN FABUŁA

07:35 Prawo Agaty VII (8,9,10)
10:40 Piersień i róża – film dla młodzieży Polska 1986
12:50 Ekspres polarny – film anim. USA/Australia 2004
14:55 Listy do Julii – komedia romantyczna USA 2010
17:20 Harry Potter i Zakon Feniksa – film przygodowy Wielka Brytania/USA 2007
20:00 Harry Potter i Książę Półkwi – film fantasy Wlk. Brytania 2009, reż. David Yates, wyk. Daniel Radcliffe
23:15 Oszukać przeznaczenie V – horror USA/Kanada 2011

AMC

08:15 Ona to on – kom. USA/Kan. 2006, reż. Andy Fickman
10:25 Jedz, módl się, Kochaj – melodramat USA 2010
13:20 Quest – film sensacyjny USA/Kanada 1996
15:20 Star Trek – film s.f. USA/Niemcy 2009, reż. J.J. Abrams
17:50 Kuloodporny – film fantasy USA/Kanada 2003
20:05 Wielki Biały Ninja – film sens. USA 1997, reż. Dennis Dugan, wyk. Chris Farley
22:00 Liberatorka II – film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy
23:55 Alienoid – film s.f. Korea Południowa 2022

AXN

08:00 Walker: Strażnik Teksasu (9,10/20) – serial krym.
10:00 MacGyver V (13,14,15/15) – serial akcji USA 2021
13:00 Rekrut IV (1,2/22)
15:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII – serial krym.
20:00 Pan i pani Smith – komedia sensacyjna USA 2005, reż. Doug Liman, wyk. Brad Pitt, Angelina Jolie
22:30 Uprowadzona II – film sensacyjny Francja 2012
00:15 Hostel – horror USA/Czechy 2005, reż. Eli Roth

EPIC DRAMA

08:20 Lekarze na start – serial obyczajowy Polska 2017
10:40 Poirot IV (1,2/3)
15:00 Dalgliesh II (5/6) – serial krym. Wlk. Brytania 2022
17:10 Inspektor George Gently VIII (2/2) – serial krym.
19:05 Projekt Błękitna Księga II (2/10) – serial s.f.
20:00 Wszystkie stworzenia duże i małe VI (2/6) – serial obycz. Wlk. Brytania 2025
21:00 Morderstwo w małym mieście (6/8) – serial krym.
22:00 Marlow: klub zbrodni II
23:05 Wszystkie stworzenia duże i małe VI – serial obycz.

TVN STYLE

11:35 Ostre cięcie (3)
12:35 Babski biznes II (3/8)
13:35 Jestem z Polski VII (8,14,5/15) – serial dok.
16:35 Bitwa o gości (3)
17:35 Do zobaczenia II (4/11)
18:10 Ugotowani (3)
19:10 Kuchenne rewolucje (1, 6) – reality show
21:05 Ostre cięcie (3) – reality show Polska 2026
22:10 Śmierć Diany: dwa śledztwa (3/4) – serial dok.
23:15 EuroPOLKI studentki (8)
00:20 Kobieta na krańcu świata XV (1, 2/8)

TVN TURBO

08:25 Duda kontra Szafranowski
09:05 Raport końcowy (831)
09:30 Jeździć, obserwować VII
10:15 Z drugiej ręki (12, 7)
11:45 Naprawy nie do naprawy
12:30 Wojny samochodowe
14:30 Zawodowi handlarze
15:15 Uwaga! Oszust: Ścieżka z ogłoszenia (7,8/12)
16:15 Moto Fachury (9) – mag. motoryzacyjny Polska 2026
17:00 Moto kombi (7)
17:45 Raport końcowy (831)
18:10 Zawodowi handlarze
19:40 Naprawy nie do naprawy
21:55 Wojny samochodowe
22:55 Z drugiej ręki (12)

BBC FIRST

08:40 Śmierć z dala od palm II
09:50 Sanditon II (3,4/6)
12:00 Duchy III (6,7,1/6)
13:35 Morderstwa w Mid-somer II (1,1,2,2/4) – serial krym.
17:50 Z pamiętnika położnej X (6/7) – serial obyczajowy
18:55 Detektyw z Chelsea II
19:55 Śmierć pod palmami VI
21:00 W cieniu podejrzeń (2/8)
22:00 Line of Duty – Wydział wewnętrzny – serial sens.
00:25 Annika II (2/6)
01:25 W cieniu podejrzeń (2/8) – serial krym. USA 2022

FX

08:40 Agenci NCIS: Sydney III
09:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (14,15/24) – serial krym.
11:25 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (17,18/23)
13:15 Z Archiwum X III
15:05 The Hunting Party II
16:00 Spider – Man II II – film sens. USA 2004, reż. Sam Raimi, wyk. Tobey Maguire
18:35 xXx – film sens. USA 2002, reż. Rob Cohen
21:05 Karmazynowy przypiłyk – film sens. USA 95, reż. Tony Scott, wyk. Gene Hackman
23:35 Szklana pułapka II – film akcji USA 90, reż. Renny Harlin

HGTV

08:05 Uratuj swój ogród (20)
09:00 Nowa Maja w ogrodzie (35, 1, 25, 26) – magazyn
11:05 Polowanie na ogród IX
12:40 Letnia chata na lata 12R
14:40 Będzie pięknie (6/8)
15:40 Złoty remont (10)
16:40 Weekendowa metamorfoza (1,4) – reality show
18:35 Postaw na kolor (3, 4) – reality show Polska 2017
19:40 House Hunters (3, 4, 5) – reality show Polska 2021
21:25 Pogromcy chaosu (3)
22:20 Dorota inspiruje (2)
23:20 Zamek w spadku (5, 6)

BBC LIFESTYLE

08:00 Bake off: zawodowcy
10:00 Wymarzone domy
13:05 Jane Austen: narodziny geniuszu (1,2/3) – serial dok.
15:30 Tajemnice królewskich ogrodów – serial dok.
16:35 Urodzony, by zostać królem – film dok.
17:50 Wielkie brytyjskie wypieki: gwiazdy (3)
18:55 W świecie luksusu
19:55 Wielkie nowozelandzkie wypieki (5, 6) – show
22:45 Miłosne przekręty (2/4) – serial dok. Wlk. Bryt. 2024
23:45 Tajlandia: mroczne oblicze raj – serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan (21/22)
08:30 Teoria wielkiego podrywu – serial kom.
12:45 Teoria wielkiego podrywu II (4,5/23) – serial kom.
13:30 Przyjaciele III (25,1/25)
14:30 Duchy (13,14/18)
15:25 Agent XXL II – komedia sensacyjna USA 2006
17:30 Baywatch: Słoneczny patrol – komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania/Chiny 2017
20:00 Rodzina od zaraz – komedia USA 2018
22:30 The Office PL III (5/12)

TVP SERIALE

08:05 Czarne chmury (2)
09:10 Ogniem i mieczem
11:15 Cztery pancerni i pies (8,1) – serial woj. Polska 1966
13:30 Ojciec Mateusz 32 (1,2)
15:25 Komisarz Alex XXV (9)
16:25 Ranczo X – serial kom. Polska 2016, wyk. Cezary Żak
17:25 Cztery pancerni i pies (3) – serial wojenny Polska 1969, wyk. Janusz Gajos
19:45 Ojciec Mateusz 32 (3,4,5) – serial krym. Polska 2024, wyk. Artur Żmijewski
22:35 Ranczo (1,2/13)
00:35 Rodzinka.pl XVIII (6,7) – serial kom. Polska 2026

CANAL+ KUCHNIA

13:50 Podróż przez smaki Chin
14:50 Kulisy wielkiej kuchni
15:40 Jamie Oliver (2)
16:35 Ekoporady z Julią Oleś II
16:40 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (6)
16:50 Moje smaki wsi (3/6)
17:15 U sąsiadów w kuchni XV
18:25 Poza utartym szlakiem: Colin i Manu (2) – serial dok.
19:25 Nie bój ryb! (3) – mag.
19:50 Dzień dobry, obiad (7, 8)
20:45 m jak mięso (5)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:00 Wszystkie smaki fermentacji II (4) – serial dok.

CANAL+ DOMO

08:35 Patent na zieleń (6,7)
09:45 Przekopiemy Ci ogródek
10:15 Gardeners' World (25)
11:25 Cztery pory roku w ogrodach Kew II – serial dok.
12:25 Ucieczka na wieś XXIV
14:10 Wielkie projekty XII
15:15 Leksusowa ucieczka
16:20 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia – serial dok.
17:15 Bitwa o wnętrza (7)
18:10 Mam zamek III (5)
18:35 Daleko od miasta XVI (1)
19:05 Ucieczka na wieś XXII
21:00 Domy na krańcu świata
22:00 Najbliższy dom na naszej ulicy (5) – reality show

PLANETE+

13:20 Wszystkie odcienie czekolady – cykl reportaży
14:30 Burza. Ożywca siła przyrody – film dok.
15:40 Watykan. W jakim stanie jest Kościół? (6/6)
16:40 Czy warto pościć?
17:55 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace (8,9/12)
19:40 Niezwykłe życie Buffa Saint-Marie – film dok.
21:30 Parada Równości
21:55 Berlusconi. Początki imperium – serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Złomowisko PL IV
11:00 Poza cywilizacją
12:00 Bracia Collins biorą się do roboty (3) – pr. rozrywkowy
13:00 Ciężarówką przez Route 66 (1/7) – serial dok.
14:00 Gorączka złota V
15:00 Złoto drwali II (4)
16:00 Zawodowcy
17:00 Nic do ukrycia II (4)
18:00 Celnicy na straży Szwecji IV (13/14) – serial dok.
19:00 Awantura o furę (1,2/10)
20:00 Akta ekspedycji II
21:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V
22:00 W oku cyklonu III (2)

TVP HISTORIA

12:05 Wszystkie kolory świata
13:10 Wędrowki szlakami granicznymi – serial dok.
14:05 Życie lasu – film dok.
14:45 Angielka i książę – dramat obycz. Niemcy/F 2001
17:00 Tutanchamon (3/3)
17:55 Nad Niemnem (4/4)
19:00 Nieznana wojna na Północy II (1/6) – serial dok.
20:00 II wojna światowa w kolorze (10/10) – serial dok.
21:05 Wałęsa. Człowiek z nadziei – film biograf. PL 2013
23:15 Przybyli ułani – kom. PL 2005, reż. Sylwester Chęciński

HISTORY

09:15 Tajemnice, które miały trwać wiecznie II (15)
10:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (4/11)
14:00 Piątka z historii (4)
14:25 David Duchovny: archiwum tajemnic II (10)
15:20 Starożytni kosmici XVII
16:10 Tajemnice zaginionych miast (4) – serial dok.
17:10 Jak Hitler przegrał wojnę
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 David Duchovny: archiwum tajemnic II (6/17)
22:00 Największe tajemnice świata VII (2) – serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Premiera: Stacja Amsterdam – serial dok.
13:00 Pompeje: podróż w czasie z Tomem Hiddlestonem
14:00 Pompeje w ogniu
15:00 Inkowie (3) – serial dok.
16:00 Premiera: Grecja: miejsce pełne tajemnic (1/6)
17:00 Złoto Hitlera (1,2/4)
19:00 Sekrety starożytnej medycyny (2) – serial dok.
20:00 CIA: tajemnice i szpiegostwo
21:00 Katastrofy pod lupą II
22:00 Katastrofa w przestworzach XVI (6,10,7,9/10)

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII (14)
09:00 Działkowcy (1)
11:00 Z klimatem i z pasją (24)
11:30 Wojny magazynowe VII
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Przygody poszukiwaczy złota (5,6) – serial dok.
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII (30,31,32,33) – serial dok.
21:00 Podróże Gienka i Jastrzębia II (1,2) – serial dok.
22:00 Putin i oligarchowie. Nowi baronowie (1) – film dok.
23:00 Pogromcy mafii (9)
00:00 Największe śledztwa CBSP – serial dok. Polska 2024
01:00 Rolnicy. Podlasie VI (26)

BBC EARTH

08:50 W okowach mrozu V
09:55 Życie na pustkowiu: powroty – serial dok.
11:00 Sekretne życie ogrodu
12:05 W okowach mrozu III
13:55 Pociągami przez Nową Zelandię (1, 2/2) – film dok.
15:50 Ben Fogle: wyścig do źródła Nilu (2/2) – serial dok.
16:50 Życie na pustkowiu III
18:45 Potęgą ssaków (5,6/6)
20:50 Sekretne życie ogrodu
21:55 W okowach mrozu: Odwiliż
22:55 Planeta zmian
00:00 Największe zagadki nauki (5/6) – serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

09:05 Anna Boleyn i Elżbieta I: królowe-więźniarki – film dok.
10:00 Starożytna apokalipsa II – serial anim. Niemcy 2022
11:05 Starożytna apokalipsa
13:25 Zaginione mumie Inków (1,2/2) – serial dokumentalny
15:30 II wojna światowa: cena imperium (11,12,13/13) – serial dok. Wlk. Brytania 2017
18:45 Punkty zwrotne II wojny światowej (1,2/6) – serial dok.
21:00 Kto napisał Nowy Testament? – film dok.
22:10 Tajemnice rodziny Jezusa – film dok. Francja 2024
23:15 Zakazana historia VII

Od A do Z

BEZ TWARZY ★★★

film sens., USA 1997, reż. John Woo, wyk. John Travolta, Nicolas Cage, Joan Allen

22:35 | tv puls

Opera przemocy Johna Woo: gangster ściga agenta, który ściga gangstera. Niby nic nowego, ale obaj noszą maski – skórę zdjętą z twarzy swego przeciwnika. Fascynujące, choć nie na każde nerwy.

CZŁOWIEK W OGNIU ★★★

thriller, Szwajcaria/Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2004, reż. Tony Scott, wyk. Denzel Washington, Dakota Fanning, Radha Mitchell

23:25 | hbo

Denzel Washington jako płatny zabójca na usługach CIA, obecnie ochroniarz córki przemysłowca, który poprzysięga krwawą zemstę wszystkim zamierzającym w porwanie dziewczynki. Łubu-du, ale krzepiące.

DIAMENTY ★★★

komedja, Włochy 2024, reż. Ferzan Özpetek, wyk. Luisa Ranieri, Jasmine Trinca, Stefano Accorsi

20:50 | canal+ premium

Za kulisami kina lat 70. XX wieku: ceniony reżyser zaprasza gwiazdy do atelier, gdzie powstają zachwycające, nagradzane i wyróżniane kreacje. Jednak pod błyskotliwą powierzchnią kryją się też dramaty.

DZIEŃ KOBIET ★★★

dramat obycz., Polska 2012, reż. Maria Sadowska, wyk. Katarzyna Kwiatkowska, Eryk Lubos, Grażyna Barszczewska

22:15 | kino polska

Mnóstwo nagród dla Marii Sadowskiej za opowieść o kierownicze sieciowego supermarketu, która odrzuca obowiązujące w firmie reguły gry, by stanąć po stronie swoich podwładnych. Na faktach.

FOXCATCHER ★★★

dramat obycz., USA 2014, reż. Bennett Miller, wyk. Steve Carell, Channing Tatum, Mark Ruffalo

20:00 | tvp kultura

Na faktach: Steve Carell na poważnie jako John du Pont – amerykański milioner, który próbując przekuć swoje nadmierne ambicje w rzeczywistość założył ośrodek treningowy dla zapaśniczej kadry USA.

Dawno temu w Gazie

· FOT. LES FILMS DU TAMBOUR/RED BALLOON FILM/UKBAR FILMES/MADE IN PALESTINE PROJECT

KOMEDIA, PALESTYNA/FRANCJA/NIEMCY/JORDANIA 2025,

REŻ. ARAB NASSER, TARZAN NASSER, WYK. NADER ABD ALHAY, MAJD EID, RAMZI MAQDISI

20:00 | cinemax

★★★

W stylu Tarantino: strefa Gazy, rok 2007, ale odniesienia jak najbardziej współczesne. Sprzedawca falafeli zostaje zatrudniony do filmu, kręconego przez Hamas, będącym przykrywką politycznego zamachu.

GLINIARZ**Z BEVERLY HILLS ★★★**

komedja sensacyjna, USA 1984, reż. Martin Brest, wyk. Eddie Murphy, Judge Reinhold, John Ashton

23:10 | tvn 7

Pierwszy i najlepszy z cyklu: złotousty Eddie Murphy jako niekonwencjonalny policjant z Detroit, który na gościnnych występach w Kalifornii szuka morderców swego przyjaciela.

GLUPI I GLUPSZY**BARDZIEJ ★★★**

komedja, USA/Japonia 2014, reż. Peter Farrelly, Bobby Farrelly, wyk. Jim Carrey, Jeff Daniels, Rob Riggle

20:50 | tvn

Po 20 latach bracia Farelly wracają do kultowego filmu z Jimem Carreym i Jeffem Danielsem: przyjaciele wyruszają na poszukiwanie córki jednego z nich, oddanej do adopcji. Daleko od pierwowzoru.

JESTEM**MORDERCĄ ★★★**

thriller psychologiczny, Polska 2016, reż. Maciej Pieprzyca, wyk. Agata Kulesza, Arkadiusz Jakubik, Mirosław Haniszewski

20:00 | kino polska

Gorzkie spojrzenie na Polskę czasów Gierka przez pryzmat głośnej sprawy „wampira z Zagłębia”, podające w wątpliwość wyniki śledztwa i słuszność wydanego wówczas wyroku. Świetna filmowa robota.

OCEAN'S ELEVEN:**RYZYKOWNA GRA ★★★**

film sens., USA 2001, reż. Steven Soderbergh, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon

22:00 | warner tv

George Clooney na czele grupy dokonującej zuchwałego skoku na skarbiec trzech kasyn w Las Vegas, których właściciel uwiódł mu żonę. Plus Julia Roberts i kwiat hollywoodzkiego gwiazdorstwa.

ONI CIĘ ZABIJĄ ★★★

horror, USA 2026, reż. Kirill Sokolov, wyk. Zazie Beetz, Myha'la, Paterson Joseph

21:50 | hbo

Młoda kobieta podejmują pracę w ekskluzywnym nowojorskim apartamentowcu, który okazuje się świątynią szatana, zamieszkaną przez grono bogaczy, zyskującym nieśmiertelność dzięki składaniu ofiar z ludzi.

SYMFONIA**U UMIERANIU ★★★**

dramat obycz., Niemcy 2024, reż. Matthias Glasner, wyk. Lars Eidinger, Corinna Harfouch, Lilith Stangenberg

23:40 | cinemax

Zaprawiona czarnym humorem opowieść o dyrygencie przygotowującym premierę tytułowego utworu. Liczne obojętne wobec rodziców i innych bliskich świadomą mu obecność śmierci w życiu codziennym.

VICE: KORPORACJA**ZBRODNI ★★★**

film sens., USA 2015, reż. Brian A. Miller, wyk. Thomas Jane, Bruce Willis, Ambryn Childers

20:00 | stopklatka

Korporacja przyszłości, pozwalająca spełnić każdą najbardziej brutalną zachciankę przy wykorzystaniu androidów, kontra ostatni sprawiedliwy – policjant walczący z narastającą wokół przemocą. Rutyna.

WIELKI MUR ★★★

film fantasy, USA/Chiny 2016, reż. Yimou Zhang, wyk. Matt Damon, Pedro Pascal, Willem Dafoe

22:10 | polsat

Grupa europejskich rycerzy w poszukiwaniu prochu dociera do Chin. Być może uda się im go pozyskać, jeśli pomogą obronić cesarstwo przed inwazją krwiożerczych bestii.

WŚCIEKŁE**PSY ★★★**

dramat krym., USA 1992, reż. Quentin Tarantino, wyk. Harvey Keitel, Tim Roth, Michael Madsen

23:00 | canal+ premium

Quentin Tarantino debiutuje brawurowo: psychodrama między sześciu gangsterami po nieudanym skoku na bank. Kamień milowy w rozwoju kina sensacyjnego: szok, przemoc i dojrzałe aktorstwo.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

07:00 Msza święta
07:30 Studio Raban (445)
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Chłopi (10/13)
09:15 Ranczo IX (6)
10:10 Komisarz Alex XXIII (13)
11:05 Ojciec Mateusz XVIII
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:55 Planeta Ziemia III III
14:00 Spłątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5751)
18:05 Reporterzy (592)
18:25 Akacyjowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 07 zgłoś się (3/5) – serial krym. Polska 1981
21:50 Gambit – komedia krym. USA/Wlk. Brytania 2012, reż. Michael Hoffman (100 min)
23:30 Siostry od Aniołów w sercu Afryki – film dok. Polska 2026
00:30 Zwerbowana miłość – film sens. Polska 2010 (100 min)
02:10 Śmietanka towarzyska (Café Society) – kom. USA 2014, reż. Woody Allen (100 min)

MEZZO

11:55 Orkiestra Szwajcarii Romańskiej, Jonathan Nott, Emmanuel Pahud: Ibert, Mahler
13:10 Intermezzo
13:30 Jean-Philippe Rameau: Les Fêtes d'Hébé – opera F 2024
16:05 Intermezzo
17:00 Haendel: Triumf czasu i rozczarowania – Giovanni Antonini – muzyka klasyczna
19:35 Mozart: XXXVIII symfonia – Deutsche Kammerphilharmonie, Gerd Albrecht
20:30 Tisseurs de sons: Ludovico Einaudi, Hauschka, Joep Beving, Hania Rani – muzyka. Dokument
21:20 Emerson String Quartet w Pradze: Mendelssohn, Dvořák, Brahms
23:00 „Betroffenheit”, balet w choreografii Crystal Pite – balet Wlk. Brytania 2017

TVP2 **D3**

05:30 M jak miłość
06:25 Rodzina (nie od) święta (49) – program religijny
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7648) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7648) – mag. Polska 2026
11:30 Okrasa famie przepisy (296) – mag. kulinarny
12:00 Rodzinka.pl III (22/26)
12:35 Koło fortuny (2073)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1041)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic – telenowela
16:00 Koto fortuny (2074)
16:35 Familiada (3107)
17:20 Panna młoda
18:15 Va banque (1042)
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia

20:05 Barwy szczęścia – serial obycz. Polska 2026
20:35 Kulisy serialu „M jak miłość” (1664)
20:45 M jak miłość – serial obycz. Polska 2026
21:45 Na sygnale – serial obycz. Polska 2026
22:50 Matkock (5,6/19) – serial krym. USA 2024, wyk. Kathy Bates
00:30 Karol, władca Hiszpanii – serial kostiumowy Hiszpania 2015
01:25 W cieniu śmierci
02:20 Akacyjowa 38

PULS 2

09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (63,64/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (12)
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały (48,49/52) – serial anim. Francja 2019
12:00 Psi patrol (22/26)
12:35 Marta mówi! II (3/15)
13:00 Smerfy (21)
14:00 Baranek Shaun V
14:35 My Little Pony: Przyjaźń to magia (16/26)
15:00 Miraculous III (3,4/26)
16:00 Finaes i Ferb II
17:00 Smerfy
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (13,14/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (34) – serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu X
23:00 Wstydlive Choroby V
01:00 Dzielnica strachu X (26)

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (2214) – mag. informacyjny
09:15 Malanowski i Partnerzy VIII (15,18) – serial fab. – dok., wyk. Bronisław Cieślak
10:20 Trudne sprawy XX (8/40) – serial fab. – dok.
11:20 Dlaczego ja? 33 (37,38) – serial fabularno – dok.
13:20 Gliniarze XVI (42,43) – serial fabularno – dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Milionerzy (11) – teleturniej Polska 2025
16:35 Gliniarze XIX (25,26) – serial fabularno – dok. Polska 2025, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (817)

19:55 Za szybcy, za wściekli (2 Fast 2 Furious) – film sens. USA/Niemcy 2003, reż. John Singleton, wyk. Paul Walker (135 min)
22:10 Wielki mur (The Great Wall) – film fantasy USA/Chiny 2016, reż. Yimou Zhang, wyk. Matt Damon, Pedro Pascal (145 min)
00:35 Łzy słońca (Tears of the Sun) – film akcji USA 2003, reż. Antoine Fuqua (155 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu (12/24) – serial sens. USA 1994
07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (2) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (3,4/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (47,48) – serial fabularno – dok.
11:55 Dlaczego ja? XVIII
13:55 Trudne sprawy XVII (5,6,7/40) – serial fab. – dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (55/65) – serial obycz.
18:00 łowcy skarbów. Kto da więcej (63) – reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (56/65) – serial obycz.
20:00 Uroczysko V (37,38) – serial krym. Polska 2026
21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (45) – serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (45)

TVN **D3**

05:40 Uwaga! (7733) – mag. reporterów Polska 2025
05:55 Ukryta prawda (44/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Spaghetteria, Białystok XXV (12) – reality show Polska 2022
07:45 Dzień dobry wakacje
11:20 Doradca smaku (4) – mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje 31 (10) – reality show Polska 2025
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Best Bar”, Ostrów Wielkopolski XX (1) – reality show Polska 2019
13:40 Ukryta prawda (6,7,3/60) – serial fab. – dok.
16:50 Szpital św. Anny III (15/53) – serial obycz.
17:55 Detektywi III (44/60) – serial fabularno – dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8069) – mag.

20:15 Na Wspólnej – serial obycz. Polska 2026
20:50 Głupi i głupszy (Dumb and Dumber To) – komedia USA/Japonia 2014, reż. Peter Farrelly, Bobby Farrelly, wyk. Jim Carrey, Jeff Daniels, Rob Riggall (140 min)
23:10 Kac Vegas (The Hangover) – komedia USA/Niemcy 2009, reż. Todd Phillips (135 min)
01:25 Co za tydzień (1256)
02:20 Uwaga! (8069)

METRO **D3**

07:35 Tajemnice miłości – serial fab. – dok. Polska 2021
08:30 Szpital (31,32/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab. – dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (58/60) – telenowela dok.
13:30 Brzydula (87,88)
14:40 Za głosem serca
15:50 Magda M. II (4)
16:55 Idź na całość (14)
18:00 Złomowisko PL II (1)
19:00 Kartoteka V (19,20/30) – serial fab. – dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni – serial krym. Polska 2007, wyk. Marek Włodarczyk, Maciej Zakościelny, Magdalena Schejbal
23:15 Hannibal (1/13)
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (1/12)
01:20 Szpital (18/68)
02:20 Szkoła (13/68)

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami IV (8,9/22) – serial krym. USA 1987, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (8,2/18) – serial sens. Niemcy 2018
10:00 Zaklinaczka duchów IV
11:00 Kotka – serial obycz. – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III – serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II (19)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XI – serial obycz.
17:00 Kurierzy II (20) – serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (46)

20:00 Przynęta (Bait) – komedia kryminalna Kanada/USA 2000, reż. Antoine Fuqua, wyk. Jamie Foxx, David Morse, Robert Pastorelli, Doug Hutchison, Kimberly Elise (155 min)
22:35 Bez twarzy (Face/Off) – film sensacyjny USA 1997, reż. John Woo (175 min)
01:30 Ulice zbrodni (The Gateway) – thriller USA/Wlk. Brytania 2021 (105 min)

TVN7 **D3**

05:20 Ten moment (1/40) – serial fab. – dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (17,18,19/72) – serial fab. – dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda (12,34,35/51) – serial fab. – dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy – serial fab. – dok. Polska 2014
13:55 Kryminalni III (5) – serial krym. Polska 2005
15:00 Szpital (23,24/68) – serial fab. – dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab. – dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (44/60) – telenowela dokumentalna Polska 2018
19:00 Młode gliny (1/50) – serial krym. Polska 2026

20:00 Karol. Człowiek, który został papieżem (Karol. Un uomo diventato papa) (2) – film biograf. Polska/Wł. 2005, reż. Giacomo Battiato (130 min)
22:10 Bez kompleksów (7)
23:10 Gliniarz z Beverly Hills (Beverly Hills Cop) – komedia sens. USA 1984 (135 min)
01:25 After. Ocal mnie (After We Fell) – dramat miłosny USA/Bulgaria 2021 (115 min)

STOPKLATKA

- 08:45 Robert Małkowicz** (208) – mag. kulinarny
- 09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher III** (8/8) – serial kryminalny
- 10:55 Górski lekarz XIV** (10,11/13) – serial obycz. Niemcy/Austria 2009
- 12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher I/1/3** – serial krym. Aus. 2012
- 14:05 Zajazd. Będzie się działo** (21,22) – serial fabularno-dok.
- 16:00 Katastrofy w przestworzach XII** (11,3,4/13) – serial dok. Kanada 2014
- 19:00 Aukcja w ciemno III** (9,10/26) – serial dok.
- 20:00 Vice: Korporacja zbrodni (Vice)** – film sens. USA 2015, reż. Brian A. Miller, wyk. Thomas Jane, Bruce Willis, Ambyr Childers, Bryan Greenberg (120 min)
- 22:00 Ekstradycja** (5,6) – serial sens. PL 1995, wyk. Marek Kondrat, Tomasz Kozłowski
- 00:10 Bez łości: Mroczna zemsta** (3) – serial sens. Kanada/USA 2011, wyk. Steven Seagal

KINO POLSKA

- 07:30 Przygody Myski**
- 07:40 Rekisio** – serial anim.
- 08:00 Miś Kudłatek** (1,2)
- 08:20 Bolek i Lolek** (8/13)
- 08:45 Do przerwy 0:1** (1,2)
- 09:55 Komedia małżeńska** – komedia Polska 1993, reż. Roman Załuski, wyk. Ewa Kasprzyk, Jan Englert
- 12:00 W zawieszeniu** – dramat obyczajowy Polska 1987, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Krystyna Janda, Jerzy Radziwiłowicz, Andrzej Łapicki
- 14:00 Złoty pociąg, cz. 1** – film sens. Polska/Rumunia 1986, reż. Bohdan Poręba
- 15:55 Złoty pociąg, cz. 2** – film sens. Polska/Rumunia 1986, reż. Bohdan Poręba
- 17:35 Stawka większa niż życie** (9,14) – serial wojenny
- 20:00 Jestem mordercą** – thriller psychologiczny Polska 2016, reż. Maciej Pieprzycza, wyk. Agata Kulesza, Arkadiusz Jakubik, Mirosław Haniszewski, Piotr Adamczyk
- 22:15 Dzień kobiet** – dramat obycz. Polska 2012, reż. Maria Sadowska, wyk. Katarzyna Kwiatkowska, Eryk Lubos
- 00:10 Ciało** – komedia Polska 2003, reż. Andrzej Saramonowicz, Tomasz Konecki, wyk. Rafał Królikowski

ALE KINO+

- 08:50 The Office PL II** (9,10/12) – serial kom.
- 10:00 Van der Valk III** (3/3)
- 11:55 Vera XII** (4/5) – serial krym. Wlk. Brytania 2023
- 13:50 Ostatni mistrz (The Last Champion)** – dramat obycz. USA 2020, reż. Glenn Withrow, wyk. Cole Hauser, Sean H. Scully, Annika Marks, Hallie Todd (145 min)
- 16:15 Angels Fall** – film obycz. ******** USA 2007, reż. Ralph Hemecker, wyk. Heather Locklear, Johnathon Schaech (120 min)
- 18:15 Vera XIII** (1/3) – serial krym. Wlk. Brytania 2024
- 20:10 Zbrodnie na wybrzeżu III** (2/2) – serial krym. Niemcy 2023, wyk. Pia-Micaela Barucki, Hendrik Duryń, Yasemin Cetinkaya, Florian Panzner, Rainer Reiners
- 22:05 Prosta sprawa** (1,2/6) – serial sens. Polska 2024, wyk. Mateusz Damięcki, Piotr Adamczyk, Mateusz Kmieciak
- 00:40 Love Lies Bleeding** ******** – film sens. Wlk. Brytania/USA 2024, reż. Rose Glass (125 min)

POLSAT FILM

- 08:30 Przyjaciółki XVI** (5,6)
- 10:25 Świat według Kiepskich** (6,9,5/16) – serial kom.
- 13:00 Sam w domu** – po raz trzeci – komedia sens. USA 1997
- 15:15 Szybcy i wściekli VII** – film przyg. USA/Chiny/Jap./Kanada/Arabia Saudyjska 2015, reż. James Wan
- 17:55 Służące** – dramat obyczajowy USA/Indie 2011
- 21:00 Zaulek koszmarów** – thriller USA/Meksyk/Kanada 2021, reż. Guillermo del Toro
- 00:05 Ucieczka z piekła** – film sens. USA/Tajlandia 2015

FILMBOX+ ONE

- 08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher III** (3/8)
- 09:15 Panna Scarlet i komisarz** (5/6) – serial krym.
- 10:20 Panna Marple II** (4/4)
- 12:20 Hudson i Rex V** (5,6/20)
- 14:35 Poirot X** (4/4)
- 16:40 Strażnik Teksasu III** (13,15/25) – serial sens.
- 18:55 Poirot V** (7/8) – serial krym. Wlk. Brytania 1993
- 20:00 Haker** – film sens. USA 2015, reż. Michael Mann
- 22:45 Fenomen** – film obycz. USA 1996, reż. Jon Turteltaub
- 01:15 Amerykański Ninja II** – film sens. USA/RPA 1987

TVP KULTURA

- 08:30 Król Midas** – film anim. Polska 1963 (10 min)
- 08:40 Deszczowy chłopiec (Rainboy)** – film anim. Szwajcaria 2023 (20 min)
- 09:00 Dziewczyna i chłopak** (3/6) – serial przyg.
- 10:00 Lawrence z Arabii** ******** (Lawrence of Arabia) – film przyg. Wielka Brytania 1962 (225 min)
- 13:45 E. 1027 – Eileen Gray i dom nad morzem** – film przyg. Wielka Brytania 1962 (225 min)
- 15:25 Kosmos 1999** (21/24)
- 16:30 Draka** – film krótkom. Polska 1970 (40 min)
- 17:10 Dziewczyna i chłopak** (4/6) – serial przyg.
- 18:10 Dźwięk Nowego Jorku: Greg Osby** (2)
- 18:55 Rawhide II** (12/32) – western USA 1960
- 20:00 Foxcatcher** – dramat ******** obycz. USA 2014, reż. Bennett Miller, wyk. Steve Carell, Channing Tatum (145 min)
- 22:25 Niczego nie żałuję** ******** Edith Piaf (La Vie en Rose) – film biograf. Francja/Wlk. Brytania/Czechy 2007, reż. Olivier Dahan (150 min)
- 00:55 Muzyka w zabytkach**
- 01:50 Kulturalni** (31) – mag.

WARNER TV

- 07:50 Teraz albo nigdy! III** (9)
- 08:50 Bajer z Bel-Air**
- 09:55 Prawo Agaty V** (2)
- 10:55 Pełniejsza chata III**
- 12:00 Teraz albo nigdy! III**
- 13:55 Bajer z Bel-Air**
- 16:00 Pełniejsza chata III**
- 18:10 Wiecznie młody** – film s.f. USA 1992, reż. Steve Miner
- 20:15 Rewolwer i melonik** – film sensacyjny USA 1998
- 22:00 Ocean's Eleven: Ryzykowna gra** – film sens. USA 2001, reż. Steven Soderbergh
- 00:20 Poltergeist (Duch)** – horror USA 1982

PARAMOUNT

- 09:20 Policyjna grupa pościgowa XVIII** (13) – serial dok.
- 10:20 Lojalność ponad wszystko** – komedia kryminalna Niemcy/USA 2006
- 13:00 Czarodziejki II** (1,3/22)
- 14:55 Bogowie Egiptu** – film fantasy USA/Australia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
- 20:00 xXx: Reaktywacja** – film sensacyjny USA 2017
- 22:20 Uprowadzona III** – film sens. USA/Hiszp./Francja 2014

HBO

- 09:05 Więzień labiryntu: Lek na śmierć** – thriller USA 2018, reż. Wes Ball, wyk. Katherine McNamara, Dylan O'Brien (140 min)
- 11:25 Saga »Zmierzch«** ******* Zaćmienie – film fantasy USA 2010, reż. David Slade (120 min)
- 13:25 W stronę słońca** ******** – film s.f. USA/Wlk. Brytania 2007, reż. Danny Boyle (105 min)
- 15:10 Le Mans '66** – film biograficzny USA 2019, reż. James Mangold (150 min)
- 17:40 Bez wyjścia** – thriller ******** Korea Płd 2025, reż. Park Chan-wook (140 min)
- 20:00 Latarnie** (1) – serial sensacyjny USA 2026
- 21:05 Miniatura żona** (9/10) – serial kom.
- 21:50 Oni cie zabiją** ******* USA 2026, reż. Kirill Sokolov, wyk. Zazie Beetz, Myha'la (95 min)
- 23:25 Człowiek w ogniu** ******* – thriller Szwajcaria/Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2004, reż. Tony Scott (145 min)
- 01:50 W ogniu pasji** – film ******* biograf. USA 2025, reż. Sean McNamara (110 min)

CINEMAX

- 14:30 Amerykanin** – dramat obyczajowy Armenia 2022
- 16:30 Zanim zapomnimy** – dramat obyczajowy USA/Argentyna/Włochy 2024
- 18:20 Aniołki Charliego** – film sens. USA/Niemcy 2000
- 20:00 Dawno temu w Gazie** – kom. Palestyna/F/Niemcy/Portugalia/Arabia Saudyjska/Wlk. Bryt./Jordania/Katar 2025
- 21:30 Foxcatcher** – dramat obyczajowy USA 2014
- 23:40 Symfonia u umieraniu** – dramat obycz. Niemcy 2024, reż. Matthias Glasner

ROMANCE TV

- 08:30 Górski lekarz** (2/8) – serial obycz. Niemcy/A 2021
- 10:25 Diagnoza Betty** (7,8/29) – serial obycz. Niemcy 2022
- 12:20 Statek marzeń**
- 14:15 Lato na Langeoog** – dramat obyczajowy Niemcy 2022
- 16:10 Statek marzeń** – serial obyczajowy Niemcy 2022
- 18:05 Górski lekarz**
- 20:00 Omamamia** – komedia Niemcy 2012, reż. Tomy Wiggand, wyk. Marianne Sägebrecht
- 22:05 Dora Heldt: Gratulacje! Wygrał pan!** – kom. Niemcy 2014
- 00:00 Górski lekarz** – serial obycz. Niemcy/Austria 2021

CANAL+ PREMIUM

- 08:45 Łapu-Capu** (195)
- 09:00 Fuks** – komedia sens. ******** Polska 1999 (85 min)
- 10:25 Imagine Dragons: Live at the Hollywood Bowl** – koncert USA 2025
- 12:35 Złred** – dramat obycz. ******* Polska 2025 (85 min)
- 14:00 Riefenstahl** – film dok. Niemcy 2024
- 15:55 Dalej jazda! 2** – kome-dia Polska 2026, reż. Mariusz Kuczewski, wyk. Marian Opania (100 min)
- 17:35 Czarna woda** – film krótkom. PL 2023 (20 min)
- 17:55 Łapu-Capu** (196)
- 18:00 Jason Bourne** – film ******** sens. USA/Chiny/Hiszp./Jap./Islandia/Niemcy/Włochy 16 (120 min)
- 20:00 Niewypowiedziana wojna II** (1/6) – serial s.f. Wlk. Brytania 2026
- 20:50 Diamenty** – komedia ******** Wł. 2024, reż. Ferzan Özpetek, wyk. Luisa Ranieri (130 min)
- 23:00 Wściekłe psy** – dramat ******** krym. USA 1992, reż. Quentin Tarantino (95 min)
- 00:35 Powrót do Silent Hill** ******* – horror Wlk. Brytania/Niemcy/Francja/USA/Serbia 2026 (105 min)

TVN FABUŁA

- 07:45 Detektywi** (17,18,19,20)
- 09:50 Prawo Agaty VI** (1)
- 10:55 Lekarze II** (8)
- 11:55 Zapukaj do moich drzwi**
- 13:55 Prawo Agaty V** (13)
- 14:55 Detektywi** – serial dok.
- 16:05 Na Wspólnej** (41,42)
- 17:10 Serieale: Rozmowy** (1)
- 17:55 OSS 117** – Rio nie odpowiada – kom. szpiegowska F 2009, reż. Michel Hazanavicius
- 20:00 Bohemian Rhapsody** – film biograf. USA/Wlk. Brytania 2018, reż. Bryan Singer
- 22:55 Kobiety pragną bardziej** – komedia romant. USA 2009

AMC

- 09:15 Wielki podryw** – komedia USA 2001, reż. David Mirkin
- 11:50 Wymarzony facet** – komedia romant. USA 2002
- 13:55 Pokerzyści** – film sens. USA 2003, reż. Damian Nieman
- 15:55 To nie jest kolejna komedia dla kretynów** – komedia USA 2001, reż. Joel Gallen
- 17:40 Tylko ty** – komedia romant. USA/Włochy 1994
- 20:05 Dom na końcu ulicy** – thriller USA/Kanada 2012
- 22:00 Za ciemem** – film akcji USA/Hongkong/Arabia 1998
- 23:55 Wielki szef** – film sensacyjny Hongkong 1971

AXN

08:05 Ostry dyżur III (10/22)
09:10 Castle V (10,11/24)
11:10 Rekrut IV (3,4/22)
13:10 Dowody zbrodni III (13,14/23) - serial sens.
15:10 Agenci NCIS: Hawaje III (16/10)
16:10 FBI III (1/15)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (6,7/24)
19:10 Castle V (12,13/24)
21:05 FBI: International IV (18/22) - serial akcji USA 2025
22:05 FBI: Most Wanted IV
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (6,7/24)

EPIC DRAMA

08:40 Detektyw Murdoch XVIII (9/22)
09:35 Wszystkie stworzenia duże i małe V (3/6)
10:30 Lekarze na start
12:05 Zatraceni w miłości
13:05 Panna Scarlet VI
14:10 Agenci NCIS XVII (20/20)
15:05 Panna Marple V (4/4)
17:00 Dalgliesh III (1/6)
18:55 Agenci NCIS XVI (1/24)
19:50 Poirot III (6/11)
21:00 Robin Hood - serial przygodowy USA/Serbia 2025
22:15 Sherlock i córka (2/8)
23:15 Poirot III (6/11)
00:25 Agenci NCIS XVI (1/24)

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (6, 7) - reality show Polska 2014
13:25 Kuchenne rewolucje (1, 8) - reality show
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (4, 5) - reality show
17:05 Magda gotuje Internet
17:40 Kuchenne rewolucje (8, 9, 7) - reality show
20:50 Jestem z Polski III (2,3/6) - serial dok. Polska 2019
22:50 Ślub od pierwszego wejrzenia: Australia IX
00:15 Mroczne sekrety małżeńskie VII - serial dok.
01:20 Dorota was urządzi

TVN TURBO

09:20 Samochód marzeń
10:15 Cieżarówką przez Stany IV (4/9) - serial dok.
11:15 101 napraw (8, 9)
12:15 Jeździć, obserwować IV
13:00 Mobilni mechanicy
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5046)
18:15 Jeździć, obserwować VII
19:00 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (8) - mag.
19:45 Uwaga! Oszust: Ściana z ogłoszenia (7/12)
20:15 Naprawy nie do naprawy
21:00 Wojny samochodowe
22:00 Raport Turbo (5046)

BBC FIRST

08:45 Lewis IX (1/6)
09:45 My Life is Murder V
10:40 Śmierć pod palmami VI
11:45 Z pamiętnika położnej XI (2/8) - serial obyczajowy
12:55 Ulica nadziei IV (2,3/8)
14:55 Ojciec Brown X (5/10)
16:00 Lewis IX (1/6)
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Mid-somer XV (2/6) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VI
21:00 My Life is Murder V
22:00 Happy Valley III (1,2/6)
00:15 Zbrodnie Saint-Pierre

FX

08:00 Kości X (9/22)
09:00 SkyMed II (6/9)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (20,21/24)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VI (22,23/23)
13:45 Agenci NCIS IX (1,2/24)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (22,23/24)
17:25 Z Archiwum X III
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (1,2/22)
22:00 The Hunting Party II
22:55 Z Archiwum X III (24/24)
23:50 Olimp w ogniu - film sensacyjny USA 2013

HGTV

08:05 Moje miasto, mój dom
10:00 Widok, na który się stać
11:00 Usterka XI (27,28/31)
12:30 Podwórkowa reaktywacja (8, 9, 10, 11) - magazyn
14:25 Mieszkanie na miarę
16:25 Polowanie na ogród V - serial dok. Polska 2020
17:30 Polowanie na ogród - tarasy (1/5) - serial dok.
18:05 Będzie pięknie (6/8)
19:00 Weekendowa metamorfoza (6) - reality show
20:00 Zgłoś remont (10)
20:55 Dorota was urządzi III
22:25 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:05 Mistrzowie szycia (6)
09:10 Życie w Monako I (2,3/3)
11:20 Rezydencje na Mauritiusie (6) - serial dok.
12:25 Najdroższe brytyjskie domy II (6) - serial dok.
13:25 Mistrzowie szycia (5)
14:30 Wielkie brytyjskie wypieki (10) - pr. rozrywkowy
15:40 Zapraszam do stołu
17:40 Rezydencje na Mauritiusie (6) - serial dok.
18:45 Mistrzowie szycia (6)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (1) - pr. rozrywkowy
21:05 Hilton przy Park Lane (1)
22:00 W świecie luksusu

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół X (17/23)
08:55 Przyjaciele IV - serial komediowy USA 1998
11:55 Teoria wielkiego podrywu II (6,7,8,9,10,11/23)
14:30 Dwóch i pół X (18,19,20,21/23) - serial kom.
16:30 Przyjaciele IV (18,19,20,21,22,23/24) - serial komediowy USA 1998
19:30 Duchy (15,16/18)
20:30 Teoria wielkiego podrywu II (12,13,14/23)
22:00 The Office PL III (6,7/12)
23:05 Comedy Club (2, 3)

TVP SERIALE

08:25 Komisarz Alex IV (12/13)
09:20 Rodzinka.pl VI (1/26)
09:55 Klan - telenowela
10:50 Ranczo X - serial kom.
12:30 Komisarz Alex IV (13)
13:30 Ojciec Mateusz 32 (7)
15:25 Komisarz Alex V (1/13)
16:15 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2023
17:25 Ranczo (1,2/13)
19:35 Ojciec Mateusz 32 (8,7) - serial krym. Polska 2025
21:30 Ranczo (3,4/13) - serial komediowy Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 32 (9)
00:30 Głina. Nowy rozdział - serial krym. Polska 2025

CANAL+ KUCHNIA

12:50 Michel Roux - sielskie smaki francuskiej kuchni II
13:50 Sekrety świata przypraw II (3) - serial dok.
14:50 U sąsiadów w kuchni XI
15:55 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (5)
16:10 Jakubiak rozgryza Polskę
16:40 Jamie Oliver (1, 1) - mag.
18:30 Sachie w Nowej Zelandii
19:25 m jak mięso (6)
19:50 Jamie gotuje w Gruzji
20:45 Jamie Oliver (24)
21:15 Anthony Bourdain XI
23:55 Jakubiak rozgryza Chorwację (5, 6) - magazyn

CANAL+ DOMO

09:00 Twój kawałek ogrodu
10:00 Gardeners' World (32)
11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty
13:05 Cuda z drewna (12/12)
14:05 Wakacyjne domy na wynajem (19) - lifestyle
14:55 Liczy się miejsce (6)
15:50 Meblokreacje (9, 10)
16:50 Gardeners' World (3)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty X
20:00 Daleko od miasta X (7,8)
21:00 Wakacyjne domy na wynajem (20) - lifestyle
21:55 Wielkie projekty
23:05 Po pierwsze lokalizacja!

PLANETE+

14:45 Monachium 1972 (1)
15:50 Niezwykłe podróże kolejną XIII (1/7) - serial dok.
16:55 Świat z góry (10,11/14)
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (143) - serial dok. Francja 2020
18:15 Polska z góry X (7)
18:40 Premiera: Polska z góry X (8) - serial dok.
19:10 Mam zamek II (9)
19:45 Życia i śmierci Christophera Lee - film dok.
21:45 Parada Równości
22:00 Premiera: Legendarne bitwy II (2/6) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Wyprawa w nieznane VI
11:00 Dżungla złota (4/7)
12:00 Psy policyjne (3/10)
13:00 Fantastyczne zwierzęta z Forrestem Galante (5/6)
14:00 Nagi instykt przetrwania: Ameryka Łacińska
15:00 Złomowisko PL VIII (2)
16:00 Awantura o furę (1,2/10)
17:00 Celnicy na straży Szwecji IV (13/14) - serial dok.
18:00 Polscy truckersi II
19:00 Nagi instykt przetrwania VII (10/17) - serial dok.
21:00 Nic do zgłoszenia (1/8)
22:00 Celnicy na straży Szwecji IV (14/14) - serial dok.

TVP HISTORIA

09:45 Nasze Hollywood, czyli początki kina w Polsce
10:50 Jacek Cygan. Życie jest sztuką - film dok. Polska 2025
11:55 Magiczny Adriatyk (1/6)
13:00 Zabójcza nauka II (4/6)
14:05 Janosik (3/13)
15:05 Na bitewnym szlaku (1)
15:30 Sensacje XX wieku
18:05 1920. Wojna i miłość (4)
19:00 Odtajnione powstanie
20:00 Trzeci oficer (4)
20:55 Tajemnice szpiegów
21:55 II wojna światowa w kolorze: Droga do zwycięstwa
23:00 Sensacje XX wieku

HISTORY

11:15 David Duchovny: archiwum tajemnic II (6/17)
12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (5/22)
14:50 Największe tajemnice świata VI (10/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Wykute w ogniu (16)
17:10 Skarby Hitlera: ostatnia wyprawa (6) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (13) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
22:00 Największe tajemnice świata VII (18) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

10:00 Porzucone konstrukcje
11:00 Plemienna szkoła przetrwania: ekstremalne safari
12:00 Megamaszyny II
15:00 Katastrofa w przestworzach XX (5/10) - serial dok.
16:00 Starożytne konstrukcje
17:00 Tajemnicze wyspy (1/10)
18:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy VI (3,4/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIII (5/10) - serial dok.
21:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny II (7/10)
22:00 Ostatni lot - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici VII
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny światowej - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Zaginione królestwo piratów (6) - historia
15:00 Truckersi przez Australię VIII (11/13)
16:00 Dorwać tuńczyka VII
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Najkrwawsze bitwy drugiej wojny światowej
22:00 Ostatni bastion Hitlera

BBC EARTH

10:25 Życie na pustkowiu VIII
11:25 Zabójcza pogoda V (1/13)
12:25 Gordon Buchanan: przez Gobi na wielbłądzie - film dok.
13:35 Wyspy. Laboratoria natury: Sri Lanka (6/6)
14:35 W okowach mrozu VI
16:40 Wietnamskie przygody Billa Bailey'a (4/6) - serial dok.
17:45 Wyspy. Laboratoria natury: Sri Lanka (6/6)
18:45 Dzikie połow - serial dok.
19:45 Największe zagadki nauki
20:55 W okowach mrozu VI
22:55 Wietnamskie przygody Billa Bailey'a (4/6) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

09:25 Punkty zwrotne II wojny światowej (2/6) - serial dok.
10:25 Dyktatorzy (5/6)
11:35 Tajne bazy nazistów III
12:30 Królowie - zabójcy
14:30 Faraonowie: nie tylko piramidy - serial dok. F 2024
16:35 Punkty zwrotne II wojny światowej (3/6) - serial dok.
17:45 Dyktatorzy: droga do władzy (6/6) - serial dok.
18:50 Konkwistadorzy: powstanie i upadek (1/6)
19:55 Wikingowie: narodziny imperium (6/6) - serial dok.
21:00 Wojna Adolfa Hitlera
22:05 Królowie - zabójcy (6/6)

Od A do Z

BEZ PRZEBACZENIA ★★★

thriller, Irlandia/Wlk. Brytania/
Belgia 2024, reż. Chris
Andrews, wyk. Christopher
Abbott, Barry Keoghan

22:30 | cinemax

Konflikt między dwoma pa-
sterskimi rodzinami, żyjącymi
wśród gór z dala od innych ludzi,
pod wpływem surowych oko-
liczności zewnętrznych eskaluje,
doprowadzając do krwawych
rozstrzygnięć.

CHIEF OF STATION ★★

thriller, USA/Wlk. Brytania/
Węgry 2024, reż. Jesse V.
Johnson, wyk. Aaron Eckhart,
Olga Kurylenko, Alex Pettyfer

22:25 | ale kino+ hd

Szef placówki CIA w Budapesz-
cie traci żonę w zamachu. Jed-
nak po powrocie do kraju dowia-
duje się, że nie był to zamach,
a kobieta była podwójnym agen-
tem działającym na rzecz wroga.
Trzeba to sprawdzić.

**CZEGO PRAGNĄ
KOBIETY ★★★**

komedie romantyczna, USA
2000, reż. Nancy Meyers,
wyk. Mel Gibson, Helen Hunt

22:05 | tvp 1

Mel Gibson jako męski szowinista
i spec od reklamy, który nieoczeki-
wanie zaczął słyszeć kobiece myśli
i – cud! – nauczył się na nie praw-
dłowo reagować. Pouczające, ale
przede wszystkim zabawne.

DUNKIERKA ★★★★★

dramat wojenny, Wlk. Brytania/
USA/Francja/Holandia 2017,
reż. Christopher Nolan, wyk.

Fionn Whitehead, Mark Rylance,
Tom Glynn-Carney

20:00 | tvn 7

Christopher Nolan mistrzow-
sko eksperymentuje z czasem
ekranowym, ukazując z lądu,
morza i powietrza ostatnie dni
operacji "Dynamo" – ewakuacji
brytyjskiego korpusu z Francji
w czerwcu 1940 roku.

DZIEŃ BASTYLII ★★★

film sens., USA/Francja/
Luksemburg 2016, reż. James
Watkins, wyk. Idris Elba, Richard
Madden, Charlotte Le Bon

23:10 | hbo

Paryski złodziej, któremu wybu-
chła skradziona torba z bombą,
zostaje oskarżony o atak terrory-
styczny, lecz agent CIA domyśla
się intrygi kryjącej się za zama-
chem i namawia złodzieja do
współpracy.

Brat

FOT. ŁUKASZ BĄK / MONOLITH FILMS

DRAMAT OBYCZ.

POLSKA 2025, REŻ. MACIEJ SOBIESZCZAŃSKI, WYK. FILIP WILKOMIRSKI, TYTUS SZYMOCZUK, AGNIESZKA GROCHOWSKA

DŻENTELMENI ★★★★★

komedie sensacyjna,
Wlk. Brytania/USA 2019,
reż. Guy Ritchie, wyk. Matthew
McConaughey, Charlie
Hunnam, Henry Golding

20:00 | polsat

Guy Ritchie w formie: Wścibski
dziennikarz informuje amery-
kańskiego potentata na rynku
marihuany, że rozpracował je-
go chytry plan zbycia zasobów,
o które toczy się w Londynie
bezpardonowa walka.

**KRÓL
ZABÓJCÓW ★★**

film sens., USA/Kanada 2023,
reż. Kevin Greivoux, wyk. Frank
Grillo, Stephen Dorff, Marie
Avgeropoulos

20:00 | tv puls

Zgrana płyta: konsorcjum płat-
nych zabójców musi stanąć na
głowie, skoro przyjęło zlecenie
usunięcia mistrza w ich fachu.
Ale to właśnie mistrz poluje na
konsorcjum. Niekoniecznie.

ŁAKNIENIE ★★★

thriller, USA/Francja 2019,
reż. Carlo Mirabella-Davis,
wyk. Haley Bennett,
Austin Stowell, Denis
O'Hare

21:30 | tvp kultura

Młoda kobieta ze skłonnością
do polykania drobnych przed-
miotów zachodzi w ciążę, co
skłania jej rodzinę do zatrud-
nienia pielęgniarza-stróża, co
z kolei ujawnia mroczne sekre-
ty z przeszłości ciężarnej.

MISTRZ ★★★

film biograficzny, Polska 2020,
reż. Maciej Barczewski, wyk.
Piotr Głowacki, Jan Szydłowski,
Marcin Bosak

23:40 | kino polska

Piotr Głowacki jako przedwo-
jenny mistrz bokserski Tadeusz
„Teddy” Pietrzykowski, który
trafia do Auschwitz z pierwszym
transportem więźniów, a w obo-
zie stacza kilkadziesiąt walk, sta-
jąc się żywą legendą.

NIEMOŻLIWE ★★★★★

film katas., USA/Hiszpania/
Tajlandia 2012, reż. J.A.
Bayona, wyk. Naomi Watts,
Ewan McGregor, Tom
Holland

20:10 | ale kino+ hd

Mistrz horroru J.A. Bayona
z rozmachem i międzynarodow-
wą obsadą o słynnym tsunami,
które w Boże Narodzenie 2004
r. uderzyło w plażę Tajlandii.
Niezwykle sugestywne plus po-
ruszająca kreacja Naomi Watts.

OSTATNI WIKING ★★★

komedie kryminalna, Dania/
Szwecja 2025, reż. Anders
Thomas Jensen, wyk. Mads
Mikkelsen, Nikolaj Lie Kaas,
Lars Ranthe

21:15 | hbo

Włamywacz po wyroku pędzi
po lup, który ukrył brat. Ale brat
cierpi na zaburzenia osobowości
i teraz jest Johnem Lennonem.
Tymczasem pojawia się dawny
wspólnik, który swoją część lupy
już roztrwonil.

20:00 | canal+ premium

Kiedy mąż trafia
do więzienia, żona
zachłystuje się wol-
nością, a opieka nad
młodszym bratem
(i trwałością rodziny)
spada na czternasto-
latka, który przed-
wcześnie staje przed
dorosłymi wyborami.

SŁABY PUNKT ★★★

thriller, USA/Niemcy 2007, reż.
Gregory Hoblit, wyk. Anthony
Hopkins, Ryan Gosling, David
Strathairn

22:20 | warner tv

Anthony Hopkins (oklaski!) jako
przebiegły gracz, który zapla-
nował morderstwo niewiernej
żony. Przed sądem, mając za
przeciwnika aroganckiego pro-
kuratora, wprawdzie broni się
sam, ale wcale nie jest bez szans.

WIELKA MAJÓWKA ★★

film muzyczny, Polska 1981,
reż. Krzysztof Rogulski, wyk.
Jan Piechociński, Zbigniew
Zamachowski, Anna Moczko-
wska

21:50 | kino polska

Polska schyłku lat 70. XX wieku
w metaforycznej, choć osnutej
na faktach, opowieści o przyjaź-
ni. Gra Maanam, śpiewa Kora,
debiutuje (rewelacyjnie) Zbi-
gniew Zamachowski. Do posłu-
chania.

ZDERZENIE ★★

thriller, Francja 2013, reż.
David Marconi, wyk. Roschdy
Zem, Marie-Josée Croze,
Frank Grillo

21:55 | tv puls

Świat według Luca Bessona:
rozczarowana nowym mężem
pani postanawia z kochankiem
pozbyć się go na wycieczce przez
pustynię, ale sprawy się kompli-
kują, gdy ich samochód uczest-
niczy w potężnej kraksie.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI D3 I

07:00 Msza święta
07:30 Kościół z bliska (731)
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Chłopi (11)
09:15 Ranczo IX (7/13)
10:05 Komisarz Alex XXIV (1)
11:05 Ojciec Mateusz XVIII
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (765)
12:55 Dziką Argentyną (1/3)
14:00 Spłatanie losy
15:00 Serwis Info, pogoda
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5752)
18:05 Reporterzy (593)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 07 zgłoś się (4/5) – serial krym. Polska 1981, wyk. Bronisław Cieślak, Zdzisław Kozień
22:05 Czego pragną kobiety (*** What Women Want) – komedia romantyczna USA 2000, reż. Nancy Meyers (135 min)
00:20 Książę William. Życie w fotografiach
01:20 Gambit – komedia kryminalna USA/Wlk. Brytania 2012, reż. Michael Hoffman, wyk. Colin Firth (100 min)

MEZEO

13:30 Filharmonicy Berlińscy, Riccardo Chailly: Szostakowicz, Rota, Respighi
15:15 Nielsen: Symfonia nr 6 – Duńska Narodowa Orkiestra Symfoniczna, Fabio Luisi
16:30 Bruckner: IX Symfonia
17:25 Filharmonia Monachijska, Sergiu Celibidache
17:55 Filharmonia Monachijska, Sergiu Celibidache
18:20 Filharmonia Monachijska, Sergiu Celibidache
19:10 Przełomy w muzyce
20:30 „Exhibition” w choreografii Sidi Larbi Cherkaoui, „Ma mère l’Oye” w choreografii Jeroena Verbruggena
21:50 Renaud Capuçon i Orkiestra kameralna z Lozanny: Pärt, Bach, Mendelssohn
23:15 Giuseppe Verdi: Bal maskowy – opera Hiszp. 2024

TVP2 D3 I

05:35 M jak miłość
06:25 Teolog ludzkich spraw – reportaż Polska 2026
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7649) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7649) – mag. Polska 2026
11:35 Rodzinka.pl III (23,24/26) – serial kom.
12:35 Koło fortuny (2074)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1042)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic – telenowela
16:00 Koło fortuny (2075)
16:35 Familiada (3108)
17:20 Panna młoda
18:15 Va banque (1043)
18:50 Jeden z dziesięciu
19:55 Barwy szczęścia – serial obycz. Polska 2026

20:05 Barwy szczęścia – serial obycz. Polska 2026
20:35 Kulisy serialu „M jak miłość” (1665)
20:45 M jak miłość
21:45 Na sygnale – serial obycz. Polska 2026
22:45 Ku’ ddam 63 III (1/6)
23:40 Pitbull (6) – serial sens. Polska 2008
00:40 Karol, władca Hiszpanii – serial kostium.
01:35 W cieniu śmierci
02:30 Niezłomna: Królowa piękności Anastazja Lin – film dok.

PULS 2

08:30 Wielkie przygody małego rekina II (13) – serial anim.
08:50 Masza i niedźwiedź VII
09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (65,66/78)
10:00 Język i przyjaciele
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały (51,52/52) – serial anim. Francja 2019
12:00 Psi patrol (23/26)
12:35 Marta mówi! II
13:00 Smerfy – serial anim.
14:00 Baranek Shaun V
14:35 My Little Pony (17/26)
15:00 Miraculous III (4,5/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Smerfy (26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (35) – serial obycz.
21:00 Dzielnica strach X
23:00 Wstydlive choroby

POLSAT D3 I

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
09:15 Malanowski i Partnerzy VIII – serial fab.-dok.
10:20 Trudne sprawy XX (9/40) – serial fab.-dok.
11:20 Dlaczego ja? 33 (39,40) – serial fab.-dok. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVI (44,45) – serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak
15:30 Wydarzenia
15:55 Milionerzy (12) – teleturniej Polska 2025
16:35 Gliniarze XIX (27,28) – serial fabularno-dok. Polska 2025, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz
18:50 Wydarzenia, sport
19:15 Gość „Wydarzeń” (818) – program publicystyczny

20:00 Dżentelmeni (The Glemen) – komedia sensacyjna Wlk. Brytania/USA 2019, reż. Guy Ritchie, wyk. Matthew McConaughey, Charlie Hunnam (155 min)
22:35 Creed: Narodziny legendy (Creed) – dramat obycz. USA 2015, reż. Ryan Coogler (170 min)
01:25 Spis drani (The Hit List) – thriller USA 2011, reż. William Kaufman (115 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu – serial sens. USA 1993
07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (3) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (5,6/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (49,50) – serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? XVIII
13:55 Trudne sprawy XVII (8,9,10/40) – serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (56/65) – serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (544) – reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (57/65) – serial obycz.
20:00 Uroczysko V (39,40) – serial krym. Polska 2026
21:05 Sprawiedliwi. Trójięmiasto III (46) – serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (46)

TVN D3 I

05:40 Uwaga! (8069) – mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (45/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Bielsko-Biała – „43 300” XXV (13) – reality show Polska 2022
07:45 Dzień dobry wakacje
11:20 Doradca smaku (7)
11:25 Kuchenne rewolucje: Krzeszyce – Pizzeria Davioli/Bar Wurst XXIV – reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Ludwinka”, Ludwina XX(2) – reality show
13:40 Ukryta prawda (8,9,4/60) – serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny III (16/53) – serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi III (45/60) – serial fab.-dok. Polska 2024
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8070) – mag.

20:15 Na Wspólnej – serial obycz. Polska 2026
20:50 Nieuchwytny (The Glimmer Man) – film sens. USA 1996, reż. John Gray, wyk. Steven Seagal, Keenen Ivory Wayans, Bob Gunton, Brian Cox (125 min)
22:55 Kuba Wojewódzki (9)
00:10 Furiosa: Saga Mad Max (Furiosa: A Mad Max Saga) – film s.f. Aus./USA 2024, reż. George Miller, wyk. Anya Taylor-Joy (180 min)

METRO D3 I

07:35 Tajemnice miłości – serial fab.-dok. Polska 2021
08:30 Szpital (33,34/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (59/60) – telenowela dok.
13:30 Brzydula (89,90)
14:40 Za głosem serca
15:50 Magda M. II (5)
16:55 Idź na całość (15)
18:00 Złomowisko PL II (2) – serial dok. Polska 2016
19:00 Kartoteka V (21,22/30) – serial fabularno-dokumentalny Polska 2014
21:05 Kryminalni – serial krym. Polska 2007
23:15 Hannibal (2/13)
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (3/12)
01:20 Szpital (19/68)
02:20 Szkoła (15/68)

TV PULS D3 I

06:00 Policjanci z Miami IV (9,10/22) – serial krym. USA 1987, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (2,9/18)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (9/23) – serial fantasy
11:00 Kotka – serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III – serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II (20)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XI – serial obycz.
17:00 Kurierzy II (21)
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII – serial obycz.-jowy Polska 2025

20:00 Król zabójców (King of Killers) – film sens. USA/Kanada 2023, reż. Kevin Grevioux, wyk. Frank Grillo, Stephen Dorff (115 min)
21:55 Zderzenie (Intersections) – thriller Francja 2013, reż. David Marconi, wyk. Roschdy Zem, Marie-Josée Croze (125 min)
00:00 Immortals. Bogowie i herosi (Immortals) – film przygodowy USA 2011 (125 min)

TVN7 D3 I

05:20 Ten moment (2/40) – serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (20,21,22/72) – serial fab.-dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda (13,36,37/51) – serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy – serial fab.-dok. Polska 2014
13:55 Kryminalni III (6) – serial krym. Polska 2005
15:00 Szpital (25,26/68) – serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (45/60) – telenowela dok.
19:00 Młode gliny (2/50) – serial krym. Polska 2026, wyk. Zofia Zborowska

20:00 Dunkierka (Dunkirk) (****) – dramat wojenny Wlk. Bryt./USA/F/Hol. 2017, reż. Christopher Nolan, wyk. Fionn Whitehead (145 min)
22:25 Reminiscentia (Reminiscence) – thriller USA 2021, reż. Lisa Joy (140 min)
00:45 Obecność 3: Na rozkaz diabła (The Conjuring: The Devil Made Me Do It) – horror USA 2021, reż. Michael Chaves (145 min)

STOPKLATKA

- 08:55 Robert Makłowicz** (195) – mag. kulinarny
- 09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher** (1/13) – serial krym. Aus. 2012
- 10:55 Górski lekarz XIV** (11,12/13) – serial obycz. Niemcy/Austria 2009
- 12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher** (2/13)
- 14:00 Zajazd. Będzie się działo** (22,23)
- 16:00 Katastrofy w przestworzach XII** (12,15/13) – serial dok. Kanada 2014
- 19:00 Aukcja w ciemno III** (10,11/26) – serial dok. USA 2013
- 20:00 Marley i ja (Marley & Me)** – komedia USA 2008, reż. David Frankel, wyk. Owen Wilson, Jennifer Aniston, Eric Dane (150 min)
- 22:30 Alex Cross** – thriller ** USA/Francja 2012, reż. Rob Cohen, wyk. Tyler Perry, Matthew Fox, Edward Burns, Rachel Nichols (125 min)
- 00:35 Kosmiczny grzech (Cosmic Sin)** – film przyg. USA 2021, reż. Edward Drake (100 min)

KINO POLSKA

- 07:30 Przygody Myszi**
- 07:40 Reksio** – serial anim.
- 08:05 Miś Kudłatek** (3,4) – serial anim. Polska 1971
- 08:25 Bolek i Lolek** (13/13)
- 08:45 Do przerwy 0:1** (2,3) – serial młodzieżowy Polska 68
- 09:55 Podróż Pana Kleksa: Wystannicy Bajdocij** (1) – film dla dzieci ZSRR/Polska 1985
- 11:45 Podróż Pana Kleksa: Wyspa Wynalazców** (2) – film dla dzieci ZSRR/Polska 1985
- 13:35 Krzyżacy** – film przyg. Polska 1960, reż. Aleksander Ford, wyk. Urszula Modrzyńska
- 17:30 Stawka większa niż życie** (14,15) – serial wojenny
- 20:00 Na układy nie ma rady** – komedia Polska 2017, reż. Christoph Rurka, wyk. Grzegorz Matecki, Katarzyna Glinka, Jan Wierczkowski
- 21:50 Wielka majówka** – film muzyczny Polska 1981, reż. Krzysztof Rogulski, wyk. Jan Piechociński, Zbigniew Zamachowski
- 23:40 Mistrz** – film biograficzny Polska 2020, reż. Maciej Barczewski, wyk. Piotr Głowacki, Jan Szydłowski, Marcin Bosak, Marcin Czarnik
- 01:40 Ostatni prom** – dramat obyczajowy Polska 1989, reż. Waldemar Krzystek

ALE KINO+

- 08:45 The Office PL II** (11,12) – serial kom. Polska 2022, wyk. Piotr Polak
- 10:00 Bestia** (1,2/6)
- 12:05 Vera XIII** (1/3) – serial krym. Wlk. Brytania 2024
- 14:00 Terapia dla par (Bajo terapia)** – komediodramat Hiszp. 2023, reż. Gerardo Herrero, wyk. Malena Alterio, Alexandra Jiménez (120 min)
- 16:00 Marzyłam o Afryce (I Dreamed of Africa)** – dramat obyczajowy USA 2000, reż. Hugh Hudson (135 min)
- 18:15 Vera XIII** (2/3) – serial krym. Wlk. Brytania 2024
- 20:10 Niemożliwe (The Impossible)** – film katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012, reż. J.A. Bayona, wyk. Naomi Watts (135 min)
- 22:25 Chief of Station** – thriller ** USA/Wlk. Brytania/Węgry 2024, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Aaron Eckhart, Olga Kurylenko, Alex Pettyfer (125 min)
- 00:30 Będzie lepiej (Une année difficile)** – komediodramat Francja 2023 (140 min)

POLSAT FILM

- 07:30 Doktor Martin VIII** (8/8)
- 08:30 Przyjaciółki XVI** (7,8/12)
- 10:25 Świat według Kiepskich** (2,13,27,28/23) – serial kom.
- 13:35 Turbo** – film anim. USA 2013, reż. David Soren
- 15:40 Hobbit: Bitwa Pięciu Armii** – film przyg. USA/Nowa Zel. 2014, reż. Peter Jackson
- 18:55 New York Taxi** – komedia sensacyjna USA/Francja 2004
- 21:00 Ciacho** – komedia Polska 2010, reż. Patryk Vega
- 23:20 Wystrzałowe wesele** – komedia USA 2022
- 01:30 Fala zbrodni VII**

FILMBOX+ ONE

- 08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher III** (4/8)
- 09:10 Panna Scarlet i komisarz** (6/6) – serial krym.
- 10:15 Panna Marple III** (1/4)
- 12:15 Hudson i Rex V** (6,7/20)
- 14:30 Poirot XI** (1/4)
- 16:40 Strażnik Teksasu III**
- 18:55 Poirot V** (8/8) – serial krym. Wlk. Brytania 1993
- 20:00 Burza** – film akcji USA 2015, reż. David Hackl, wyk. John Travolta, Kate Bosworth
- 22:05 Zaginiona dziewczyna** – thriller USA 2014
- 01:10 Piła: Dziedzictwo** – horror USA/Kanada 2017

TVP KULTURA

- 08:30 Wydarzenie aktualne**
- 09:00 Dziewczyna i chłopak** (4/6) – serial przyg.
- 10:05 Pan Tadeusz** – film *** obycz. Polska 1928, reż. Ryszard Ordyński (140 min)
- 12:25 By coś zostało z tych dni. Irena Jarocka** – film dok. Polska 2025
- 13:35 TYM bardziej** – film dok.
- 14:25 Kosmos 1999** (22/24)
- 15:30 Alicja (Alice)** – musical *** Wlk. Brytania/Belgia/USA/Polska 1982, reż. Jacek Bromski, Jerzy Gruzda (105 min)
- 17:15 Dziewczyna i chłopak** (5/6) – serial przyg.
- 18:15 Poszukiwacze zaginionych dzieł sztuki**
- 18:55 Rawhide II** (14/32)
- 20:00 Elegia na śmierć nieszczęśliwej damy** – spektakl teatralny Polska 1974
- 21:30 Łaknienie (Swallow)** *** – thriller USA/F 2019, reż. Carlo Mirabella-Davis (105 min)
- 23:15 Michel Gondry: zrób to sam** – film dok.
- 00:50 Foxcatcher** – dramat **** obycz. USA 2014, reż. Bennett Miller, wyk. Steve Carell (145 min)

WARNER TV

- 08:20 Teraz albo nigdy! III** (10)
- 09:15 Bajer z Bel-Air** (13,14/25) – serial kom.
- 10:20 Prawo Agaty V** (3)
- 11:20 Pełniejsza chata III** (15,16/18) – serial kom.
- 12:20 Teraz albo nigdy! III** (11,1)
- 14:10 Bajer z Bel-Air** (13,14,15,16/25) – serial kom.
- 16:15 Pełniejsza chata III** (15,16,17,18/18) – serial kom.
- 20:00 Zabójcza broń III** – komedia sensacyjna USA 1992, reż. Richard Donner
- 22:20 Słaby punkt** – thriller USA/Niemcy 2007

PARAMOUNT

- 07:30 Czarodziejki II** (1,3/22)
- 09:20 Policyjna grupa pościgowa XVIII** – serial dok.
- 10:20 Buntownik z wyboru**
- 13:00 Czarodziejki II** (4,2/22) – serial fantasy USA 1999
- 15:00 xXx: Reaktywacja** – film sens. USA 2017, reż. D.J. Caruso
- 17:30 Daredevil** – film sens. USA/Szwajcaria 2003
- 20:00 Mission: Impossible III** – film sens. USA 2006, reż. J.J. Abrams, wyk. Tom Cruise
- 22:35 Barbarzyńcy** – horror USA 2022, reż. Zach Cregger
- 00:30 Uprawdżona III** – film sens. USA/Hiszpania/F 2014

HBO

- 08:30 Kosmiczny Jet: Obóz** *** Kosmiczny – film anim. USA 2023, reż. David Mucci Fassett (85 min)
- 09:55 Hobbit: Bitwa Pięciu Armii** – film przyg. USA/Nowa Zelandia 2014, reż. Peter Jackson (140 min)
- 12:15 Przegląd tygodnia: Wieczór z Johnem Oliverem** (20)
- 13:00 Na arenie** – thriller F ** 2024, reż. Camille Per-ton, wyk. Iliés Kadri, Sofian Khammes (95 min)
- 14:35 Across the Universe** *** – musical USA/Wlk. Brytania 2007 (130 min)
- 16:45 Ostatnie zanurzenie** *** – dramat obycz. Wlk. Brytania 2024 (95 min)
- 18:20 Anakonda** – horror ** USA 2025, reż. Tom Gormican (100 min)
- 20:00 The Pitt II** (5/15)
- 20:45 Ta inna siostra Bennet**
- 21:15 Ostatni wiking** – kome-dia kryminalna Dania/Szwecja 2025 (115 min)
- 23:10 Dzień Bastylli** – film *** sens. USA/F/Luksemburg 2016 (90 min)
- 00:40 Mrugnij dwa razy** *** – thriller USA/Meksyk 2024 (100 min)

CINEMAX

- 10:00 Aniołki Charliego** – film sens. USA/Niemcy 2000
- 11:40 Wszystko wyjaśnione** – dramat obycz. Węgry/Słowacja 23, reż. Gábor Reisz
- 14:15 Piksele** – kom. USA/Chiny 2015, reż. Chris Columbus
- 16:00 Niewidzialna walka** – komedia Estonia/Grecja/Finlandia/Lotwa 2023
- 17:55 U.S. Palmese** – komedia Włochy 2025
- 20:00 Le Mans '66** – film biograficzny USA 2019
- 22:30 Bez przebaczenia** – thriller Ir./Wlk. Bryt./B. 2024

ROMANCE TV

- 10:30 Käthe i ja** (4/10)
- 12:25 Pokój ze stajnią: Co za cyrk!** – komedia Niemcy 2022
- 14:20 Dora Heldt: Ani słowa tacie!** – komedia Niemcy 2012
- 16:15 Karla, Rosalie i dziura w ścianie** – kom. Niemcy 2021
- 18:05 Górski lekarz** (3/8)
- 20:00 Rosamunde Pilcher: Rocznicza** – film obycz. Niemcy 2024, reż. Karola Meeder
- 21:55 Käthe i ja** (7/10) – serial obyczajowy Niemcy 2022
- 23:50 Górski lekarz** (3/8)
- 01:45 Rosamunde Pilcher: Rocznicza** – film obycz. Niemcy 2024, reż. Karola Meeder

CANAL+ PREMIUM

- 08:15 Kiler** – komedia Polska **** 1997, reż. Juliusz Machulski (105 min)
- 10:00 Kiedy nadchodzi jesień** – dramat obycz. Francja 2024 (100 min)
- 11:40 Łapu-Capu** (196)
- 11:45 Pan Tadeusz** – film *** obycz. Polska/F 1999, reż. Andrzej Wajda, wyk. Bogusław Linda (150 min)
- 14:15 Larger Than Life: Złota era boysbandów** – film dok. USA 2024
- 15:50 Premierowa jazda**
- 16:05 Saga «Zmierzc»** *** – Książę w nowiu – melodramat USA 2009 (130 min)
- 18:15 Łapu-Capu** (197)
- 18:20 Kopnieć w czasie** ** – komedia Francja/Belgia 2025, reż. Vinciane Millereau (100 min)
- 20:00 Brat** – dramat obycz. **** Polska 2025, reż. Maciej Sobieszczański, wyk. Filip Wilkomiński (95 min)
- 21:35 Spirala kłamstw** (1,2/4) – serial krym. Francja 25
- 23:25 Sekrety skrajnej prawicy** – film dok.
- 01:05 Paraliż** – horror USA ** 2024, reż. Brian Netto, Adam Schindler (90 min)

TVN FABUŁA

- 09:50 Prawo Agaty VI** (2)
- 10:55 Lekarze II** (9)
- 11:55 Zapukaj do moich drzwi**
- 13:55 Prawo Agaty VI** (1)
- 14:55 Detektywi** – serial dok.
- 16:05 Na Wspólnej** (43,44)
- 17:10 Magia kina** (5)
- 17:35 Sylwester w Nowym Jorku** – komedia romantyczna USA 2011, reż. Garry Marshall
- 20:00 W nieskończoność** – film s.f. USA 2021
- 22:25 Johnny** – film biograficzny Polska 2022
- 00:45 Oszukać przeznaczenie III** – horror USA/Niemcy 2006

AMC

- 08:05 Tutanchamon** (2,3/3)
- 11:45 Nie moje życie** – thriller Kanada/USA 2006
- 13:40 Policyjna opowieść II** – film sens. Hongkong 1986
- 15:45 Serce nie służy** – kome-dia romantyczna USA 2005
- 17:55 Quest** – film sensacyjny USA/Kanada 1996
- 20:00 Lara Croft: Tomb Raider** – film przyg. Wlk. Brytania/Japonia/Niemcy 2001, reż. Simon West
- 22:00 Sin City II: Damulka warta grzechu** – thriller USA 2014
- 00:00 Lake Placid: Dziedzictwo** – horror RPA/USA 2018

AXN

08:05 Ostry dyżur III (12/22)
- serial obycz. USA 1997
09:10 Castle V (12,13/24)
11:10 Rekrut IV (5,6/22)
13:10 Dowody zbrodni III
(15,16/23) - serial sens.
15:10 FBI III (2,3/15) - serial
sensacyjny USA 2020
17:10 CSI: Kryminalne
zagadki Las Vegas VI (8,9/24)
19:10 Castle V (14,15/24)
21:05 Rekrut V (4/22)
22:05 Rekrut: Feds (4/22)
23:05 CSI: Kryminalne zagadki
Las Vegas VI - serial krym.

EPIC DRAMA

08:35 Detektyw Murdoch XVIII
09:35 Wszystkie stworzenia
duże i małe V - serial obycz.
10:30 Lekarze na start
12:05 Zatraceni w miłości
13:05 Panna Scarlet VI (6/6)
14:15 Agenci NCIS XVI (1/24)
15:10 Panna Marple VI (1/3)
17:00 Dalgliesh III (3/6)
19:00 Agenci NCIS XVI (2/24)
- serial krym. USA 2018
19:55 Poirot III (7/11)
21:00 Hiszpańska księżniczka
22:15 Domina (7/8) - serial
obycz. Wlk. Bryt./Włochy 2021
23:20 Poirot III (7/11)
00:25 Agenci NCIS XVI (2/24)

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (8, 9)
- reality show Polska 2014
13:25 Kuchenne rewolucje
(2, 1) - reality show Polska 25
15:35 I nie opuszczę Cię aż
do ślubu (6, 7) - reality show
17:05 W czym do ślubu? (7)
- program rozrywkowy
17:40 Kuchenne rewolucje
(10, 11, 8) - reality show
20:50 Jestem z Polski VIII
(2,3/17) - serial dok.
22:50 Ślub od pierwszego
wejścia: Australia IX
00:20 Mroczne sekrety mał-
żeńskie VII - serial dok.

TVN TURBO

09:20 Samochód marzeń:
Kup i zrób (7) - magazyn
10:15 Ciężarówka przez Stany
11:15 101 napraw (10, 1)
12:15 Jeździć, obserwować IV
13:00 Mobilni mechanicy (2, 3)
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5047)
18:15 Zawodowi handlarze
19:00 Moto kombat (7)
19:45 Duda kontra
Szafranski IX (7) - serial dok.
20:30 Prawko na świecie.
Jazda bez zasad (9) - mag.
21:15 Z drugiej ręki (12)
22:00 Raport Turbo (5047)

BBC FIRST

08:40 Lewis IX (2/6)
09:40 Ojciec Brown III (5/15)
10:40 Śmierć pod palmami VI
11:45 Z pamiętnika położnej XI
12:55 Ulica nadziei IV (4,5/8)
15:00 Ojciec Brown X (6/10)
16:00 Lewis IX (2/6)
17:00 My Life is Murder II (2/10)
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami VI
(5/8) - serial kryminalny
21:00 Zbrodnie Saint-Pierre
(3/10) - serial kryminalny
22:00 Happy Valley III (3,4/6)
00:05 McDonald i Dodds

FX

08:00 Kości X (11/22)
09:00 SkyMed II (7/9)
10:00 CSI: Kryminalne
zagadki Miami III (22,23/24)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki
Nowego Jorku VII (1,2/22)
13:45 Agenci NCIS X (3,4/24)
15:35 CSI: Kryminalne
zagadki Miami III (24,1/24)
17:25 Z Archiwum X III
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki
Nowego Jorku VII (3,4/22)
22:00 9-1-1: Nashville
22:55 Z Archiwum X IV (1/24)
23:50 Szklana pułapka III - film
sensacyjny USA 1995

HGV

09:00 Remontujemy
dom na plaży XI - serial dok.
10:00 Poszukiwacze domów
11:05 Usterka XI (29,30)
12:35 Podwórkowa reaktywa-
cja (12, 13, 1, 2) - magazyn
14:30 Mieszkanie na miarę
15:30 Pogromcy chaosu (3)
16:30 Polowanie na ogród
- tarasy (2/5) - serial dok.
18:10 Weekendowa meta-
morfoza (7) - reality show
19:05 Złoty remont (10)
20:05 Dorota inspiruje (3)
21:00 Dorota was urządzi III
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

11:15 Rezydencje na
Mauritiusie (7) - serial dok.
12:20 Najdroższe brytyjskie
domy II (7/8) - serial dok.
13:20 Mistrzowie szycia (6)
14:25 Wielkie brytyjskie wy-
pieki (1) - program rozrywkowy
15:45 Zapraszam do stołu
17:45 Rezydencje na
Mauritiusie (7) - serial dok.
18:50 Mistrzowie szycia (7)
19:50 Wielkie brytyjskie
wypieki (2) - pr. rozrywkowy
21:05 Majorka: śródziemno-
morskie smaki (7, 8) - mag.
22:00 Tajlandia: mroczne obli-
cze raju - serial dokumentalny

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół X (21/23)
08:55 Przyjaciele IV
11:55 Teoria wielkiego podry-
wu II (12,13,14,15,16,17/23)
14:30 Dwóch i pół X (22,23,
1,2/23) - serial kom. USA 2013
16:30 Przyjaciele IV (24,1,2,
3,4,5/24) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podry-
wu II (18,19,20,21,22,23/23)
22:00 The Office PL III (8,9/12)
- serial kom. Polska 2025
23:05 Comedy Club (4, 5)
00:05 Miasteczko South
Park VI (6,7/17) - serial anim.

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex IV (13)
09:30 Rodzinka.pl VI (2/26)
10:05 Klan - telenowela
10:40 Ranczo X (1)
12:30 Komisarz Alex V (1/13)
13:25 Ojciec Mateusz 32 (7/8)
- serial krym. Polska 2025
15:25 Komisarz Alex V (2/13)
16:15 Na sygnale - serial obycz.
17:25 Ranczo (2,3/13)
19:35 Ojciec Mateusz 32 (9,8)
- serial krym. Polska 2025
21:30 Ranczo (4,5/13) - serial
komediowy Polska 2006
23:30 Ojciec Mateusz 32 (10)
00:30 Głina. Nowy rozdział (2)
- serial krym. Polska 2025

CANAL+ KUCHNIA

13:50 Sekrety świata przy-
praw II (4) - serial dok.
14:50 U sąsiadów w kuchni XI
15:50 Pyszne dania w 10
minut z Julią Oleś (6) - mag.
16:10 Jakubiak rozgryza
Polskę (9) - mag. kulinarny
16:40 Jamie Oliver (2, 2)
18:30 Sachie w Nowej Zelandii
19:25 m jak mięso (8)
19:50 Zgrillowani (1)
20:15 Mistrzowie przekąsek
w akcji - Nowa Zelandia (5)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:55 Bitwa na smaki: David
vs Matteo (1, 2) - real tv

CANAL+ DOMO

12:05 Wielkie projekty:
Australia X - serial dok.
13:05 Pogromcy bałaganu (1)
14:05 Wakacyjne domy
na wynajem (20) - lifestyle
15:00 Liczy się miejsce (7)
15:55 Kupione i co dalej? (1, 2)
16:50 Gardeners' World (4)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty:
Australia X - serial dok.
20:00 Daleko od miasta X
21:00 Cudotwórcy - pod pre-
sją (1) - serial dok. USA 2026
21:55 Wielkie projekty: trans-
formacje (2) - reality show
23:05 W mieście czy na wsi

PLANETE+

14:45 Monachium 1972 (2)
15:50 Niezwykłe podróże
koleją XIII (2/7) - serial dok.
16:55 Świat z góry (11,12/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Głos. Narzędzie zanie-
dbane - film dok. Kanada 2023
19:45 Czy warto pościć?
20:55 Ludwik XIV, król tajnych
agentów - serial dok.
22:00 Ukraina. Laboratorium
Holokaustu - film dok.
23:10 Cykl miesięczny. Moc
natury - film dokumentalny
00:15 Niezwykłe podróże

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Wyprawa w nieznane VI
11:00 Dżungla złota (5/7)
12:00 Psy policyjne (4/10)
13:00 Fantastyczne zwie-
rzęta z Forrestem Galante:
Krokodyle czary - film dok.
14:00 Nagi instynkt przetrwa-
nia: Ameryka Łacińska
15:00 Złomowisko PL VIII (3)
16:00 Łowcy opali VIII (7/20)
17:00 Celnicy na straży
Niemiec - real tv Niemcy 2025
18:00 Polscy truckersi II
19:00 Nagi instynkt przetrwa-
nia VII (13/17) - serial dok.
21:00 Rolnicy w akcji
22:00 W oku cyklonu II

TVP HISTORIA

09:15 Rachunek szczęścia
10:35 Była sobie piosenka
11:40 Pamięć - film dok.
12:25 Wędrowni szlakami
granicznymi - serial dok.
13:15 Tajemnice szpiegów:
nuklearna rozgrywka
14:15 Janosik (4/13)
15:25 Sensacje XX wieku
18:05 1920. Wojna i miłość (5)
19:00 Wszystkie kolory świata
20:00 Trzeci oficer (5)
20:55 Starożytny Egipt
- kroniki imperium (7/8)
22:00 Nieznana wojna na
Północy II (1/6) - serial dok.

HISTORY

11:15 Starożytni kosmici XVI
12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione
tajemnice świata III (6/22)
14:50 Największe tajemnice
świata VI (11/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 Zabić dyktatora (1/6)
18:10 Największe tajemnice
świata VII (14) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Tom Hanks: II wojna
światowa (7,8/20) - serial dok.
23:00 II wojna światowa
w kolorze (9/10) - serial dok.
23:55 Jak to wyjaśnić V

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Car S.O.S. X (1/10)
09:00 Uwaga, katastrofa! II
10:00 Porzucone konstrukcje
11:00 Plemienna szkoła prze-
trwania: ekstremalne safari
12:00 Katastrofa w przestwo-
rach XIII - serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami
17:00 Tajemnicze wyspy
18:00 Wielkie konstrukcje III
Rzeszy VI (5,6/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestwo-
rach XXIII (8/10) - serial dok.
21:00 Starożytne konstrukcje
22:00 Ukryte pod miastami

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici VII
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny
światowej - serial dok.
13:25 Poszukiwacze histo-
rii XXI (13,1) - serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (1/13)
15:00 Truckersi przez
Australię VIII (12/13)
16:00 Dorwać tuńczyka VII
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Najkrwawsze bitwy
drugiej wojny światowej
22:00 Ostatni bastion Hitlera

BBC EARTH

10:25 Życie na pustkowiu VIII
11:25 Zabójcza pogoda V
(2/13) - serial dok.
12:25 Dzikie połow
13:25 Parki narodowe z lotu
ptaka: Irlandia - serial dok.
14:30 W okowach mrozu VI
16:35 Pociągowie przez
Imperium Rzymskie (3/6)
17:40 Parki narodowe z lotu
ptaka: Irlandia (1/3) - serial dok.
18:40 Dzikie połow (2/8)
19:45 Sekretne życie ogrodu
20:55 W okowach mrozu VI
22:55 Sekrety długowieczno-
ści (5/6) - serial dokumentalny

POLSAT VIASAT HISTORY

10:30 Dyktatorzy: droga do
władzy (6/6) - serial dok.
11:35 Tajne bazy nazistów III
12:30 Królowie - zabójcy
14:25 Faraonowie: nie tylko
piramidy - serial dok.
16:30 Punkty zwrotne II wojny
światowej (4/6) - serial dok.
17:35 Z popiołów II wojny
światowej (1) - serial dok.
18:50 Konkwistadorzy (2/6)
19:45 Wielkie konflikty:
powstania i upadki cywilizacji
20:50 Adolf Hitler: zrozumieć
dyktatora (1/6) - serial dok.
22:05 Królowie, które zmieniły
świat (1/6) - serial dok.

Od A do Z

28 LAT PÓŹNIEJ:

ŚWIĄTYNIA KOŚCI ★★★

horror, Wlk. Brytania/USA 2026, reż. Nia DaCosta, wyk. Ralph Fiennes, Jack O'Connell, Alfie Williams

20:00 | hbo

Druga część sequela „28 dni później” Danny’ego Boyle’a: w dystopijnym świecie pod pretekstem inwazji zombie ludzie coraz bardziej tracą swoje człowieczeństwo. Szczęśliwie, nie wszyscy. Dla koneserów.

BEZ URAZY ★★★

komedia, USA 2023, reż. Gene Stupnitsky, wyk. Jennifer Lawrence, Andrew Barth Feldman, Matthew Broderick

20:00 | polsat

Jennifer Lawrence jako dziewczyna bez określonego w życiu celu, która przyjmuje zlecenie „wyprowadzenia na ludzi” zamkniętego w sobie nastolatka, mającego wkrótce opuścić rodzinny dom i rozpocząć studia.

CICHE MIEJSCE 2 ★★★

horror, USA 2020, reż. John Krasinski, wyk. Emily Blunt, John Krasinski, Cillian Murphy

22:50 | hbo

Ocalona przed atakiem monstrów, które prowokuje każdy dźwięk, rodzina wychodzi na zewnątrz, by szybko przekonać się, że owe potwory stanowią niejedyną zagrożenie, a zachowanie cisy nie zawsze pomaga.

FATHER MOTHER SISTER BROTHER ★★★

komediadramat, USA/Francja/Niemcy/Włochy/Irlandia 2025, reż. Jim Jarmusch, wyk. Tom Waits, Adam Driver, Mayim Bialik

23:00 | canal+ premium

Złoty Lew w Wenecji dla analizy relacji w dysfunkcyjnej rodzinie, gdzie zdystansowani rodzice zostawili swoje dzieci samym sobie, a przy okazji wnikliwa wiewsekcja współczesnych więzi międzyludzkich.

GALIMATIAS, CZYLI KOGEL-MOGEL II ★★

komedia, Polska 1988, reż. Roman Zaluski, wyk. Grażyna Błęcka-Kolska, Dariusz Siatkowski, Katarzyna Łaniewska

20:50 | tvn

W „Koglu-moglu” wieś przyszła do miasta, teraz pora na rewizję. Takie sobie.

Ostatni przystanek w hrabstwie Yuma

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

THRILLER

USA 2023, REŻ. FRANCIS GALLUPPI, WYK. JIM CUMMINGS, JOCELIN DONAHUE, SIERRA MCCORMICK

GRINDHOUSE

VOL. 1 DEATH PROOF ★★★

thriller, USA 2007, reż. Quentin Tarantino, wyk. Kurt Russell, Zoë Bell, Rosario Dawson

23:15 | cinemax

Quentin Tarantino i Robert Rodriguez składają hołd tanim kinom z przedmieść lat 70. XX wieku. Pastisz horroru klasy B: starcie z seryjnym mordercą, kaskaderem zabijającym swe ofiary samochodem.

JAK UGRYŻĆ 10 MILIONÓW? ★★★

komedia kryminalna, USA 2000, reż. Jonathan Lynn, wyk. Bruce Willis, Matthew Perry, Rosanna Arquette

20:00 | stopklatka

Wredna żona ciapowatego dentysty rozpoznaje w nowym sąsiedzie mordercę poszukiwanego przez byłych kolegów z mafii. Zmusza męża, by wydał go gangsterom, a potem szczuje sąsiada na kapusa.

KAMERDYNER ★★★

dramat historyczny, Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan, Sebastian Fabijański

22:15 | kino polska

Zrealizowana z epickim rozmachem i gwiazdorską obsadą opowieść o relacjach prusko-kaszubsko-polskich na Pomorzu Gdańskim w okresie 1900-45 na tle burzliwej historii przetracającej się przez te ziemie.

LEO: OGRODNIK ZAWODOWIEC ★★

komedia sensacyjna, Francja 2025, reż. David Charhon, wyk. Jean-Claude Van Damme, Michaël Youn, Nawell Madani

23:50 | tv puls

Urzędnik rządowy denieruje premiera do tego stopnia, że każe go unicestwić. Nie byłoby to trudne, gdyby nie jedno ale – urzędnik zatrudnia ogrodnika, byłego komandosa, samego Jeana-Claude’a Van Damme’a.

MŁODE WILKI ★★

film sens., Polska 1995, reż. Jarosław Żamojda, wyk. Michelle Cleo Godsey, Jarosław Jakimowicz, Piotr Szwed

22:05 | stopklatka

Maturzyści wobec przemian zachodzących w Polsce: spryt, charakter w nogach i łatwy szmal nie muszą być jedyną receptą na sukces. Gładka narracja, ale i zaproszenie do refleksji.

NIESTRASZENI BRACIA GRIMM ★★

film fantasy, USA/Czechy/Wlk. Brytania 2005, reż. Terry Gilliam, wyk. Matt Damon, Heath Ledger, Monica Bellucci

20:00 | tvn 7

Świat baśni Terry’ego Gilliama: dwaj oszuści trudniący się fałszywymi egzorcyzmami zostają zmuszeni przez okoliczności do stawienia czoła autentycznemu – nie zaś wymyślonemu przez nich samych – złu.

PORA ODKUPIENIA ★★

film sens., USA 2022, reż. Richard Hughes, wyk. Antonio Banderas, Kate Bosworth, Mo'Nique

22:05 | tv puls

Nieskomplikowana opowieść o skomplikowanej sytuacji pewnego gangstera (Antonio Banderas), który występuje przeciwko szefowej gangu, kiedy dowiaduje się, że zmusza małoletnią uciekinię do cyberseksu.

SKAZANI NA SHAWSHANK ★★★★★

dramat psychologiczny, USA 1994, reż. Frank Darabont, wyk. Tim Robbins, Morgan Freeman, Bob Gunton

22:00 | warner tv

Stephen King inny niż zwykle: jak przetrwać ciężkie więzienie i ocalić siebie? Plus popisowe partie Tima Robbinsa i Morgana Freemana oraz siedem zasłużonych nominacji do Oscara.

SZYFRY WOJNY ★★★

dramat wojenny, USA 2002, reż. John Woo, wyk. Nicolas Cage, Adam Beach, Peter Stormare

22:10 | tvp 1

John Woo o wojnie na Pacyfiku: Indianie Navajo jako żywe amerykańskie maszyny szyfrujące, co oznacza, że jeśli wpadną w ręce wroga, muszą zginąć. I Nicolas Cage jako ich ochroniarz.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI D3 II

07:00 Msza święta
07:30 Rodzina (nie od) święta
08:00 Serwis Info, pogoda
08:05 Pogoda Info
08:15 Chłopi (12)
09:05 Ranczo IX (8)
09:55 Liturgia prawosławna na Grabarce – transmisja
11:25 Okrasa łamie przepisy
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (762)
12:55 Dziką Argentyną (2/3)
14:00 Spłątane losy
15:00 Serwis Info, pogoda
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5753)
18:05 Reportrzy (594)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 07 zgłoś się (5/5) – serial krym. Polska 1981, wyk. Bronisław Cieślak
22:10 Szyfry wojny (Wind-talkers) – dramat wojenny USA 2002, reż. John Woo, wyk. Nicolas Cage, Adam Beach, Peter Stormare, Noah Emmerich (145 min)
00:35 Człowiek z marmuru – dramat obycz. Polska 1976, reż. Andrzej Wajda, wyk. Jerzy Radziwiłowicz, Krystyna Janda (165 min)

MEZZO

10:55 Filharmonicy Berlińscy, Pierre Boulez: Ravel, Mozart, Bartók, Debussy – muzyka klas.
12:35 Nielsen: Symfonia nr 5 – muzyka klasyczna
14:00 Intermezzo
14:20 London Symphony Orchestra, Harry Christophers: Haydn, Stworzenie świata
16:05 Dietrich Fischer-Dieskau: Ostatnie słowa
17:00 Intermezzo
17:30 Vincenzo Lamagna: Creature – balet C-275-ENGL 2021, reż. Asif Kapadia
18:55 Brahms: Niemieckie requiem – muzyka klasyczna
20:30 Giuseppe Verdi: Lombardczyki na pierwszej krucjacie – opera Belgia 2023
22:50 Pink Martini w Peraladzie
00:25 Gregóry Porter na festiwalu Jazzaldia

TVP2 D3 II

05:35 M jak miłość
06:25 Mozaika żydowska (24)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7650) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:30 Rodzinka.pl III
12:35 Koło fortuny (2075)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1043)
14:35 Na sygnale – serial obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – patac tajemnic – telenowela
16:00 Koło fortuny (2076) – teleturniej Polska 2025
16:35 Familiada (3109)
17:20 Panna młoda – serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1044)
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia
20:30 Przepis dnia

20:45 Na dobre i na złe – serial obycz. Polska 2026
21:45 Na sygnale – serial obycz. Polska 2026, wyk. Dariusz Wieteska
22:45 Ku'damm 63 III – mini-serial Niemcy 2016
23:45 Pitbull (7) – serial sens. Polska 2008, wyk. Marcin Dorociński
00:45 Karol, władca Hiszpanii – serial kostiumowy Hiszpania 2015
01:40 W cieniu śmierci (6/12) – serial krym. Finlandia/Niemcy 2018

PULS 2

09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (67,68/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały II (17,18/52)
12:00 Psi patrol (24/26)
12:35 Marta mówi! II
13:00 Smerfy (26)
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 My Little Pony: Przyjaźń to magia (18/26)
15:00 Miraculous III (5,1/26)
16:00 Fineasz i Ferb II
17:00 Smerfy (1) – serial anim.
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (17,18/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (36) – serial obycz.
21:00 Jak to się robi w Chicago – film sens. USA/Hol. 1986
23:15 Uliczny wojownik – film sens. Japonia/USA 1994

POLSAT D3 II

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
09:15 Malnowski i Partnerzy VIII (21,22)
10:20 Trudne sprawy XX (10/40) – serial fab.-dok. PL 2020, wyk. Piotr Dobosz
11:20 Dlaczego ja? 33 (41,42) – serial fab.-dok. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVI (46,47) – serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Milionerzy (13)
16:35 Gliniarze XIX (29,30) – serial fabularno-dok. Polska 2025, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:25 Gość „Wydarzeń” (819) – program publicystyczny

20:00 Bez urazy (No Hard Feelings) – komedia USA 2023, reż. Gene Stupnitsky, wyk. Jennifer Lawrence, Laura Benanti (130 min)
22:10 21 Jump Street – komedia sensacyjna USA 2012, reż. Phil Lord, Christopher Miller, wyk. Jonah Hill, Dave Franco (150 min)
00:40 Jutro będzie futro II (Hot Tub Time Machine 2) – komedia USA 2014 (120 min)

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XII (4) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (7,8/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (51,52) – serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? XVIII
13:55 Trudne sprawy XVII (11,12,13/40) – serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (57/65) – serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (545) – reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (58/65) – serial obycz.
20:00 Uroczysko V (41,42) – serial krym. Polska 2026
21:05 Sprawiedliwi. Trójięmiasto III (47) – serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (47)
23:05 Zabójcy – thriller Indonezja/Japonia 2014

TVN D3 II

05:40 Uwaga! (8070) – mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (46)
06:50 Kuchenne rewolucje: Kępno – „Kulinarna Warszawa” XXV (14)
07:45 Dzień dobry wakacje (54) – mag. Polska 2026
11:20 Doradca smaku (10)
11:25 Kuchenne rewolucje: Białystok – Zielony Nosorożec XXIV (9) – reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Zajazd „Florenca” XX (3) – reality show Polska 2019
13:40 Ukryta prawda (10,11,5/60) – serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny III (17/53) – serial obycz.
17:55 Detektywi III (46/60) – serial fab.-dok. Polska 2024
19:05 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8071) – mag.

20:15 Na Wspólnej – serial obycz. Polska 2026
20:50 Galimatias, czyli kogel-mogel II – komedia Polska 1988, reż. Roman Załuski, wyk. Grażyna Błęcka-Kolska, Dariusz Siatkowski (130 min)
23:00 Tylko mnie kochaj – komedia romant. Polska 2006, reż. Ryszard Zatorski, wyk. Maciej Zakościelny (120 min)
01:00 Kuchenne rewolucje – reality show

METRO D3 II

07:35 Tajemnice miłości – serial fabularno-dok.
08:30 Szpital (35,36/68)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji (60) – telenowela dokumentalna
13:30 Brzydula (91,92)
14:40 Za głosem serca (5) – serial dok. Polska 2016
15:50 Magda M. II (6)
16:55 Idź na całość (16)
18:00 Złomowisko PL II (3) – serial dok. Polska 2016
19:00 Kartoteka V (23,24/30) – serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni (6) – serial kryminalny Polska 2007
23:15 Hannibal (3/13)
00:20 Zbrodnice z pierwszych stron gazet IV (5/12)
01:20 Szpital (20/68)
02:20 Szkoła (17/68)

TV PULS D3 II

06:00 Policjanci z Miami IV (10,11/22) – serial krym. USA 1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXIV (9,4/18)
10:00 Zaklinaczka duchów IV (10/23) – serial fantasy
11:00 Kotka – serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspomnienia stulecia III – serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II (21)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XI – serial obycz.
17:00 Kurierzy II (22) – serial obycz. Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII – serial obycz.

20:00 Na tropie zabójcy (Cult Killer) – film sensacyjny USA/Wlk. Brytania 2024, reż. Jon Keeyes, wyk. Alice Eve (125 min)
22:05 Pora odkupienia (The Enforcer) – film sens. USA 2022 (105 min)
23:50 Leo: ogrodnik zawodowiec (Le Jardinier) – komedia sensacyjna Francja 2025, reż. David Charhon (130 min)
02:00 Dzielnica strachu X (19) – serial krym.

TVN7 D3 II

05:20 Ten moment (3/40) – serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (23,24,25/72) – serial fab.-dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda (14,38,39/51) – serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy – serial fabularno-dok.
13:55 Kryminalni III (7/13) – serial krym. Polska 2005, wyk. Marek Włodarczyk
15:00 Szpital (27,28/68) – serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (46/60) – telenowela dokumentalna Polska 2018
19:00 Młode gliny (3/50)

20:00 Nieustraszeni bracia Grimm (The Brothers Grimm) – film fantasy USA/Czechy/Wlk. Brytania 2005, reż. Terry Gilliam, wyk. Matt Damon, Heath Ledger (160 min)
22:40 Mission: Impossible – film sensacyjny USA 1996 (130 min)
00:50 Duchy moich byłych (Ghosts of Girlfriends Past) – komedia romant. USA 2009, reż. Mark Waters (130 min)

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (221) – mag. kulinarny
09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher (2/13) – serial krym. Aus. 2012
10:55 Górski lekarz XIV (12,13/13) – serial obycz.
12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher (3/13)
14:00 Zjazd. Będzie się działo (23,24)
16:00 Katastrofy w przestworzach XII (13,2,6/13) – serial dok.
19:00 Aukcja w ciemno III (11,12/26) – serial dok.
20:00 Jak ugryźć 10 milionów? [The Whole Nine Yards] – komedia kryminalna USA 2000, reż. Jonathan Lynn, wyk. Bruce Willis, Matthew Perry (125 min)
22:05 Młode wilki – film sens. Polska 1995, reż. Jarosław Żamojda, wyk. Michelle Cleo Godsey, Jarosław Jakimowicz, Piotr Szweles (140 min)
00:25 Falszeryz (The Forger) – thriller USA 2014, reż. Philip Martin, wyk. John Travolta, Christopher Plummer, Tye Sheridan, Abigail Spencer (120 min)

KINO POLSKA

07:30 Przygody Myszi
07:40 Rekisio – serial anim.
08:00 Miś Kudłatek (5,6) – serial anim. Polska 1971
08:35 Do przerwy 0:1 (3,4)
09:45 Pan Kleks w kosmosie, cz. 1: Porwanie Agnieszki – film przygodowy Polska/Czechosłowacja 1988
11:20 Pan Kleks w kosmosie, cz. 2: Misja Voltana – film przyg. Polska/Czechosłowacja 88, reż. Krzysztof Gradowski, wyk. Piotr Fronczewski
12:55 Ranking Naj Polskiego Kina – serial dok. Polska 2024
13:45 Quo vadis – film hist. Polska/USA 2001, reż. Jerzy Kawalerowicz, wyk. Paweł Deląg, Magdalena Mielcarz
17:40 Stawka większa niż życie (15,11) – serial woj. Polska 1969, wyk. Stanisław Mikulski
20:00 Kamienie na szaniec – dramat wojenny Polska 2014, reż. Robert Gliński, wyk. Tomasz Ziętek, Marcel Sabat, Kamil Szeptycki
22:15 Kamerdyner – dramat historyczny Polska 2018, reż. Filip Bajon, wyk. Janusz Gajos, Anna Radwan
01:35 Tam i z powrotem – film sens. Polska 01, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Janusz Gajos, Jan Frycz, Olaf Lubaszenko

ALE KINO+

08:45 The Office PL III (1,2/12) – serial kom.
10:00 Bestia (3,4/6) – serial obycz. Kanada 2021
12:05 Vera XIII (2/3) – serial krym. Wlk. Brytania 2024
14:00 Morderstwo na zlecenie [Murder by Decree] – film krym. Wlk. Brytania/Kanada 1979, reż. Bob Clark, Donald Sutherland, Christopher Plummer, wyk. Christopher Plummer (140 min)
16:20 Arktyka [Arctic] – film przyg. Islandia/USA 2018, reż. Joe Penna, wyk. Mads Mikkelsen, Maria Thelma Smáradóttir (115 min)
18:15 Vera XIII (3/3) – serial krym. Wlk. Brytania 2024, wyk. Brenda Blethyn, David Leon
20:10 Prosta sprawa (3,4/6) – serial sens. Polska 2024, wyk. Mateusz Damięcki, Piotr Adamczyk, Mateusz Kmieciak
22:30 Szepty mroku (3,4/6) – serial krym. USA 2022, wyk. Zahn McClarnon, Kiowa Gordon
00:35 Pokonani (5,6/8)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin IX (1/8)
08:30 Przyjaciółki XVI
10:25 Świat według Kiepskich
12:45 Szyby i wściekły VII – film przyg. USA/Chiny/Jap./Kanada/Arabia Saudyjska 2015
15:35 Służące – dramat obycz. USA/Indie 11, reż. Tate Taylor
18:40 Inwazja: Bitwa o Los Angeles – film s.f. USA 2011, reż. Jonathan Liebesman
21:00 Ucieczka z piekła – film sens. USA/Tajlandia 2015, reż. John Eric Dowdle
23:05 Krucjata Bourne'a – thriller USA/Niemcy 2004

FILMBOX+ ONE

08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher III (5/8)
09:15 Panna Scarlet i komisarz II (1/6) – serial krym.
10:20 Panna Marple III (2/4)
12:20 Hudson i Rex V (7,8/20)
14:30 Poirot XI (2/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2008
16:40 Strażnik Teksasu III
18:55 Poirot (1/10) – serial krym. Wlk. Brytania 1989
20:00 Ninja – film sens. USA 2009, reż. Isaac Florentine
21:50 Bez odwrotu – film sens. USA 1995, reż. Phillip Rhee
23:45 Wyspa tajemnic – film sensacyjny USA 2010

TVP KULTURA

08:35 Rzecz Polska (7)
09:00 Dziewczyna i chłopak (5/6) – serial przygodowy Polska 1977
10:00 Alicja (Alice) – musical Wlk. Bryt./Belgia/USA/Polska 1982 (105 min)
11:45 Cyrograf dojrzałości – dramat obyczajowy Polska 1970, reż. Jan Łomnicki (70 min)
12:55 Giganci sztuki (2/3)
14:20 Barbara i Jan (3,4)
15:35 W drogę! [Jaddeh Khaki] – dramat obycz. Iran 2022 (105 min)
17:20 Dziewczyna i chłopak (6/6) – serial przyg.
18:15 Muzeum polskiej piosenki (10)
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Rawhide II (16) – western USA 1960
20:00 Pies Baskerville'ów – film krym. Wlk. Bryt. 1988, reż. Brian Mills (115 min)
21:55 Tonia – dramat obycz. Polska 2023, reż. Marcin Bortkiewicz (90 min)
23:25 Informacje kulturalne
00:00 Łaknienie [Swallow] – thriller USA/Francja 2019 (110 min)

WARNER TV

08:05 Teraz albo nigdy! III (11)
09:05 Bajer z Bel-Air
10:05 Prawo Agaty V (4)
11:05 Pełniejsza chata III
12:15 Teraz albo nigdy! IV (1,2)
14:10 Bajer z Bel-Air
16:15 Pełniejsza chata III (17,18,1,2/18) – serial kom.
18:20 Sophia Grace i Rosie: Królewska przygoda – komedia USA 2014, reż. Brian Levant
19:55 Stosunki międzymiastowe – komedia romant. USA 2010, reż. Nanette Burstein
22:00 Skazani na Shawshank – dramat psych. USA 1994

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki II (4,2/22) – serial fantasy USA 1999
09:25 Policyjna grupa pościgowa XXVII (15) – serial dok.
10:30 Iluzja – thriller
13:00 Czarodziejki II (5,6/22) – serial fantasy USA 1999
15:00 Buntownik z wyboru – dramat obycz. USA 1992
17:55 Elektra – film sens. USA/Kanada/Szwajcaria 2006
20:00 Auston Powers i Złoty Członek – komedia USA 2002
22:00 Bodyguard zawodowiec – film akcji USA/Holandia/Bułgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017

HBO

08:10 Anakonda – horror USA 2025 (95 min)
09:45 Opowieść wigilijna – film obycz. Wlk. Brytania 2022 (70 min)
10:55 Przypadek Harolda Cricka – komedia USA/Wlk. Brytania 2006, reż. Marc Forster, wyk. Will Ferrell (110 min)
12:45 Piotruś Pan – film przyg. Wlk. Brytania/USA/Australia/Nowa Zelandia 2003 (110 min)
14:35 Na rauszu – komedio-dramat Dania 2020, reż. Thomas Vinterberg, wyk. Mads Mikkelsen (115 min)
16:30 Spider-Man Uniwersum – film anim. USA 2018 (115 min)
18:25 Lista – komedia USA 2023, reż. Melissa Miller Costanzo (95 min)
20:00 28 lat później: Świątynia kości – horror Wlk. Brytania/USA 2026 (110 min)
21:50 Latarnie (1) – serial sens. USA 2026
22:50 Ciche miejsce 2 – horror USA 2020 (95 min)
00:25 Sojusznicy – film sens. USA 2023, reż. Ilya Naishuller (110 min)

CINEMAX

14:25 Uciekające kurczaki – film anim. USA/Francja/Wlk. Brytania/Irlandia 2000
15:50 Ziemia kobiet – dramat obyczajowy Włochy 2023
17:40 Hulk – film sens. USA 2003, reż. Ang Lee, wyk. Eric Bana, Jennifer Connelly
20:00 Ostatni przystanek w hrabstwie Yuma – thriller USA 2023, reż. Francis Galluppi
21:30 Grindhouse vol. 2 Planet Terror – horror USA/Meksyk 2007, reż. Robert Rodriguez
23:15 Grindhouse vol. 1 Death Proof – thriller USA 2007

ROMANCE TV

08:40 Górski lekarz (3/8)
10:30 Inga Lindström: Zapomniany ślub – film obyczajowy Niemcy 2024
12:25 Dr Nice (4/4)
14:20 Rosamunde Pilcher: Pióra na wietrze – romans Niemcy/Austria 2003
16:15 Lena Lorenz (4/4)
18:05 Górski lekarz (4/8)
20:00 Malibu – Siostrzycki – film obycz. Niemcy 2023
21:55 Następny zjazd „Szczęście” – Prawdziwy ojciec – komedia Niemcy 2022
23:50 Górski lekarz (4/8) – serial obycz. Niemcy/A 2021

CANAL+ PREMIUM

08:40 Benek – komediodramat PL/A 2007 (100 min)
10:20 Listy do Julii – komedia romantyczna USA 2010, reż. Gary Winick (105 min)
12:05 Łapu-Capu (197)
12:10 LARP. Miłość, trolle i inne kwesty – komedia Polska 2025 (95 min)
13:45 Hannah Arendt: Myślenie jest niebezpieczne – film dok.
15:05 Być kochaną – dramat obycz. Norwegia/Szwecja 2024 (105 min)
16:50 Morderstwo w ambasady – film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
18:15 Łapu-Capu (198)
18:20 Niania w Nowym Jorku – komedia romantyczna USA 2007 (100 min)
20:00 Baw się dobrze i przeżyj – film s.f. USA/Niemcy 2025 (130 min)
22:10 The Walking Dead: Dead City III (3)
23:00 Father Mother Sister Brother – komediodramat USA/Francja/Niemcy/Włochy/Irlandia 2025 (115 min)
00:55 Królestwo – thriller USA/Niemcy/Emiraty Arabskie 2007 (110 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi (25,26,27,28)
09:50 Prawo Agaty VI (3)
10:55 Lekarze II (10)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Prawo Agaty VI (2)
14:55 Detektywi – serial dok.
16:05 Na Wspólnej (45,46)
17:10 Seriale: Rozmowy (2)
17:55 Ekspres polarny – film anim. USA/Australia 2004
20:00 Szeffowie wrogowie – komedia USA 2011
22:05 Szeffowie wrogowie II – komedia USA 2014
00:35 Oszukać przeznaczenie V – horror USA/Kanada 2011

AMC

09:45 Przypadkowy bohater – komediodramat USA 1992
11:45 Wymarzony facet – komedia romant. USA 2002
13:50 Wielki Biały Ninja – film sensacyjny USA 1997
15:40 Ona to on – komedia USA/Australia 2006
17:50 Policyjna opowieść III: Superglina – film sensacyjny Hongkong 1992
19:50 Nic nie widziałem, nic nie słyszałem – komedia kryminalna USA 1989, reż. Arthur Hiller, wyk. Gene Wilder
22:00 Sasaki – film przyg. Japonia/Hongkong 2008

AXN

08:05 Ostry dyżur III (14/22)
09:10 Castle V (14,15/24)
11:10 Rekrut IV (7,8/22)
13:10 Dowody zbrodni III (17,18/23) – serial sens.
15:10 FBI III (4,5/15) – serial sensacyjny USA 2021
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (10,11/24)
19:10 Castle V (16,17/24)
21:05 Walker: Strażnik Teksasu II (11,12/20) – serial krym.
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (10,11/24)
00:45 Castle V (16/24)

EPIC DRAMA

08:35 Detektyw Murdoch XVIII (11/22) – serial kryminalny
09:35 Wszystkie stworzenia duże i małe V – serial obycz.
10:30 Lekarze na start
12:05 Zatraceni w miłości
13:10 Morderstwo w małym mieście II – serial krym.
14:05 Agencji NCIS XVI (2/24)
15:00 Panna Marple VI (2/3)
17:00 Dalgliesh III (6/6) – serial krym. Wlk. Brytania 2024
19:00 Agencji NCIS XVI (3/24)
19:55 Poirot III (8/11)
21:00 Dalgliesh i córka (3/8)
22:00 Robin Hood
23:15 Poirot III (8/11)

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (10, 11) – reality show Polska 2014
13:25 Kuchenne rewolucje (3, 3) – reality show
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (8, 1) – reality show
17:05 W czym do ślubu? (8) – program rozrywkowy
17:40 Kuchenne rewolucje (12, 13, 9) – reality show
20:50 Jestem z Polski VIII (5,6,17) – serial dok.
22:50 Ślub od pierwszego wejrzenia: Australia IX
00:20 Mroczne sekrety małżeńskie VII – serial dok.

TVN TURBO

08:25 Nic do ukrycia II (4)
09:20 Samochód marzeń: Kup i zrób (8) – magazyn
10:15 Ciężarówką przez Stany IV (6/9) – serial dok.
11:15 101 napraw (2, 3)
12:15 Jeździć, obserwować II
13:00 Mobilni mechanicy (4, 5)
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5048)
18:15 Z drugiej ręki (12, 7)
19:45 Moto Fachury (9)
20:30 Zawodowi handlarze
21:15 Naprawy nie do naprawy
22:00 Raport Turbo (5048)
22:15 Jeździć, obserwować II

BBC FIRST

08:40 Lewis IX (3/6)
09:40 Ojciec Brown III (6/15)
10:40 Śmierć pod palmami VI
11:45 Z pamiętnika położnej XI
12:55 Ulica nadziei IV (6,7/8)
15:00 Ojciec Brown X (7/10)
16:00 Lewis IX (3/6)
17:00 My Life is Murder II (3/10)
18:00 Morderstwa w Mid-somer XV (3/6) – serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VI
21:00 McDonald i Dodds IV (3/3) – serial kryminalny
22:50 Line of Duty – Wydział wewnętrzny (3,4/5)

FX

08:00 Kości X (13/22)
09:00 SkyMed II (8/9)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami III (24,1/24)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (3,4/22)
13:45 Agencji NCIS: Sydney III
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (2,3/25)
17:25 Z Archiwum X IV (1,2/24)
19:15 Agencji NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (5,6/22)
22:00 Matlock II (1/16)
22:55 Z Archiwum X IV (2/24)
23:50 Urowadzona III – film sens. USA/Hiszpania/F 2014

HGTV

10:00 Poszukiwacze domów: Australia – serial dok.
11:05 Usterka XI (31,1)
12:30 Podwórkowa reaktywacja (3, 4, 5, 6) – magazyn
14:25 Mieszkanie na miarę II
15:25 Będzie pięknie (6/8)
16:30 Polowanie na ogród – tarasy – serial dok.
17:00 Polowanie na ogród VI
18:10 Zgłoś remont (10)
19:05 Weekendowa meta-morfoza (8) – reality show
20:05 Dorota inspirowa (4)
21:00 Dorota was urządzi III
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

10:00 Ślub stulecia
11:15 Rezydencje na Mauritiusie (8) – serial dok.
12:20 Najdroższe brytyjskie domy II (8) – serial dok.
13:20 Mistrzowie zycia (7)
14:25 Wielkie brytyjskie wypieki (2) – program rozrywkowy
15:45 Zapraszam do stołu
17:45 Rezydencje na Mauritiusie (8) – serial dok.
18:45 Mistrzowie zycia (8)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (3) – program rozrywkowy
21:05 Wielkie australijskie wypieki VI (4) – serial dok.
22:15 Zapraszam do stołu (12)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XI (2/22)
08:55 Przyjaciele IV (24,1,2,3,4,5/24) – serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu II – serial kom.
14:30 Dwóch i pół XI (3,4,5,6/22) – serial kom.
16:30 Przyjaciele V
19:30 Teoria wielkiego podrywu III (1,2,3,4,5,6/23) – serial kom. USA 2009
22:00 The Office PL III (10,11/12) – serial kom.
23:05 Comedy Club (6, 7)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex V (1/13)
09:25 Rodzinka.pl VI (3/26)
10:00 Klan – telenowela
10:40 Ranczo (1,2/13)
12:30 Komisarz Alex V (2/13)
13:30 Ojciec Mateusz 32 (8,9) – serial krym. Polska 2025
15:25 Komisarz Alex V (3/13)
16:15 Na sygnale
17:25 Ranczo (3,4/13)
19:30 Ojciec Mateusz 32 (10) – serial krym. Polska 2024
21:30 Ranczo (5,6/13) – serial komediowy Polska 2006
23:35 Ojciec Mateusz 32 (11)
00:30 Głina. Nowy rozdział
01:25 Erynie – serial krym.

CANAL+ KUCHNIA

13:50 Sekrety świata przypraw II (1) – serial dok.
14:45 U sąsiadów w kuchni XII
15:50 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (7) – mag.
16:10 Jakubiak rozgryza Polskę (10) – mag. kulinarny
16:40 Jamie Oliver (3, 3)
18:30 Sachie w Nowej Zelandii
19:25 m jak mięso (2)
19:50 Zgrillowani (2) – mag.
20:15 Jamie: dania na każdą kieszeń (1) – serial dok.
21:15 Anthony Bourdain IX
23:55 Bitwa na smaki: David vs Matteo (3, 4) – real tv

CANAL+ DOMO

11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty
13:05 Pogromcy bałaganu (2)
14:05 Cudotwórcy – pod presją (1) – serial dok. USA 2026
15:00 Liczy się miejsce (8)
15:55 Mam zamek III (6,7)
16:50 Gardeners' World (5)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty X
20:00 Daleko od miasta XI (1,2)
21:00 Cudotwórcy – pod presją (2) – serial dok. USA 2026
21:55 Tomasz Pałowski. Remont u ciebie (5) – mag.
22:25 Przekopimy Ci ogródek (7) – reality show Polska 2025

PLANETE+

13:45 Najpiękniejsze rzeki świata II (3/10) – serial dok.
14:45 Monachium 1972 (3)
15:50 Niezwykłe podróże kolejki XIII (3/7) – serial dok.
16:55 Świat z góry (12,13/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polowanie na króla piratów (1/3) – serial dok.
19:45 Wojna indochińska. 14 lat piekła – serial dok.
20:50 Ludwik XIV, król tajnych agentów – serial dok.
22:00 Premiera: Wszystko ma być – film dokumentalny

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Parker na złotym szlaku III (4/9) – serial dok.
10:00 Wyprawa w nieznane VI
11:00 Dżungla złota (6/7)
12:00 Psy policyjne (5/10)
13:00 Fantastyczne zwierzęta z Forrestem Galante (3/6)
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Ameryka Łacińska (3)
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Łowcy opali VIII (8/20)
17:00 Celnicy na straży Niemiec – real tv Niemcy 2025
18:00 Polscy truckersi II
19:00 Złomowisko PL IV
22:00 Nagi instynkt przetrwania: Mistrzostwa świata

TVP HISTORIA

09:25 Odtajnione powstanie
10:15 Podróż z Agatą Christie i Sir Davidem Suchetem (1)
11:20 Jaszowiec. Zapomniana nowoczesność – film dok.
12:25 Wszystkie kolory świata
13:25 Starożytny Egipt – kroniki imperium (7/8)
14:30 Janosik (5/13)
15:30 Sensacje XX wieku
18:05 1920. Wojna i miłość (6)
18:55 Wszystkie kolory świata
20:00 Trzeci oficer (6)
20:55 Hitler: odliczanie
21:50 Kennedy, Sinatra i mafia
22:50 Sensacje XX wieku

HISTORY

10:20 Niewyjaśnione tajemnice świata III (1/10)
11:15 Wojny magazynowe XVII
12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (7/22) – serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VII (4) – serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 Zabić dyktatora (2/6)
18:10 Największe tajemnice świata VII (15) – serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 David Duchovny II (11)
22:00 Sekualne obsesje dyktatorów (5) – serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

10:00 Porzucone konstrukcje
11:00 Na granicy wytrzymałości (3/10) – serial dok.
11:35 Żelazna kurtyna: życie pod radziecką okupacją
15:00 Katastrofa w przestworzach XX (6/10) – serial dok.
16:00 Ukryte pod miastami (2)
17:00 Tajemnicze wyspy
17:55 Kluczowe tygodnie wojny
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIII (7/10) – serial dok.
21:00 Premiera: Odkopać historię (3) – serial dok.
22:00 Katastrofy pod lupą

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici VII
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny światowej – serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XXII (2,3) – serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (2/13)
15:00 Truckersi przez Australię VIII (13/13)
16:00 Dorwać tuńczyka VII
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Galileo – pr. popularn.
21:00 Wojna widziana z powietrza II (1/6)
22:00 Ostatni bastion Hitlera

BBC EARTH

10:30 Życie na pustkowiu VIII
11:30 Zabójcza pogoda V
12:30 Dzikie połow (2/8)
13:30 Parki narodowe z lotu ptaka: Irlandia (2/3)
14:35 W okowach mrozu VI (9,10) – serial dokumentalny
16:40 Mumia Tutanchamona
17:40 Parki narodowe z lotu ptaka: Irlandia (2/3) – serial dok.
18:45 Dzikie połow (3/8)
19:45 Pociągami przez Imperium Rzymskie (4/6)
20:55 W okowach mrozu VI
22:55 Koloseum: prawdziwa historia (1/3) – serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

10:25 Z popiołów II wojny światowej (1) – serial dok.
11:30 Tajne bazy nazistów III
12:30 Starożytni – zabójcy
14:25 Faraonowie: nie tylko piramidy – serial dok.
16:30 Punkty zwrotne II wojny światowej (5/6) – serial dok.
17:35 Z popiołów II wojny światowej (2) – serial dok.
18:50 Konkwistadorzy (3/6)
19:45 Wielkie konflikty: powstania i upadki cywilizacji
20:50 Adolf Hitler: zrozumieć dyktatora (2/6) – serial dok.
22:05 Królowe, które zmieniły świat (2/6) – serial dok.

Od A do Z

BÓL I BLASK ★★★★★

dramat obycz., Hiszpania/Francja 2019, reż. Pedro Almodóvar, wyk. Antonio Banderas, Asier Etxeandia, Leonardo Sbaraglia
20:10 | ale kino+ hd
 Pedro Almodóvar o własnych lękach i obawach czy też o zawodzie reżysera? Uznany reżyser u schyłku kariery analizuje swoje wzloty i upadki, próbując zamknąć niedomknięte sprawy i wrócić do dawnej formy.

BRAVEN ★★★

film sens., Kanada/USA 2018, reż. Lin Oeding, wyk. Jason Momoa, Garret Dillahunt, Stephen Lang
20:00 | tv puls
 Właściciel firmy zajmującej się wyrębem lasu, zabiera rodzinę na krótki urlop do domu na odludziu. Tam znajduje go narkotykowy baron, który chce wykończyć jego firmę do przemytu kokainy.

CONAN BARBARZYŃCA 3D ★★

film przyg., USA/Bulgaria/Niemcy/Indie 2011, reż. Marcus Nispel, wyk. Jason Momoa, Stephen Lang, Rachel Nichols
21:55 | tv puls
 Remake filmu, który 30 lat wcześniej wykreował modę na fantasy, a z Arnolda Schwarzeneggera zrobił gwiazdę. Opowiada o młodym wojowniku, który ma stawić czoła potężnemu magowi.

DLACZEGO ON ★★

komedial, USA/Kambodża 2016, reż. John Hamburg, wyk. James Franco, Bryan Cranston, Zoey Deutch
20:00 | polsat
 Składający świąteczną wizytę studiującej córce ojciec poznaje jej narzeczonego – wyluzowanego geniusza i zarazem milionera z Doliny Krzemowej. Różnice charakterów prowadzą do nieuchronnej konfrontacji.

DRUHNY ★★

komedial romantyczna, USA 2011, reż. Paul Feig, wyk. Kristen Wiig, Maya Rudolph, Rose Byrne
22:30 | polsat
 Wieczór panieński w Las Vegas okazuje się wymienioną okazją do sprawdzenia relacji łączących pannę młodą z każdą z jej „najlepszych” przyjaciółek. Kilka kropel ironiczno-gorzkiej prawdy ku przestrodze.

Mission: Impossible II

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

FILM SENS.

USA 2000, REŻ. JOHN WOO, WYK. TOM CRUISE, DOUGRAY SCOTT, THANDIWE NEWTON

HORROR STORY ★★

dramat obycz., Polska 2023, reż. Adrian Apanel, wyk. Jakub Zając, Michalina Olszańska, Marta Stalmierska
22:00 | kino polska
 Niepozorny prowincjusz marzy o karierze w mieście, gdzie wynajmuje pokój w willi pełnej ekscentrycznych postaci podbudowujących swoje ego jego kosztem. Próba przetrwania będzie drogą do dojrzałości.

KOSZMAR MINIONEGO LATA ★★

horror, USA 1997, reż. Jim Gillespie, Jennifer Kaytin Robinson, wyk. Jennifer Love Hewitt, Sarah Michelle Gellar, Ryan Phillippe
23:40 | hbo
 Facet z hakiem rybackim w dłoni prześladuje czwórkę maturzystów, którzy próbowali go utopić, by zatrzeć ślady po wypadku drogowym. Nic specjalnego, tym bardziej zastanawiający sukces komercyjny.

MOJA WINA: LONDYN ★★

komedial, Wlk. Brytania/Hiszpania 2024, reż. Charlotte Fassler, Dani Girdwood, wyk. Asha Banks, Matthew Broome, Eve Macklin
20:00 | hbo
 Z hiszpańskiego na angielski: po małżeństwie matki z brytyjskim biznesmenem, 18-lletnia Amerykanka przenosi się do Londynu, gdzie poznaje syna swego ojczyma. Między młodymi rodzi się uczucie.

MORDERSTWA W ARBOIS ★★★

film krym., Francja 2024, reż. Laurence Katrian, wyk. Sophie De Fürst, Samin Boitard, Lionnel Astier
23:30 | tvp 1
 W muzeum Pasteura w Arbois zostaje zamordowany emerytowany biolog. Delikatne śledztwo prowadzi żandarm, zaś nadzoruje pani prokurator, na której biurku leży teczką z pełnym dossier śledczego.

ROAD HOUSE ★★

thriller, USA 2024, reż. Doug Liman, wyk. Jake Gyllenhaal, Daniela Melchior, Conor McGregor
22:25 | cinemax
 Powtórka z rozrywki: Jake Gyllenhaal zastępuje Patricka Swayze w roli kompetentnego ochroniarza baru, który chce przejąć miejscowy gangster, lecz jego ludzie padają jak muchy od ciosów mistrza MMA.

ROB ROY ★★

film przyg., Wlk. Brytania/USA 1995, reż. Michael Caton-Jones, wyk. Liam Neeson, Jessica Lange, John Hurt
22:55 | stopklatka
 Historia z sir Waltera Scotta: Robin Hood w szkockim kilcie mści się za swoje krzywdy. Liam Neeson jako amant bohatera, Jessica Lange jako tragiczna heroina, Tim Roth – najlepszy – jako czarny charakter.

22:15 | tvn 7

★★★★

Jeszcze raz Tom Cruise jako superelement w opalach, a na dodatek zakochany. Eskapizm w stanie czystym, ale John Woo wie, jak to się robi.

SZPIEG ★★★★★

thriller, Wlk. Brytania/Francja/Niemcy 2011, reż. Tomas Alfredson, wyk. Gary Oldman, Colin Firth, Mark Strong
22:25 | ale kino+ hd
 Czytając Johna Le Carré: emerytowany agent brytyjskiego wywiadu wraca do służby, by odszukać wśród kierownictwa sekcji radzieckiego szpiega, który doprowadził do spektakularnej klęski Brytyjczyków.

WIELKA WARSZAWSKA ★★

film sens., Polska 2025, reż. Bartłomiej Ignaciuk, wyk. Tomasz Ziętek, Tomasz Sapryk, Piotr Trojan
23:15 | canal+ premium
 Zakurzona opowieść Jana Puzycznego o kulisach toru wyścigów konnych na Służewca i młodym dżokeju marzącym o wygranej. Czy jednak w skorumpowanym świecie wokół czysty – uczciwy – sukces jest możliwy?

WOLF MAN ★★

horror, USA/Irlandia/Nowa Zelandia 2025, reż. Leigh Whannell, wyk. Christopher Abbott, Julia Garner, Matilda Firth
20:00 | canal+ premium
 Rodzina wyjeżdża do odziedziczonego domu na odludziu, gdzie nocą zostaje zaatakowana przez tajemnicze monstrum. Nieoczekiwanie w zabarykadowanym domu ojciec rodziny ulega przemianie. Jednak rutyna.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVPI **D3**

07:00 Msza święta
07:30 Dobre historie (194)
08:00 Serwis Info
08:10 Pogoda Info
08:15 Chłopi (13)
09:15 Ranczo IX (9)
10:10 Komisarz Alex XXIV (2)
11:05 Ojciec Mateusz XVIII
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (770)
12:55 Dzika Argentyna (3/3)
14:00 Spłatanie losy
15:00 Serwis Info, pogoda
15:10 Pogoda Info
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5754)
18:05 Reporterzy (595)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 Ojciec Mateusz 35 (1)
– serial krym. Polska 26
21:25 Sprawa dla reportera
(1589) – cykl reportaży
22:25 Stanisław Syrewicz
odmieniany przez los
23:30 Morderstwa w Arbois
*** (Meurtres à...) – film
kryminalny Francja
2024, reż. Laurence
Katrian, wyk. Sophie
De Fürst (100 min)
01:10 Czego pragną kobiety
*** (What Women Want)
– komedia romantycz-
na USA 2000 (130 min)

MEZZO

10:00 Yehudi Menuhin,
skrzypce stulecia
11:55 Les Violons du Roy pod
batutą Jonathana Cohena:
Haendel, Pergolesi, Vivaldi
13:30 La grande danza
– Aterballetto w Mediolanie
– balet Włochy 2017
14:50 Filharmonicy Berlińscy,
Kirill Pietrienko, Jonas
Kaufmann: Waldbühne 2026
16:20 Intermezzo
17:00 Antonio Sartorio:
Orfeusz – opera Francja 2023
20:30 James Francies na
Międzynarodowym Festiwalu
Jazzowym w Montrealu
21:30 Hiromi: The Piano
Quintet – Międzynarodowy
Festiwal Jazzowy w Montrealu
23:10 Filharmonicy
Berlińscy, Kirill Pietrienko:
Europakonzert 2026

TVP2 **D3**

05:30 M jak miłość
06:20 Operacja zdrowie (83)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie
– pobudka (7651) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
(7651) – mag. Polska 2026
11:30 Rodzinka.pl IV (1,2/26)
– serial kom. Polska 2013
12:35 Koło fortuny (2076)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1044)
14:35 Na sygnale – serial
obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – patac
tajemnic – telenowela
16:00 Koło fortuny (2077)
16:35 Familiada (3110)
17:20 Panna młoda – serial
obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1045)
18:50 Jeden z dziesięciu
19:25 Barwy szczęścia

20:05 Barwy szczęścia – se-
rial obycz. Polska 2026
20:40 Kocham Cię, Polsko!
(11) – quiz Polska 2026
22:10 Czas honoru. Po-
wstanie (7,8) – serial
wojenny Polska 2014,
wyk. Antoni Pawlicki,
Jakub Wesołowski
00:00 Pitbull (8) – serial sens.
01:00 Cesarskie cięcie
** – komedia romantycz-
na Polska 1987, reż.
Stanisław Moszuk,
wyk. Alicja Migulanka,
Renata Pękuł (90 min)

PULS 2

09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing (69,70/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (4)
10:35 Spidey i superkumple II
(21,20/29) – serial anim.
11:35 Gus. Mały II (19,20/52)
12:00 Psi patrol (25/26)
12:35 Marta mówi! II
13:00 Smerfy (1)
14:00 Baranek Shaun VI
14:35 My Little Pony:
Przyjaźń to magia (19/26)
15:00 Miraculous III (1,9/26)
16:00 Fineas i Ferb II
17:00 Smerfy
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod
zastaw XVIII (39) – serial obycz.
21:00 Nicky Larson i perfumy
miłości – komedia F 2018
23:00 Osada – thriller USA
2004, reż. M. Night Shyamalan

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – magazyn
09:15 Malanowski i Partnerzy
VIII (23,24) – serial fabularno-
-dok., wyk. Bronisław Cieślak
10:20 Trudne sprawy XX
(11/40) – serial fabularno-
-dokumentalny Polska 2020
11:20 Dlaczego ja? 33 (43,44)
– serial fab. -dok. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVI (48,49)
– serial fabularno-dok. Polska
2024, wyk. Arkadiusz Krygier,
Tomasz Skrzypniak
15:30 Wydarzenia
15:55 Milionerzy (14)
– teleturniej Polska 2025
16:35 Gliniarze XIX (31,32)
– serial fab. -dok. Polska 2025
18:50 Wydarzenia, sport,
pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (820)
– program publicystyczny

20:00 Dlaczego on (Why
Him?) – komedia
USA/Kambodża 2016,
reż. John Hamburg,
wyk. James Franco,
Bryan Cranston, Zoey
Deutch (150 min)
22:30 Druhny (Bridesmaids)
*** – komedia roman-
tyczna USA 2011,
reż. Paul Feig (155 min)
01:05 Ponad wszystko
*** (Everything, Eve-
rything) – dramat
obycz. USA 2007, reż.
Stella Meghie (135 min)

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny
dom XII (5) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjan-
ci XI (9,10/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII
(53,54) – serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? XVIII
13:55 Trudne sprawy XVII
(14,15,16/40) – serial fab. -dok.
16:55 Policjantki i policjan-
ci XXIV (58/65) – serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto
da więcej (546) – reality show
19:00 Policjantki i policjan-
ci XXIV (59/65) – serial obycz.
20:00 Uroczysko V (43,44)
21:00 Sprawiedliwi.
Trójmiasto III (48) – serial krym.
22:00 Sprawiedliwi –
wydział kryminalny XX (48)
23:05 Człowiek z Rzymu
– thriller Hiszpania/Kolumbia/
USA/Włochy 2022

TVN **D3**

05:10 Zamieszkać na plaży VII
05:40 Uwaga! (8071) – mag.
reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (47)
06:50 Kuchenne rewolucje
XXVI (1) – reality show
07:45 Dzień dobry wakacje
(55) – mag. Polska 2026
11:20 Doradca smaku (6)
– mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje:
Tarnów – Pizzeria Bujani XXIV
12:35 Kuchenne rewolucje:
Restauracja „Gościnnia
Ukrainka”, Wejherowo XX (4)
13:40 Ukryta prawda
(12,13,6/60) – serial fab. -dok.
16:50 Szpital św. Anny III
(18/53) – serial obycz. Polska
2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi III (47/60)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8072) – mag.

20:15 Na Wspólnej – serial
obycz. Polska 2026
20:50 Kuchenne rewolucje:
Wisła 31 (11)
22:00 Seks w wielkim
mieście (Sex and the
City) – komedia
romantyczna USA
2008, reż. Michael Pa-
trick King, wyk. Sarah
Jessica Parker, Kim
Cattrall (180 min)
01:00 Plotka (Le placard)
**** – komedia Francja
2001, reż. Francis
Veber (105 min)

METRO **D3**

07:35 Tajemnice miłości
– serial fab. -dok. Polska 2021
08:30 Szpital (37,38/68)
10:30 Sędzia Anna Maria
Wesołowska – serial fab. -dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji
(1/60) – telenowela dok.
13:30 Brzydula (93,94)
14:40 Za głosem serca
– telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. II (7)
16:55 Idź na całość (1)
18:00 Złomowisko PL II (4)
– serial dok. Polska 2016
19:00 Kartoteka V (25,26/30)
– serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni VII (1,2/13)
– serial krym. Polska 2007
23:15 Kuba Wojewódzki (4)
00:25 Zbrodnie z pierwszych
stron gazet IV (11/12)
– serial dok. USA 2020
01:20 Szpital (21/68)

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami IV
(11,12/22) – serial krym. USA
1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział
specjalny XXIV (4,10/18)
10:00 Zaklinaczka duchów IV
(11/23) – serial fantasy
11:00 Kotka – serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem
– telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspomnienia stulecie III
– serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy II (22)
15:00 Lombard. Życie pod
zastaw XI – serial obycz.
17:00 Kurierzy II (23) – serial
obycz. Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod
zastaw XVIII (51,52)

20:00 Braven – film sens.
*** Kanada/USA 2018,
reż. Lin Oeding, wyk.
Jason Momoa, Garret
Dillahunt (115 min)
21:55 Conan Barbarzyńca
** 3D (Conan the Bar-
barian) – film przyg.
USA/Bułgaria/Niemcy/
Indie 2011, reż. Marcus
Nispel (125 min)
00:00 Władcy ognia (Reign
of Fire) – film fantasy
USA/Wlk. Brytania/
Irlandia 2002, reż. Rob
Bowman (125 min)

TVN7 **D3**

05:20 Ten moment (4/40)
– serial fab. -dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (26,27,28/72)
– serial fab. -dok. Polska 2017
08:45 Ukryta prawda
(15,40,41/51) – serial fab. -dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy
– serial fab. -dok. Polska 2010
13:55 Kryminalni III (8/13)
15:00 Szpital (29,30/68)
– serial fab. -dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria
Wesołowska – serial fab. -dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji
(47/60) – telenowela doku-
mentalna Polska 2018
19:00 Młode gliny (4/50)
– serial krym. Polska 2026,
wyk. Zofia Zborowska

20:00 Gliniarz z Beverly
Hills II (Beverly Hills
Cop II) – komedia
sensacyjna USA 1987,
reż. Tony Scott, wyk.
Eddie Murphy, Judge
Reinhold (135 min)
22:15 Mission: Impossible II
*** – film sens. USA 2000,
reż. John Woo, wyk.
Tom Cruise (150 min)
00:45 Ocaleni (Miracle
in the Cave) – film
sensacyjny Tajlandia/
Irlandia 2019, reż. Tom
Waller (135 min)

STOPKLATKA

- 08:45 Robert Makłowicz** (222) - mag. kulinarny
- 09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher** (3/13) - serial krym. Aus. 2012
- 10:55 Górski lekarz XIV** (6,6/8) - serial obycz.
- 12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher** (4/13) - serial krym. Aus. 2012
- 14:05 Zajazd. Będzie się działo** (24,25) - serial fabularno-dok.
- 16:00 Katastrofy w przestworzach XII** (10,3,7/13) - serial dok.
- 19:00 Aukcja w ciemno III** (12,13/26) - serial dok.
- 20:00 Stan zagrożenia (Clear and Present Danger)** - film sens. USA/Meksyk 1994, reż. Phillip Noyce, wyk. Harrison Ford, Willem Dafoe, Anne Archer, James Earl Jones, Henry Czerny (175 min)
- 22:55 Rob Roy** - film przyg. - film sens. USA/USA 1995, reż. Michael Caton-Jones (175 min)
- 01:50 Jedna dusza** - dramat obycz. Polska 2023, reż. Łukasz Karwowski, wyk. Tomasz Schuchardt, Dawid Ogrodnik (130 min)

KINO POLSKA

- 07:30 Przygody Myszkii** (8) - serial dla dzieci Polska 1978
- 08:40 Reksio** - serial anim.
- 08:00 Miś Kudłatek** (7,8) - serial anim. Polska 1973
- 08:25 Boleki i Łoleki** (10/13)
- 08:45 Do przerwy 0:1** (4,5)
- 09:55 Chłopi: Boryna** (1) - film obyczajowy Polska 1973, reż. Jan Rybkowski
- 11:50 Chłopi: Jagna** (2) - film obyczajowy Polska 1973, reż. Jan Rybkowski
- 13:45 Żegnaj, Ameryko!** - komediodramat Niemcy/ Polska 1993, reż. Jan Schütte, wyk. Ya'akov Bodo
- 15:40 Motylem jestem, czyli romans czterdziestolatka** - komedia Polska 1976, reż. Jerzy Gruza
- 17:40 Stawka większa niż życie** (11,17/18) - serial woj.
- 20:00 Rozmowy nocą** - komedia romantyczna Polska 2008, reż. Maciej Żak, wyk. Magdalena Rózczyńska, Marcin Dorociński
- 22:00 Horror Story** - dramat obycz. Polska 2023, reż. Adrian Apanel, wyk. Jakub Zając, Michałina Olszańska
- 00:00 Wymyk** - film sens. Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz, Łukasz Simlat, Paweł Ferens

ALE KINO+

- 08:50 The Office PL III** (3,4) - serial komediowy
- 10:00 Bestia** (5,6/6)
- 12:05 Vera XIII** (3/3) - serial krym. Wlk. Brytania 2024
- 14:00 Konie Valdeza** (Valdez, il mezzosangue) - western USA/ Włochy/Hiszp./F 1973, reż. John Sturges, Duilio Coletti, wyk. Charles Bronson (120 min)
- 16:00 Shalako** - western - film Wlk. Brytania/Niemcy/ Hiszpania/USA 1968, reż. Edward Dmytryk, wyk. Sean Connery (135 min)
- 18:15 Vera XIV** (1) - serial krym. Wlk. Brytania 2025
- 20:10 Ból i blask (Dolor y gloria)** - dramat obyczajowy Hiszpania/ Francja 2019, reż. Pedro Almodóvar, wyk. Antonio Banderas, Asier Etxeandia (135 min)
- 22:25 Szpieg (Tinker Tailor Soldier Spy)** - thriller Wlk. Brytania/Francja/ Niemcy 2011, reż. Tomas Alfredson (150 min)
- 00:55 Superposition** - thriller Dania 2023, reż. Karoline Lyngbye, wyk. Marie Bach Hansen (125 min)

POLSAT FILM

- 07:30 Doktor Martin IX** (2/8)
- 08:30 Przyjaciółki XVI**
- 10:25 Świat według Kiepskich** (5,16,18,6) - serial kom.
- 14:05 Gru, Dru i Minionki** - film animowany USA 2017
- 15:55 New York Taxi** - komedia sensacyjna USA/Francja 2004
- 18:00 Whitney Houston: I Wanna Dance with Somebody** - film biograficzny USA 2022
- 21:00 Wystrzałowe wesele** - komedia USA 2022
- 23:15 Predator** - film s.f. USA 2018, reż. Shane Black
- 01:20 Ślad** (32/48) - serial krym.

FILMBOX+ ONE

- 08:05 Zagadki kryminalne panny Fisher III** (6/8)
- 09:15 Panna Scarlet i komisarz II** (2/6) - serial krym.
- 10:20 Panna Marple III** (3/4)
- 12:20 Hudson i Rex V** (8,9/20)
- 14:30 Poirot XI** (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2008
- 16:40 Strażnik Teksasu III** (25,21/25) - serial sens.
- 18:55 Poirot** (2/10) - serial krym. Wlk. Brytania 1989
- 20:00 RoboCop** - film s.f. USA 2014, reż. José Padilha, wyk. Joel Kinnaman, Gary Oldman
- 22:15 Uprowadzona II** - film sensacyjny Francja 2012

TVP KULTURA

- 08:30 Informacje kulturalne**
- 09:00 Dziewczyna i chłopak**
- 09:55 W drogę! (Jaddeh Khaki)** - dramat obycz. Iran 2022 (105 min)
- 11:40 Wniebowzięci** - film krótkom. PL 73 (55 min)
- 12:35 Reżyserzy VII**
- 13:35 Zielone kasztany** - film obycz. Polska 1986, reż. Wojciech Fiwek (90 min)
- 15:05 Barbara i Jan** (5,6)
- 16:15 Cyrk (The Circus)** - komedia USA 1928, reż. Charles Chaplin (80 min)
- 17:35 Gruby** (1) - serial młodzieżowy Polska 1973
- 18:15 Dzień, w którym umarła gwiazda rocka**
- 18:55 Rawhide II** (18)
- 20:00 Ella i John (The Leisure Seeker)** - film przyg. Włochy/Francja 2017, reż. Paolo Virzi (120 min)
- 22:00 Oasis – There We Were, Now Here We Are... The Making of Oasis** - film dok. USA/ Wlk. Brytania 2004
- 23:10 Dopiąć celu (Le battant)** - film sens. Francja 1983 (130 min)
- 01:20 Tonia** - dramat obycz. Polska 2023, reż. Marcin Bortkiewicz (95 min)

WARNER TV

- 08:00 Teraz albo nigdy! IV** (1)
- 09:00 Bajer z Bel-Air**
- 10:00 Prawo Agaty V** (5)
- 11:00 Pełniejsza chata IV**
- 12:05 Teraz albo nigdy! IV** (2,3)
- 14:00 Bajer z Bel-Air** (17,18,19,20/25) - serial kom.
- 16:05 Pełniejsza chata IV**
- 18:10 Sok z zuka** - komedia USA 1988, reż. Tim Burton
- 20:00 Uznany za niewinnego** - film sensacyjny USA 1990
- 22:30 Ostatni sprawiedliwy** - film sens. USA 1996
- 00:30 Zabójcza broń III** - komedia sens. USA 1992

PARAMOUNT

- 10:20 Iluzja II** - thriller USA/Hongkong 2016
- 13:00 Czarodziejki II** (7,8/22)
- 15:00 Pingwiny z Madagaskaru III** (4) - serial anim.
- 15:30 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia** - film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
- 17:55 Zwycięskie losy Jerry'ego i Marge** - film biograficzny USA 2022
- 20:00 Listy do Julii** - komedia romant. USA 2010, reż. Gary Winick, wyk. Amanda Seyfried
- 22:05 Prawo zemsty** - thriller USA 2009, reż. F. Gary Gray

HBO

- 09:50A potem się zobaczy** - komedia Włochy 2025, reż. Giovanni Calvaruso, wyk. Fabrizio Sansone, Ester Pantano (100 min)
- 11:30 Wyzwolenie** - dramat obycz. USA 2023, reż. Finn Taylor (100 min)
- 13:10 W skrócie** - komediodramat Niemcy 2024, reż. David Dietl (110 min)
- 15:00 Wielka mała koza** - film animowany USA 2026 (100 min)
- 16:40 Eleanor Wspaniała** - dramat obyczajowy USA 2025 (100 min)
- 18:20 Obóz Niedźwiedzi** - komedia Hiszpania/Portugalia 2025 (100 min)
- 20:00 Moja wina: Londyn** - komedia Wlk. Brytania/ Hiszp. 2024, reż. Charlotte Fassler (120 min)
- 22:00 Pieniądz elektroniczny: Tajemnica bit-coin** - film dok.
- 23:40 Koszmar minionej** - horror USA 1997 (100 min)
- 01:20 Człowiek w ogniu** - thriller Szwajcaria/Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2004 (145 min)

CINEMAX

- 09:25 Na skraju nadziei** - film krótkom. Nowa Zelandia 2024
- 10:00 Hulk** - film sens. USA 2003
- 12:20 Droga Mleczna** - dramat obyczajowy Izrael 2023
- 14:00 Dla niej wszystko** - film sens. USA/Francja 2008
- 16:10 Magia uczuć** - film przyg. USA/RPA/Indie/Wlk. Bryt. 2006, reż. Tarsem Singh
- 18:10 Piękna i bestia** - film fantasy F/Niemcy/Hiszpania 2014, reż. Christophe Gans
- 20:00 Fargo IV** (9,10,11/11)
- 22:25 Road House** - thriller USA 2024, reż. Doug Liman

ROMANCE TV

- 08:40 Górski lekarz** (4/8)
- 10:30 Rosamunde Pilcher: Lato nad morzem** - film obycz. Niemcy 1995
- 12:25 Rejs ku szczęściu** - serial obycz. Niemcy 2009
- 14:20 Malibu** - Namiot dla trojga - film obycz. Niemcy 22
- 16:15 Dr Nice** (3/4) - serial kom.
- 18:05 Górski lekarz** (5/8)
- 20:00 Inga Lindström: Róże na piasku** - melodramat Niemcy/ S 2021, reż. Marco Serafini
- 21:55 Wiele krów i czarna owca** - komedia Niemcy 2019, reż. Matthias Steurer
- 23:45 Górski lekarz** (5/8)

CANAL+ PREMIUM

- 08:30 Ida** - dramat obycz. - film Polska/Dania/Francja/ Wlk. Bryt. 2013 (80 min)
- 09:50 Jutro będzie nasze** - komediodramat Włochy 2023 (115 min)
- 11:45 Łąpu-Capu** (198)
- 11:50 Dalej jazda! 2** - komedia Polska 2026 (100 min)
- 13:30 Girl Climber. Wspinaczka** - film dok.
- 14:55 Balony** - film krótkom. Polska 2024 (30 min)
- 15:25 Tożsamość Bourne'a** - thriller USA/Niemcy/ Czechy 2002 (115 min)
- 17:20 Hollywood Buzz** (12)
- 17:45 Łąpu-Capu** (199)
- 17:50 Battleship: Bitwa o Ziemię** - film przyg. USA/Jap. 2012 (130 min)
- 20:00 Wolf Man** - horror USA/Irlandia/Nowa Zelandia 2025, reż. Leigh Whannell (100 min)
- 21:40 Skincare** - thriller USA/ Włochy 2024, reż. Austin Peters (95 min)
- 23:15 Wielka Warszawska** - film sensacyjny Polska 2025 (110 min)
- 01:05 Wcielenie zła** - horror Meksyk 2024, reż. Yossy Zagha, Jack Zagha Kababie (85 min)

TVN FABUŁA

- 09:50 Prawo Agaty VI** (4)
- 10:55 Lekarze II** (11)
- 11:55 Zapukaj do moich drzwi**
- 13:55 Prawo Agaty VI** (3)
- 14:55 Detektywi** - serial dok.
- 16:05 Na Wspólnej** (47,48)
- 17:10 Seriale: Rozmowy** (1)
- 17:50 Znowu mam 17 lat** - komedia USA 2009
- 20:00 Testosteron** - komedia Polska 2007
- 22:40 Każdy swój oddech** - thriller USA 2021
- 00:45 Bohemian Rhapsody** - film biograficzny USA/Wlk. Bryt. 2018, reż. Bryan Singer

AMC

- 07:45 W obiektywie** (18)
- 07:55 To nie jest kolejna komedia dla kretynów** - komedia USA 2001, reż. Joel Gallen
- 09:45 Tylko ty** - komedia romant. USA/Włochy 1994
- 12:05 Nasza niania jest agentem** - komedia USA 2010
- 13:50 Lara Croft: Tomb Raider**
- 15:45 Jumper** - film s.f. USA/ Kanada 2008, reż. Doug Liman
- 17:35 Star Trek** - film s.f. USA/ Niemcy 2009, reż. J.J. Abrams
- 20:10 Droga do Palomy** - thriller USA 2014
- 22:00 Podziemny krąg** - dramat psych. USA/Niemcy 1999

AXN

08:05 Ostry dyżur III (16/22)
09:10 Castle V (16,17/24)
11:10 Rekrut IV (9,10/22)
13:10 Dowody zbrodni III (19,20/23) – serial sens. USA 06
15:10 FBI III (6,7/15)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (12,13/24)
19:10 Castle V (18,19/24) – serial krym. USA 2013
21:05 Agenci NCIS: Hawaje II (20,21/22) – serial krym. USA 23
23:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VI (12,13/24)
00:55 Castle V (18/24)

EPIC DRAMA

08:55 Detektyw Murdoch XVIII
09:50 Wszystkie stworzenia duże i małe V (6/6)
10:50 Lekarze na start
12:25 Zatrącenie w miłości
13:30 Morderstwo w małym mieście II – serial krym.
14:20 Agenci NCIS XVI (3/24)
15:15 Panna Marple VI (3/3)
17:10 Komisarz Maigret (1/2)
19:00 Agenci NCIS XVI (4/24) – serial krym. USA 2018
20:00 Poirot III (9/11)
21:00 Detektyw Murdoch XIX
21:55 Agenci NCIS XVII (8/20)
22:55 Poirot III (9/11)
23:55 Agenci NCIS XVI

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (1, 2) – reality show Polska 2015
13:25 Kuchenne rewolucje (4, 5) – reality show Polska 25
15:35 Pary młode ponad miarę II (1,2) – serial dok.
17:40 Kuchenne rewolucje (14, 1, 10) – reality show
20:50 Projekt City (4,5/6) – serial dok. Polska 2026
21:50 Jestem z Polski VIII (7/17) – serial dok. Polska 2021
22:50 Ślub od pierwszego wejrzenia: Australia IX – serial dok.
00:15 Mroczne sekrety małżeńskie VII – serial dok.

TVN TURBO

08:20 Nic do zgłoszenia III
09:20 Samochód marzeń: Kup i zrób (3) – magazyn
10:15 Ciężarówką przez Stany IV (7/9) – serial dok.
11:15 101 napraw (4, 5)
12:15 Jeździć, obserwować II
13:00 Mobilni mechanicy (6, 7)
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5049)
18:15 Wojny samochodowe (13, 10) – program rozrywkowy
20:15 Moto kombat (7)
21:00 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia (7/8,12)
22:00 Raport Turbo (5049)

BBC FIRST

08:45 Lewis IX (4/6)
09:40 Ojciec Brown III (7/15)
10:40 Śmierć pod palmami VI
11:45 Z pamiętnika położnej
12:55 Ulica nadziei IV (8,1/8)
15:00 Ojciec Brown X (8/10)
16:00 Lewis IX (4/6)
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Mid-somer XV (5/6) – serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami VI
21:00 Line of Duty – Wydział wewnętrzny – serial sens.
23:25 Zaproszona – miniserial Wielka Brytania 2025

FX

08:00 Kości X (15/22)
09:00 SkyMed II (9/9) – serial obyczajowy Kanada 2023
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (2,3/25)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (5,6/22)
13:45 Agenci NCIS IX (7,8/24)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami IV (4,5/25)
17:25 Z Archiwum XIV (2,3/24)
19:15 Agenci NCIS: Sydney III (18/20) – serial krym.
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (7,8/22)
22:00 Zakłamanie
23:00 Z Archiwum XIV (3/24)

HGTV

08:05 Poszukiwacze domów
09:05 Remontujemy dom na plaży VIII – serial dok.
10:00 Najdziwniejsze domy na wynajem (5, 6) – reality show
11:05 Usterka XI (2,3)
12:35 Podwórkowa reaktywacja (7, 8, 9, 10) – magazyn
14:30 Mieszkanie na miarę II
16:25 Polowanie na ogród VI
18:15 Weekendowa metamorfoza (1) – reality show
19:05 Pogromcy chaosu (3)
20:05 Dorota w urzędzie IV
21:35 Będzie pięknie (6/8)
22:35 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:55 Karol III: rok koronacji
11:00 Rezydencje na Mauritiusie (9) – serial dok.
12:05 Najdziwniejsze brytyjskie domy III – serial dok.
13:05 Mistrzowie szycia (8) – program rozrywkowy
14:15 Wielkie brytyjskie wypieki (3) – pr. rozrywkowy
15:35 Zapraszam do stołu
17:40 Rezydencje na Mauritiusie (9) – serial dok.
18:45 Mistrzowie szycia (9)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (4) – pr. rozrywkowy
21:00 10 lat mniej w 10 dni II
22:00 Superchirurgi II (3)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół XI (6/22)
08:55 Przyjaciele V
11:55 Teoria wielkiego podrywu III (1,2,3,4,5,6/23)
14:30 Dwóch i pół XI (7,8,9,10/22) – serial kom.
16:30 Przyjaciele V – serial komediowy USA 1999
19:30 Teoria wielkiego podrywu III (7,8,9,10,11,12/23) – serial kom. USA 2009
22:00 The Office PL III (12,1/12) – serial kom.
23:05 Comedy Club (8, 9)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex V (2/13)
09:30 Rodzinka.pl VI (4/26)
10:05 Klan – telenowela
10:40 Ranczo (2,3/13)
12:30 Komisarz Alex V (3/13)
13:30 Ojciec Mateusz 32 (9,10)
15:25 Komisarz Alex V (4/13) – serial krym. Polska 2014
16:15 Na sygnale
17:25 Ranczo (4,5/13)
19:30 Ojciec Mateusz 32 (11)
20:25 Komisarz Alex XXV (9) – serial krym. Polska 2025
21:30 Ranczo (6,7/13) – serial komediowy Polska 2006
23:35 Ojciec Mateusz 32 (12)
00:30 Głina. Nowy rozdział

CANAL+ KUCHNIA

12:50 Michel Roux – sielskie smaki francuskiej kuchni III
13:50 Sekrety świata przypraw III (2) – serial dok.
14:45 U sąsiadów w kuchni XII
15:50 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (8)
16:10 Jakubik rozgryza Polskę (1) – mag. kulinarny
16:40 Jamie Oliver (4, 4)
18:30 Sachie w Nowej Zelandii
19:25 m jak mięso (4)
19:50 Zgrillowani (3)
20:15 m jak mięso (2, 3)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:55 Bitwa na smaki (4, 5)

CANAL+ DOMO

11:10 Ucieczka na wieś XXII
12:05 Wielkie projekty: Australia X – serial dok.
13:05 Pogromcy bałaganu (3)
14:05 Cudotwórcy – pod presją (2) – serial dok. USA 2026
15:00 Liczy się miejsce (9)
15:55 Daleko od miasta XV (10)
16:25 Małe-wielkie zmiany (1)
16:50 Gardeners' World (6)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty.
20:00 Daleko od miasta XI
21:00 Cudotwórcy – pod presją (3) – serial dok. USA 2026
22:00 Cztery pory roku w ogrodach Kew II – serial dok.

PLANETE+

13:45 Najpiękniejsze rzeki świata II (4/10) – serial dok.
14:45 Superskały. Historia wykuta w kamieniu (1/5)
15:50 Niezwykłe podróże koleją XIII (4/7) – serial dok.
16:55 Świat z góry (13,14/14)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV
18:40 Polowanie na króla piratów (2/3) – serial dok.
19:45 Wojna indochińska. 14 lat piekła (2) – serial dok.
20:50 Japonia czasu wojny
22:00 Premiera: 1936-1953. Hiszpańska zbrodnia domowa

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Wyprawa w nieznanne VI
11:00 Dżungla złota (7/7)
12:00 Psy policyjne (6/10)
13:00 Fantastyczne zwierzęta z Forrestem Galante (2/6)
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Ameryka Łacińska (4)
15:00 Złomowisko PL VIII
16:00 Łowcy opali VIII (9/20)
17:00 Celnicy na straży Niemiec
18:00 Polscy truckersi III
19:00 Nagi instynkt przetrwania VII (14/17) – serial dok.
21:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (9/11)
22:00 Złoto drwali II (5/8)

TVP HISTORIA

11:25 Wszystkie kolory świata
12:30 Podziemne Włochy II
13:30 Hitler: odliczanie
14:30 Janosik (6/13)
15:30 Sensacje XX wieku
17:55 1920. Wojna i miłość (7)
18:40 Warszawa 1920. Portret zagrożonego miasta – film dok.
19:15 Zamojski Festiwal Filmowy „Spotkania z Historią”: Studio festiwalowe (59)
19:45 Flesz historii (775)
20:15 Trzeci oficer (7/13)
21:05 Zapomniane dyktatury w Europie (2/2) – serial dok.
22:00 Kennedy, Sinatra i mafia

HISTORY

11:15 David Duchovny: archiwum tajemnic II (11)
12:10 Gwiazdy lombardu XXV
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (9/22)
14:50 Największe tajemnice świata VI (9/20) – serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 Zabić dyktatora (3/6)
18:10 Największe tajemnice świata VII (16) – serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Łowca historycznych skarbów (3) – serial dok.
22:00 Wojny magazynowe XVII (12) – serial dok. USA 2026

NATIONAL GEOGRAPHIC

11:00 Plemienna szkoła przetrwania: ekstremalne safari
12:00 Inżynieria po katastrofie (4,5,6/6) – serial dok.
15:00 Katastrofa w przestworzach XX (1/10)
16:00 Ukryte pod miastami (3)
17:00 Tajemnicze wyspy
18:00 Kluczowe tygodnie wojny – serial dok. Aus. 2020
20:00 Katastrofa w przestworzach XXIII (7/10) – serial dok.
21:00 Premiera: Ekstremalne katastrofy III (6) – serial dok.
23:00 Maszyny wagi ciężkiej

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici VIII
10:00 Gwiazdy lombardu XXIII
12:00 Tajemnice II wojny światowej – serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii XXII (4,5) – serial dok.
14:00 Kroniki Hitlera (3/13)
15:00 Truckersi przez Aus. IX (1/13) – serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka VII
18:00 Rolnicy. Podlasie V
20:00 Galileo – pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii VI
23:00 Obóz zagłady w Treblince. Relacje ocalałych

BBC EARTH

10:25 Życie na pustkowiu VIII
11:25 Zabójcza pogoda V
12:30 Dzikie połow (3/8)
13:30 Parki narodowe z lotu ptaka: Irlandia (3/3)
14:30 W okowach mrozu VI
16:35 Największe zagadki nauki (6/6) – serial dok.
17:00 Parki narodowe z lotu ptaka: Irlandia (3/3) – serial dok.
18:45 Dzikie połow (4/8)
19:45 Planeta zmian (2/2) – serial dok. USA/Wlk. Bryt. 2022
20:55 W okowach mrozu VI
22:55 Cała prawda o antybiotykach – film dokumentalny

POLSAT VIASAT HISTORY

10:15 Z popiołów II wojny światowej (2) – serial dok.
11:20 Tajne bazy nazistów IV
12:25 Wikingowie: narodziny imperium (1,2,3/6) – serial dok.
15:20 Kobiety wikingów: nieznaną historię – film dok.
16:30 Punkty zwrotne II wojny światowej (6/6) – serial dok.
17:35 Z popiołów II wojny światowej – serial dok.
18:50 Konkwiastodory (4/6)
19:45 Wielkie konflikty
20:50 Adolf Hitler: zrozumieć dyktatora (3/6) – serial dok.
22:05 Królowe, które zmieniły świat (3/6) – serial dok.

bańsiowy – to Sezam	naświetlany na sznurku	odmiana chacie-donu	ciężka i szybka odpowiedź	nowy znak	zwój łfici podwie-szony po bokach	przyczyna miażdżycy	zapewnianie		drwina zawarta w wypowiedzi	ser plesniowy	kozacki sznur do chwytania koni	model Opła (anagram: Galia)		werwa		passy przy wędzidle			
							góry przenosi												
samiec konia	kapiełko na Riwierze Włoskiej	2	18	7	16	5	chor-wacka wyspa	6	14	19	5	Stone, pisarz	7	5	14	7	10	18	Clark Gable
matka Apollina	5	19	9	19	8	8	Wesoły ... – w „Mistur”	2	5	2	15	16	11	kołor fioletowy ... Lerska	8	7	8		
		17	2	10	19	8	7	19	10	19	19	4	19	15					
odbicie tenisowe z rotacją		poziomy pas zdobiający elewację	12	zbudował arkę	10	2	16		10	7	1	7	10	19	... Jones i ostatnia krucjata		otoczona górami		
				np. „Przyja-ciółki”	4	12	1	17	19	18		10							
piękno lic					19	17		2	bronii się jeszcze z Wież Alpuhary	19	8	15							
na głowie kakadu		... Roman-towska		długo-wieczne drzewo iglaste	12	16	11	3	2	13	19	atrakcja gdynskiego Orłowa		górzysta kraina w Grecji		wiśniowy w tytule dramatu Czechowa			
				... dla atletry		5	7	19		dopaso-wana pokrywa									
parkowy krzew		... Isaura” tele-novela					8	10	7		kamień piekielny								
stan dewa-stacji		Jessica, aktorka			ryżowa papka			7		nadaje smak tonikowi			F dla fizyka						

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	

Rozwiązanie krzyżówki

4	5	16	3	10	7	19	10	19
19	8	17	19	10	19			

Rozrywka w „Wyborczej”
Codzienna porcja łamigłówek od poniedziałku do soboty na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

JAK ROZWIĄZAĆ SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramiczną” należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną. Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki. W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane” litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-19). Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratek w polu „rozwiązanie krzyżówki”.

Rozwiązanie z wydania 7 sierpnia: GITARA ELEKTROAKUSTYCZNA

Jeszcze więcej rozrywek w aplikacji i na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

APLIKACJA WYBORCZEJ

📱 🔍 ⚙️ 📶

PROSTO Z POLSKI

TYGODNIK

Piątek – niedziela, 14-16 sierpnia 2026 | Redaktor prowadzący Leszek Frelich

Wyborcza.pl

Ktoś chce zniszczyć popularnego starostę z Polic, Kurda z pochodzenia

Atakował go poseł Matecki

Rodzina Shivana Fate, w wyniku arabizacji Kurdów przez władze Syrii, musiała zmienić nazwisko na Mohammad. Po latach wrócił do nazwiska rodowego. To wystarczyło, by dziś szczuć na niego ponownie.

Adam Zadworny

„Wiecie, że starostą powiatu polickiego został Syryjczyk Shivan Fate? Oczywiście z Koalicji Obywatelskiej, oczywiście wszystkie lewackie media piałły z zachwytem, że Kurd został starostą. Oj, jak tolerancyjnie!” – pisał po zwycięstwie kandydata KO szczeciński poseł PiS Dariusz Matecki, znany głównie z inicjowania hejtu w internecie (obecnie jest sędzią za defraudację pieniędzy Funduszu Sprawiedliwości i Lasów Państwowych). Matecki nie ceni kurdyjskiego starosty, sugerował nawet, że ten chce usunąć Matkę Boską z Dziesiątkiem Jezus z herbu Polic, choć chodziło o promocyjne logo, a nie herb.

Teraz Shivan Fate znów jest atakowany.

Polityczna kariera Shivana Fate

Police to 32-tysięczne miasto koło Szczecina, znane głównie z wielkich zakładów chemicznych. Starosta i radny powiatu polickiego urodził się w Syrii w 1980 roku. Ma kurdyjskie pochodzenie, ale czuje się Polakiem.

Przyjechał do Polski w 1999 roku, od 2000 roku płaci w Polsce podatki, bo zaczął pracować już po pierwszym roku studiów. W 2011 roku, po 12 latach pobytu w Polsce i trzech latach czekania na rozstrzygnięcie wniosku o przyznanie polskiego obywatelstwa, został obywatelem RP. Wcześniej pracował m.in. w Straży Granicznej, gdzie był tłumaczem – zna język polski, angielski, arabski i kurdyjski.

Fate stał się rozpoznawalny w 2018 roku, gdy jako jedynka na liście Koalicji Obywatelskiej uzyskał w wyborach samorządowych najlepszy wynik w swoim okręgu.

Poparcie dla niego było wtedy uznawane za zwycięstwo Polskiej tolerancyjnej i przejaw rozsądku wyborców mieszkających przy polsko-niemieckiej granicy. W radzie powiatu pełnił funkcję przewodniczącego komisji zdrowia, bezpieczeństwa, pomocy społecznej i polityki rodzinnej, zasiadał też w komisji budżetu, finansów i mienia powiatu. Był ceniony za swoją pracę i zaangażowanie w lokalne sprawy. Kiedy w 2024 r. utrzymał mandat radnego powiatu, został wybrany starostą powiatu polickiego

„Wróć do Kurdystanu!”

Na swoim terenie jest rozpoznawalny i lubiany, ale mierzy się też z hejtem. Na przykład jeden z lokalnych polityków, po tym, jak Fate został starostą, oświadczył, że tylko osoby polskiej narodowości powinny zasiadać we władzach ustawodawczych czy wykonawczych.

• Starosta policki Shivan Fate. FOT. Cezary Aszkiewicz / AGENCJA WYBORCZA.PL

Shivan Fate zareagował wtedy na to na swoim profilu w internecie: „Wolność słowa kończy się tam, gdzie zaczyna się naruszanie godności drugiego człowieka. Moja godność, moje dobre osobiste zostały naruszone. Chcę dziś powiedzieć jasno i stanowczo: Stop nienawiści, stop hejtowi, stop dzieleniu ludzi na lepszych i gorszych. Polska to mój dom. Kocham ten kraj i wierzę, że jego siłą jest różnorodność, wspólnota i szacunek – nie krew, nazwisko czy pochodzenie”.

– Wróć do Kurdystanu! – krzyknął do niego w tamtym czasie jeden z radnych.

W rozmowie z „Wyborczą” Fate mówił wtedy: „Ta nienawiść, która teraz wzbiera wśród nas, Polaków, jest chora. Nie mamy szacunku do siebie nawzajem. 26 lat temu, gdy przyjechałem do Polski, było inaczej. Ludzie byli życzliwi. (...) Zaczynamy sami siebie niszczyć od środka. Jak choroba. To niedobry znak. Musimy sobie z tym poradzić”.

W Syrii też była komuna

Teraz Fate mierzy się z kolejnym atakiem. Lokalny portal „Głos Miasta Police” opublikował sensacyjny materiał pod tytułem: „Shivan Fate czy Mohammad?”.

Jak twierdzi lokalna redakcja, „do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęły oficjalne wnioski weryfikacyjne i nadzorcze dotyczące oświadczenia majątkowego starosty polickiego Shivana Fate”. Chodzi o to, że w swoim oświadczeniu majątkowym starosta podał nazwisko rodowe Fate, a w kwitach Instytutu Pamięci Narodowej jego rodowe nazwisko to Mohammad.

IPN zajmuje się weryfikacją oświadczeń lustracyjnych – sprawdza, czy kandydat na radnego nie współpracował z komunistycznymi służbami, a nie majątkowymi. – Wszystkie

osoby, które pełnią funkcje publiczne trafiają do naszego zbioru, ale niektóre z adnotacją, że nie muszą składać oświadczenia lustracyjnego, jak obecny starosta policki – tłumaczy Sebastian Kaniewski, pełniący funkcję rzecznika prasowego szczecińskiego IPN.

Fate z SB współpracować nie mógł, bo w czasach PRL mieszkał w Syrii, a kiedy w Polsce upadł komunizm miał 9 lat. – Można powiedzieć, że w tamtych czasach w Syrii też był rodzaj komuny – śmieje się starosta. – Nie było demokracji, władze dostawały instrukcje z Moskwy, z którą współpracowały.

Nie wie jednak, dlaczego jego nazwisko rodowe w materiałach IPN to wciąż Mohammad, skoro je zmienił w 2011 r. na prawidłowe, czyli Fate.

Wnioski o ściganie Kurda

Z portalu „Głos Miasta Police”: „Podanie nieprawdopodobnych danych identyfikacyjnych poprzez zmianę lub zatajenie nazwiska rodowego stanowi podanie nieprawdy w dokumencie składanym pod rygorem odpowiedzialności karnej, wynikającej z art. 233 § 1 Kodeksu karnego” – zaznaczono w treści uzasadnienia skierowanego do wojewody. Według lokalnego portalu, do urzędu wojewódzkiego trafił też wniosek „o wszczęcie postępowania w przedmiocie wygaszenia mandatu radnego Fate”, odwołania go z funkcji starosty polickiego, a także powiadomienie prokuratury o przestępstwie i uruchomienie CBA, które miałyby ścigać starostę Kurda.

W rzeczywistości żadne „oficjalne wnioski weryfikacyjne i nadzorcze”, o których pisze lokalny portal, nie dotarły do urzędu wojewódzkiego, weryfikującego rutynowo oświadczenia majątkowe starostów.

– Dostaliśmy jedynie anonimowe wnioski w tej sprawie – powiedział nam w czwartek

Piotr Pieleszek z biura prasowego Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie. – Dział prawny zastanowi się, czy i jaki bieg im nadać.

Przymusowa zmiana nazwisk

W przeszłości Fate był atakowany przez działaczy PiS, telewizję Republika i ludzi, którzy się bali, że skoro w Policach są trzy katolickie kościoły, to Kurd jako starosta wybuduje trzy meczety. Teraz hejt wraca.

Starosta jest na urlopie, ale odniósł się do sprawy w oświadczeniu: „Urodziłem się w Syrii jako Kurd. Moje korzenie, moje nazwisko rodowe i historia mojej rodziny sięgają wielu pokoleń. To dziedzictwo, które zostało mi przekazane przez moich przodków i które zawsze było częścią tego, kim jestem”.

W oświadczeniu tłumaczy też trudną historię swojego narodu. Po dojściu do władzy w Syrii partii Baas w 1963 roku, państwo prowadziło politykę arabizacji, której skutki dotknęły wiele pokoleń Kurdów. „Ograniczono możliwość publicznego używania języka kurdyjskiego, utrudniano pielęgnowanie kurdyjskiej kultury i tradycji, zmieniano nazwy miejscowości z kurdyjskich na arabskie, a administracja państwowa często wymagała dostosowania imion i nazw do arabskiego systemu” – pisze Fate, dodając w rozmowie z „Wyborczą”, że zmieniano nie tylko nazwiska, ale nawet nazwy gór i rzek.

Podobna historia Polaków i Kurdów

Represje dotknęły również kurdyjską rodzinę Fate, której przymusowo zmieniono nazwisko na arabskie Mohammad.

– Kiedy w 2011 r. dostałem polskie obywatelstwo, mogłem w końcu zmienić nazwisko Mohammad, które tak naprawdę było mi obce, na prawdziwe, rodowe, rodzinne – Fate, dobrze znane od pokoleń w naszym kurdyjskim regionie – mówi „Wyborczej”.

Więcej napisał w oświadczeniu: „Moja decyzja o powrocie do prawdziwego nazwiska rodowego, już jako obywatela Polski, była świadomym i osobistym wyborem. Nie była próbą ukrycia cokolwiek, nie była działaniem przeciwko komukolwiek i nie miała na celu wprowadzenia nikogo w błąd”.

Jest przekonany, że Polska jest krajem, który rozumie znaczenie pamięci i tożsamości. „Przez 123 lata zaborów Polacy żyli pod obcą administracją, która w wielu miejscach próbowała ograniczać polski język, kulturę i narodową świadomość. Mimo tych trudnych czasów Polacy zachowali swoją historię, tradycję, nazwiska i przywiązanie do własnych korzeni. Dzięki temu kolejne pokolenia mogły odbudować swoją wspólnotę i swoje państwo” – pisze Kurd, który w Syrii ostatni raz był 21 lat temu.

I po raz kolejny powtarza, że czuje się Polakiem, rozumie polską historię i podkreśla szacunek do Polski. Ale nie rozumie, dlaczego wciąż musi się z czegoś tłumaczyć. Teraz także z nazwiska, które musiał przyjąć pod przymusem. ●

Szkolą urzędników, jak odmawiać transkrypcji ślubów par jedнопłciowych

Oferują gotowe druki

Specjalne szkolenie dla kierowników USC, gotowe wzory decyzji odmownych i instrukcje kontaktu z organizacjami LGBTQIA+. Tym zajmują się prawnicy z czasopisma „Metryka”.

Kamil Kulig

W opisie szkolenia dla urzędników stanu cywilnego, organizowanego przez czasopismo „Metryka” z Lublina, uczestnicy mogą przeczytać, że „otrzymają na szkoleniu drogą elektroniczną przewodnik postępowania dla kierowników USC: w razie wniesienia wniosku o transkrypcję zagranicznego dokumentu potwierdzającego zawarcie małżeństwa przez osoby tej samej płci wraz z uaktualnioną ponownie wersją decyzji odmownej kierownika USC, a także postępowania z ewentualnymi pytaniami od organizacji działających na rzecz osób LGBTQIA+ i dziennikarzy”.

I dalej: „Zostanie dokonana ponownie analiza orzecznictwa krajowego i zagranicznego oraz studium przypadku. Dyskusja i odpowiedzi na pytania. Uczestnicy dostaną także certyfikat ukończenia tej formy szkolenia oraz fakturę VAT”.

URZĘDNICY SZKOLĄ SIĘ, JAK ODMAWIAĆ PAROM LGBT

Czasopismo jest wydawane przez Fundację Instytut Naukowy im. Prof. Józefa Litwina zarejestrowaną przy ul. Jacka Woronieckiego 7/32 w Lublinie. Pod tym samym adresem mieści się też redakcja „Metryki”.

Szkolenie, na którym można otrzymać gotową decyzję odmowy transkrypcji małżeństwa, kosztuje 330 zł netto od jednego uczestnika, a dla prenumeratorów „Metryki” – 299 zł netto.

Z Centralnego Rejestru Umów, który ruszył 1 lipca, wynika, że tylko od tego czasu z odmowy dokonania transkrypcji szkolili się urzędnicy ze Starych Babic, Sierpca, Kraśnika, Konstantynowa Łódzkiego, Ostrowa Wielkopolskiego, Olawy, gmin Gubin, Czerwonak, Lubawka, Czechowice-Dziedzice, Lubniany, Brzeziny.

Co ważne – w zespole redakcyjnym czasopisma „Metryka” jest Bartosz Głowacki, kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Lublinie, który nie zgodził się na zmianę stanu cywilnego Alicji i Jolanty Sienkiewicz-Prochowicz. W piątek 31 lipca odebrały transkrypcję małżeństwa zawartego na portugalskiej Maderze. Ale USC w Lublinie nie wprowadził zmian w rejestrze PESEL.

– Obecnie mamy sytuację, gdzie Jolanta i Alicja w Warszawie byłyby potraktowane zupełnie inaczej. Miałaby transkrypcję wydaną bez tytułu spotkań, bez tytułu rozmów i bez tytułu problemów i byłaby ona z miejsca połączona ze zmianą stanu cywilnego – podsumowała na wczorajszej (5 sierpnia) konferencji prasowej przed budynkiem USC w Lublinie, Maja Heban ze stowarzyszenia „Miłość nie wyklucza”.

– Czasopismo „Metryka” organizuje od wielu miesięcy szkolenia z tego, jak odmawiać transkrypcji, twierdząc, że jest to działanie bezprawne, że to łamanie prawa, które obowiązuje w Polsce, że urzędnicy nie mogą tego robić, są urzędnikom nawet przekazywane gotowe wzorce decyzji odmownych, żeby im to ułatwić – podkreślała.

Przypomnijmy, że w marcu Naczelny Sąd Administracyjny nakazał dokonanie transkrypcji aktu małżeństwa dwóch mężczyzn, którzy pobrali się w Berlinie. Wcześniej, w listopadzie zeszłego roku Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu stwierdził, że Polska, nie uznając takich małżeństw, łamie unijne prawo. W ślad za tym minister cyfryzacji wydał rozporządzenie zezwalające na transkrypcję aktów małżeństw jedнопłciowych zawartych za granicą. A w lipcu Trybunał Konstytucyjny pod przewodnictwem Bogdana Świączkowskiego uznał, że to rozporządzenie jest niezgodne z konstytucją.

Dr Piotr Kasprzyk, redaktor naczelny „Metryki” przyznaje, że szkoli urzędników, jak skutecznie odmówić transkrypcji małżeństw jedнопłciowych.

– Od 26 lat zajmuję się rejestracją stanu cywilnego i stoję na straży prawa. Nie kieruję się światopoglądem i nie jestem przeciwny żadnej grupie społecznej. Naszym celem jest to, aby rejestr stanu cywilnego był rejestrem referencyjnym, a dokumenty stanu cywilnego wywoływały jasne i jednoznaczne skutki prawne – mówi „Wyborczej” dr Kasprzyk.

– Dziś mamy do czynienia z sytuacją prowadzącą do chaosu prawnego. Jeżeli zmienią się ustawy lub umowy międzynarodowe, dostosujemy się do nich i będziemy szkolić, jak transkrybować akty małżeństw. Ale obecnie art. 29 ust. 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego zawiera zamknięty katalog stanów cywilnych obowiązujących w Polsce. Nie można oczekiwać od kierowników Urzędów Stanu Cywilnego, by działali bez podstawy prawnej. Wystawia-

• Alicja i Jolanta Sienkiewicz-Prochowicz wciąż czekają na pełne uznanie ich małżeństwa zawartego w Portugalii

FOT. JAKUB ORZECZOWSKI /
AGENCJA WYBORCZA.PL

nie dokumentów, które nie wywołują przewidzianych prawem skutków, podważa zaufanie obywateli do państwa – dodaje.

Dodał, że dotychczas nie zapadło orzeczenie, które wprost nakazywałoby sporządzenie aktu z jednoczesną zmianą stanu cywilnego w rejestrze PESEL.

W podobny sposób odmowę wpisania do rejestru tłumaczą lubelscy urzędnicy. „Zgodnie z art. 29 ust. 2 Prawa o aktach stanu cywilnego w akcie stanu cywilnego określa się następujące stany cywilne: panna, kawaler, zamężna, żonata, rozwiedziona, rozwiedziony, wdowa, wdowiec. Ustawodawca nie wprowadził zmian statusu „żonata”, „zamężny” i na chwilę obecną kwestia ta nie została uregulowana przez ustawodawcę” – poinformowała Beata Pietryczuk z biura prasowego Urzędu Miasta Lublin, pytana przez nas, dlaczego urzędnicy nie zmienili stanu cywilnego Jolanty i Alicji.

Ostatecznie pytanie w tej sprawie UM Lublin przesłał wojewodzie, a ten przekazał je Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Tymczasem Alicja i Jolanta z Lublina nadal czekają na pełne uznanie ich małżeństwa zawartego przed trzema laty na Maderze.

Kiedy wróciły do kraju, poszły do Urzędu Stanu Cywilnego w Lublinie, z wnioskiem o transkrypcję aktu ślubu zawartego za granicą. Urzędnicy zgody nie dali. Lublinianki odwołały się do wojewody, jednak decyzję USC podtrzymał zarówno poprzedni wojewoda Lech Sprawka z Prawa i Sprawiedliwości, jak i obecny – Krzysztof Komorski z Koalicji Obywatelskiej. Obaj powołali się na porządek prawny obowiązujący w Polsce. Alicja i Jolanta poszły więc do sądu. Wyrok zapadł 20 marca bieżącego roku: sąd nakazał dokonać transkrypcji.

– Wymaga w tym miejscu podkreślenia, to, że przepisy Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej przyznają każdemu obywatelowi

Unii prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, zakazują wszelkiej dyskryminacji, między innymi ze względu na płeć i orientację seksualną – uzasadniała wyrok lubelskiego sądu sędzia Iwona Tchórzewska.

ODEBRAŁY TRANSKRYPCJĘ, ALE... NADAL SĄ PANNAMI

Transkrypcję swojego małżeństwa odebrały w piątek 31 lipca, ale... zamiast radości było rozczarowanie.

Wyrok się uprawomocnił, ale okazało się, że kobiety znowu muszą odłożyć „trzeci ślub”, bo Urząd Stanu Cywilnego w Lublinie nie wprowadził zmian w rejestrze PESEL. Kobiety uważają, że wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego nie został w pełni i skutecznie wykonany. Mówiły o tym na wczorajszej (5 sierpnia) konferencji prasowej pod USC w Lublinie.

Jolanta: – To oznacza, że zgodnie z rejestrem PESEL jesteśmy pannami i w praktyce być może uniemożliwi nam to korzystanie z jakichkolwiek świadczeń, z których mogą korzystać małżonkowie.

Alicja: – Jak się okazuje, wciąż jesteśmy pannami. Czyli co? Znowu mogę zawrzeć ślub z mężczyzną i będę miała już dwa akty ślubu z polskim małżonkiem. Który będzie ważniejszy? – pytała retorycznie.

– Ja bym bardzo chciała, żeby Lublin w końcu zdecydował się, czy chce być Europejską Stolicą Kultury, czy być bastionem i wzorem dla innych miast, jak łamać podstawowe prawa mniejszości – podsumowała Jolanta.

W lubelskim USC usłyszeliśmy, że jego kierownik Bartosz Głowacki jest na urlopie. Jego zastępczyni odesłała nas do biura prasowego UM Lublin. Tam wysłaliśmy pytania. Czekamy na odpowiedź. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34440564

14-15-16.08

Olsztyn green festival

NA WARMII I MAZURACH

VITO BAMBINO

SISTARS

BASS ASTRAL

HUBERT.

IGO

RALPH KAMINSKI

KASIA LINS

JOHN PORTER

KASIA SIENKIEWICZ

MERY SPOLSKY

VOO VOO

MISIA FURTAŁ

HELA

BARTEK KRÓLIK

OFELIA

PRZEBIŚNIEGI

RUNFORREST

SONBIRD

THE CASSINO

ZABŁOCKI/MOZIL

PIOTR ZIOŁA

KACPERCZYK

SOKÓŁ

GRZEGORZ TURNAU

ZAŁEWSKI

ARTUR ROJEK

PEZET

3 SCENY, 30 KONCERTÓW, TEATRY I STAND-UPY NAD JEZIOREM UKIEL

A → Z

POCZUJ LATO!

WYBORCZA.PL

ING

Energia

buena

Casablanca

LECH

NASK

dobra energia

KORT SPERA

OSIR

CCcolino

essence

INSTAX

Jordan

Alcon

BERNARDINI

MPEC

zoo

GALEON

Auto

COOPER

PEKOPOL

REMONDIS

267

chillizet

BAZILIX

ams

COHELIO

helios

helios

Yogurette
różne rodzaje
1 kg = 12,48 €
opak. 4 x 100 g
= 400 g

-20%
4.99

Toffifee
różne rodzaje
1 kg = 8,88 €
opak. 15 sztuk
= 125 g

-25%
1.11

**Soczki
Capri-Sun**
różne rodzaje
1 l = 1,75 €
opak. 10 x 200 ml

-18%
3.49

**Czekoladki
Duplo lub
Kinder**
różne rodzaje
1 kg = 13,45/11,75 €
opak. 328/378 g

-19%
4.44

Nutella
1 kg = 7,31 €
opak. 450 g

-17%
3.29

**Prażynki
serowe
Wasa
Cheddar**
1 kg = 12,90 €
opak. 100 g

-41%
1.29

**Haribo
Stixx**
różne rodzaje
1 kg = 6,34/5,55 €
opak. 175/200 g

-34%
1.11

**Ciasteczka
Prinzen
Cremys**
różne rodzaje
1 kg = 9,24 €
opak. 172 g

-20%
1.59

Wszystkie ceny w euro.

EDEKA center • Landgrabenpark 1 • 16303 Schwedt/Oder • godziny otwarcia: pon. – sob. 8:00 – 20:00

Wydawca: Dritte EDEKA-Markt Minden-Hannover GmbH, Wittelsbacherallee 61, 32427 Minden

Szczecin/34445913

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU Burmistrz Polic

ogłasza pierwszy przetarg ustny nieograniczony na **sprzedaż** następującej części nieruchomości gruntowej położonej w rejonie ulicy Polnej w Trzebieży, w obrębie ewidencyjnym Trzebież 2, gmina Police:

NUMER DZIAŁKI	POWIERZCHNIA	CENA WYWOŁAWCZA NETTO*	WADIUM	MINIMALNE POSTĄPIENIE
1104/30	990 m ²	120 000,00 zł	6 000,00 zł	2 000,00 zł

*Do ceny ww. nieruchomości netto zostanie doliczony podatek VAT w stawce 23 % - zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku od towarów i usług. Stawka podatku VAT może ulec zmianie w przypadku zmiany wyżej wymienionej ustawy.

Dla ww. działki prowadzona jest księga wieczysta numer **SZ25/00021427/1**. W dziale III przedmiotowej księgi wieczystej wpisana jest służebność gruntowa przejęcia i przejazdu, która nie dotyczy ww. nieruchomości.

Opis nieruchomości:

Działka usytuowana jest po zachodniej stronie ulicy Polnej. Działka posiada dość regularny kształt, teren równy, trawiasty, porośnięty samosiejkami drzew i krzewów oraz pojedynczymi drzewami. Bezpośrednie otoczenie stanowią tereny niezabudowane, przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i pojedyncze budynki mieszkalne jednorodzinne. W ulicy Polnej znajdują się sieci uzbrojenia terenu. Dojazd do parceli zapewniony drogą utwardzoną tłuczniem.

Przeznaczenie nieruchomości i sposób zagospodarowania:

Zgodnie z Uchwałą Nr XLV/345/01 Rady Miejskiej w Policach z dnia 20 grudnia 2001 roku w sprawie zmian w planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego gminy Police, w części dotyczącej miejscowości Trzebież (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 05.04.2002 r. Nr 14, poz. 256), działka nr 1104/30 z obrębu Trzebież 2, znajduje się w granicach terenu elementarnego oznaczonego na planie symbolem **7/6 MJ**, tj. zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Teren działki nr 1104/30 z obrębu Trzebież 2, znajduje się w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 – Zalew Szczeciński (PLB320009).

Przetarg odbędzie się w dniu 16 września 2026 r. o godzinie 9⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Policach, ul. Stefana Batorego 3 (I piętro, sala konferencyjna – pok. nr 32).

Ogłoszenie wywieszono na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Policach przy ul. Stefana Batorego 3 i ul. Bankowej 18.

Pełna treść ogłoszenia dostępna jest również na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Policach (www.police.pl) i Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Police.

Informacje na temat zbywanej nieruchomości można uzyskać w Wydziale Gospodarki Gruntami Urzędu Miejskiego w Policach przy ul. Bankowej 18, pok. 217, 211 lub telefonicznie pod numerami 91-43-118-97, 91-43-118-91.

Szczecin/34447590

OBWIESZCZENIE STAROSTY ALEKSANDROWSKIEGO z dnia 5 sierpnia 2026r.

Na podstawie art. 11f ust. 3 i 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024r. poz. 311)

zawiadamiam

na wniosek Wójta Gminy Waganiec, ul. Dworcowa 11, 87-731 Waganiec działającego za pośrednictwem Pana Mariana Ziemeckiego (adres w aktach sprawy) z dnia 18.05.2026r. z ostatnim z dnia 27.07.2026r. Starosta Aleksandrowski wydał w dniu 05.08.2025r. decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej Nr 3/2026, znak sprawy: AB.6744.5.2026 dla inwestycji p.n

„Przebudowa drogi gminnej nr 160525C w miejscowości Wiktorzyn”

w miejscowości: **Wiktorzyn**

gmina: **Waganiec**

nr ewidencyjny gruntów: **25/2, 59/3, 59/6, 59/7, 59/8, 60/1, 60/2, 61/1, 68/2, 68/5, 70/2, 71/1, 72/1, 73/1, 74/1, 75/2, 75/3, 75/4, 76/3, 76/4, 78/1, 96/4, 96/6, 97/2, 97/3, 97/4, 99/1**

Wniosek obejmuje projekt podziału nieruchomości o numerze ewidencyjnym:

25/2 – obręb Wiktorzyn (działki powstałe po podziale 25/3 i 25/4)
59/3 – obręb Wiktorzyn (działki powstałe po podziale 59/15 i 59/16)
59/6 – obręb Wiktorzyn (działki powstałe po podziale 59/13 i 59/14)
59/7 – obręb Wiktorzyn (działki powstałe po podziale 59/19 i 59/20)
59/8 – obręb Wiktorzyn (działki powstałe po podziale 59/17 i 59/18)
61/1 – obręb Wiktorzyn (działki powstałe po podziale 61/3 i 61/4)
68/2 – obręb Wiktorzyn (działki powstałe po podziale 68/7 i 68/8)
75/2 – obręb Wiktorzyn (działki powstałe po podziale 75/5 i 75/6)
76/4 – obręb Wiktorzyn (działki powstałe po podziale 76/6 i 76/7)
78/1 – obręb Wiktorzyn (działki powstałe po podziale 78/3 i 78/4)

które w części będą przejęte na rzecz **Gminy Waganiec**, zgodnie z art. 12 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych.

Wniosek obejmuje działki o numerach ewidencyjnych:

60/1, 68/5, 71/1, 72/1, 75/3, 96/4, 97/3, 99/1 – w miejscowości Wiktorzyn, gmina Waganiec,

które w całości będą przejęte na rzecz Gminy Waganiec na zasadach jw.

Informuję, że z aktami sprawy strony mogą zapoznać się w Starostwie Powiatowym w Aleksandrowie Kujawskim, ul. Słowackiego 8, Wydział Architektury i Budownictwa, pokój Nr 225 w godzinach 7⁰⁰ do 16⁰⁰ w dniach pracy Urzędu po wcześniejszym telefonicznym umówieniu. W tym samym miejscu, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia istnieje możliwość składania uwag i wniosków (znak sprawy: AB.6744.5.2026).

Niniejsze obwieszczenie zostaje podane do publicznej wiadomości w prasie lokalnej, na stronie internetowej i tablicach ogłoszeń: Starostwa Powiatowego w Aleksandrowie Kuj., Urzędu Gminy Waganiec oraz w miejscowości Wiktorzyn.

**STAROSTA ALEKSANDROWSKI
LIDIA TOKARSKA**

nekrologi.wyborcza.pl

ODESZLI.pl

**Zamieść:
nekrolog
kondolencje
wspomnienie**

**nekrologi@wyborcza.pl
pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383,
22 55 55 399, 22 55 55 555**

Kontrowersyjna inwestycja w Zabłudowie

Farmy fotowoltaiczne na blisko tysiącu hektarów

– Skala planowanych inwestycji to bezprecedensowy atak na podlaski region – alarmują mieszkańcy gminy Zabłudów niedaleko Białegostoku.

Maciej Chołódowski

Ziemie w niespełna 10-tysięcznej gminie Zabłudów są liche – czwartej i piątej klasy. Krajobraz stanowią tu głównie łąki i pola kukurydzy, rzepaku czy słonecznika. Na horyzoncie rozciągają się kopuły cerkwi, rzadziej katolickich wież kościelnych. Niemal na każdym słupie przy głównych drogach bociany opiekują się młodymi w swoich gniazdach. Wiele domów ma charakterystyczne dla tej części Podlaskiego wielobarwne okiennice. Ten sielski krajobraz wkrótce ma zniknąć.

FARMY TRWALE ZMIENIAJĄ KRAJOBRAZ

– To, że żadnych form ochrony przyrody tu nie ma, nie oznacza, że farmy fotowoltaiczne nie będą miały negatywnego wpływu na sąsiadujące z tymi terenami obszary chronione. Z całą pewnością przyrody nie ochronią płoty, jakie mają te farmy otaczać – zwraca uwagę Anna Jaroszewicz, mieszkanka wsi Folwarki Wielkie.

To ona stanęła na czele społecznego komitetu protestacyjnego, jaki zawiązał się w sprzeciwie wobec planów postawienia w kilku tutejszych wioskach paneli fotowoltaicznych i magazynów energii – w sumie aż na około tysiącu hektarach.

Jaroszewicz na co dzień jest szefową białostockiego schroniska dla zwierząt. W Folwarkach Wielkich zamieszkała dziesięć lat temu. Wokół, na polach należących do sąsiadów, a otaczających jej siedlisko nieraz pojawiają się stada

żubrów z pobliskiej Puszczy Knyszyńskiej, jelenie, losie, wilki, przysiadają na odpoczynek dzięki gęsi. Zgodnie z planami panele fotowoltaiczne miałyby otaczać jej dom ze wszystkich stron.

Jak wynika z wyliczeń komitetu protestacyjnego, w sumie w zabłudowskiej gminie panele fotowoltaiczne mają stanąć na:

291 ha w Folwarkach Tylwickich i Wielkich oraz Małyncy (decyzja na budowę nie została jeszcze wydana),

212 ha w Dobrzyniówce i Folwarkach Małych (decyzja na budowę nie została jeszcze wydana), aż 490–500 ha w Rybołach i Pawłach (część pozwoleń na budowę jest już wydana i dotyczy 260 ha działek).

Do tego w okolicy tej mają zostać wybudowane dwa lub trzy magazyny energii.

W związku z tymi planami komitet protestacyjny zbiera podpisy pod petycją do burmistrza Zabłudowa i rady miejskiej, do wojewody podlaskiego, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Ministerstwa Klimatu i Środowiska. W petycji protestujący i protestujące zwracają uwagę: „Rozległe kompleksy fotowoltaiczne w sposób trwały zmieniają krajobraz, zajmują duże obszary gruntów i mogą wpływać na sposób korzystania z terenów, które dziś służą lokalnej społeczności, rolnictwu i wypoczynkowi”.

Anna Jaroszewicz i sygnatariusze i sygnatariuszki petycji przy tym zaznaczają: – Nie sprzeciwiamy się rozwojowi energetyki odnawialnej jako takiej. Sprzeciwiamy się sytuacji, w której wielkoskalowe inwestycje są planowane i prowadzone w sposób, który może ignorować lokalny interes publiczny, ograniczać realny udział mieszkańców w decyzjach oraz prowadzić do

nieodwracalnych zmian w krajobrazie i sposobie zagospodarowania gminy.

Domagają się wstrzymania planów dotyczących budowy tych farm oraz magazynów energii „do czasu pełnego, transparentnego i publicznego przedstawienia ich rzeczywistych skutków”, a także zapewnienia mieszkańcom rzeczywistego udziału w procesie decyzyjnym, „w tym jasnej informacji o lokalizacji, skali, oddziaływaniu i warunkach funkcjonowania planowanych inwestycji”.

NIECH TAKIE FARMY POWSTAJĄ, ALE GDZIE INDEJ

Anna Jaroszewicz niemal ze łzami w oczach tłumaczy:

– Zamieniłam Białystok na Folwarki Wielkie, przenieśliśmy się na wieś, żeby być blisko przyrody. Po powstaniu tych farm fotowoltaicznych stracę swoje wymarzone miejsce do życia.

Wśród protestujących jest Cezary Werpachowski, mieszkający nieopodal Ryboł doktor nauk przyrodniczych, były pracownik Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej.

Zauważa: – W okolicy Ryboł powstanie największa taka inwestycja fotowoltaiczna w Polsce, a i w tej części Europy. Teren przeznaczony pod te inwestycje położony jest m.in. na obszarze zlewni Narwi, jej dopływów.

Inna mieszkanka Ryboł dodaje: – Niech takie farmy powstają gdzie indziej, np. na terenie nieczynnej żwirowni, jaka jest w okolicy, a nie w pobliżu domów i ścieżek rowerowych. Przecież tu, w Rybołach, nawet nie zgodzono się na otwarcie paczkomatu przy sklepie, bo to miało zepsuć walory krajobrazowe i etnograficzne tej wsi.

Z ogłoszeń, jakie pojawiały się na BIP Urzędu Gminy w Zabłudowie i przed domami sołtysów,

większość mieszkańców nie mogła wywnioskować, jaka w sumie jest skala fotowoltaicznych inwestycji. Jedno z ogłoszeń wywiesiła Ewa Fiedoruk, od dwóch lat sołtys Ryboł. I ona sama również nie miała pojęcia o skali tych przedsięwzięć. Jej 19-lenna córka zdradza:

– Ci, co mają działki, na których staną te panele, innym się tym nie chwalili.

Ci, do których dotarła informacja o skali dotyczącej planów powstania farm fotowoltaicznych, zaniepokojeni wyliczają:

- 9,6 metra to odległość aparatury aktywnej i falowników od domu mieszkalnego w Folwarkach Wielkich, 6 metrów – odległość przemysłowej instalacji od okien sypialni w Dobrzyniówce;
- budowa tak ogromnego kompleksu bezpowrotnie rozbije i poszatkuje misterną podziemną sieć melioracyjną, która budowana była przez pokolenia, by chronić nasze pola przed zalaniem i suszą;
- transformatory chłodzone olejem, setki tysięcy litrów łatwopalnego oleju technicznego rozlokowane będą na polach w bezpośrednim sąsiedztwie lasów;
- magazyny energii na ponad 5,6 hektara powierzchni pod ciężkie kontenery wypełnione tysiącami ton baterii litowo-jonowych to przemysłowe bomby chemiczne;
- przez sołectwa przebiega kluczowy korytarz migracyjny łączący Puszczę Białowieską z Puszczą Knyszyńską, rocznie przemieszczają się tędy całe stada liczące łącznie od 120 do 150 żubrów, dla których te pola są jedynym bezpiecznym szlakiem wędrówki;
- budowa ogrodzeń na przestrzeni blisko 1 tys. zablokuje trasy ruchu wielkich ssaków leśnych, przerwany zostanie niezbędny dla przetrwania gatunków przepływ genów, zagrożone są m.in. żubr nizinny,łoś euroazjatycki, jeleni szlachetny, sarna europejska, dziki, a także skrajnie rzadki w skali kraju ryś euroazjatycki;

• Anna Jaroszewicz, kierownik schroniska w Białymstoku, która kupiła siedlisko na wsi, będzie miała farmy z trzech stron wokół swego domu

FOT. AGNIESZKA SADOWSKA /
AGENCJA WYBORCZA.PL

• odcięcie pól zmusi stada żubrów i losi do poruszania się wyłącznie wąskimi, szutrowymi drogami kolonijnymi (m.in. w Folwarkach Wielkich), co uwięzi zwierzęta w korytarzach płotów i doprowadzi do stratowania pojazdów mieszkańców;

• zablokowanie naturalnych rewirów łowieckich wypchnie wilki szare bezpośrednio na podwórka naszych gospodarstw i w rejon siedzib ludzkich;

• ptaki pomyłą błyszczące, jednolite i ciemne płaszczyzny paneli fotowoltaicznych z otwartym lustrem wody, a widząc ogromną „taflę” ptaki masowo podejmą próby gwałtownego lądowania na instalacjach OZE;

• woda opadowa, zamiast naturalnie wsiąkać w grunt, będzie gwałtownie spływać strugami pod konstrukcje wspierające, doprowadzi to do podtopień pod samymi panelami przy jednoczesnym całkowitym przesuszeniu i wyjąłowieniu gleby pomiędzy rzędami konstrukcji.

Mąż sołtys Ryboł komentuje:

– Niech takie panele sobie masowo budują w miastach, choćby na dachach parkingów lub centrów handlowych, a nie u nas na wsiach, gdzie ludzie od zawsze żyli z rolnictwa.

74-letni Włodzimierz, mieszkaniec Ryboł, emerytowany pracownik Pronaru w pobliskiej Narwi: – Jestem absolutnie przeciw tym panelom. A w ogóle to mało wiem, bo nikt się z nami w tej sprawie nie spotkał, nic nam nie mówił.

„BO TRUDNIEJ TUTAJ O PŁONY”

Co mówią rolnicy z gminy Zabłudów, którzy mają dzierżawić działki pod panele fotowoltaiczne? Jeden z nich zapewnia, że zdecydował się na to, ponieważ „coraz trudniej osiągać zadowalające plony z nieurodzajnej ziemi”. Zaznacza, że pomiędzy panelami będą łąki kwietne z pasiekami. Jego zdaniem, przyroda na tym

zyska, bo „na działkach przy panelach życie biologiczne kwitnie”.

Wtórzuje mu inny z właścicieli gruntów, na których powstanie farma fotowoltaiczna wskazuje: – Fotowoltaika będzie budowana na najsłabszych gruntach, na których produkcja rolnicza jest mało opłacalna lub nie opłacalna. Bardziej opłaca się na tych terenach mieć taką fotowoltaikę niż zajmować się jakąkolwiek działalnością rolniczą.

Rynkowa stawka dzierżawy jednego hektara pola pod farmę fotowoltaiczną wynosi obecnie średnio **od 14 tys. zł do 22 tys. zł rocznie**. Ostateczna kwota zależy od lokalizacji działki, jej klasy, bliskości linii energetycznej oraz warunków konkretnego kontraktu podpisywanego zazwyczaj na 29 lat. Inwestorzy zobowiązują się też do utylizacji paneli po zakończeniu przez nie produkcji energii. Tymczasem Cezary Werpachowski zauważa: – Nigdzie nie ma takiej farmy, która działałaby już 29 lat i nie wiadomo jak w praktyce to potem wygląda. Są już takie firmy, które zaprzestają płacenia za dzierżawę i pozostawiają panele na polach. Rolnicy pozostają z problemem utylizacji niebezpiecznych odpadów, a jak nie tego nie robią, obowiązek przechodzi na gminę i obarcza ich tymi kosztami wszystkich mieszkańców gminy.

RDOŚ: SZCZEGÓŁOWY RAPORT NIEPOTRZEBNY

Burmistrz Zabłudowa odstąpił od sporządzenia szczegółowego raportu oddziaływania na środowisko inwestycji fotowoltaicznych. Stało się tak m.in. ze względu na pozytywną opinię Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku. Dyrektor białostockiej RDOŚ Adam Juchnik twierdzi, że taki szczegółowy raport nie był potrzebny, bo „tereny te nie leżą na obszarach wymagających specjalnej ochrony ze względu na występowanie gatunków roślin i zwierząt lub

ich siedlisk, lub na siedliskach przyrodniczych objętych ochroną, w tym na obszarach Natura 2000 oraz na pozostałych formach ochrony przyrody”. Wspomina, że:

- wszystkie istniejące zadrzewienia zostaną wyłączone z zabudowy, a więc nie będzie konieczna wycinka drzew oraz krzewów, a gdyby zaszła taka konieczność, zostaną pozyskane wszelkie niezbędne zezwolenia;
- rozwijające się owady na murawach z panelami (także pod ziemią) będą mogły stanowić pożywienie polujących zwierząt;
- dla mniejszych i średniej wielkości zwierząt zachowany zostanie ok. 15 cm prześwit między ogrodzeniem a powierzchnią gruntu;
- oświetlenie nie będzie ciągle, ma być włączane za pomocą czujników ruchu, np. w przypadku wtargnięcia na teren instalacji ludzi;
- zastosowane zostaną czujniki, które nie będą reagować na ruch małych zwierząt,
- nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na korytarze ekologiczne o randze ponadregionalnej i lokalnej;
- panele będą pokryte powłoką antyrefleksyjną, która sprawi, że nie będą one stanowić elementu przykuwającego wzrok oraz wyeliminuje efekt olśnienia;
- ze względu na wysokość modułów fotowoltaicznych (do ok. 5 m) oraz zadrzewienia stanowiące naturalne bariery wizualne panele „nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na krajobraz”.

Juchnik zastrzega: – RDOŚ w sprawach przedsięwzięć polegających na realizacji farm fotowoltaicznych jest jedynie organem, który wydaje opinię dotyczącą konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Organem właściwym w sprawach wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest burmistrz Zabłudowa, który ostatecznie przesądza o konieczności sporządzenia raportu a tym samym przeprowadzenia postępowania z udziałem społeczeństwa.

Burmistrz Zabłudowa Adam Tomanek na rozmowę z nami nie znalazł czasu. Przesłał natomiast oświadczenie. Przyznaje w nim, że w odniesieniu do powstania w tej gminie farm fotowoltaicznych od 2021 roku wydano 20 decyzji środowiskowych oraz 23 decyzje o warunkach zabudowy, dotyczących łącznie ok. 500 ha. Część inwestycji ma już wydane pozwolenia na budowę. Obecnie procedowanych jest 12 postępowań w sprawie ustalenia warunków zabudowy.

Burmistrz punktuje: „Planowane farmy fotowoltaiczne są inwestycjami realizowanymi przez podmioty prywatne na gruntach niebędących własnością gminy. W konsekwencji gmina nie posiada informacji dotyczących harmonogramu realizacji tych inwestycji, w tym planowanych terminów rozpoczęcia i zakończenia prac”. Zaznacza, że oddziaływanie planowanych inwestycji na środowisko zostało szczegółowo przeanalizowane na etapie postępowań dotyczących wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. To na podstawie przedłożonych przez inwestorów kart informacyjnych przedsięwzięć zawierających opis inwestycji oraz analizę ich potencjalnego wpływu na środowisko.

Właśnie ta dokumentacja została przekazana do RDOŚ oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego i zarządu Zlewni Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Białymstoku, które też uznały, że nie ma konieczności przeprowadzenia szczegółowej oceny oddziaływania paneli na środowisko w gminie Zabłudów.

Burmistrz Tomanek dodaje: „Na etapie prowadzonych postępowań nie analizowano potencjalnych korzyści dla gminy wynikających z realizacji inwestycji przez prywatnych inwestorów. Należy jednak zauważyć, że inwestycje tego rodzaju mogą przyczyniać się m.in. do zwiększenia wpływów do budżetu gminy i oraz rozwoju infrastruktury”. O jakie kwoty miałyby chodzić, burmistrz nie wspomina.

SIEĆ FARM MA BYĆ UJĘTA W PLANIE

Do utworzenia farm fotowoltaicznych w gminie Zabłudów szykuje się trzech inwestorów. To polskie oddziały spółek z kapitałem niemieckim, brytyjskim i holenderskim. Jedną z nich jest GreenFuture Energy. Przedstawicielka tej spółki Marta Gąsiorek wylicza, że szacowane roczne wpływy do gminy z podatku od nieruchomości w związku z budową tu paneli, mogą wynieść około 3,7 mln zł (jej roczne dochody mają wynieść blisko 92 mln zł, wydatki – ponad 89 mln zł).

Jak mówią protestujący, sieć farm fotowoltaicznych ma być ujęta w planie ogólnym zagospodarowania gminy Zabłudów, który ma zostać uchwalony przez gminnych radnych do końca sierpnia (taki jest termin uchwalania takich planów ogólnych we wszystkich polskich samorządach).

Wskazują: – Zgodnie z tym planem tereny otwarte zajmują w naszej gminie blisko 93 proc. powierzchni. Urzędnicy gminni na 90 proc. takich terenów dopuścili tylko OZE, farmy fotowoltaiczne. Na około 1,2 tys. uwag do tego planu w ramach konsultacji społecznych uwzględniono tylko 20, w tym połowę od firm fotowoltaicznych.

I zastanawiają się: – Plan ten przygotowany pod zapotrzebowanie firm energetycznych? Anna Jaroszewicz i Cezary Werpachowski podkreślają:

– Trzeba brać pod uwagę całościowe oddziaływanie tych paneli fotowoltaicznych na gminę. A nikt tego nie zrobił.

Dotąd farma fotowoltaiczna o największej mocy umiejscowiona jest w miejscowości Zwartowo w województwie pomorskim: na 300 ha. Jej inwestorzy to polska spółka energetyczna Respect Energy oraz niemiecka grupa Goldbeck Solar. Otwarto ją we wrześniu 2022 r. Z dała od domów mieszkalnych i terenów chronionych. ●

REKLAMA

Olsztyn/3444760

KATALOG PROJEKTÓW WARMII I MAZUR

🌐 pantel.olsztyn.pl
☎ 89 527 56 60
✉ sekretariat@pantel.olsztyn.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kielce/34446943

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34447769

Syndyk masy upadłości Piotra Sobieniaka prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Piotr Sobieniak „LORD” Hotel-Restauracje-Sklepy z siedzibą w Staszowie (sygn. akt: V GUp 342/21),

niniejszym ogłasza przetarg na sprzedaż:

– zorganizowanej części przedsiębiorstwa Piotra Sobieniaka prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą **Piotr Sobieniak „LORD” Hotel-Restauracje-Sklepy** z siedzibą w Staszowie, stanowiącą kompleks hotelowo-gastronomiczno-usługowy, w skład którego wchodzi nieruchomości i ruchomości za łączną cenę **2 570 790,60 zł**.

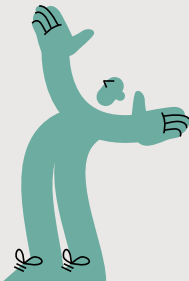
Przetarg został wyznaczony na dzień 23 września 2026 r. godz. 13:20 s. XXV w Sądzie Rejonowym w Kielcach. Termin składania ofert upływa w dniu **22 września 2026. godz. 14:00**. Opis i oszacowanie, wraz z regulaminem przetargu nieruchomości, a także dodatkowe informacje na temat przetargu udostępnione są w biurze syndyka masy upadłości Piotra Sobieniaka prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Piotr Sobieniak „LORD” Hotel-Restauracje-Sklepy z siedzibą w Staszowie, ul. Warszawska 30 lok. 20, 25-312 Kielce, w dni powszednie, w godz. 10:00 – 14:00, **telefon kontaktowy syndyka: 668-199-917**, oraz w aktach sprawy o sygn. V GUp 342/21, w czytelni akt Sądu Rejonowego w Kielcach, ul. Warszawska 44.

www.dawro.pl

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

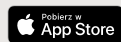
34447771

Słódko NOWOŚĆ
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny. Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:

wyborcza.pl/newsletters

 wyborcza.pl

Samowola rolnika i psychologia urzędów

Chronione torfowisko zanika, a ludziom wysychają studnie

Mieszkańcy wsi Buszyce odkryli, że tuż przy chronionym torfowisku ktoś wbił do ziemi instalację do nawadniania okolicznych pól z cebulą. „Wyborcza” ustaliła, że pobieranie wody jest nielegalne, a urzędy od miesięcy na to nie reagują.

Piotr Zapotoczny

Buszyce to typowo rolnicza wieś położona wzdłuż drogi krajowej nr 94, zaledwie 3 km od Lewina Brzeskiego. Od innych wsi, różni się jednak tym, że ma głębokie korzenie historyczne – na jej terenie odkryto aż 17 stanowisk archeologicznych, w tym ślady obozowisk z okresu paleolitu, neolitu czy wpływów rzymskich, a tutejszy kościół wzmiankowany był już w 1310 roku.

STARA STUDNIA NAGLE WYSCHŁA

W połowie lat 90. do jednego z gospodarstw po zachodniej stronie wsi sprowadził się pan Andrzej z rodziną (imiona wszystkich bohaterów tekstu na ich prośbę zmienione). Przejął wówczas stary dom wraz z ceglana studnią na podwórku.

– Studnia jest solidna, poniemiecka. Ma ponad sto lat. Nawet zjeżdżałem na linie na dno, by sprawdzić, czy Niemcy nie powrzucaли czegoś do środka, uciekając przed Armią Radziecką, ale niczego nie znalazłem. Zawsze, nawet w największy upał w studni było wody przynajmniej do połowy. Teraz, od wiosny jest zaledwie troszkę na dnie. Bardzo nas to zdziwiło – mówi nam emeryt.

Jak się okazało, w okolicznych gospodarstwach stało się podobnie. W studniach zabrakło wody, które ich właściciele wykorzystywali do podlewania ogrodu czy pojenia zwierząt.

Okoliczni mieszkańcy głowili się nad tym problemem, aż ktoś podczas spaceru, pół kilometra dalej odkrył dziwną instalację na pograniczu pola i torfowiska.

KONTENER, POMPY I WIELKA RURA PRZY „ZIELONEJ WYSPIE”

Tuż za granicą wsi, przy ogromnym polu, na którym uprawiana jest cebula zauważono kontener z systemem filtracji, wielką rurę wbity w ziemię, zawory oraz worki. Obok stał ogromny agregator zasilający całą instalację.

„Istnieje uzasadnione podejrzenie, że woda do nawadniania pola cebuli pobierana jest bezpośrednio z terenu lub bezpośredniego

• **Żadna ze służb nie zweryfikowała składu brudnej cieczy, która z podłączonego węża nieustannie wylewa się wprost na ziemię obok torfowiska** FOT. PIOTR ZAPOTOCZNY

sąsiedztwa chronionego torfowiska, co przy jego wrażliwości na zmiany stosunków wodnych może prowadzić do degradacji tego siedliska” – napisali w mailu do „Wyborczej” zaniepokojeni mieszkańcy.

Wspomniane torfowisko w Buszycach to unikalny, podmokły teren pełen specyficznej roślinności, a przede wszystkim wilgoci. Działa jak naturalna gąbka gromadząca wodę. To największy tego typu obszar w całej gminie Lewin Brzeski, który ze względu na swoje wyjątkowe walory przyrodnicze został objęty ochroną jako tzw. użytk ekologiczny, czyli cenny fragment dzikiej natury, którego nie wolno niszczyć ani przekształcać.

– To taka dzika „wyspa przyrodnicza” pośród pól uprawnych, która tworzy naturalny azyl dla ptaków, płazów i owadów. Szkoda, by została zniszczona – słyszymy od okolicznych mieszkańców.

TAJEMNICZA BRUDNA CIECZ

– Nie mam wiedzy, czy rolnik, który czerpie wodę z tego terenu, posiada na to prawne zezwolenie, ale szczerze podaję to w wątpliwość. Nie wydaje mi się, że ktokolwiek mógłby zdobyć takie pozwolenie – mówi nam pani Krystyna, jedna z mieszkanki wsi.

– Woda czerpana jest prawdopodobnie wczesnym rankiem i późnym wieczorem. Obok kontenera stoi kilkanaście pojemników typu mauer, ale wydaje się to zasłoną dymną, bo podczas wizji lokalnej zaobserwowałam, że pojemniki były puste, a mimo to woda ciągiem spływała na uprawy. Poza tym, na miejscu widać podpiętą rurę – dodaje mieszkanka.

Byliśmy na miejscu obejrzeć wspomnianą instalację. Potwierdziliśmy obecność kontenera, pojemników, instalacji i wielkiej rury wbi-

tej w ziemię. Zauważyliśmy jednak coś jeszcze. Z kontenera wyprowadzony był wąż, z którego na ziemię przy torfowisku cały czas wylewała się jakaś ciecz.

Do zamka kontenera włożyliśmy zafoliowaną kartę z prośbą o kontakt z dziennikarzem „Wyborczej”.

– Co jakiś czas wieczorem przyjeżdżają tu ludzie od tego gospodarza doglądać interesu – słyszymy od mieszkańców Buszyc.

Nikt jednak nie odpowiedział na naszą prośbę o kontakt w sprawie instalacji od czasu naszej wizyty 17 lipca.

WIOŚ WIEDZIAŁ O PROBLEMIE JUŻ W KWIETNIU

Jak ustaliliśmy, opolski WIOŚ wiedział o nielegalnej instalacji oraz zagrożeniu dla cennej przyrody na długo przed naszą interwencją. Dotarliśmy do dokumentacji z kwietnia tego roku. Jeden z mieszkańców wsi złożył wówczas oficjalny wniosek o kontrolę, dołączając zdjęcia pompującej infrastruktury oraz szczegółową opinię przyrodniczą. Wynika z niej jednoznacznie, że w sąsiedztwie torfowiska bytuje aż 12 gatunków ptaków objętych ochroną prawną (w tym rzadkie czaple, bąki i błotniaki stawowe).

W piśmie połączono jednak dwa wątki: czerpanie wody z torfowiska oraz obawy przed planowaną w sąsiedztwie biometanownią.

WIOŚ skwapliwie to wykorzystał; zamiast wysłać inspektorów w teren, by sprawdzić pompującą bez pozwoleń instalację, chwycił się drugiego tematu i 12 maja odesłał całą sprawę do burmistrza Lewina Brzeskiego. Od tamtej pory przy torfowisku nie zmieniło się nic, poza spadkiem poziomu wody.

BRAK POZWOLEŃ NA POBÓR WODY

Po naszej wizycie w Buszycach z pytaniami o legalność instalacji oraz zagrożenie dla chronionego zwróciliśmy się do kluczowych instytucji. Odpowiedzi ujawniają pełną samowolę wła-

ściciela cebulowego pola. Nikt nie wydał zgody na czerpanie wody w tym miejscu.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie przyznaje, że w rejestrach „nie odnaleziono decyzji ani prowadzonych postępowań dotyczących wydania pozwolenia wodnoprawnego”.

Z kolei Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu po weryfikacji baz danych ustalił, że w spisach „nie widnieje żadne gospodarstwo rolne prowadzące uprawę cebuli w m. Buszyce”. Mimo braku dokumentów, WIOŚ nie przeprowadził kontroli w terenie, tłumacząc to brakiem wcześniejszych doniesień i po prostu przekazał sprawę do Wód Polskich.

KTO ZBADA SKAŻENIE?

Żadna ze służb nie zweryfikowała również składu brudnej cieczy, która z podłączonego węża nieustannie wylewa się wprost na ziemię obok torfowiska.

Wody Polskie kategorycznie zaznaczają, że „nie prowadzą badań jakości substancji odprowadzanych do środowiska” i odsyłają do Inspekcji Ochrony Środowiska.

Z kolei WIOŚ oraz Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Opolu odpowiedzialnością za Użytek Ekologiczny obarczają samorząd. RDOŚ przyznał wprost, że „nie był informowany o drastycznym spadku poziomu wody”, po czym sprawę, bez własnej interwencji w terenie, przekazał urzędnikom z Lewina Brzeskiego.

BURMISTRZ LEWINA BRZESKIEGO MILCZY

Choć to właśnie władze gminy – zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody – sprawują bezpośredni nadzór nad powołanym przez siebie użytkiem ekologicznym, w miejscowym ratuszu sprawa nie doczekała się szybkiej reakcji.

Pytania dotyczące legalności instalacji, planowanych kontroli interwencyjnych oraz ochrony zasobów wodnych Buszyc wysłaliśmy do Urzędu Miejskiego w Lewinie Brzeskim już 17 lipca. Mimo upływu blisko dwóch tygodni i postępującej degradacji chronionego torfowiska, władze gminy nie odpowiedziały na nasze pytania.

Reakcja nadeszła ze strony Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Opolu. W piśmie z 21 lipca opolska Wojewódzka Inspekcja dr inż. Włodzisław Krawczyk poinformował nas, że w odpowiedzi na dziennikarskie zgłoszenie „Wyborczej” przeprowadzone zostaną czynności kontrolne dotyczące prawidłowości stosowania środków ochrony roślin na opisywanej plantacji.

Jednocześnie inspektorat zwrócił uwagę, że infrastruktura zamontowana przy torfowisku to najprawdopodobniej instalacja do fertygacji (nawadniania połączonego z nawożeniem). Inspektorat zaznaczył jednak, że nadzór nad stosowaniem nawozów nie leży w jego kompetencjach i z powrotem przekazał ten wątek Opolskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska – temu samemu, który wcześniej odesłał mieszkańców do burmistrza.

Dwa tygodnie po naszej wizycie (30.07) mieszkańcy poinformowali nas, że instalacja działa na miejscu cały czas, bez przeszkód. ●

Nikt nie odpowiedział na naszą prośbę o kontakt w sprawie instalacji od czasu naszej wizyty 17 lipca

Jura Krakowsko-Częstochowska

Dwa nowe rezerваты przyrody

Bogdaniec i Psi Nos to niemal 220 hektarów lasów, wapiennych wzgórz i ostańców skalnych.

Marek Mamóń

Jura Krakowsko-Częstochowska od lat należy do najcenniejszych przyrodniczo obszarów w Polsce. Jednocześnie jest coraz intensywniej wykorzystywana przez turystykę, rekreację i rozwój infrastruktury. Tworzenie rezerwatów na tym terenie pozwoli zachować najcenniejsze fragmenty dla następnych pokoleń.

Decyzja Regionalnej Dyrekcji Ochrony Przyrody w Katowicach o utworzeniu dwóch nowych rezerwatów wykracza poza administracyjne granice obszarów chronionych. Wpisuje się w ogólnopolską inicjatywę „Rezerваты przyrody – czas na come back”, której celem jest odbudowa systemu ochrony najcenniejszych miejsc w Polsce.

SKOMPLIKOWANA SIEĆ ZALEŻNOŚCI

Rezerwat Bogdaniec jest położony w gminie Janów na tere-

• **Rezerwat Psi Nos** FOT. RDOŚ KATOWICE

nie Nadleśnictwa Złoty Potok w powiecie częstochowskim. Obejmuje ponad 126 hektarów lasów o cechach naturalnych. Rosną tu żyzne buczyny, a wapienne wzgórza kryją liczne ostańce i schroniska skalne – jedne z najbardziej charakterystycznych elementów krajobrazu Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

Obszar rezerwatów obejmuje wzgórze Bogdaniec i Koziarską Górę wraz z licznymi wychodniami skalnymi oraz mozaiką cennych siedlisk obszaru Natura 2000 Ostoja Złotopotocka PLH240020. Takie lasy są znacznie cenniejsze niż mogłoby się wydawać podczas zwykłego spaceru. Ich wartość nie polega wyłącznie na wieku

drzew. Tworzą skomplikowaną sieć zależności między roślinami, grzybami, owadami, ptakami i ssakami. W runie zachowały się gatunki roślin będące wskaźnikami dobrze zachowanych lasów liściastych, takie jak buławnik wielkokwiatowy, żywiec dziewięciolistny czy przytulia wonna. To właśnie takie miejsca najskuteczniej magazynują wodę, wiążą dwutlenek węgla i łagodzą skutki zmian klimatycznych.

Wokół rezerwatów wyznaczono otulinę o powierzchni 159,12 ha, która będzie wspierać ochronę tego cennego obszaru przed oddziaływaniami zewnętrznymi.

RÓŻNORODNOŚĆ, KTÓREJ NIE DA SIĘ ODTWORZYĆ

Drugi rezerwat – Psi Nos – obejmuje ponad 93 hektary lasów w gminach Mstów i Olsztyn. Występują tu grądy, buczyny oraz kwaśne dąbrowy, a krajobraz tworzą wapienne wzgórza z licznymi wychodniami skalnymi.

Rezerwat Psi Nos obejmuje 93,07 ha lasów Nadleśnictwa Złoty Potok. Na terenie rezerwatów występują cenne siedliska chronione

w ramach obszaru Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko-Mirowska PLH240015, a także wiele rzadkich gatunków roślin. Spotkać tu można m.in. lilię złotogłów, miodownika melisowatego, gnieźnika leśnego, wawrzynka wilczelyko oraz naturalne stanowisko kłokoczki południowej. Ich obecność świadczy o wysokiej jakości siedlisk, których nie da się szybko odtworzyć po wycince czy przekształceniu terenu.

Charakterystycznym elementem krajobrazu są wzgórza Psi Nos, Dębowa Góra i Wzgórza Srockie z licznymi wapiennymi wychodniami skalnymi. Dla rezerwatów ustanowiono również otulinę o powierzchni 185,80 ha, obejmującą przyległe tereny leśne i nieleśne.

– Ochrona rezerwatowa daje lasom perspektywę niezmiennego trwania przez kolejne dekady. Cenne jurajskie buczyny tak charakterystyczne dla tego rejonu będą mogły rozwijać się zgodnie z naturalnymi procesami, zachowując ciągłość siedlisk oraz warunki życia związanych z nimi rzadkich gatunków – wskazuje Przemysław Skrzypiec, zastępca regionalnego dyrektora ochrony środowiska w Katowicach, regionalny konserwator przyrody. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34447694

W SPRZEDAŻY,
RÓWNIEŻ Z DOSTAWĄ
DO PACZKOMATU

+ **DAVID SZALAY:**
Czym jest dom dla laureata Bookera?
Co łączy go z Węgrami? A co z głównym
bohaterem jego monumentalnej powieści?

+ **ROZMOWY Z MISTRZYNIAMI
I MISTRZAMI LITERATURY:**
Jeanette Winterson,
Rachel Kushner, Robertem Macfarlanem
i Robertem M. Wegnerem.

+ **KSIĄŻKI NA LATO:**
„Odyseję” opowiadamy wciąż na nowo.

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

POLSKA NA DWÓCH KÓŁKACH

PRZEWODNIK po *najpiękniejszych* trasach rowerowych

- Idealne zarówno na weekendowe wycieczki, jak i dłuższe wyprawy
- Czytelne mapy, doskonałe uzupełnienie opisów, pomocne przy planowaniu wypraw
- Do każdej trasy w tym przewodniku możecie pobrać plik GPX

ZAMÓW NA
KulturalnySklep.pl

 wyborcza.pl